

SFC2014

ACKNOWLEDGMENT OF RECEIPT

Този документ удостоверява, че на Понеделник, 2014, Ноември 17 г. Европейската комисия е получила версия 1.1 на оперативната програма на 2014BG16RFOP001, изпратена чрез системата SFC2014 от Radostina Mihaylova (nmradost) от името на съответната държава членка.

This document certifies that the European Commission has officially recorded in the SFC2014 Information System, at a given date and time, the documents and structured data that are described in the following pages. These documents and data have been entered into the SFC2014 system by users officially appointed by their Member State and have been formally transmitted to the European Commission by the person whose name is indicated on the first page. As such, this acknowledgement of receipt cannot commit the European Commission to anything else other than acknowledging the receipt of these documents and data. In no way can this acknowledgement of receipt be considered as a commitment to approval or acceptance.

This acknowledgement of receipt is signed with an electronic certificate guaranteeing the date and time of the signature as well as the integrity of this document. The certificate used to sign this document is held by the European Commission and can be verified by the corresponding public key. Both the certificate and the instructions on how to use this public key can be downloaded from the SFC2014 support site (<https://ec.europa.eu/sfc/en/2014/faq/how-verify-signature-acknowledgment-sent-sfc-system>).

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ПО ЦЕЛ „ИНВЕСТИЦИИ ЗА РАСТЕЖ И РАБОТНИ МЕСТА“

ССИ	2014BG16RFOP001
Заглавие	Оперативна програма « Региони в растеж »
Версия	1.1
Първа година	2014
Последна година	2020
Допустими от	2014-1-1
Допустими до	2023-12-31
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Региони по NUTS, обхванати в рамките на оперативната програма	BG31 - Северозападен (Severozapaden) BG32 - Северен централен (Severen tsentralen) BG33 - Североизточен (Severoiztochen) BG34 - Югоизточен (Yugoiztochen) BG41 - Югозападен (Yugozapaden) BG42 - Южен централен (Yuzhen tsentralen)

1. СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

1.1 Стратегия за приноса на програмата за сътрудничество за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване

1.1.1 Описание на стратегията на програмата за принос за изпълнението на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване. Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 (ОПРР 2014-2020) е интегрирана оперативна програма, насочена към постигане на целите на градската политика в България и допринасяща за регионалните измерения на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство. Основен принцип на програмата е прилагането на интегриран териториален подход. Нуждата от този подход се обуславя от регионалните различия между България и средностатистическите региони на ЕС и от напредналия процес на развитие в посока София и 6-те големи града, което в дългосрочен план води до сериозни неравенства в страната, неизползване на потенциала на територията и увеличена миграция към големите центрове и други страни от ЕС. Настоящият териториален модел е една от основните предпоставки за демографската криза и за процесите на обезлюдяване на периферните части на страната. Следователно е необходимо да бъде подкрепен моделът на умерен полицентризъм, дефиниран в Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 (НКПР) и в регионалните планове за развитие. Моделът определя пространствена политика, която стимулира основните центрове на растеж на регионално ниво – 10 града като двигатели на растеж и мрежа от подкрепящи ги малки и средни градове които имат **съществена роля** за предоставяне на основни услуги за населението, за привличане на инвеститори и създаване на възможности за работа в „периферните райони“ на страната.

Програмата съдържа една интегрирана приоритетна ос, насочена към подкрепа за устойчивото градско развитие и една интегрирана приоритетна ос, насочена към периферни райони, в най-голяма степен засегнати от бедност, както и няколко секторни приоритетни оси, които следват тематичната концентрация, установена в одобреното Споразумение за партньорство. Инвестициите по интегрираните приоритетни оси ще бъдат изпълнявани на базата на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), изработени от идентифицираните градове за подкрепа, в сътрудничество с местните общности. Плановите са основните оперативни документи, чрез които ще се постигне териториално и градско измерение на Регионалните планове за развитие.

Подкрепата за устойчиво градско развитие на големите и средните градове, съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, ще бъде фокусирана върху предварително дефинирани зони за въздействие в рамките на ИПГВР, с оглед

постигане на концентрация на ресурси и въздействие на най- ниско териториално ниво. Интегрирани проекти на територията на зоните за въздействие ще бъдат изпълнени с цел постигане на взаимодействие и взаимно допълване между различните видове мерки, като основна инфраструктура за по-добра градска среда, енергийна ефективност, образователна, социална, спортна и културна инфраструктура и интегриран градски транспорт.

Подкрепата за втората интегрирана приоритетна ос ще бъде изпълнявана, чрез схеми за конкурентен подбор и ще се основава на местни стратегически и програмни документи. Проектите трябва да осигурят съответствие със съществуващи местни стратегии за развитие, както и други местни стратегии като общинските планове за развитие, за да осигурят интегрирано развитие на съответните селски територии.

Подкрепа за секторните политики от регионално значение ще се осъществява чрез секторните приоритетни оси на територията на цялата страна и ще се базира на предефинирани проекти – ограничен брой предварително определени проекти, приоритизирани в съответствие с националните стратегически документи.

Интегриран подход ще бъде приложен и между интегрираните и секторните приоритетни оси. В повечето случаи териториалният фокус на секторните политики е концентриран в полицентричната мрежа от градове за подкрепа по ОПРР 2014-2020. Това се дължи на концентрация на население и публични услуги точно в тези градове. Това се наблюдава, както от социално-икономическия анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020, така и в НКПР 2013-2025 г.

По този начин инвестициите по секторните приоритетни оси се разглеждат като допълващи по отношение на устойчивото градско развитие (по Приоритетна ос 1) и подобряването на градско-селските връзки (по Приоритетна ос 2). От друга страна, секторните политики (здравни, социални услуги, образование и т.н.) са от национално и регионално значение и инвестициите ще се извършват в съответствие със съответните национални стратегии и методологии за приоритизация, докато обектите за подкрепа по приоритетните оси за развитие на полицентричната мрежа от градове са главно от местно значение и тяхната приоритизация, е в съответствие с визията за развитие на градовете в ИПГВР. Демаркация ще бъде осигурена на база типове инфраструктура (от местно или от регионално значение) и списъците с предварително определени проекти по отделните приоритети.

Синергията между двата подхода се постига в рамките на ИПГВР, където общините имат възможност да включат различни проекти със съответен източник на финансиране, включително и секторните приоритетни оси на ОПРР 2014-2020. Разработените ИПГВР се оценяват от междуправителна комисия за оценка, включваща членове от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на околната среда и водите, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на икономиката и енергетиката, Министерство на образованието и науката, които оценяват дали приложимите секторни политики са били взети под внимание.

Във връзка с гореизложеното, ИПГВР включва също проекти от регионално и местно значение, с ясно определен източник на финансиране, който може да бъде секторен приоритет на ОП "Регионите в растеж", друга оперативна програма, както и други национални, общински или частни източници.

Основавайки се на опита от настоящия програмен период, с финансови инструменти частично или изцяло ще се финансират инвестиции в три направления:

- Енергийна ефективност – по отношение на инвестициите в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития;
- Градско развитие – обединяващо инвестициите в градска среда, зони с потенциал за икономическо развитие, спортна и културна инфраструктура и градски транспорт.
- Регионален туризъм – по отношение създаване на възстановяване и обновяване на обекти на културното наследство от национално и световно значени и създаване на цялостен туристически продукт за съответния обект.

Постигане на растеж и осигуряване на заетост - възприетият подход за подкрепа по ОПРР 2014-2020 относно осигуряването на растеж и нови работни места се базира на най-добрите практики от сегашния програмен период, като ги надгражда и се стреми да избегне допусканията в миналото грешки.

Чрез заложените мерки за подкрепа в съответните сектори на регионално ниво, пряко и косвено ще бъдат подкрепени от една страна намаляването на безработицата и увеличаване на заетостта и от друга реализиране на икономически растеж в съответствие с целите на Стратегия Европа 2020. Вzeti са предвид констатациите на средносрочната оценка на ОПРР 2007-2013, съгласно която резултатите от изпълнението на програмата имат положително въздействие върху процесите на регионалното развитие в страната, като представляват подкрепа за противодействие на последиците от глобалната финансова криза главно в 3 аспекта: първо върху качеството на живота на хората и намаляване на вътрешната миграция, второ като източник на инвестиционни средства за общините и трето създаване на пазарни възможности за местната строителна индустрия, която е сред най-засегнатите от кризата. Благоприятно косвено въздействие има и върху секторите туризъм и енергетика.

Основният финансов ресурс по ОПРР 2014-2020 (над %) се фокусира върху подкрепа за интегрирани действия за устойчиво градско развитие на големите и средните градове от националната полицентрична система. Анализите на Министерство на регионалното развитие и благоустройството, като компетентно ведомство по отношение на регионалната политика, показват че тази политика следва да насочи приоритетно своята подкрепа за развитие на 10 градски центрове - двигатели на растеж, както и на средни градове-балансори с цел повишаване качеството на живот и на конкурентноспособността и като краен резултат - достигане на средните нива за развитие в Европейски план.

В допълнение, вторият приоритет на програмата има за цел да подкрепи чрез конкурентен и интегриран начин опорната мрежа от малки градове, с оглед на

намаляване на миграцията и подобряване на демографските характеристики на периферните райони в страната. Малките градове могат да допринесат за приобщаващия растеж и по-специално в борбата срещу социалната поляризация и бедността, в решаването на проблемите, произтичащи от застаряване на населението, да станат привлекателно място за живеене, да осигурят алтернативна заетост и нови работни места, като осигурят минимизиране и премахване на протичащите негативни демографски тенденции и намалят миграцията към по-големите градове, създавайки равномерно разпределени опорни центрове на територията на страната.

Анализите показват, че икономическата криза поставя огромен натиск върху публичните бюджети, а намаленото ниво на кредитиране, ограничава частните инвестиции, включително в подобряване на градската среда и създаване на адекватни условия за живот в градовете. Липсата на кредитен ресурс за придобиване на дълготрайни материални активи е един от основните фактори за спада на частните инвестиции и оттам на растежа и заетостта. Инструменти от типа JESSICA стимулират както публично-частното партньорство, така и кредитни институции за участие в публичните политики за регионално и градско развитие. Финансовите инструменти насърчават предприемаческия дух и позволяват на всички икономически субекти да участват в развитието на градовете и да получават подкрепа със средства от Европейския съюз, като се постига устойчив ръст на икономиката и се реализират финансово устойчиви и целесъобразни проекти и инвестиции.

Във връзка с посоченото, в настоящия програмен период стартира пилотно инициативата JESSICA за България. На 19 октомври 2010 г. влезе в сила Финансовото споразумение между Правителството на Република България и ЕИБ, с което се създаде Холдинговият фонд по JESSICA за България, като „самостоятелен финансов ресурс“ в рамките на ЕИБ. Управляващият орган на ОПРР 2007-2013 предостави 33 млн. евро от Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 за създаване на Холдинговия фонд по JESSICA и инвестиции в проекти за градско развитие. ЕИБ избра два фонда за градско развитие, както следва:

- „Фонд за устойчиво градско развитие на София“ ЕАД, който да инвестира 49,2 млн. лева под формата на заеми, гаранции и дялово участие в проекти на територията на столицата София.
- „Регионален фонд за градско развитие“ АД, който да инвестира 110,7 млн. лв. в кредити и дялово участие в проекти за градско развитие в Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора и Плевен.

Допълнителен ефект от създаването на двата фонда за градско развитие бе осигуряването на 98,4 млн. лв. съфинансиране от Сосиете Женерал Експресбанк и от Фонд ФЛАГ, към сумата от 61,5 млн. лв., предоставена от ОПРР 2014-2020 2007-2013 г.

Базирайки се на опита от предходния програмен период и отчитайки положителния ефект от този тип инвестиции по ОПРР 2014-2020 значително се увеличават средствата, които ще бъдат отделени за възвръщаеми инвестиции, чрез прилагане

на финансови инструменти в сравнение с настоящия програмен период, с цел постигане на допълнителен растеж и осигуряване на заетост. Около 16% от бюджета на ОПРР 2014-2020 е предвиден за изпълнение на проекти, чрез финансови инструменти.

ОПРР 2014-2020 е предназначена да отговори на най-належащите инфраструктурни нужди, установени в най-важните национални стратегически документи и да допринесе за постигането на техните цели и приоритети, както следва:

Съответствие със Стратегия Европа 2020: Национална програма за реформи:

Националната програма за реформи на Република България е изготвена в изпълнение на стратегия „Европа 2020“ и в съответствие с новия инструмент за по-добра координация на икономическите политики в рамките на Европейския съюз, т. нар. „Европейски семестър“. Програмата е тясно свързана с Конвергентната програма на Република България (2013-2016 г.) и директно адресира препоръките в заключенията на доклада на Европейската комисия (ЕК) за Годишния преглед на растежа. България определя следните целеви приоритетни области на икономическата политика: по-добра инфраструктура, с достъпни услуги и свързаност, конкурентоспособна младеж, включително стимули за младите хора да намерят реализация в България, по-добра бизнес среда и по-голямо доверие в държавните институции. Тези приоритетни области са групирани в съответствие с приоритетите на стратегията Европа 2020, а именно: интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж.

ОПРР 2014-2020 е изготвена в съответствие с Националната програма за реформи и е насочена към идентифицираните фактори за устойчив икономически растеж в нея, както следва: **ФР 3: „Бизнес-среда и подобряване на административната ефективност“** и **ФР 5 „Инфраструктура за подобряване на достъпа до единния европейски пазар“**. Те са адресирани чрез мерките в подкрепа укрепване и повишаване на административния капацитет на бенефициентите по Програмата, мерките изпълнявани чрез финансов инженеринг и приоритет „Регионален туризъм“ и мерките за подобряване на базисната инфраструктура, включително пътна, здравна, социална, културна и подкрепа за устойчиво и интегрирано градско развитие.

В тази връзка основният фокус на ОПРР 2014-2020 е устойчивото и интегрирано градско развитие, подкрепяно в рамките на интегрираната първа приоритетна ос, съчетаваща няколко инвестиционни приоритета и насочена към цялостно подобряване на градската инфраструктура и околната среда за насърчаване на растежа и заетостта.

Като един от основните проблеми на България, енергийната ефективност остава също във фокуса на ОПРР 2014-2020 чрез инвестиционен приоритет, посветен на енергийната ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници в обществените сгради, жилищния сектор и студентските общежития в рамките на приоритетна ос 1, който е насочен към Специфична препоръка (СП) б) подобряване на енергийната ефективност, както и към НЦ 3 „Климат- енергетика: Постигане на 16% дял на енергията от ВИ в брутното крайно енергийно потребление до 2020 г. и

повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г.”. Директен принос по отношение намаляване емисиите на парникови газове и подобряване на ресурсната ефективност ще има и Инвестиционен приоритет 1.2, насочен към устойчива мултимодална градска мобилност. В допълнение Приоритетна ос 7 допринася за постигането на целите за опазване на околната среда и ефективни политики за управление на ресурсите чрез подобряване на горивната ефективност на пътните превозни средства и намаляването на емисиите на парникови газове.

България е една от страните с най-висок процент на бедност, което води и до високи нива на социално изключване. По тази причина ОПРР 2014-2020 е насочена към СП 3 намаляване на бедността, чрез допълнително подобряване на достъпността и ефективността на социалните услуги за децата и възрастните хора, както и към НЦ 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност”, чрез предоставяне на социални жилища за уязвими групи и подобряване на достъпа и качеството на социалните услуги. Мерките за социална, културна и спортна инфраструктура в рамките на Приоритетна ос 1 "Устойчиво и интегрирано градско развитие" и за социална инфраструктура по Приоритетна ос 2, са предназначени за подкрепа на изпълнение на националните стратегии по въпросите на бедността и интеграция на ромите и за насърчаване на социалното включване.

Приоритетната ос за регионална социална инфраструктура е предназначена за подкрепа на процеса на деинституционализация и подобряване на ефективността на социалните услуги за деца и възрастни хора.

На свой ред приоритетната ос за регионална здравна инфраструктура пряко допринася за постигането на националната цел на бедността, като се гарантира, че здравните услуги са достъпни и с по-висок стандарт и по този начин противодейства на последиците от бедността и социалното изключване. Интервенциите в здравна инфраструктура също са в съответствие със СП 2 за осигуряване на ефикасно предоставяне на здравно обслужване, включително чрез подобряване на прозрачността във финансирането на болниците, оптимизиране на болничната мрежа и развиване на възможностите за извънболнично лечение.

ОПРР 2014-2020 цели изпълнението и на СП 4 образователна инфраструктура, включително за подобряване на достъпа до качествено приобщаващо предучилищно и училищно образование за децата в неравностойно положение, в частност ромите. Това ще бъде постигнато включително и чрез мерки за образователна инфраструктура в рамките на интегрираната приоритетна ос 1: концентриране на подкрепата в рамките на зоните за въздействие на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на градовете бенефициенти допринася пряко към изпълнението на препоръката, тъй като социалните зони за въздействие често съдържат концентрации на групи в неравностойно положение - хора живеещи в бедност, роми и други малцинства.

Интервенциите в образователна инфраструктура в градовете и тези в регионалната образователна инфраструктура са предназначени да допринесат за националните цели в областта на образованието НЦ 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г.” и „Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.”, чрез подобряване на качеството на образователните институции и следователно на процеса на обучение, което дава

възможност на целодневно образование и извънкласни дейности и повишаване на мотивацията на учениците и студентите с помощта на подобрена среда за обучение.

Стратегията на ОПРР 2014-2020 е насочена към насърчаване на растежа и заетостта, чрез подобряване на бизнес средата и свързаността и повишаване на местния потенциал. В тази връзка, мерките за развитие на регионалния туризъм, подобряване на пътната инфраструктура и градската среда, включително зоните с потенциал за икономическо развитие допринасят за Приоритет „Насърчаване на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“ на Годишния обзор на растежа. Тези инвестиции са насочени също към НЦ 1 "Заетост" като насърчаването на регионалния туризъм цели увеличаване на броя на туристите в съответните региони, което създава възможности за подобряване на благосъстоянието на тези региони, чрез стимулиране на икономическата активност на местния бизнес в областта на услугите и насърчаване на развитието на творческите индустрии.

Това предоставя възможности за повече работни места и за нови форми на заетост. По-добрата пътна инфраструктура осигурява по-добра свързаност и достъп до единния пазар и подобрява мобилността на местно и регионално ниво. Качествената градска среда и наличието на подходяща бизнес инфраструктура, подкрепени по ОПРР 2014-2020 представляват съществен фактор за противодействие на негативните демографски тенденции, запазване на млади и образовани хора в регионите и привличане на инвестиции.

В допълнение, чрез използването на финансови инструменти по приоритетни оси "Устойчиво и интегрирано градско развитие", „Устойчиво и интегрирано развитие на полицентричните опорни центрове“ и "Регионален туризъм" се очаква да има съществен принос за изпълнението на Приоритет 2 „Възстановяване на нормалното кредитиране на икономиката“.

Съответствие с Националната програма за развитие България 2020 (НПРБ2020)

Националната програма за развитие България 2020 е рамков дългосрочен документ, който определя визията и общите дългосрочни цели на всички национални политики за период от 10 години за всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. НПР България 2020 е основата при програмирането на стратегическите документи/програми във връзка с изпълнението и на общностните политики през следващия програмен период.

Идентифицираните за подкрепа дейности по Оперативна програма „Региони в растеж“ са директно насочени към постигане на целите на Приоритет 3 на НПР БГ2020 „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал“ и в частност към следните подприоритети:

- Подприоритет 3.2. „Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план“. Целите на този подприоритет ще бъдат постигнати, чрез цялостно осъществяване на инвестиции по ОПРР 2014-2020 в рамките на приоритетна ос 1 и приоритетна ос 2, чрез

изпълнението на ИПГВР и по отношение на подобряване на транспортната свързаност и достъпността на мрежата от градове с TEN-T мрежата чрез финансиране на първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T по Приоритетна ос 7.

- Подприоритет 3.4 „Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите”. ОПРР 2014-2020 ще допринесе за постигане на целите на подприоритета с подкрепа в рамките на приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ за изпълнение на дейности в сферата на опазване, популяризиране и развитие на културно наследство от национално и световно значение.

В допълнение, оперативната програма ще подкрепи и регионалното измерение на някои секторни политики, включени в секторните приоритети на Националната програма за развитие България 2020, а именно:

- Приоритет 1: „Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила” – по отношение на здравна и образователна инфраструктура от регионално значение, посредством Приоритетни оси „Регионална образователна инфраструктура“ и „Регионална здравна инфраструктура“.
- Приоритет 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване” – по отношение на социалната инфраструктура от регионално значение, чрез мерки по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“.
- Приоритет 7: „Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост” – по отношение на енергийната ефективност в жилищни и обществени административни сгради, чрез дейности по Инвестиционен приоритет 1.1 на Приоритетни оси 1 и 2: „Подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор”.

Съответствие с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Документът идентифицира устойчивото градско развитие като един от основните приоритети за регионално развитие на страната. На градовете е определена важната роля на фактор за структуриране и организиране на дейностите в пространството. Целта е постигане и укрепване на полицентричния модел на градско развитие.

НСРР играе важна роля за постигане на съответствие и взаимно допълване между целите и приоритетите на политиката за регионално развитие и секторните политики и стратегии, които спомагат за балансирано развитие на районите.

Главната стратегическа цел на НСРР е постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект.

ОПРР 2014-2020 ще допринесе главно за следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: „Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешнорегионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда”;

Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетни оси 1 и 2 на ОПРР 2014-2020 са пряко насочени към осъществяване на Специфична цел 1: Стимулиране на икономическото развитие на районите от ниво 2, чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им и на приоритет 1.1 „Активизиране на специфичния потенциал на регионалните и местните икономики чрез подкрепа за повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес“ на НСРР. Това ще бъде постигнато с подпомагане за развитие на зоните с потенциал за икономическо развитие в рамките на ИПГВР.

Инвестиционен приоритет 4 на приоритетни оси 1 и 2 в частта за насърчаване на социалното включване чрез подобрен достъп до социални, културни и развлекателни услуги и Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ на ОПРР 2014-2020 са пряко насочени към подприоритет 1.2. на НСРР „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите.“ Отчетена е нуждата от използване на значителния местен потенциал: недвижими културни ценности, природни ресурси и забележителности, подходящи климатични условия, ландшафт, които не се използват ефективно за развитие на туристически дейности, особено в териториите, отдалечени от черноморското крайбрежие и големите планински курортни центрове в страната.

Стратегическа цел 2: „Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал”;

Секторните Приоритетни оси 3, 4 и 5 на ОПРР 2014-2020 са пряко насочени към постигане целите на Приоритет 2.1. на НСРР - Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в районите“. Дейностите по ОПРР 2014-2020 за постигане на целите на стратегическата цел и приоритета са свързани с интервенции в регионална здравна, образователна и социална инфраструктура, включително деинституционализация и подкрепа за висши училища.

Стратегическа цел 4: „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места”.

Приоритетни оси 1 и 2 на ОПРР 2014-2020 ще повлияят пряко положително върху изпълнението на Приоритет 4.1. Интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване на полицентричната мрежа от градове на НСРР. ОПРР 2014-2020 допринася за развитието на модел на умерен полицентризъм на НСРР.

В допълнение, приоритетна ос „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020 ще допринесе за изпълнението на Приоритет 4.2. „Подобряване на свързаността на районите в национален и международен план, включително с големите градски центрове в съседните страни“, като специално внимание е обърнато на Специфична цел 2: „Подобряване на транспортната свързаност в национален план, чрез развитие на пътната инфраструктура с регионално значение“ и Специфична цел 3: „Развитие на връзките „град-район“ и подобряване на достъпа до културни ценности, логистичните центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в районите“.

Съответствие с териториалния дневен ред 2020 на ЕС

В “Териториален дневен ред на ЕС 2020” от 2011 г. се акцентира на следните приоритети, свързани с градското развитие:

- Насърчаване на полицентрично и балансирано териториално развитие. Съществена роля се отрежда на малките и средни градове на регионално ниво, като поляризацията по отношение на големите градове трябва да се избягва;
- Насърчаване на интегрираното развитие в градовете, селските и специфичните райони – чрез прилагане на интегриран подход на много нива в обновяването и развитието на градовете.
- Осигуряване на конкурентоспособност на регионите на глобалния пазар чрез силни местни икономики, включително чрез използване на местните дадености, човешки капитал, стратегии и т.н. дейности;
- Засилване връзките между градските и селските райони на всички нива, чрез подобряване на достъпността и възможността за работа.
- Подобряване на териториалната свързаност между индивидите, общините и предприятията – Отчита се важността на свързаността по отношение на второстепенните мрежи, особено на регионално и общинско ниво.
- Управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите – на опазването и подобряването на културното и природното наследство се гледа като на важни условия за устойчиво развитие. В този смисъл по ОПРР 2014-2020 се подкрепя опазването, рехабилитацията и използване на културното наследство.

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020 е в съответствие с Териториалния дневен ред 2020 на Европейския съюз, като спазва основната концепция и насоки на този документ. ОПРР 2014-2020 е насочена към насърчаване на полицентричното развитие на мрежата от градове в България. Културното наследство е оценено като важна териториална характеристика и фактор за насърчаване на специфичния местен икономически потенциал и опазване на околната среда.

Съществено внимание се отдава на регионалната достъпност и второстепенната пътна мрежа, с оглед осигуряване на достъпност до градовете и насърчаване на

градско-селското сътрудничество, както и осигуряване на достъп на регионите до Единния европейски пазар.

На национално ниво, прилагането на модел за умерен полицентризъм за територията на България, също ще доведе до намаляване на вътрешните и външните миграции, което е и основна цел на ОПРР 2014-2020. В този контекст, възприетият модел на полицентрично развитие на територията, който се подкрепя в рамките на ОПРР 2014-2020 ще доведе до тенденция на растеж във всички региони в България в дългосрочен план, което ще доведе и до намаляване на емиграцията на хора към Западна Европа.

Съответствие с Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-20130 г.)

Стратегията дефинира редица проблеми, изводи и заключения, свързани с миграционни процеси и намаляване на населението, пряко касаещи политиката за регионално развитие.

В периода между двете преброявания 2001 - 2011 г. населението на страната намалява с 564 331 души при средногодишен темп на намаление 0.7%. Две трети от намалението на населението (68.9%) се дължат на отрицателния естествен прираст. Почти една трета от намалението на населението (31.1%) за периода между преброяванията през 2001 и 2011 г. се дължи на външна миграция, която се оценява на 175 244 души.

По отношение на миграцията изводите са следните:

В периода между двете последни официални преброявания между 2001 – 2011 г. 3 79181 лица са променили своето местоживее в страната от едно населено място в друго. От всички лица, променили местоживее си за тези десет години, 35.5% са се изселили в населени места на същата област. Останалите 64.5% мигрират извън рамките на областта, в която са живеели преди мигрирането. С най-голям относителен дял от тези променили местоживее си са лицата, заселили се в областите София (столица) - 32.1%, Варна - 10.8%, Пловдив - 7.7%, и Бургас - 5.5%.

Процесът на демократизация в България доведе до мащабни емиграционни и външни за страната миграционни процеси. Общо за целия период от 2001г. до 2011г. в резултат на външна миграция постоянното население на страната е намаляло със 175 244 души.

През 2010 г. само областите София (столица) и Варна имат положителен механичен прираст съответно 7.7 и 0.3‰. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателен механичен прираст са областите Смолян (-13,4‰), Разград (-13.1‰) и Ловеч (-12,1‰). С най-малко намаление са областите Бургас (0.0‰), Перник (-1.9‰) и София област (-2.1‰).

Сред българите, които сменят своя настоящ адрес в страната с адрес в чужбина близо половината са на възраст 20-39 години, а около 80% са със средно и висше образование.

България продължава да бъде напускана от млади и образовани хора, в които държавата е инвестирала и които се адаптират по-лесно към изискванията на пазарната икономика. Емигрирането на млади и високо образовани хора има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на страната.

Основната стратегическа цел през периода 2012-2030 г. на Националната стратегия за демографско развитие на Република България 2012-2030 г. е забавяне темповете на намаляване на броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образователна квалификация, способности и умения.

Един от основните приоритети на стратегията е териториален и той има за цел **по-равномерно разпределение на населението в страната, оптимизация на процесите на концентрация на населението в столицата и няколко големи града и осигуряване на териториална кохезия на периферните зони на страната.**

Преодоляването на териториални дисбаланси изисква мобилизиране на сериозни институционални и организационни ресурси, насочени към оптимизирането на жилищната политика, градоустройствените планове, инфраструктурата и др. Основните мерки на стратегията за демографско развитие в това отношение, които ще бъдат подкрепени от ОПРР 2014-2020, включват:

- Намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие;
- Рационално разпределение на местни (локални) инфраструктури и услуги за осигуряване на балансиран растеж на регионите;
- Развитие на устойчиви, динамични и сплотени градски центрове, свързани помежду си и допринасящи за благосъстоянието на заобикалящите ги по-слабо урбанизирани територии;
- Оптимизиране на концентрацията на населението в големите градове и столицата;
- Разработване на програма за решаване на проблема с —гетоизацията чрез създаване на устройствени планове в кварталите с концентрация на бедност, рехабилитация на тези квартали, осигуряване на техническа инфраструктура и др.;
- Устойчиво подобряване на жилищните условия за ромите чрез гарантиране на изпълнението на планове за действие и програми за подобряване на жилищните условия на ромите;
- Подобряване на транспортната, търговската, социалната и други обслужващи инфраструктури.

Съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (НКПР)

Националната концепция за пространствено развитие е документ, който е разработен в съответствие с чл. 7а, ал. 2 от Закона за регионалното развитие и е от

ключово значение във връзка с подготовката на стратегическите документи на България за периода 2014-2020.

Националната концепция за пространствено развитие е първият стратегически документ за последните 25 години, който формулира държавната политика в областта на пространственото и градското развитие. НКПР определя пространствено-устройствената основа за развитие и планиране на елементите на националната територия, с цел постигане на комплексно и интегрирано планиране за осъществяване не само на регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво, в контекста на общоевропейското пространствено развитие.

Национална концепция за пространствено развитие е основен документ, който дава насоките за пространствено планиране, управление и опазване на националната територия и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Тя определя функционално-йерархична структура на мрежата от градски центрове, включително с европейско и макрорегионално значение, определя връзките на мрежата от градски центрове в страната и връзките с мрежите от градски центрове в съседните страни в макрорегиона и модела за пространствено развитие. В нея са определени основните и второстепенните оси за развитие, транспортни коридори и инфраструктурата от международно и национално значение, както и „зони за трансгранично и междурегионално сътрудничество“.

Концепцията е разработена в контекста на основните документи на Европейския съюз за устойчиво пространствено и градско развитие, вкл. Териториалния дневен ред. Изследвани са опитът и практиката в процеса на програмиране на пространственото развитие на редица страни от Европейския съюз.

НКПР разглежда и оценява различни сценария на пространствено и териториално развитие до 2035г., основаващи се на мрежата от урбанистични центрове в страната и характеризиращи се с определено демографско развитие и идентифицирайки необходимостта от стабилизиране на негативните демографските проблеми, обезлюдяването и засилващата се неконкурентноспособност на средните и по-малките градове.

Моноцентричния модел се характеризира с увеличаваща се миграция към София и няколко големи града и в последствие в чужбина, което води до социално-икономически последици като:

- Разпадане на съществуващите в миналото агломерации;
- Депопулация на големи части от територията на страната;
- Повишени разходи за поддръжка на съществуващата инфраструктура в градовете с намаляващо население;
- Неизползван потенциал на територията, което намалява сравнителните конкурентни предимства на страната;
- Зараждане на порочен кръг – липсата на работа подтиква хората да емигрират, а липсата на млади квалифицирани работници не привлича инвеститорски интерес, основно в малките и средните градове.

В случай, че тенденцията към моноцентризъм не се адресира правилно, от анализа на Националната концепция за пространствено развитие е видно, че миграцията ще продължи да се увеличава и населението на страната ще продължи да намалява с бързи темпове. Тези фактори ще възпрепятстват потенциала за растеж на страната. По този начин, целите за растеж и създаване на работни места по новата Кохезионна политика трудно биха могли да бъдат постигнати.

На основата на изследване на социално-икономическата ситуация в България в концепцията е разработен като най-подходящ за прилагане в България модел на „умерен полицентризъм“, който се очаква да предостави условия за стабилизиране на негативните демографски тенденции до 2030 г.

Моделът очертава и възпроизвежда йерархичната структура и система от градове в страната (напр. Варна, явяваща се балансър на София на национално ниво, Стара Загора, балансираща Бургас на ниво NUTS 2 и Троян в ролята му на балансър на Ловеч на ниво NUTS 3).

Определящи принципи при избора на градовете за подкрепа по линия на модел „умерен полицентризъм“:

Целенасочената политика за регионално развитие към средните и по-малките градове противодейства на негативните териториални процеси и води до развиване, укрепване и разширяване на функциите и ролята на градовете за балансирано и устойчиво социално-икономическо и териториално развитие на района. Балансираната полицентрична териториална мрежа от градски центрове, допринася за създаване на благоприятни условия за установяване и развитие на икономическите и социалните дейности, като доближава „услугите“ и откриването на работни места в/или близо до градовете, където хората живеят постоянно. Укрепените функционални характеристики на средните и по-малките градове, създават условия за развитие на нови икономически дейности, които диверсифицират местната икономика и намаляват рисковете по отношение на безработицата и доходите, включително и се подобряват базовите условия за бизнес.

В тази връзка НКПР идентифицира полицентричния модел за развитие на територията на страната като взаимосвързана система, която **се основава на 10 града-центрове за растеж, балансирани от мрежа от средни градове в „централната част“ на страната**, които са подкрепени от мрежа от малки градове със **съществена роля** за предоставяне на основни услуги за населението, за привличане на инвеститори и създаване на възможности за работа в „периферните райони“ на страната.

Прилагането на очертания в НКПР полицентричен модел на развитие ще постигне няколко основни цели, а именно

- **Намаляване на емиграцията;**
- **Стабилизиране на негативните демографски процеси;**
- **Разгръщане на пълния потенциал на територията;**

- Осигуряване на **достъп до услуги и работни места за периферните райони** на страната, като по този начин се осигури потенциал за растеж и в същото време се запази активността на ограничен брой центрове на растеж.
- Осигуряване на **условия за устойчиво развитие на всички региони** в България и предотвратяване задълбочаването на междурегионалните различия;

Списък на градовете, включени в националния полицентричен модел на развитие, които са обект на подкрепа по Приоритетна ос 1 и Приоритетна ос 2, в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013- 2025 г. и възприетия подход на ОПРР 2014-2020:

НКПР определя териториалната структура в национален мащаб с оглед открояване на териториалните различия и проблемите, свързани с развитието и пространственото планиране. Концепцията определя два основни типа територии, характерни за европейските страни:

- Предимно урбанизирани **централни райони** с интензивно социално-икономическо развитие, които представляват общините на градовете от първо до трето ниво. Тези градове очертават идентифицираните в концепцията централни оси на развитие.
- **Периферни райони** със затруднения в своето социално-икономическо развитие. Градовете от четвърто ниво са малки градове от микро-регионално значение за територията на група общини, формиращи периферна зона.

Централните урбанизирани райони са териториите на общини, разположени в близост до големите градски центрове, чието предимство, за разлика от периферните райони, е възможността за сравнително къси разстояния и удобен достъп до работни места, услуги, образование, култура и всички други ценности, предлагани от големите градове.

Ядрата на централните райони са урбанизираните територии на големите и средните градове (от йерархични нива 1, 2 и 3).

Действия за устойчиво градско развитие, в съответствие с член 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013 ще бъдат изпълнявани в основната полицентрична мрежа, формирана от градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво, които са центрове на централните оси на развитие.

1-во йерархично ниво – София;

2-ро йерархично ниво – Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, Велико Търново, Благоевград, Видин;

3-то йерархично ниво – Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пазарджик, Перник, Кюстендил, Свищов, Горна Оряховица, Казанлък, Димитровград, Асеновград, Карлово, Дупница, Петрич, Лом, Гоце Делчев, Панагюрище, Велинград. Периферните слабо урбанизирани райони са териториите

на общини, разположени на голямо разстояние от големите градски центрове и от предлаганите там услуги и работни места. Сред периферните области в страната се отличават външно гранични периферии и вътрешни периферии.

Малките градове от микро-регионално значение на територията на групи общини играят изключително важна роля за периферната граница, селските и планинските райони и осигуряват работни места и основни публични услуги на повече от една община. Критериите за подбор на тези градове са: подходящо място на територията на областите, демографски показатели и съществуващи функции от надобщинско значение в областта на икономиката, социалната сфера, образованието, здравеопазването и културата.

Малките градове от ниво 4 са градските центрове на вторичните оси на развитие на полицентричната система, определена в НКПР. Градовете от 4-то ниво допълват модела на полицентрично пространствено развитие на страната и се очаква, че те ще активират агломерационни процеси за градско развитие към второстепенните оси на развитие. Наличието на добри комуникационни и транспортни връзки ще създаде благоприятни условия на живот в малките населени места и ще привлече компании, които предоставят алтернативна заетост в селските райони.

Подкрепата за градовете от ниво 4 в периферните територии на страната ще развива устойчиви градско-селски връзки в подкрепа на модела за умерен полицентризъм.

Периферни райони:

За оптималното осигуряване на публичните услуги в периферните райони от особено значение е ролята на малките градове, които са в състояние да предоставят такива услуги на другите населени места. Тези градове предоставят допълнителни услуги и създават възможност за реализиране на по-високи образователни и културни потребности и квалифицирана здравна помощ и повишават качеството на живота в приобщените общини.

Разработените анализи показват, че градовете от 4-то ниво са със същинска роля на центрове за развитие на периферните и селските райони, предоставящи повече публични услуги и работни места извън селскостопанската заетост. Тези градове играят роля на центрове, не само за собствената община, но и за съседни по-малки общини, защото предоставят публични услуги от по-висока степен от периодичен характер. Тези услуги осигуряват по-високо ниво на образование, на здравни услуги, на културни потребности, на административни, съдебни, делови, финансови и др. услуги. Подобни градове – центрове с обслужващи функции за повече съседни малки общини са: Разлог – за още 3 общини – Банско, Белица и Якоруда, Белаградчик – за още 3 общини – Димово, Чупрене и Ружинци, Козлодуй – за още 2 общини – Хайредин и Мизия, Девин – за още 2 общини – Доспат и Борино, Пещера – за още 2 общини – Батак и Брацигово, Сандански – за още 2 общини – Струмяни и Кресна.

Има градове – центрове от 4-то ниво, които осигуряват услуги на още една малка съседна община, като например Берковица на Вършец, Мездра на Роман, Троян на Априлци, Тутракан на Главиница, Попово на Опака, Нови пазар на Каспичан,

Провадия на Дългопол, Карнобат на Сунгурларе, Елхово на Болярово, Златоград на Неделино, Самоков на Долна баня.

Подкрепата по Приоритетна ос 2 е насочена към извършване на интегрирани инвестиции в определен брой малки градове от микро-регионално значение със съществена роля за предоставяне на основни услуги за населението, за привличане на инвеститори, създаване на възможности за работа, борба с бедността, социалното изключване и обезлюдяването в „периферните райони“ на страната, отличаващи се със специфични икономически и социални проблеми. Градовете притежават или са с потенциал да действат като опорни центрове на градовете от по-високите йерархични нива: първо, второ и трето ниво, допълващи интегрираните действия за устойчиво градско развитие по Приоритетна ос 1, в съответствие с целите на националния полицентричен модел за развитие.

Отчитайки тяхното функционално значение за организиране на територията на по-високо надобщинско ниво и съществуващия социално-икономически потенциал, подкрепата по ОПРР 2014-2020 ще трансформира тези периферни за големите градове територии в преходни връзки между устойчивото градско развитие и селските райони. Възприетият подход за подкрепа цели и осъществяване на ефективни функционални връзки на тези градски територии с центрове на растеж на областно и регионално ниво, насърчавайки устойчивото развитие на градско-селските връзки на подкрепа на националния полицентричен модел за пространствено развитие.

За овладяване и минимизиране на териториалните различия в качеството на живот и доходите, включително вътрешната и външна миграция на населението на тези по-слабо развити територии ще се използват възможностите и ролята на местните общности за развитие на районите. Те са предоставили своя предварителен принос в проведените публични обсъждания свързани с разработването на ИПГВР и ще се разчита да бъдат стратегически партньор при предприемането и реализирането на интегрирани иновативни инициативи на най-ниско териториално ниво. С осъществяването на съвместни дейности между публичните власти и гражданското общество се цели развиване на съществуващия икономически потенциал и принос за икономическото възстановяване и овладяване на процеса на обезлюдяване в тези периферни райони.

4-то йерархично ниво – Сандански, Свиленград, Самоков, Ботевград, Троян, Севлиево, Карнобат, Нова Загора, Попово, Пещера, Поморие, Разлог, Devin, Нови пазар, Мездра, Провадия, Червен бряг, Козлодуй, Берковица, Тутракан, Елхово, Белоградчик, Златоград, Никопол, Генерал Тошево, Крумовград, Ивайловград, Малко Търново.

В този контекст, ОПРР 2014-2020 е пряко насочена към постигане на целите на определената функционално-йерархична структура на мрежата от градски центрове, полюси и оси на развитие на България, предложена от НКПР, като ще степенува (диференцира) намесите за стимулиране на градовете и градското развитие според значимостта и ролята на всеки град.

В допълнение, чрез инвестициите по ОПРР 2014-2020, включително в градско развитие, регионален туризъм, секторни политики от регионално значение, пътна

инфраструктура, ще се допринесе за постигане на целите на заложените в НКПР модел на умерен полицентризм, определен като най-подходящ за прилагане в страната. Цели се тенденция към преминаване от моноцентризм към полицентризм.

Миграция:

В момента миграционните процеси показват концентрация на население в няколко големи града, което съответства и на модела на моноцентрично развитие на страната.

Целта е намаляване на миграционните процеси в съответствие с приетия модел на умерен полицентризм и със съответните представено по-горе стратегически документи.

Средният коефициент на миграция в страната е отрицателен (-1%). Наблюдават се значителни различия по отношение на устойчивото градско развитие. Само областите на 4 големи града имат положителна миграция

От друга страна градовете от 1-во и 2-ро ниво имат по-висок среден коефициент на миграция на областно ниво (1,3%) в сравнение със средния за страната, докато стойностите за градовете от 3-то ниво са много под средните за страната (4,7%). Тенденцията е представена в следващите графики.

Съответствие със стратегията на ЕС за Дунавския регион

България е координатор на приоритетна област 3 „Насърчаване на дейностите в областта на културата и туризма и преките контакти между хората“. В този смисъл по Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ на ОПРР 2014-2020 се предвижда подкрепа за опазване и популяризиране на културното наследство от световно и национално значение.

ОПРР 2014-2020 ще подкрепи постигане на целите на приоритета по които е координатор и като цяло на Дунавската стратегия, чрез реализирането на отделни проекти за подкрепа на културното наследство в дунавския регион.

Чрез подкрепата за развитието на градовете от Северозападен и Северен централен район от ниво 2 за реализирането на интегрирани проекти за градско развитие и подобряване на градско-селските връзки, както и посредством останалите приоритетни оси, косвено ОПРР 2014-2020 ще спомогне за постигане и на останалите цели и приоритети на Дунавската стратегия, както следва:

- По приоритетна ос 1 – “Подобряване на мобилността и мултимодалността“ с инвестиции по Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020.

- По приоритетна ос 6 – „Опазване на биологичното разнообразие, ландшафтите и качеството на въздуха и почвите“ с интервенции по Приоритетни оси 1 и 2 на ОПРР 2014-2020.
- По приоритетна ос 7 – “Развитие на обществото на знанието (научни изследвания, образование и ИКТ)” с подкрепа по интегрираните приоритетни оси 1 и 2, както и по приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020.

Съответствие с Регионални планове за развитие на ниво NUTS 2

Регионалните планове за развитие за периода 2014–2020 г. са стратегически документи на ниво NUTS II. Те са изготвени в съответствие с чл. 11 от Закона за регионалното развитие.

Вземайки предвид териториалните измерения, стратегическата рамка на Регионалните планове за развитие поставя специален приоритет за градското развитие чрез изпълнение на модел за умерено полицентрично развитие на мрежата от градове, базиран на Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и взимайки предвид очакванията при реализирането на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) в съответния регион. Регионалните планове отдават значение на съществения принос на градовете за постигане на растеж и заетост, чрез увеличаване на конкурентоспособността и балансираното развитие на мрежата от градски центрове, изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, социално сближаване и развитие на общество на знанието. Регионалните планове се основават на холистичен подход, при който се анализира цялостното състояние на района, дефинират се визия, цели и приоритети на регионално ниво и се предлагат конкретни мерки и проекти на най-ниско (местно) ниво, чрез изпълнението на които ще се постигнат търсените резултати и ще се развие потенциала на съответните райони.

Регионалните планове за развитие (са разработени в унисон с подхода за умерен полицентризъм, предложен в НКПР и възприет от ОПРР 2014-2020 г. при определянето на градовете, които ще бъдат подпомагани по линия на Приоритетна ос 1 за интегрирано устойчиво градско развитие и по Приоритетна ос 2 за насърчаване на градско-селските връзки.

Като доразвиват основните принципи на НКПР на ниво NUTS 2, Регионалните планове прилагат полицентричния модел на регионално ниво, като формират регионални мрежи от 1 до 2 града центрове на растеж и подкрепящи ги малки и средни градове.

Например, в Регионалния план за развитие на Североизточен район за периода 2014-2020 г. е записано: „В бъдещото териториално-урбанистично развитие на района е важно да се стимулира развитието на полицентрична система от градски центрове, като по този начин се тушира неблагоприятната диспропорция между центъра и периферията и се осигурява по-лесен достъп до работни места, услуги и култура, които предлагат градовете-центрове“. В допълнение, Регионалният план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г. акцентира върху важната

роля на гр. София като център и двигател на растежа, но същевременно посочва, че столицата следва да се ангажира и с изнасяне на функции за укрепване на регионалната и националната полицентрична мрежа от големи, средни и малки градове с конкурентна среда и условия за живот.

Тъй като регионалните планове комбинират подход, както „отгоре - надолу“, така и „отдолу–нагоре“, отчитайки и местните нужди в регионален контекст, Регионалните планове взимат предвид и някои ключови мерки, заложиени в ИПГВР.

Базирайки се на регионалните специфики, РПР поставят различен фокус за енергийна ефективност, образователна инфраструктура, здравеопазване, културна и социална инфраструктура.

Подкрепата за осигуряване на съвременни социални жилища за маргинализирани групи, включително ромите, е със силен акцент в региони със значителен брой от населението в неравностойно положение предимно в средните градове, като например в Северозападен район, Северен централен район, Югоизточен и Южен централен район. Има предвидени специфични мерки в подкрепа на спортна инфраструктура, за модернизиране на спортните съоръжения за професионален и любителски спорт в градовете с традиции и добре развит спортен потенциал, като например Двореца на културата и спорта във Варна (Североизточен район).

Очертани са основните нужди за подобряване на градската околна среда. Това е подчертано като основен фактор за създаване на благоприятни условия за запазване и развитие на демографския и икономически потенциал на градовете. Формулирани са специфични мерки за подкрепа на градската околна среда, отнасящи се до развитието на туризма в Североизточен и Югоизточен район.

Приоритетни оси 1 и 2 на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 ще бъдат директно насочени към идентифицираните в градското измерение нужди и към развитие на полицентричната териториална структура в Регионалните планове за развитие.

С оглед оценка на изпълнението на целите и приоритетите на РПР е дефинирана система от индикатори за мониторинг и оценка, включваща общи и специфични количествени индикатори. С подобрени специфични количествени индикатори за наблюдение се проследява и отчита постигнатия напредък по изпълнението на специфичните цели и приоритетите за развитие на отделните райони.

На основата на информацията и данните, свързани с прилагането на системата от индикатори, се разработва годишен доклад за наблюдението на изпълнението на регионалния план за развитие, който обхваща една календарна година от периода на действие на регионалния план за развитие.

Изпълнението на регионалните планове за развитие се наблюдава на регионално ниво в рамките на Регионални съвети за развитие, включващи областни управители, кметове и социално-икономически партньори, както и представители на централната администрация.

В рамките на системата за мониторинг на регионалните планове за развитие ще бъде наблюдавано и отчитано въздействието на модел умерен полицентризм на регионално ниво.

Съответствие с документи за местно планиране и развитие

Общинските планове за развитие (ОПР) определят целите и приоритетите за развитие на общините за периода 2014-2020, както и финансовите ресурси за тяхното реализиране. ОПР е разработен в съответствие с прогнозите на областната стратегия за развитие и се разработва за седем годишен период. Тъй като планът покрива цялата общинска територия, той определя функционалните връзки между общинския център и заобикалящата го територия.

При разглеждане на различните местни планови документи трябва да се вземе предвид специфичните териториални характеристики на българските общини. Като териториално-административни единици, българските общини (се нареждат сред големите европейски общини – ако средното население на община в ЕС е , то България една община обхваща средно около 28 000 жители. Територията на общата се характеризира с ясно изявен градски център и периферия. Средната площ на една община е 420 квадратни километра.

Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, докато подробните устройствени планове определят конкретното предназначение и развитието на отделните поземлени имоти, обхванати от плана.

Общите устройствени планове представляват основа на общото пространствено планиране на териториите на общините и на части от тях или отделни територии, принадлежащи към населените места. Разпоредбите на общите устройствени планове, които определят общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и обектите на културно наследство, са задължителни при изготвянето на подробни устройствени планове. Общият устройствен план няма пряко приложение за издаване на разрешение за строеж.

Общият устройствен план на града определя:

- Основната структура на територията - жилищни, промишлени, зелени площи, зони за обществени услуги, области на културното наследство, изоставени терени и обекти и т.н.;
- Основните разпоредби за устройство на територията;
- Територии с публична и друга собственост;
- Естетически изисквания за изграждане и развитие на територията;
- Изисквания за достъпност за хора с увреждания;
- Териториите, застрашени от природни рискове и опасности.

Подробните устройствени планове определят устройството и застрояването в населените места и на техните територии, както и в селищните образувания. Подробният устройствен план определя структурата на територията, устройствените зони и територии с устройствен режим и конкретното предназначение на всеки поземлен имот. Разпоредбите на подробните устройствени планове са задължителни за инвестиционното проектиране. Подробният устройствен план се придружава от планове за вертикално планиране, комуникационни схеми, транспортна мрежа, водоснабдяване, канализация, електроснабдяване и ако е необходимо - зелени системи, геоложки проучвания, за топлоснабдяване, газоснабдяване, телекомуникации и т.н., които са неразделна част от него.

Като се вземе предвид факта, че българските общини са сред най-големите по територия в рамките на ЕС, и че ОПР е по-широк планов документ, който включва всички идентифицирани нужди в общината, и по-този начин не може да постигне достатъчно фокус и на предвижданите инвестиции, от една страна, и че Общите устройствени планове на градовете са статични документи, които определят видовете територии, но не включват инвестиционна програма.

Градските органи (общините) на големите и средните градове, отговорни за изпълнението на политиките на местно ниво, имат свои интегрирани стратегии за устойчиво градско развитие – Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР). Тяхното разработване е предвидено в Закона за регионалното развитие в съответствие с методическите насоки, издадени от министъра на регионалното развитие.

Тези градски стратегии ще се изпълняват чрез дейности и проекти по 4 тематични цели и 5 инвестиционни приоритета, с оглед постигане на максимален ефект върху целевите територии. Градските стратегии са основата за изпълнението на интегрирано градско развитие за големите и средните градове от националната полицентрична система, в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013 за големите и средни градове от националната полицентрична система.

ИПГВР са предназначени за постигане на трайно подобряване на икономическото, екологичното, демографското и социалното състояние на дадена градска зона, по пътя на интеграция на всички дейности по такъв начин, че да се гарантира взаимовръзката между отделните елементи и постигане на такава синергия, че изпълнението на плана да надвишава сбора от въздействията на неговите съставни части, ако се прилагат поотделно.

ИПГВР е съвкупност от пространствено и времеви взаимосвързани проекти, действия и инвестиционни намерения, прилагани в определени зони за въздействие в градовете. Интегрираните планове интегрират политики и инструменти и обединяват разнородни участници за тяхното съвместно провеждане, като допринасят за реализация на визията и стратегията за развитие на съответната градска територия, респективно конкретни приоритети на развитието, определени в действащи стратегически документи.

На практика, ИПГВР са липсващото звено между Общинския план за развитие и Общия устройствен план, като ИПГВР се концентрират върху територията на един

конкретен град и дори в отделни части от него (наречени зони за въздействие), като в същото време включват ясно планиране на инвестициите с времеви график и източник на финансиране, осигурявайки по този начин приоритизиране на нуждите. В тази връзка, ИПГВР се явява един от основните финансови инструментите за реализиране на целите и приоритетите на Общинския план за развитие. ИПГВР е един от основните местни планови документи, разработени при спазване на принципа на партньорство и широко публично обсъдени с всички заинтересовани страни.

ИПГВР включват целеви и проблемен анализ на съответния град, визия за неговото развитие, ясно дефинирани зони за въздействие, времеви график, конкретна програма на предвидените дейности, бюджет и показатели за изпълнение. За онези зони за въздействие, които не разполагат с актуални подробни устройствени планове (ПУП), ИПГВР предвиждаразработването на такива.

Два от основните критерия за одобрение на ИПГВР включват следното:

- ИПГВР да гарантира съответствие с действащите стратегически и планови документи, както и с такива в процес на разработване. В тази връзка, ИПГВР се явяват основа за изработване на новите общински планове за развитие за периода 2014-2020 г. Междуведомствената оценителна комисия за разглеждане и одобрение на ИПГВР, проверява съответствието на същите с други релевантни национални стратегии.
- Всеки ИПГВР следва да гарантира свързаността и да допринесе за развитието на функционалните връзки на града в рамките на териториалния обхват на неговата по-широка зона на влияние, включително на регионално ниво.

ИПГВР оценяват функционалните връзки на града в по-широк териториален контекст и това се взима предвид при определянето на зоните за въздействие и избора на проекти.

Анализът на разработените ИПГВР показва различни нужди на градовете, но и идентифицира общи специфични приоритети за тяхното развитие.

Съответствие със Споразумението за партньорство

ОПРР 2014-2020 е регионално и териториално насочена програма и има принос за всички секторни приоритети на Споразумението за партньорство по отношение на техните териториални и регионални измерения:

- Приоритет 1 на Споразумението за партньорство „Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж“ по отношение на подприоритетите „Социално включване“, „Здравеопазване“ и „Образование, обучение и учене през целия живот“

ОПРР 2014-2020 е насочена към социално включване и здравеопазване, чрез инвестиции в рамките на ИПГВР, фокусирани върху социална, културна и спортна инфраструктура, както и чрез секторните приоритетни оси за регионална здравна и социална инфраструктура. Здравната реформа ще бъде подкрепена, чрез мерки за

подкрепа на спешната медицинска помощ и реструктуриране на болничната помощ, чрез финансиране на болници за продължително лечение. Запазва се фокусът върху процеса на деинституционализация, който стартира през периода 2007-2013 г.

По отношение на подприоритет „Образование, обучение и учене през целия живот“ ОПРР 2014-2020 е насочена от една страна към инвестиции от секторната приоритетна ос „Регионална образователна инфраструктура“ и от друга страна с фокус върху местните нужди, идентифицирани в рамките на ИПГВР.

- Приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“- инвестициите по ОПРР 2014-2020 имат принос към всички подприоритети.

Подприоритет „Свързаност“ (външна и вътрешна) е адресиран основно от приоритетната ос за развитие на регионалната пътна инфраструктура. Подприоритет „Преминване към нисковъглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност“ е във фокуса на мерките за енергийна ефективност на публичните сгради и жилищния сектор, както и на инвестициите за интегриран градски транспорт. Принос към подприоритета „Околна среда и опазване на природното богатство и културно историческото наследство“ се осъществява чрез интервенции по Приоритетна ос „Регионален туризъм“.

ОПРР 2014-2020 ще адресира основните предизвикателства и идентифицираните потребности и нужди в анализа на СП и по този начин ще допринесе за постигане на целите на Стратегия Европа 2020, както следва:

- Задълбочаващи се различия в развитието българските региони и останалите региони в ЕС;

- Депопулация на обширни части от територията;

ОПРР 2014-2020 пряко адресира това предизвикателство, като се гарантира устойчив и балансиран растеж на регионите в България с помощта на осигуряване на силна подкрепа за интегрирано градско развитие. Моделът на умерен полицентризъм на мрежата от населени места в България дава възможност за използване на потенциала на градовете като двигатели на растежа, както на регионално, така и на областно ниво. Полицетричната мрежа от градове, за разлика от проявяващия понастоящем моноцентричен модел на София и големите градове, ще позволи балансирано разпределение на факторите за растеж на цялата територия. Моделът за градско развитие „Умерен полицентризъм“ ще бъде ключов инструмент за намаляване на негативните демографски темпове, както и на процеса на депопулация на средноголемите и малки населени места и увеличената миграция към градските центрове и чужбина. Предложеният в ОПРР 2014-2020 полицентричен модел за градско развитие се очаква да преодолее наблюдаваните негативни тенденции.

- Недостатъчен дял на заетите (20-64 г.);

- Недостатъчна икономическа активност на населението (младежи, възрастни хора, жени);

- Първо място в Европа по бедност.

ОПРР 2014-2020 ще адресира посочените предизвикателства, чрез мерките за подкрепа на зони с потенциал за икономическо развитие по Инвестиционен приоритет 2 на Приоритетни оси 1 и 2, както и чрез Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“, които имат най-голям потенциал да доведат до разкриване на нови работни места и повишаване на икономическата активност в регионите.

За балансиране на икономическия растеж и справяне с бедността, съществена роля ще изиграе инвестиционен приоритет 4 на приоритетни оси 1 и 2, по линия на който се предвижда изграждане на социални жилища за уязвими групи от населението, както и Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“

- Незадоволително качество на образователната система, нарастване на неграмотното население и увеличаване на дела на непосещаващи училище;
- Нисък дял на завършилите висше образование;

Това предизвикателство ще бъде адресирано чрез подкрепа за образователната инфраструктура по Инвестиционен приоритет 3 на Приоритетни оси 1 и 2 и Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020.

- Ниски здравни и демографски характеристики, неравнопоставеност в здравеопазването и неефективен здравен сектор;
- Един от най-високите стандартизирани коефициенти за смъртност по всички причини;

По отношение на горепосочените две предизвикателства в Споразумението за партньорство, подкрепата по ОПРР 2014-2020 ще бъде съсредоточена върху инвестиции по приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“.

- Неефективно използване на ресурси и енергия;

За преодоляване на неефективното използване на ресурси и енергия, ОПРР 2014-2020 ще спомогне с подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития и административни сгради на държавната и общинска администрация по интегрираните Приоритетни оси 1 и 2, както и за опазване, популяризиране и развитие на културно наследство от национално и световно значение в рамките на Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“;

- Ограничена външна и вътрешна свързаност – подкрепа за подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари, чрез финансиране на първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T, осигуряващи връзките в рамките на мрежата от градове и обектите на културното наследство.

Мерки против корупцията и за оценка на риска

УО на ОПРР е развил в системите си за управление и контрол (а именно: в Наръчника за управление и изпълнение на програмата) политики за превенция на корупцията и измамите със средства на ЕС. Внедрена е самооценка на риска във всяко структурно звено на УО (всеки отдел), която съобразно функционалните характеристики на съответния отдел се развива във времето като се натрупват данни.

1.1.2 Обосновка на избора на тематични цели и съответстващите им инвестиционни приоритети предвид споразумението за партньорство въз основа на набелязаните регионални и когато е уместно — национални нужди, включително необходимостта от справяне с предизвикателствата, посочени в съответните препоръки за отделните държави, приети съгласно член 121, параграф 2 от ДФЕС, и относимите препоръки на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от ДФЕС, като се взема предвид предварителната оценка.

Таблица 1: Обосновка на избора на тематични цели и инвестиционни приоритети

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на стратегически приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж”, подприоритет „Преминаване към нисковъглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност“ на Споразумението за партньорство. • Пряк принос за постигане на националната цел 3 по Пакет „Климат-енергетика” в Националната програма за реформи – „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.”; • Изпълнение на Специфична препоръка 6 на Съвета по отношение повишаване на енергийната ефективност; • Пряк принос за постигане на Подприоритет 7.2 Повишаване на енергийната ефективност на НПП

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		България 2020”
04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата	<ul style="list-style-type: none"> • Пряк принос за постигане на националната цел 3 по Пакет „Климат-енергетика” в Националната програма за реформи – „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.”; • Нужди в НПП България 2020: Продължаващият процес на урбанизация вероятно ще доведе до ръст в градските превози в полемите селищни агломерации и е предизвика сериозни проблеми в урбанизираните територии, като увеличено използване на автомобили, намалено търсене на обществен градски транспорт и по-нисък стандарт на предлаганите транспортни услуги, увеличени нужди от държавни/общински субсидии, задръствания и вредно въздействие върху околната среда. • В съответствие с Приоритет 4.1. интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване на полицентричната мрежа от градове на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.
06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство	<ul style="list-style-type: none"> • Принос към целите на подприоритет „Околна среда и опазване на природното богатство и културно историческото наследство“ на Споразумението за партньорство.

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<ul style="list-style-type: none"> • В съответствие с Приоритет „Стимулиране на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“ от НПРф. Насочена към постигане на НЦ 1: Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020г. от НПРф 2020. • В съответствие с приоритет 3: «Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал” на НПР България 2020” и по-конкретно Подприоритет 3.4; • В съответствие с подприоритет 1.2. на НСРР „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите.“ на Нац. стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. • Нужди в НПР България 2020: Развитие на устойчив туризъм допринася за развитието и на другите отрасли на националната икономика, за диверсификация на икономическите дейности в слаборазвитите региони, за повишаване благосъстоянието на гражданите
06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване	<ul style="list-style-type: none"> • Съответствие със специфична препоръка 5 на Съвета: „Да продължи подобряването на бизнес средата“. • Принос към целите на подхода към устойчиво градско развитие и справяне с демографските предизвикателства на регионите в

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>Споразумението за партньорство.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на градската среда е една от основните мерки за подкрепа на градското развитие. Тя дава възможност за интегриране и координиране на различни секторни политики на най-ниско териториално ниво. Това се доказва от успешните проекти реализирани по ОПРР 2007-2013 г. • Интегрираните инвестиции в градска среда осигуряват повишена привлекателност и подобри условия за бизнес. • В съответствие с Подприоритет 3.2. Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план, на НПР България 2020”.
07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на приоритет „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“ на СП и по- конкретно подприоритет „Свързаност“. • В съответствие с фактора за растеж: „Инфраструктура с оглед подобряване на достъпа до Единния пазар” от годишен обзор на растежа. • В съответствие с Подприоритет 3.2. “Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален и международен план“ на НПРБ 2020”. • В съответствие с Приоритет 4.2.

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>Подобряване на свързаността на районите в национален и международен план, включително с големите градски центрове в съседните страни на НСРР 2012-2022 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нужди в НПРБ 2020. <p>Транспортната мрежа на страната е изградена главно от пътища от по-нисък клас. В момента голяма част от пътната мрежа, най-вече второкласните и третокласни пътища, е пригодена за натоварване само до 10 т/ос и не отговаря на Европейските изисквания и е една от причините за по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас.</p>
09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на приоритет Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж и по-конкретно подприоритети „Социално включване“ и „Здравеопазване“ на СП. • В съответствие със СП 3: да подобри допълнително достъпността и ефективността на социалните услуги и трансфери за децата и възрастните хора”. и СП 2 "Да осигури ефективно спрямо разходите предоставяне на здравно обслужване и ускоряване на оптимизирането на болничната мрежа и развиване на възможностите за извънболнично лечение". • В съответствие с Подприоритет 1.4. „Повишаване качеството и ефективността на здравните

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>услуги“ на НПП България 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие със стратегическа цел 2 на НСРР 2012-2022 г. • Липса на адекватни условия на живот на маргинализираните групи от населението, вкл. роми. • Необходимост от продължаване на процеса на деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни.
<p>10 - Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот</p>	<p>10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на подприоритет „Образование, обучение и учене през целия живот“ на СП 2014-2020. • Постигане на НЦ 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г. и в НПП. • В съответствие с СП 4 „да продължи реформите в областта на професионалното и висшето образование, за да се увеличат нивото и адекватността на уменията, придобити на всички равнища. Да увеличи усилията за подобряване на достъпа до качествено приобщаващо предучилищно и училищно образование за децата в неравностойно положение, в частност ромите.“

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<ul style="list-style-type: none"> В съответствие с приоритет 1: на НПП България 2020”; В съответствие със СЦ 2 «Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие на човешкия капитал» на НСРР 2012-2022 г. Намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище, чрез инфраструктурни мерки, осигуряващи условия за пълноценен учебен процес.

1.2 Обосновка на разпределението на финансовите средства

Обосновка за разпределението на финансовите средства (подкрепа от Съюза) за всяка тематична цел и когато е целесъобразно — за всеки инвестиционен приоритет, в съответствие с изискванията за тематична концентрация, като се взема предвид предварителната оценка.

По-голяма част от ресурсите (26,26%) по оперативната програма са насочени към тематична цел 4, като 17% от средствата са определени за прилагане на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради и студентски общежития, а 9% от средствата ще бъдат инвестирани в развитието на интегриран градски транспорт в рамките на Приоритетна ос 1. Това разпределение се основава от една страна на изискванията за тематична концентрация на национално ниво: предвид факта, че спецификата на програмата не предполага интервенции в рамките на тематични цели 1, 2 и 3, то ОПРР 2014-2020 следва да има най-сериозен принос към тематична цел 4. От друга страна разпределението е резултат от основните идентифицирани проблеми в градските територии, а именно лошо състояние и ниска енергийна ефективност на сградния фонд и продължаващият процес на урбанизация, който се очаква да доведе до сериозен ръст на градските превози и най-вече нарастващо използване на лични автомобили за сметка на обществения градски транспорт. Предвид амбициозната цел, която си е поставила България за повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г. (при 20% по Европа 2020) ОПРР 2014-2020 ще осигури сериозен принос за постигане на целта

чрез реализация на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради.

Значителен дял от средствата – 24,04% – са насочени към тематична цел 6, чиито инвестиционни приоритети в най-пълна степен отговарят на голяма част от идентифицираните нужди. Основен процент от инвестициите в рамките на тази тематична цел ще бъдат насочени към подобряване на градската околна среда и развитие на туристическия потенциал на регионите. Така насочената подкрепа, освен че ще има съществено приноса за опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, ще допринесе за постигане на целта на Европа 2020, съответно националната цел за 76% заетост сред населението на възраст 20-64 години до 2020 г. 11,36% от средствата са заложили за подобряването на градската среда, отчитайки че тя е фактор за растеж, насърчаване на демографското развитие, увеличаване на инвестициите и съответно за създаване на нови работни места. 6,15% са насочени оряко за възстановяване и развитие на зони с потенциал за икономическо развитие, чиято роля е да привличат инвестиции в регионите. Следва да се отбележи, че голяма част от дейностите, попадащи в обхвата на инвестиционните приоритети по тази тематична цел ще бъдат изпълнявани посредством финансови инструменти като по този начин се планира да бъде привлечен сериозен обем частни капитали.

Следваща по приоритет по отношение на финансовото разпределение е тематична цел 9 с 19.30% от разпределението на ресурса. В рамките на тематична цел 9 ще се подкрепят инвестиции в социална и здравна инфраструктура с оглед постигане на националната цел за намаляване броя на живеещите в бедност. България е страната с най-бедното население в Европа и в тази връзка подкрепата по ОПРР 2014-2020 в рамките на тематичната цел ще бъде насочена към уязвимите групи от населението, които в най-голяма степен са застрашени от бедност – ромското малцинство, хората с увреждания, децата в риск и възрастните хора. Подкрепата за развитие на социална и здравна инфраструктура адресира и специфичните препоръки на Съвета.

Инвестициите в тематична цел 10 възлизат на 14,40% от ресурсите по ОПРР 2014-2020 и са насочени към изпълнение на националната цел за намаляване броя на преждевременно напусналите образователната система, увеличаване дела на завършилите висше образование и подобряване на качеството на предоставяните образователни услуги. Основни причини за ранното отпадане от системата на образованието са негативното отношение към учебния процес, слабият успех и липсата на мотивация. ОПРР 2014-2020 ще адресира тези проблеми чрез осигуряване на възможности за целодневна организация на учебния процес, условия за извънкласни занимания и цялостно подобряване на средата в училищата. Инвестициите в образователна инфраструктура адресират специфичните за страната препоръки на съвета по отношение на подобряване публичните разходи в областта на образованието и осигуряване на реален достъп до образование на групите в неравностойно положение. Принос към тази цел ще имат и инвестициите във висшите училища.

Тематична цел 7 е в размер на 12,61 % от ресурсите по ОПРР 2014-2020, които са насочени към развитието на регионална пътна инфраструктура. Причина за това

разпределение са националните нужди и приоритети: транспортната мрежа в страната се състои главно от по-нисък клас пътища, които са в много лошо състояние. Нуждата от инвестиции далеч надхвърля наличния по оперативната програма ресурс. Голяма част от републиканската пътна мрежа (най-вече второкласните и третокласни пътища) е пригодена за натоварване само 10 т/ос и не отговаря на Европейските изисквания. Това от своя страна води до по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас. Ето защо ОПРР 2014-2020 ще съсредоточи подкрепа върху пътищата от първи, втори и трети клас, които осигуряват възможности за развитие на регионалния специфичен икономически потенциал, като осигуряват връзка и достъп до TEN-T мрежата. Инвестициите в пътна инфраструктура осигуряват свързаност на регионите и достъп до единния пазар и в този смисъл са основен двигател на растежа.

Голямата част от ресурса на програмата (54,46%) са предназначени за устойчиво и интегрирано градско развитие по чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, на базата на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие. Размерът на заделените за Приоритетна ос 1 средства отговаря на идентифицирането на градовете като основни фактори за растеж. Това разпределение е обусловено и от необходимостта да се осъществят координирани действия между 5 инвестиционни приоритета по 4 тематични цели на определени в ИПГВР градски територии. Синергичният ефект от интегрираното изпълнение ще надхвърли значително ефекта от некоординираното изпълнение на съответните инвестиционни приоритети и ще повиши значително ефективността и ефикасността на вложените в градско развитие инвестиции.

В допълнение, 6,85% от ресурсите по програмата са разпределени за укрепване на връзките между градовете и селата, чрез интегрирана подкрепа на ключови центрове за подкрепа, които се намират в периферните райони на страната, но имат голям потенциал да запазят или да развият функционални връзки с по-големите градски центрове в рамките на полицентрична система за развитие.

Разпределението на финансовите ресурси по оперативната програма се обуславя от нейната специфика: това е териториална оперативна програма, която има принос към няколко тематични цели, концентрирани и координирани на териториално ниво. Въпреки това е спазен и принципът за тематична концентрация с определен превес на Тематична цел 6 и Тематична цел 4.

Таблица 2: Преглед на инвестиционната стратегия на оперативната програма

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Общи и специфични за програмата показатели за резултати, за които е определена целева стойност
1	ERDF	714 381 675,00	54.46%	<p>▼ 04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори</p> <p>▼ 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p> <p>▼ 1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор</p> <p>▼ 2 - Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради</p> <p>▼ 4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата</p> <p>▼ 1 - Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт</p> <p>▼ 06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите</p> <p>▼ 6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване</p> <p>▼ 1 - Подобряване на качеството на градската среда</p> <p>▼ 2 - Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие</p> <p>▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация</p> <p>▼ 9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността</p> <p>▼ 1 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите</p>	[121, 1210, 122, 131, 111, 112, 141, 142, 143, 151, 152]

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Общи и специфични за програмата показатели за резултати, за които е определена целева стойност
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ 2 - Подобряване на условията за модерни социални услуги ▼ 3 - Подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете ▼ 10 - Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот ▼ 10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение; ▼ 1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги 	
2	ERDF	89 848 981,00	6.85%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори ▼ 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор <ul style="list-style-type: none"> ▼ 211 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в периферните райони ▼ 212 - Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради и периферните райони ▼ 06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите ▼ 6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване <ul style="list-style-type: none"> ▼ 221 - Подобряване на качеството на градската среда в периферните райони ▼ 222 - Подобряване на инвестиционната активност в периферните райони ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация ▼ 9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността 	[231, 232, 241, 211, 2121, 2122, 221, 222]

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Общи и специфични за програмата показатели за резултати, за които е определена целева стойност
				<ul style="list-style-type: none"> ▼ 231 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите в периферните райони ▼ 232 - Подобряване на достъпа до съвременни социални услуги в периферните райони ▼ 10 - Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот ▼ 10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение; ▼ 241 - Подобряване на достъпа до съвременни образователни услуги в периферните райони 	
3	ERDF	97 662 011,00	7.45%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 10 - Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот ▼ 10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение; ▼ 1 - Създаване на условия за модерни образователни услуги 	[310]
4	ERDF	71 057 716,00	5.42%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация ▼ 9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността ▼ 1 - Подобряване на условията за адекватна спешна медицинска помощ и продължително лечение 	[31, 41, 42]
5	ERDF	43 229 029,00	3.30%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация ▼ 9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към 	[51]

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Общи и специфични за програмата показатели за резултати, за които е определена целева стойност
				услуги, предоставяни в общността ▼ 1 - Деинституционализация на социалните услуги	
6	ERDF	85 642 499,00	6.53%	▼ 06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите ▼ 6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство ▼ 1 - Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение	[61]
7	ERDF	165 347 882,00	12.61%	▼ 07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури ▼ 7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултиmodalни възли ▼ 1 - Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници	[711, 712]
8	ERDF	44 535 000,00	3.40%	1 - Повишаване ефективността на Управляващия орган 2 - Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 3 - Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020	[830, 811, 820, 810]

2. ПРИОРИТЕТНИ ОСИ

2.A ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	1
Наименование на приоритетната ос	Устойчиво и интегрирано градско развитие

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Приоритетната ос е насочена към подкрепа за устойчиво градско развитие в 10 града-центрове на растеж и мрежа от балансиращи средни градове от полицентричния модел за развитие. Приоритетната ос ще се изпълнява в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.

Основна цел на Приоритетна ос 1 е подобряване на качеството на живот в средните и големите градове. Целта ще допринесе за намаляване на нивото на вътрешна миграция в страната, като по този начин ще се подкрепи полицентричният модел за развитие на страната.

Финансирането по тази приоритетна ос ще се основава следните основни принципи:

-УО на ОПРР ще сключи рамково споразумение с участващите градски органи на големите и средните градове от 1-во до 3-то ниво от националната полицентрична система като основен етап от процеса по подбор на операции. Рамковото споразумение ще включва специфично разпределение между допустимите инвестиционни приоритети, така че да отговаря в максимална степен на индивидуалните нужди и потенциал на съответния град, идентифицирани в неговата градска стратегия (ИПГВР).

- **Повишена отговорност и компетенции за градските органи (власти):** На градските органи на средните и големите градове от националната полицентрична система ще бъде делегирано **правото да изберат приоритетни проекти** от своята интегрирана градска стратегия (ИПГВР). Управляващият орган ще извършва оценка на допустимостта на проектите и ще следи дали се спазва общият финансов ресурс, разпределен по тематични цели на ниво Приоритетна ос.
- **Концентрация на ресурса:** Финансовият ресурс ще бъде фокусиран в определени нуждаещи се градски зони – зони за въздействие в ИПГВР;

-**Функционални зони и връзки:** В съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013 градските стратегии ще отчитат нуждата от насърчаване на градско-селските връзки. Допълнителните проекти следва да отговарят на следните критерии:

- Да са част от определените в интегрираните градски стратегии (ИПГВР) функционални зони около градовете.
- Да допринасят за подобряване на функционалните връзки на градската периферия със зоните за въздействие и града като цяло, в социален, икономически или териториален контекст;
- Да съответстват на общинските планове за развитие;
- Да представят необходимите обосновки и доказателства за изпълнение на горните критерии.

Общият размер на инфраструктурните проекти, допринасящи за функционалните връзки не трябва да надвишава 20% от общия портфейл с проекти на града, изпълняван по Приоритетна ос 1.

-**Оценки:** За Приоритетна ос 1 е разпределен най-големият финансов ресурс по ОПРР 2014-2020. Ще бъдат изпълнявани регулярни оценки най-малко през 2017, 2021 и 2023 г. на цялостното представяне на Приоритетната ос, както и на отделните градски стратегии, изпълнявани от градските власти.

Нивото на постигане на общата цел на приоритетната ос ще бъде измервано със следните два дългосрочни индикатори за резултат:

Показател Ниво на удовлетвореност от добро качество на живот в средните и в големите градове

Мерна единица: %

Базова стойност: Ще бъде установена чрез национално социологическо проучване

Базисна година: 2015

Целева стойност (2023 г.) Ще бъде установена чрез национално социологическо проучване

Източник на данните: Национално социологическо проучване

Честота на отчитане: 2017, 2021, 2023

Показател: Ниво на различия в темпа на вътрешна миграция Мерна единица: ‰

Базова стойност: 6

Базисна година: 2013

Целева стойност: (2023 г.) 3

Източник на данните: НСИ

Честота на отчитане: 2017, 2021, 2023

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	4с
Наименование на инвестиционния приоритет	Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Енергийната политика на Република България е изцяло съобразена с основните цели на енергийната политика на Европейския съюз за енергийна сигурност, конкурентоспособност и устойчиво развитие. В Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. е прието, че „енергийната ефективност е с най-висок приоритет в енергийната политика на страната“. На тази основа България е заложила амбициозна национална цел по отношение постигнатите параметри на енергийна ефективност, а именно достигане на 25% по-висока енергийна ефективност към 2020 г. Това се дължи на изключително ниското ниво на енергийна ефективност, особено в домакинствата и административните сгради и големия социално-икономически потенциал на инвестициите в енергийна ефективност.</p> <p>Социално-икономическият анализ, изготвен за нуждите на ОПРР 2014-2020 показва, че основният проблем при</p>

	<p>публичната инфраструктура е свързан с енергийната ѝ ефективност. Националната жилищна стратегия на Република България разглежда нуждите на жилищния сектор в страната. Сред най-значимите нужди се очертава ниската енергийна ефективност. По данни на стратегията, външните ограждащи елементи на сградите имат реални коефициенти на топлопреминаване, които са 3 – 5 пъти по-високи в сравнение с нормите за ново строителство, въведени през 1999 г. В 80 на сто от съществуващия сграден фонд сутерените и таванските плочи са без топлинна изолация. Недобрата топлоизолация на външните ограждащи конструкции е причина за увеличени топлинни загуби. Топлинните загуби през остъклените повърхности /прозорци и остъклени балконски врати/ понякога достигат до 50 на сто от общите топлинни загуби.</p> <p>Най-големи проблеми се очертават в сградите, строени по едропанелна технология. Тези сгради са концентрирани най-вече в 10-те града – центрове на растеж и в средните градове-балансори от националната полицентрична система. Има 18 900 бр. такива сгради на територията на страната. В тези сгради се намират 707 441 жилища, обитавани от над 1,77 млн. души. 83 на сто от панелните жилища се намират в областните центрове, като в редица големи градове панелните жилища представляват около 50 на сто от целия жилищен фонд. Редица експертни оценки и анализи показват, че около 10 на сто от панелните жилищни сгради се нуждаят от неотложен ремонт на вътрешните инсталации и на хидроизолацията на покрива. Голяма част от тези сгради се нуждаят от конструктивно укрепване, което е задължителен елемент, с оглед постигане на устойчивост на приложените мерки за енергийна ефективност. В резултат на това, жилищният сектор е главният фактор за високото енергийно потребление в България. В Плана за действие за подобряване на енергийната ефективност в страната се посочва, че 23% от енергийното потребление се дължи на жилищния сектор. Нуждата от енергоефективното обновяване на сградите е част от по-голямата и неотложна необходимост от съживяване на градските райони с цел преустановяване на процеса на западане, урбанистична разруха, емиграция и гетоизация на големи райони и дори цели комплекси.</p> <p>Основната част от жилищата са частна собственост на физически лица – 96,5 на сто. 3 на сто от жилищата са държавна или общинска собственост, а останалите 0,5 на сто са собственост на търговски дружества, обществени или кооперативни организации или са били необитаеми към момента на отчитането. Това налага използването на комбинация от безвъзмездна помощ и финансови инструменти за осигуряване на подходящи финансови продукти.</p>
ID на специфичната цел	2
Наименование на	Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради

специфичната цел	
<p>Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза</p>	<p>По силата на националното законодателство сред задължените лица, изпълняващи индивидуални цели за енергийни спестявания, са собствениците на сгради – държавна и/или общинска собственост, в експлоатация с разгъната застроена площ над 1 000. С транспонирането на Директива 2010/31/ЕС в националното законодателство (Закона за енергийна ефективност) от 12 март 2013 г., прагът на РЗП на сградите, подлежащи на задължително обследване и сертифициране за енергийна ефективност, беше намален на 500 м2. От 9.07.2015 влиза в сила разпоредба на Закона за енергийна ефективност, според която прагът се установява на 250 м2. Така собствениците на сгради за обществено обслужване с разгъната застроена площ над 500 кв.м, а от 9 юли 2015 г. - с разгъната застроена площ над 250 кв.м, за които има издаден сертификат за енергийни характеристики, са длъжни да поставят сертификата на видно място в сградата. Тези законодателни промени, налагат ефективни инвестиции с публични средства за да стане възможно да бъде усвоен потенциалът за енергоспестяване на сградите над 250 м2 РЗП. Това изискване кореспондира и с по-амбициозните цели на България за икономия на енергия на нива над 20% след 2020 г.</p> <p>В допълнение, въз основа на получени отчети за изпълнение на планове за енергийна ефективност, българската Агенция за устойчиво енергийно развитие е направила анализ на изпълнението на индивидуалните цели за енергийни спестявания на задължените собственици на 141 сгради на държавната и общинската администрация. Количествената оценка на текущите нужди само на горепосочените сгради за периода 2011-2014 г. показва, че тяхната обща разгъната застроена площ е 379 194 кв.м., а годишното потребление на енергия - 45 820 717 kWh/годишно. Анализът показва, че с прилагането на идентифицираните мерки за енергийна ефективност в посочените 141 сгради, ще бъде постигната икономия на енергия в размер на 27,73 млн. kWh/годишно.</p> <p>Отчетено е, че при спазване на изискванията за поддържане на нормативно определените параметри на микроклимата в публични сгради, среднопретегленият базов (нормализиран) разход на първична енергия варира около 428 kWh/m2 кондиционирана площ.</p> <p>Очакваната средна годишна икономия на енергия за достигане на нормативното изискване клас „С“ на съществуващи публични сгради в експлоатация, след изпълнение на енергоспестяващи мерки е около 193 kWh/m2 първична енергия на 1 m2 кондиционирана площ или в относителен дял спестяването на енергия е около 45% от базовия (нормализиран) разход на първична енергия средно във всяка сграда.</p> <p>Нормативното изискване за съответствие с нормите за енергийна ефективност за сгради за обществено обслужване,</p>

	<p>стопанисвани от публични органи, е клас на енергопотребление „С“, който България е заложила да постигне по отношение на сградите на държавната и общинската администрация с подкрепата на ЕС.</p> <p>Инвестициите от програмата за мерки за енергийна ефективност в административни сгради на държавната и местна администрация, наред с енергоспестяващия ефект, имат за цел да послужат и като пример за добра практика на местно ниво и да насърчат внедряването на подобни мерки с финансиране от националния бюджет и други донори.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
111	Крайно енергийно потребление от домакинства	Хиляди тонове нетен еквивалент (1000 т н.е.)	По-слабо развити региони	2 397,00	2012	2 386,00	НСИ, раздел "Отраслова статистика", подраздел "Енергетика", индикатор "Общ енергиен баланс": http://www.nsi.bg/bg/content/4196/%D0%BE%D0%B1%D1%89-%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B5%D0	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		2 - Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
112	Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	Хиляди тонове нетен еквивалент (1000 т. н.е.)	По-слабо развити региони	1 001,00	2012	987,61	НСИ, раздел "Отраслова статистика", подраздел "Енергетика", индикатор "Общ енергиен баланс": http://www.nsi.bg/bg/content/4196/%D0%BE%D0%B1%D1	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<ul style="list-style-type: none"> Обновяване на многофамилни жилищни сгради и студентски общежития и внедряване на мерки за енергийна ефективност в тези сгради, като например: ремонт на основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, външни стени на сградата, прозорци и врати, граничеши с външен въздух, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), технически инсталации (отоплителна, вентилационна, водоснабдителна, канализационна, електрическа, телекомуникационна, противопожарна) на сградата, топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване, инсталиране на индивидуални измервателни уреди в съответствие с изискванията на Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо); <ul style="list-style-type: none"> Обновяване на административни сгради на държавната и общинската администрация и внедряване на мерки за енергийна ефективност в тези сгради, като например: ремонт на основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, външни стени на сградата, прозорци и врати, граничеши с външен въздух, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), технически инсталации (отоплителна, вентилационна, водоснабдителна, канализационна, електрическа, телекомуникационна, противопожарна) на сградите, ремонт и реконструкция на вътрешните помещения в сградите, санитарни възли, топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване, инсталиране на индивидуални измервателни уреди в съответствие с изискванията на Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо); Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващите сгради, конструктивно укрепване на многофамилни жилищни сгради, студентски общежития и административни сгради на държавната и общинска администрация; Оценка на разходната ефективност за инвестицията. Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно; Предоставяне на заеми и/или гаранции за възстановими инвестиции за обновяване на многофамилни жилищни сгради и студентски общежития; 	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>о Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради;</p> <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дирекция „Обновяване на жилищните сгради”, МРРБ; • Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.; • Университети и юридически лица, които управляват студентски общежития; • Организации, изпълняващи финансови инструменти; • <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Домакинства в засегнатите многофамилни жилищни сгради; • Студенти, живеещи в съответните общежития; • Държавни институции. Предвижда се държавните институции, чиято собственост са засегнатите административни сгради на държавната администрация да участват в партньорство с определените градски органи – конкретни бенефициенти. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрена достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични целеви територии:</p> <p>Градове от първо, второ и трето йерархично ниво от националната полицентрична система</p> <p>Обосновка</p> <p>В Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 – 2020 г. България са определени индикативни национални цели за енергийни спестявания за 2020 г.:</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<ul style="list-style-type: none"> енергийни спестявания в крайно енергийно потребление (КЕП) : 716 ktоe/г. енергийни спестявания в първично енергийно потребление (ПЕП): 1 590 ktоe/г., от които 169 ktоe/г. в процесите на преобразуване, пренос и разпределение в енергийния сектор. <p>Изпълнението на индикативните национални цели за енергийни спестявания и енергийна ефективност за 2020 г. ще намали първичното енергийно потребление (ПЕП) през 2020 г. от 18 460 ktоe по референтния сценарий до 16 870 ktоe.</p> <p>Индикативната национална цел за енергийна ефективност е изчислена на базата на изпълнението на посочените цели за енергийни спестявания и се дефинира като намаление на ПЕП на България за 2020 г. с 41 % спрямо ПЕП през 2005 г.</p> <p>Сградите в България остават сред потребителите с висок потенциал за спестяване на енергия. Общото състояние на сградите се характеризира със занижен топлинен комфорт и лоши енергийни характеристики както на ограждащите елементи, така също и на системите за поддържане на микроклимата.</p> <p>По данни от официалното преброяване от 01.02.2011 г. жилищата в страната са 3 887 149. От тях 3 839 342 (98.8 %) се намират в жилищни сгради, а 22103 (0.6 %) в студентски общежития.</p> <p>Резултатите от анализа на статистическите данни за топлоснабдяването на 2 666 733 жилища показва, че делът на енергоносителите в системите за топлоснабдяване на жилищните сгради е небалансиран: централно топлофицирани са 15,7% от жилищата, електричество за отопление се ползва в 28,62% от жилищата, локален източник с природен газ в 0,68 %, централен източник на природен газ – 1,3 %, въглища 19,81%, дърва – 34,07 %, нефта -0,15 %.</p> <p>През 2013 г. беше изготвен нов актуализиран референтен сценарий за страните от ЕС, в това число за България, с хоризонт до 2050 г. Актуализираните прогнози за ръст на БВП, енергийно потребление и енергийна интензивност според този сценарий са:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ръст на БВП 2,2 % средногодишно до 2020 г.; Минимален ръст на първичното енергийно потребление от 17,8 Мтоe през 2010 г. до 18,5 Мтоe през 2020 г.; Намаляване на първичната енергийна интензивност с 1,9 % средногодишно до 2020 г. 	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<ul style="list-style-type: none"> Ръст на потреблението на енергия от възобновяеми източници до 1,95 Мтое през 2020 г.; <p>По данни на Агенцията за устойчиво енергийно развитие домакинствата са третият по значение потребител на енергия, като потреблението им е около 2,2 Мтое годишно. Потреблението на енергия на жилище нараства от 0,553 toe/жилище през 2007 г. до 0,567 toe/жилище през 2009 г., като особено бързо расте потреблението на електрическа енергия.</p> <p>Друга негативна тенденция са лошите нива на топлинен комфорт, поддържани в жилищата. При извършване на енергийните обследвания на сградите в рамките на проект BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове”, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“ се установиха силно занижени параметри на микроклимата в сградите, наличие на изцяло или частично неотоплявани жилища, изключено отопление в стълбищните клетки, завишени загуби на топлина от инфилтрация на външен въздух, лошо състояние на ограждащите конструкции.</p> <p>При спазване на изискванията за поддържане на нормативно определените параметри на микроклимата в жилищните помещения среднопретегленият базов (нормализиран) разход на потребена енергия в многофамилни жилищни сгради за най-студените климатични зони е в границите от 331 ÷ 395 kWh/m². Базовите нива на разхода на първична енергия варират в интервала 365 ÷ 435 kWh/m² (за енергоносител газьол и природен газ).</p> <p>Очакваната средна годишна икономия на енергия за достигане на нормативното изискване клас „С“ след изпълнение на енергоспестяващи мерки е около 140 kWh/m² кондиционирана площ или в относителен дял спестяването е около 40% от базовия (нормализиран) разход на първична енергия.</p> <p>Нормативното изискване за съответствие с нормите за енергийна ефективност е жилищната сграда в експлоатация да достигне клас на енергопотребление „С“.</p> <p>Предварителният анализ показва, че минималното нормативно изискване за съществуващи жилищни сгради клас „С“ може да се достигне чрез подходящата комбинация от енергоспестяващи мерки по ограждащите конструкции, в съчетание с мерки по системите за отопление и вентилация (където е приложимо) вкл. възобновяема енергия при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност.</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Република България е хармонизирала напълно нормативната си уредба по енергийна ефективност. Директива 2010/31/ЕС е въведена с промени в Закона за енергийната ефективност през м. март 2013 г. Националната изчислителна методика за годишен разход на енергия е единна за всички сгради в България. Тя е въведена за оценка на енергопотреблението както за нови, така и за съществуващи сгради, базирана е на европейската норма EN 13790 и е допълнена с национално приложение за разход на енергия за охлаждане през летен период за климатичните условия на България.</p> <p>Българските норми за енергийна ефективност бяха напълно обновени през 2014 г. в съответствие с европейските изисквания за определянето им по „равнища на оптимални разходи“. Разработени бяха скали на енергопотребление с числови стойности за 10 категории сгради в България. Обновяването на българските норми за енергийна ефективност се извърши по стъпковата процедура за изчисляване на глобалните разходи, както и изчисления на оптимални по отношение на разходите равнища на минимални изисквания за енергийните характеристики на сградите в Република България, в съответствие с изискванията на Делегиран регламент (ЕС) № 244/2012 и на Директива 2010/31/ЕС. При изработване на скалите е приложен европейският стандарт EN 15217. Нормите (скалите за енергопотребление с числови стойности) от 2014 г. за разход на първична енергия за различните класове е определен чрез прилагане на „cost optimal procedure“ за еталонни сгради с референтни данни за 1999 год., която е избрана за базова.</p> <p>Нормите са единни за страната и са дефинирани по показател „годишен разход на енергия“ за един квадратен метър кондиционирана площ, kWh/m2год.</p> <p>Новоизградени сгради по дадена категория трябва да принадлежат към клас на енергопотребление „В“, което е минималното нормативно изискване за тях. Съществуващите сгради, въведени в експлоатация до 2013 г. трябва да принадлежат най-малко на клас на енергопотребление „С“. Разработени са норми за принадлежност към клас А+, с което е дадена нормативна осигуреност за постигане на нива на енергийна ефективност в сградите над минимално изискуемите. Новите норми включват и национална дефиниция за сгради с близко до нулата потребление на енергия.</p> <p>В България техническите изисквания към референтните стойности на коефициентите на топлопреминаване през ограждащите елементи на сградите са единни – те са едни и същи както за съществуващи сгради, така и за нови сгради. Включени са като елементи в общия енергиен баланс на сградата. Характерно за коефициентите на топлопреминаване през ограждащите елементи е, че те не са нормативно задължителни, но изпълнение на референтните им стойности е фактор за достигане на числата на скалата. Нормативно задължителни са числата на скалите на</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

енергопотребление - kWh/m² за отделните категории сгради.

С посочените действия България е осъществила необходимите предпоставки за прилагане на изискванията на законодателството на ЕС в сферата на енергийната ефективност на сградите. Същевременно за достигане на необходимите показатели се изискват значителни инвестиции.

Извършеният анализ по отношение на публичните сгради в България показва, че 38 % от тях са въведени в експлоатация в периода 1959 г. – 1977 г. , т.е. тяхното проектиране е извършено по норми от 1959 г. Останалата част от сградите – 52 %, са проектирани и изпълнени по норми, действали през периода 1974 – 1986 г. Показателно е, че едва 5% от всички административни сгради са проектирани и изпълнени през периода 1999 г.– 2005 г., когато българското законодателство преминава в процес на пълна хармонизация в съответствие с европейското, тоест над 90% от публичните сгради не отговарят на действащите технически норми за енергийна ефективност. Анализът също показва, че в значителна част от българските обществени сгради е необходимо техническите системи да се адаптират към нивото на технически изисквания, съобразено със съвременните изисквания. Необходимо е оборудването да бъде подменено със съвременно енергоефективно оборудване, а загубите на топлина в околното пространство да се намалят до нива, съответстващи на ефективни разходи за доближаване до референтните стойности на енергийни характеристики на ограждащите елементи на сградите.

Анализът на научените уроци от прилагането на мерки за енергийна ефективност в публични сгради идентифицира, следните основните проблеми пред администрациите за изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност:

- значителен недостиг на средства за реализиране на предвидените енергоспестяващи мерки в общинските и секторните планове и програми.
- недостатъчна информираност по отношение на възможностите и конкретните ползи от повишаването на енергийната ефективност сред държавната и общинска администрация.

Предвидените дейности ще имат за пряк резултат повишаване на енергийната ефективност на административните и жилищни сгради, както и на студентските общежития в целевите територии, което ще допринесе пряко за намаляване на крайното енергийно потребление в домакинствата и косвено върху намаляване на емисиите на парникови газове. Изпълнението на дейностите ще доведе до по-висока енергийна ефективност на публичните и жилищни сгради.

С цел осигуряване устойчивост на инвестициите са предвидени и дейности за цялостно обновяване на сградите, което значително ще подобри

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>качеството на градската среда. Дейностите ще подпомогнат осигуряването на адекватни условия за живот и подобряването на жизненото равнище като цяло, съобразно съвременните стандарти.</p> <p>Предвижда се повишаване на достъпността на средата за хора с увреждания, което ще допринесе за подобряване на мобилността като начин за хуманизиране на средата и повишаване шансовете за социално включване на хората в неравностойно положение.</p> <p>Растеж и заетост - очакват се значителни съпътстващи ефекти за всички сектори на икономиката и най-вече подкрепа за малкия и средния бизнес, зает в изпълнението на мерките за енергийна ефективност, повишаване на нейната конкурентоспособност и постигане на устойчив и балансиран икономически растеж.</p> <p>Дейностите, свързани с енергийната ефективност заемат важно място в борбата за забавяне на изменението на климата. Те оказват положително въздействие върху околната среда като допринасят за нейното съхраняване и опазване. Чрез осъществяването им на практика ще се приложат екологични решения за справяне с ефектите от урбанизацията в полза на по-голямата конкурентоспособност и по-доброто качество на живот. Увеличеното използване на финансови инструменти ще стимулира създаването на нови банкови продукти и увеличаване на кредитирането на мерки за енергийна ефективност, което ще се отрази положително на растежа на икономиката.</p>	

2.4.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013:</p> <p>В процеса на избор на операции УО ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР от гледна точка на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, изложени в раздел 4.2 на програмата.</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Тематична концентрация:</p> <p>За инвестиционния приоритет са планирани 15% от ресурса на програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Допустими за финансиране са многофамилни жилищни сгради и общежития на цялата територия на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то ниво от националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. • Допустими за финансиране са административни сгради на държавната и общинска администрация, идентифицирани в зоните за въздействие на съответните Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на средните и големите градове (от 1-во до 3-то ниво). <p>Многосекторно управление:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интервенциите са насочени към насърчаване на устойчивото градско развитие съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013. • Административните сгради на държавната и общинската администрация ще бъдат финансирани на база предефинирани списъци с обекти съгласно градските стратегии (ИПГВР), в съответствие с рамковите споразумения между УО на ОПРР и съответните градски органи. <p>Финансиране, основано на нуждите.</p> <p>Енергийният одит ще бъде задължителна стъпка за осъществяването на инвестиции за енергийна ефективност, както в жилищния сектор, така и в обществените сгради. В рамките на енергийното обследване ще се идентифицират мерките, които би трябвало да доведат до нива на енергийна ефективност, съобразени или надвишаващи национално определените минимални енергийни характеристики на сградите – най-малко клас на енергопотребление „С“ за съществуващи сгради в жилищния сектор или административни публични сгради. Инвестиции по програмата ще бъдат осъществени единствено, ако енергийният одит е доказал, че приложените мерки ще доведат до нормативно изискваните нива на енергийна ефективност. Така енергийният одит ще бъде основата при подготовката на операциите за енергийна ефективност, ще гарантира, че инвестициите са наистина енергоспестяващи и ще докаже степента на енергийните спестявания от инвестицията. При подбора на проекти в рамките на схемите за енергийна ефективност, сградите ще бъдат приоритизирани на базата на най-големите нужди за обновяване и</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>степената на енергийни спестявания от инвестициите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>По програмата ще се прилага интегриран и холистичен подход, с който се цели адресирането на мерки за енергийната ефективност на сградата в нейната цялост, а не на отделни домакинства. В същото време, прилаганият подход ще бъде съобразен с индивидуалните характеристики на съответната сграда и индивидуалните нужди от мерки за енергийна ефективност, които се установяват в рамките на енергийния одит.</p> <p>Социален подход</p> <p>На ниво схема ще бъде прилаган диференциран подход към отделните домакинства на многофамилни жилищни сгради, в които се внедряват мерки за енергийна ефективност, така че да се гарантира по-голям дял на безвъзмездна помощ за уязвими домакинства. Предвижда се прилагането на индивидуален подход за уязвими домакинства при определяне на съотношението на безвъзмездна помощ и финансови инструменти, което ще бъде основан задача на организацията, изпълняваща финансовия инструмент за енергийна ефективност.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>По отношение на обектите на държавната и общинската администрация в рамките на ИПГВР, не се предвижда използване на финансови инструменти.</p> <p>Финансовите инструменти, които ще бъдат използвани за мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради и студентски общежития ще бъдат избрани като се взема под внимание потенциала за възвръщаемост на инвестициите и пазара, идентифицирани в съответната област.</p> <p>Специфичният механизъм и структурата на финансовите инструменти, видовете финансови продукти, както и очакваната комбинация с безвъзмездна помощ ще бъдат определени въз основа на предварителната оценка на финансовите инструменти в съответствие с член 37 (2) от</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Регламент 1303/2013.</p> <p>България вече е предприела стъпки, насочени към изготвяне на предварителна оценка на финансови инструменти. Проведена е процедура и е сключен договор за обществена поръчка за услуга за изготвяне на предварителна оценка на финансовите инструменти, които ще бъдат подкрепени от ОПРР 2014- 2020.</p> <p>Констатациите и препоръките на предварителна оценка на финансовите инструменти ще бъдат сред ключовите фактори, отчитани при подготовка на схемите за енергийна ефективност за многофамилни жилища и студентски общежития. Ще бъдат идентифицирани параметрите на финансови продукти за възстановима подкрепа за енергийна ефективност, за да бъдат стимулирани инвестиции и постигане на оптимален лостов ефект с адекватното ниво на подкрепа, за да осъществят максимум инвестиции с минимум публични ресурси.</p> <p>Предвижда се финансови инструменти да се използват в жилищните сгради и студентските общежития, но не и в административни сгради, тъй като прилагането на финансови инструменти за мерки за енергийна ефективност в обществени сгради ще създаде допълнителна бюрокрация и ще намали ефективността на подкрепата, предоставена по ОПРР 2014-2020. Има някои правни ограничения, приложими за поемането на заеми от държавни и общински институции, които възпрепятстват потенциалното използване на финансовите инструменти за енергийна ефективност в обществени административни сгради. От друга страна, публичните власти не разполагат с потенциал за генериране на приходи, необходими за изплащане на сумите, предоставени чрез финансови инструменти и съответната лихва. Всъщност мерките за енергийна ефективност, прилагани в обществена сграда ще намалят разходите на енергия в бъдещите години. Въпреки това, икономии не могат да се натрупват в отделна сметка в продължение на години и да се използват изключително за погасяване на вноски по кредити, взети от финансов инструмент, подкрепен от ОПРР 2014-2020.</p> <p>Ефектът от прилагането на мерките за енергийна ефективност в обществени сгради, ще има положителен ефект в полза на всички жители и бизнеса, които получават услуги от публичните власти в целевите градове за подкрепа, допустими за подкрепа по приоритетна ос 1. Освен подобрените условия в енергийно обновените обществените сгради, мерките за енергийна ефективност, подкрепени от ОПРР 2014-2020, ще позволят на публичните власти да оптимизират разпределението на публичните средства в годишните бюджети след енергийното обновяване, като по този начин се подобри цялостното функциониране на съответните публични органи.</p> <p>Съгласно разработена от УО на ОПРР „Концепция за предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“ е предвидена възможност за прилагане на финансови инструменти за енергийна ефективност. Концепцията предвижда</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

след възстановяване на средствата същите да се използват повторно за мерки за енергийна ефективност, което ще създаде дългосрочен фонд, който постепенно ще увеличава разполагаемия ресурс за подкрепа на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор и ще допринесе за адресиране на предизвикателствата в тази сфера в България в средносрочен и дългосрочен план.

При създаването на финансовия инструмент за енергийна ефективност ще се следи за постигане на следните цели:

- Създаване на по-ефективен механизъм за синхронизиране на съвместните мерки за енергийна ефективност предвид това, че са насочени към едни и същи крайни бенефициенти;
- Създаване на механизъм за гарантиране на вземанията на банки, предлагащи кредитен ресурс за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития, чрез обособяване на гаранционен фонд, с цел намаляване цената на финансиране по кредитните продукти за енергийна ефективност;
- Осигуряване на участие на няколко банки, с цел гарантиране на по-широка достъпност, по-добра прозрачност и общественост на мерките за енергийна ефективност и свързаните с тях финансови инструменти;

По този начин ще се осигури възможност за цялостно енергийно обновяване на дадена сграда единствено с подкрепа от финансов инструмент.

Посочената концепция отразява ясната воля на УО на ОПРР за прилагане на финансови инструменти за енергийна ефективност. Въпреки това, окончателно решение за обхвата и видовете финансови инструменти за енергийна ефективност, размера на средствата, приложимите финансови продукти, механизма за избор на органите, изпълняващи финансовите инструменти и т.н. ще бъде взето, след като предварителната оценка установи доказателства за неоптимални инвестиционни ситуации и оцени нивото и обхвата на нуждите от публични инвестиции в сферата на енергийна ефективност на сградите.

В процес на изпълнение от външен изпълнител е изготвянето на предварителна оценка за предоставяне на подкрепа от Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020, чрез финансови инструменти по смисъла на чл.37, ал.2 от Регламент 1303/2013 г.

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Предвижда се използване на голям проект за енергийна ефективност в жилищни сгради и студентски общежития.</p> <p>При подготовката на документацията за проекта, наред с другото, ще бъдат отчетени научените уроци от прилагането на мерки за подкрепа на енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради по проект BG161PO001-1.2.01-0001 „Енергийно обновяване на българските домове”, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013. На тази база ще се предвидят механизми за адресиране на идентифицираните пречки, в това число:</p> <ul style="list-style-type: none"> • административно-правни проблеми, свързани с действията на етажната собственост, голяма част от които вече са адресирани с промените в Закона за управление на етажната собственост; • недостатъчен капацитет за прилагане на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор; • недостатъчна информираност за ефикасността на мерките за енергийна ефективност и техния потенциал за енергийни спестявания и подобряване на качеството на живот на обитателите на обновените сгради; • причини, довели до незадоволителен темп на напредък в изпълнението на мерките, особено в първоначалния период от старта на дейностите по проекта; • оптимизиране на механизмите и процедурите за възлагане на изпълнението на дейностите по енергийни обследвания, конструктивни обследвания, проектиране и изпълнение на строително-монтажните работи; • координация на механизмите за предоставяне на подкрепа, чрез безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти; • наличието на уязвими групи собственици на жилища, с изключително ниски нива на доходи, които не могат да съфинансират в очакваната степен планираните мерки за енергийна ефективност на сградата, което в някои случаи се явява пречка за обновяване на цялата сграда; • недостатъчна ангажираност на местната администрация при изпълнението на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради. <p>В допълнение на информацията, изискваща се по смисъла на чл.101 букви от „а” до „и” от Регламент 1303/2013, Управляващият орган ще базира подготовката на големия проект на резултатите от предварителната оценка за финансови инструменти по смисъла на чл.37, ал.2 от Регламент 1303/2013.</p> <p>Така, в случай на идентифицирана необходимост и пазарни несъответствия, планираните мерки за подкрепа чрез финансови инструменти ще</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
бъдат инкорпорирани в подхода за предоставяне на подкрепа за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития в рамките на големия проект.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO31	Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление	домакинства	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			13 746,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно
CO32	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			155 773 813,13	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	сгради								
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			134 735,20	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	4с
Наименование на инвестиционния приоритет	Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от	С Третия Национален план по изменение на климата за периода 2013 – 2020 г. се залагат основите на преход към нисковъглеродно и ресурсно-ефективно развитие на страната. Успешното изпълнение на предвидените мерки ще доведе до намаление на емисиите парникови газове до 2020 г. с над 18,5% спрямо нивата от 2005 г., което ще

Съюза	<p>допринесе за постигане и дори изпълнение на националните цели, произтичащи от европейското законодателство.</p> <p>Анализите и информацията в документа показват, че крайното енергийно потребление през 2009 г. е 8,475 Mtoe, което е почти идентично с потреблението от 8,436 Mtoe през 2000 г. Наблюдават се, обаче, съществени различия в тренда на крайното енергийно потребление в България по сектори - транспорт, индустрия, домакинства и услуги. Докато през 2000г. транспортният сектор е трети по значимост в крайното енергийно потребление, то през 2009г. този сектор има водещо място в крайното енергийно потребление, с произтичащите от това последици за емисии на парникови газове. На основата на анализиранията информация се констатира, че от транспортния сектор най - значителен е приносът към емисиите на парникови газове от страна на личните автомобили, следван от този на тежкотоварните автомобили. През 2009 г. личните автомобили са източник на 60% от общите емисии в сектора. Ето защо, устойчивото развитие на градския транспорт с по-нисковъглеродни транспортни средства, от една страна, а от друга страна – бързи, модерни и комфортни превозни средства на градския транспорт, които ще стимулират тяхното използване от гражданите за придвижване вместо личните им автомобили, е от съществено значение за намаляване на емисиите от транспортния сектор в градската среда.</p> <p>Основните предизвикателства пред градския транспорт, оказващи пряко влияние върху околната среда, които са формулирани и във финансираните по ОПРР 2007-2013 г. интегрирани проекти за устойчив градски транспорт, както и в съответните предпроектни проучвания, са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Нарастващ трафик и задръствания –броят на автомобилите прогресивно нараства и очакванията са тази тенденция да се запази до 2020 г. Необходимо е да се предприемат мерки за ограничаване на задръстванията и насърчаване използването на алтернативни форми на транспорт, включително обществен транспорт. • Амортизиран автопарк и транспортна инфраструктура, които намаляват ефективността и скоростта, както и качеството на транспортната услуга. Лошото състояние и недостатъчната достъпност на обществения транспорт (особено по отношение на хората с увреждания) са основната причина все по-голяма част от населението да предпочита личния превоз като форма на придвижване. • Липса на алтернативни екологосъобразни начини на придвижване и пътуване – рядко се намират алтернативи на личния превоз, липсват удобни връзки на градския транспорт, липсва развита мрежа, която да служи за алтернатива на основните пътни артерии в рамките на градовете. <p>Целта при развитието на устойчив градски транспорт е подобряване на жизнените и екологични условия в градовете.</p>
-------	---

	<p>Ще се акцентира основно върху създаване на по-ефективен и бърз градски транспорт с по-малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт. Чрез поддържането на градска транспортна система от различни видове превозни средства ще бъде постигнато балансирано разделение и ще се намали отрицателното влияние върху околната среда.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
151	Дял на пътувания с обществен градски транспорт	%	По-слабо развити региони	40,00	2013	43,00	Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
152	Количество на фини прахови частици в градовете.	µg/m3	По-слабо развити региони	1,79	2012	1,57	РИОСВ, НСИ	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<ul style="list-style-type: none">• Разработване на планове за управление на трафика и внедряване на интелигентни транспортни системи, в т.ч.: автоматизирани системи за управление и контрол на трафика, системи за локализиране на превозните средства на масовия градски транспорт и осигуряване на предимство, системи за информация на пътниците в реално време, автоматизирани билетни системи, комуникационни подсистеми, системи за видеонаблюдение за нуждите на центровете за градска мобилност и др.• Подобряване на достъпността на спирките на масовия градски транспорт и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези), като например платформи и асансьори за хора с увреждания, премахване на пречките за ориентация и информация, светлинно и звуково обявяване на спирките, ясно визуално означаване на линиите, разписания, разбираеми и за хора с намалено зрение, информация за незрящи и др.;• Обновяване на транспортната инфраструктура, като например гнездовата и контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт, поддръжка и оборудване;• Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони;• Осигуряване на системи за защита от шума, като например осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи;• Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, използващи автобуси, трамваи, тролей, които отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.• Изграждане/реконструкция/рехабилитация на улични мрежи, транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др. като елементи на техническата инфраструктура съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ) във връзка с развитието на интегрирана система за	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>градски транспорт, както и гнездова и контактна мрежа, спирки на обществения градски транспорт, депа, бази за ремонт и поддръжка и др. във връзка с развитието на интегрирана система за градски транспорт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане/реконструкция/рехабилитация на пешеходни улици, тротоари и пешеходни зони, велосипедни пътеки и алеи, паркинги за велосипеди, подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като например монтаж на пътни знаци и информационни табели, като част от интегрираната система за градски транспорт; • Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт, междуградския автобусен, ж.п. и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози — обновяване на общински автогари и съответните предгарови пространства общинска собственост, спирки на масовия градски транспорт, осигуряващи лесен трансфер към следващия по вид транспорт и логическа връзка между отделните инфраструктури и други; • Изграждане/реконструкция/рехабилитация на паркинги и други мерки, свързани с организация на паркирането в близост до възлови точки на масовия градски транспорт извън централните градски части. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013; • Организации, изпълняващи финансови инструменти - за големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система и околните райони, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на обществения градски транспорт и намаляване на трафика и от общото повишаване на качеството на живот. 	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<ul style="list-style-type: none"> • Посетители и гости на градовете, които ще се възползват от възможностите за удобно и лесно придвижване в рамките на градовете. • Населението на по-малките населени места, разположени около градовете на интервенция – много хора от съседни селища работят в по-големите градове или използват услугите на администрацията или лечебните заведения, разположени в тях. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност на обществения транспорт ще допринесе за социалното включване на хората с увреждания. <p>Специфични целеви територии:</p> <p>Интервенциите ще се осъществяват на цялата територия на градовете-бенефициенти, включително функционалните връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Като крайно въздействие, изпълнението на дейностите ще доведе до подобро качество на въздуха в градовете. Транспортът в градовете е един от основните източници на замърсяване: както замърсяване на въздуха, така и шумово. За това допринасят непрекъснато нарастващият трафик и използване на лични автомобили, от една страна, както и амортизираната транспортна инфраструктура, включително автопарка на превозвачите, обслужващи градския транспорт, от друга.</p> <p>Предвидените в рамките на този приоритет дейности ще допринесат за опазването на околната среда чрез подобряване характеристиките на превозните средства, обслужващи обществения транспорт – замяната на остарелите и амортизирани превозни средства с нови, отговарящи на нормативните стандарти за вредни емисии, ще намали отрицателното въздействие върху качеството на въздуха.</p> <p>Транспортът оказва влияние върху здравето и живота на населението не само чрез ефектите върху околната среда. Значителен е броят на пострадалите пешеходци при опитите им да се придвижат от или до спирките на градския транспорт. В тази връзка от съществено значение е да се подобри безопасността на средата чрез осигуряване на обезопасени пешеходни връзки до спирките и гарите.</p> <p>Една от основните цели на предвидените интервенции е да подобри скоростта и качеството на обслужване на обществения градски транспорт</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>като по този начин накара повече хора да предпочетат услугите му пред превоза с личен автомобил. Цели се насърчаването на устойчива градска мобилност чрез създаване на възможности за алтернативни форми на транспорт, в това число обществен транспорт, велосипедно и пешеходно придвижване. Това може да бъде постигнато именно чрез гореописаните дейности за подобряване на транспортната инфраструктура.</p> <p>Инвестициите в интелигентни транспортни системи ще подобрят пропускливостта на кръстовищата и ще осигурят предимство на превозните средства на градския транспорт чрез автоматизирано „умно” управление на светофарите, ще спомогнат за по-ефективното разпределение на превозните средства по маршрутните линии чрез центровете за управление, ще осигурят удобство и достъпност за пътниците чрез системите за информация в реално време.</p> <p>Особен фокус ще представляват дейностите за подобряване на достъпността – осигуряване на нископодови превозни средства, рампи и асансьори за хора с увреждания, улесняващи достъпа до спирките на градския транспорт, звуково и визуално означаване на спирките и самите превозни средства. Така предвидените интервенции ще дадат своя принос за социалното включване на хората в неравностойно положение.</p> <p>Дейностите ще спомогнат за повишаване безопасността на средата чрез осигуряване на безопасен достъп до спирките на обществен транспорт. Ще се намали броят на личните автомобили в централните градски части чрез мерките за организация на паркирането в близост до възлови точки на обществен транспорт. Ще се осигури по-добра мобилност и социално включване на населението от отдалечени градски зони чрез развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони.</p> <p>Подходът за изпълнение на самите проекти и финансиране на различните компоненти ще следва установения през програмен период 2007-2013 модел, при който мерките се идентифицират на базата на специално проучване, обосноваващо техния интегриран характер и съответствие с целите на оперативната програма. Основен и задължителен елемент на предпроектното проучване е екологичен анализ, вкл. и на нормативната база на европейско, национално и регионално ниво, в т.ч. и на Програмите за намаляване на замърсителите и достигане на установените норми съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух (за градовете, които имат разработени). Включено е изискване да се направи анализ на очакваното екологично въздействие от реализирането на всяка от предложените алтернативи за развитие и модернизация на градския транспорт, както и подробен екологичен анализ на избраната алтернатива.</p> <p>В допълнение, предпроектното проучване следва да представи стратегията за цялостното развитие на града и транспорта, в съответствие с релевантни стратегически документи, в т.ч. и Планове за устойчива градска мобилност (за градовете, които имат разработени), Общ</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>устройствен план и транспортна схема и др.</p> <p>Всезки проект за интегриран градски транспорт трябва да е съобразен със съответните общински програми за опазване на околната среда: Към момента 29 общини са с нарушено качество на атмосферния въздух по показател „Фини прахови частици” (ФПЧ10). За тези общини са разработени и се изпълняват Общински програми за намаляване на замърсителите и достигане на установените норми. Тези програми се разработват съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите нормативни документи, транспониращи изцяло Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа. В общинските програми са включени конкретни приоритети, цели и мерки, които извеждат приоритетни сектори, в т.ч. и градския транспорт, инвестициите в които биха допринесли в най-голяма степен за намаляване на замърсителите и достигане на установените норми на замърсяване.</p> <p>Задачата на бенефициента ще бъде да докаже, на базата на разработен адекватен транспортен модел и анализ разходи-ползи, че предвидените мерки са най-подходящият начин за насърчаване на устойчивата градска мобилност и с най-голям екологичен ефект и че допринасят в най-голяма степен за реализацията на визията на ИПГВР и постигането на целите на ОПРР 2014-2020.</p> <p>По този начин планираните инвестиции ще допринесат за цялостно подобряване на качеството на живот в градовете и ще насърчат мобилността на населението, като фактор за устойчив и приобщаващ растеж.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>Съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013:</p> <p>В процеса на избор на операции УО ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР от гледна точка на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, изложени в раздел 4.2 на програмата.</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират проекти в рамките на градовете за подкрепа от 1-во, 2-ро и 3-то ниво на националната полицентрична система, като освен територията в строителните граници на градовете, ще се покриват и функционалните връзки със съседни населени места, които представляват част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт. Проектите ще следва да отчитат функционирането на идентифицираните в ИПГВР зони за въздействие, но без да се ограничават териториално в рамките им.</p> <p>Интегрираност</p> <p>В случай на прилагане на мерки за интегриран градски транспорт, в т. ч. и по отношение на улични мрежи, пешеходни зони и тротоари, необходимостта от тях следва да бъде ясно изведена и обоснована в предпроектните проучвания към проектите за интегриран градски транспорт, като същевременно бъде доказан интегрираният им характер и обвързаност със системата на обществения градския транспорт (например реконструкция на улично платно, в случай когато негова лента ще се обособи за движение на средствата на масовия градски транспорт, или осигуряване на инфраструктура за нови маршрутни линии). Проектите следва да бъдат разработени в контекста на цялостното пространствено развитие на градовете, в съответствие с техните ИПГВР, и да допринасят за развитието на градската територия, като предоставят по-добър достъп и мобилност за населението, както и интегриране на транспортните възли със социалните, културни и икономически дейности.</p> <p>Многосекторно управление:</p> <p>Интервенциите са насочени към насърчаване на устойчивото градско развитие съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.</p> <p>Чрез рамкови споразумения между Управлявщия орган и градските органи на средните и големите градове, идентифицирали такава нужда, на градските органи ще бъде делегирано правото за избор на приоритетни проекти за интегриран градски транспорт от градските стратегии (ИПГВР). УО ще извършва оценка на допустимостта на проектите.</p> <p>Проекти за интегриран градски транспорт ще се финансират само при наличие на предварително разработено предпроектно проучване, като</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>основната отговорност за включените мерки е на градските органи (общините).</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за привличане на инвестиции или за възвръщаемост на инвестициите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на качеството на въздуха и околната среда.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>Без да се нарушава водещата роля на предварителната оценка за финансови инструменти при идентифициране на пазарна неефективност или неоптимални инвестиционни ситуации, както и финансовите продукти, механизмите за избор на организации за прилагане на финансови инструменти и т.н. по отношение на мерките за градска мобилност, е планирано да се прилага подкрепа, чрез финансови инструменти за крайни получатели, които получават приходи от инвестицията от предоставяне на услуги за обществен градски транспорт или от предоставяне на инфраструктура за възмездно ползване. Финансовите инструменти могат да се комбинират с безвъзмездна финансова помощ при доказана необходимост.</p> <p>Предвижда се тези мерки да са част от финансов инструмент за градско развитие, обхващащ мерки за градско развитие от няколко инвестиционни приоритета, като се надгради опитът по инициатива JESSICA от период 2007-2013.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент 1303/2013.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			13 919,66	Публичен ИСУН	Годишно

Инвестиционен приоритет		4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	емисиите на парникови газове								
1511	Обща дължина на нови или подобрени линии на градския транспорт	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			38,07	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	6е
Наименование на инвестиционния приоритет	Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на качеството на градската среда
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Териториалният дневен ред на Европейския съюз 2020 г. изтъква като приоритети за градското развитие подкрепа за полицентрично и балансирано териториално развитие и насърчаване на интегрираното развитие в градовете.</p> <p>Според Тематичната стратегия на Комисията за градска околна среда, околната среда в градовете изпитва проблеми</p>

	<p>по отношение на високи нива на трафик и задръствания, високи нива на шум, лошо качество на застроените пространства, изоставени терени, генериране на отпадъци и отпадни води.</p> <p>Отчитайки огромното значение на инвестициите в градска среда за съживяване на градовете, насърчаване на икономическата активност и създаване на условия за растеж, и базирайки се на богатия положителен опит в тази област на ОПРР 2007-2013, Оперативната програма извежда подходящите за финансиране дейности по линия на този инвестиционен приоритет.</p> <p>Градската среда се явява основният интегриращ фактор за проектите за градско развитие. Развитието и обновяването на градската околна среда е от важно значение за качеството на живот и привлекателността на градовете. Основен извод от Социално-икономическия анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 е ниското качество на градската среда, благоустройството и публичната инфраструктура на голяма част от българските градове. Идентифицира се цялостна необходимост от благоустрояване на физическата инфраструктура на градовете, което ще надгради и допълни мерките, изпълнявани по ОПРР 2007-2013.</p> <p>До 31 декември 2012 г., по отношение на развитието и подобряването на градската среда, ОПРР 2007-2013 г. отчита следните резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобрената паркова среда, озеленени площи и детски площадки обхващат площ от 2 089 437 м², а облагодетелстваното население е 2 073 355 души. - Изградените и рехабилитирани пешеходни зони, велоалеи и тротоари обхващат площ от 465 635 м². <p>Въпреки това, все още големи райони от градовете се характеризират с остаряла или липсваща базисна инфраструктура, изключително лошо състояние на паркове, градинки, детски и спортни площадки, липса или незадоволително количество и качество на паркинги, велосипедни и пешеходни алеи.</p> <p>Съществуват градски райони в нарушено екологично състояние, както и зони с голяма концентрация на уязвими, включително малцинствени групи, в които състоянието и качеството на средата са далеч под възприетите стандарти.</p> <p>Един от основните недостатъци на градската среда е липсата на възможност за безпрепятствено придвижване по улиците и на нормален достъп за хора с увреждания до административни сгради, паркове, развлекателни и спортни</p>
--	---

	<p>комплекси, което допълнително задълбочава проблема със социалната изолация на тази група от населението.</p> <p>Адресирането на проблемите с градската инфраструктура ще допринесе за социалната интеграция на уязвими групи от населението и ще подобри цялостно качеството на живот в градовете. По този начин ще се задържи трудоспособното население, ще се насърчи раждаемостта и ще се повлияят в голяма степен отрицателните демографски тенденции, тъй като привлекателността и европейския облик на градовете е важен фактор за хората избрали да живеят, работят и инвестират в тези градове.</p>
ID на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Двигателят на растеж на градовете е икономическото развитие. В голяма част от градските центрове в страната икономическите зони са в лошо инфраструктурно състояние. В тази връзка, в рамките на ИПГВР се включват зони за въздействие – „Зони с потенциал за икономическо развитие“. Това са градски територии с преобладаващо предназначение за производствени и други бизнес дейности с функционални, средови характеристики и състояние на техническа инфраструктура, които не отговарят на инвестиционното търсене за развитие на съществуващите и на нови икономически дейности.</p> <p>Основните характеристики, на които отговарят териториите за икономическа активност на градовете, подлежащи на възстановяване са следните: концентрация на икономически дейности, наличие на техническа инфраструктура, нуждаеща се от обновяване, рехабилитация или реконструкция; необходимост от свързваща инфраструктура; нарушени екологични параметри на територията. Една от основните характеристики на големите градове, изведена от социално-икономическия анализ е наличието на западнали индустриални зони.</p> <p>Чрез подходящи интервенции тези зони могат да се превърнат в привлекателно място за развитие на бизнес, предприемачество и творчески индустрии и по този начин да допринесат за създаването на нови работни места.</p> <p>Същевременно подобреното качество на средата на цялата градска територия е фактор, който влияе върху усещането за по-добър стандарт на живот. Това ще спомогне за задържането и привличането на млади хора и качествена работна</p>

	<p>сила, което ще допринесе за засилване интереса на предприемачи и инвеститори.</p> <p>Цялостната реконструкция на градските територии ще увеличи икономическата активност, ще привлече инвестиции и частни капитали за развитие на икономиката на градовете и съответно на областта и региона, в който те се намират.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на качеството на градската среда						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
121	Население, ползващо се от подобрена градска среда	%	По-слабо развити региони	41,39	2013	55,03	НСИ, Публичен ИСУН, Общински администрации	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
1210	Количество на фини прахови частици в градовете	µg/m3	По-слабо развити региони	43,74	2012	41,22	РИОСВ, НСИ	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		2 - Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
122	Разходи за дълготрайни материални активи	евро	По-слабо развити региони	5 927 514 661,29	2012	6 124 199 178,48	НСИ, раздел „Бизнес статистика“, индикатор „Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи“: http://www.nsi.bg/bg/content/1843/%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<u>Градска среда</u> <ul style="list-style-type: none">• Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдиш, като например паркове, зелени площи, детски площадки, зоопаркове, градски площи, междублокови пространства, спортни площадки за свободен достъп и др., включително поставяне на пейки, беседки, възстановяване на чешми, фонтани, водни площи, статуи, паметници и други елементи от градското обзавеждане, изграждане и ремонт на обществени тоалетни, в това число зелена инфраструктура и свързване на зелените зони за подобряване на градските екосистеми;• Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда, като например пешеходни алеи и тротоари, велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези и надлези за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, информационни табели и др.;• Изграждане, рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги;• Инсталиране на енергоспестяващо улично осветление и осъществяване на мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността, като например поставяне на осветление на паркови площи, охранителни системи за наблюдение на обществени места и др., като част от строителството и рехабилитацията на други физически елементи на градската среда (улична мрежа, паркови площи) в рамките на ИПГВР;• Въвеждане на системи за контролиран достъп в пешеходни зони на МПС, като например механични/хидравлични/електрически прегради, недопускащи достъп на МПС в пешеходните зони, но спускащи се при подаден сигнал от линейка, пожарна кола, полицейски автомобил, автомобили за почистване, които позволяват влизане в тях и на други автомобили (например на доставчици на магазини и др.) в точно	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>регламентирани часове за позволен достъп, връзка със системата за видео наблюдение и т.н ;</p> <ul style="list-style-type: none"> Създаване на достъпна архитектурна среда, свързана с горните направления, включително подобряване на достъпа за хора с увреждания до административни сгради. <p><u>Зони с потенциал за икономическо развитие</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Подобряване/надграждане и реконструкция на съществуваща или строителство/ развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса и предприемачеството, като например комуникационна свързаност, строителство/ реконструкция/ рехабилитация на улици, осигуряващи достъп до и в индустриалните и бизнес зони, публично осветление, връзки към главната газоснабдителна, електроснабдителна, водоснабдителна и канализационна мрежа, поставяне на указателни знаци и информационни табели, охранителни системи около или в рамките на бизнес зоните и терените и др. в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие към ИПГВР; Строителство, обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на бизнес и индустриални зони в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие към ИПГВР, връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.; Озеленяване, места за отдих, велоалеи, паркинги за велосипеди и автомобили на работещите в зоните с потенциал за икономическо развитие. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013; Организации, изпълняващи финансови инструменти - за големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. 	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на целевите градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на градската среда и общото повишаване на жизнения стандарт. • Насърчени инвеститори съгласно Закона за насърчаване на инвестициите. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични целеви територии:</p> <p>Идентифицираните градове за подкрепа от първо, втори и трето йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Дейностите за подобряване на градската среда са пряко насочени към постигане на специфична цел 1 „Подобряване на качеството на градската среда“.</p> <p>Градовете и урбанизираните територии могат да бъдат успешни и устойчиви, само ако гражданите желаят да живеят и работят в тях и имат възможност да общуват, пътуват и да създават своите домове. Те могат да бъдат привлекателни за чуждестранния бизнес, инвеститори и туристи, ако цялостната градска среда е безопасна, устойчива и с високо екологично и естетическо качество.</p> <p>Ето защо ще се финансират конкретни инвестиции, насочени към определени градски райони, физическото им обновяване и благоустройство, за да се създаде привлекателна градска среда.</p> <p>Зелените площи в градовете имат силно влияние върху качеството на живот на техните жители. Те предоставят възможности за физическо</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>възстановяване, социални контакти, отмора и спокойствие. Зелените площи са важни и за градското биоразнообразие, контактът с което е средство за насочване на общественото внимание към по-широкообхватните проблеми, свързани с опазването на околната среда.</p> <p>Качеството на околната среда в населените места се определя от качеството на компонентите на околната среда поотделно и в тяхната съвкупност (въздух, води, почви, шум, отпадъци и др.).</p> <p>Съгласно Чл. 27.от Закона за качество на атмосферния въздух (ЗКАВ), когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение.</p> <p>Анализът на представените в програмите резултати от извършената моделна оценка на приноса на източниците на емисии към нивата на фини прахови частици (ФПЧ) на територията на отделните общини показва, че по отношение на приноса на транспорта, в повечето случаи програмите отчитат, освен емисиите от двигателите на моторните превозни средства (МПС), също и емисиите на ФПЧ от унос на прахови частици от пътните настилки (вторично разпрасиване), както и от множеството деградирани територии в градовете като занемарени паркови пространства, оголени междуградски пространства, паркиране върху тревни площи, дупките по уличното платно и нередовното им почистване и др.</p> <p>Основните мерки в общинските програми, насочени към намаляване на ФПЧ и поддържане на качество на атмосферния въздух, за които ще допринесе инвестиционния приоритет са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване и реализация на проекти за реконструкция и модернизация на уличните платна (настилки с ниска изтриваемост и ниски емисии на вторичен унос) с изграждане на ефективна система за отвеждане на водата към уличните канализационни шахти; • Озеленяване, рехабилитация на парковите терени и уличната мрежа, възстановяване на отсечената дървесна растителност вследствие на реконструкция и подобрения на инфраструктурата; • Организация и оптимизиране на броя на паркоместата; <p>Дейностите за подкрепа за зони с потенциал за икономическо развитие са пряко насочени към изпълнение на специфична цел 2 „Подобряване</p>	

Инвестиционен приоритет	6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие“ и са пряко насочени към постигане на растеж и осигуряване на работни места.</p> <p>Съгласно промените и измененията на Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ), одобрени и обнародвани в ДВ бр. 16 от 19.02.2013г., се провежда политика за нарастване на инвестициите за насърчаване на икономически дейности и проекти с висока добавена стойност и създаване на нови работни места. Основната цел е намаляване на регионалните диспропорции в социално-икономическото развитие в България. В Правилника за прилагане на ЗНИ са заложили минимални критерии в т.ч. създаване на нови работни места, за инвестиционните проекти, които могат да се възползват от насърчителните мерки. Те получават сертификат за клас инвестиции – приоритетен инвестиционен проект, клас А или клас Б. Увеличени са правомощията на общините за насърчаване на инвестициите. Една от мерките за насърчаване е подпомагане за изграждане на елементи от техническата инфраструктура от страна на общините.</p> <p>Мерките и дейностите за подкрепа на „Зони с потенциал за икономическо развитие“ в Приоритет 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 предлагат възможности за финансова подкрепа и реализиране на инфраструктурните мерки за насърчаване на инвестициите по ЗНИ. Допълняемостта на мерките на ОПРР 2014-2020 и мерките на ЗНИ води до интегриран териториален подход на развитие на икономическите територии в градовете.</p> <p>Предвидените дейности ще дадат импулс за съживяване на местните икономики, запазване на съществуващите и създаване на нови работни места.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013:</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>В процеса на избор на операции УО ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР от гледна точка на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, изложени в раздел 4.2 на програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират обекти и проекти, попадащи в градските стратегии (ИПГВР).</p> <p>Група дейности „Градска среда” предвиждат интервенции във всички зони за въздействие, включени в градските стратегии (ИПГВР) на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво на националната полицентрична система.</p> <p>Група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще се реализират в рамките на зоните с потенциал за икономическо развитие, включени в градските стратегии (ИПГВР).</p> <p>За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ извън зоните за въздействие на ИПГВР, но в рамките на общинската територия с оглед насърчаване на градско-селските връзки и укрепване на функционалните връзки между градовете и зоните за въздействие с периферната общинска територия. Тези проекти следва да бъдат част от интегрираните градски стратегии (ИПГВР), да съответстват на Общинските планове за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия.</p> <p>Многосекторно управление:</p> <p>Интервенциите са насочени към насърчаване на устойчивото градско развитие съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.</p> <p>Чрез рамкови споразумения между Управлявщия орган и градските органи на средните и големите градове, на градските органи ще бъде делегирано правото за избор на приоритетни проекти от градските стратегии (ИПГВР). УО ще извършва оценка на допустимостта на проектите.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-големи нужди или най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за подобряване на градската околна среда.</p> <p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на градските стратегии (ИПГВР) проекти в градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво на националната полицентрична система, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие в градовете, както и засилване на функционалните връзки с околните територии.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>Предвижда се използването на финансови инструменти за всички групи дейности.</p> <p>Предвижда се до 2/3 от средствата за група дейности за подкрепа на "Зони с потенциал за икономическо развитие" да се реализират чрез безвъзмездна финансова помощ, предоставена на общините – конкретни бенефициенти, които да постигат заложените в Закона за насърчаване на инвестициите възможности за насърчаване на сертифицирани инвестиционни проекти.</p> <p>До 1/3 от ресурса за същата група дейности за подкрепа на „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще се реализират чрез финансови инструменти, от които могат да се възползват общини, частни инвеститори и публично-частни партньорства, които да инвестират в зоните за икономическо развитие, в т. ч. и инвеститори, които съгласно ЗНИ имат сертифицирани инвестиционни проекти.</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>Предвижда се гореописаните мерки да са част от финансов инструмент за градско развитие, обхващащ мерки за градско развитие от няколко инвестиционни приоритета, като се надгради опитът по инициатива JESSICA от период 2007-2013.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент 1303/2013.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO22	Рехабилитация	хектари	Европейски фонд	По-слабо развити региони			114,19	Публичен	Годишно

Инвестиционен приоритет		6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	на земята: Обща площ на рехабилитирана та земя		за регионално развитие (ЕФРР)					ИСУН, МРРБ, Общински администрации	
CO38	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			3 151 458,21	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO39	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			26 633,56	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Що се отнася до подкрепата за маргинализирани групи от населението, включително роми, ОПРР играе пряка роля в изпълнението на Приоритет 3 "Жилищни условия" на Национална стратегия за интегриране на ромите в Република България 2012-2020 г. , приета на 13.03.2012 . Според Националния статистически институт и данните, представени в Стратегията за ромите (Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.), ромското население остава третата по големина етническа група в България. В градовете живеят около 55,4% от тези, които се самоопределят като роми. Един от основните проблеми, пред които са изправени ромите, е концентрацията им в отделни квартали, което води до социална изолация, влошаване на условията на живот, проблеми, свързани с изграждането и поддръжката на инфраструктура и хигиена, проблеми с транспорта и трудности при предоставянето на услуги. По данни на НСИ (Преброяване на населението и жилищния фонд, 2011) на етническите българи се падат средно по 23,2 квадратни метра жилищна площ на човек, в сравнение с ромите, на които се падат само по 10,6 квадратни метра на човек.</p> <p>Анализът на стратегическите документи в сферата на социалната политика показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020, са свързани с осигуряване на социални жилища за уязвими групи от населението, в това число и ромско население. Мерките и дейностите в социалната сфера в градовете са предназначени именно към застрашени от социално изключване групи от населението (в това число и роми). Основни мерки, изведени от важни стратегически документи за социална политика са: осигуряване на алтернативно жилищно настаняване на семейства от маргинализирани групи. При разработването на ИПГВР, общините дефинират такива социални зони за въздействие, в които има компактни маргинализирани групи, в т.ч. и роми.</p>
ID на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за модерни социални услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от	По отношение на социална инфраструктура, ОПРР 2014-2020 ще спомогне за постигане на целите, заложи в секторните документи за социална политика като Националната концепция за насърчаване на активния живот на

Съюза	<p>възрастните хора в България (2012-2030 г.), Националната стратегия за демографско развитие на населението в Р. България (2012-2030 г.), Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Р. България“ (2010) и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020.</p> <p>Средствата, отпуснати от републиканския бюджет за социални услуги са недостатъчни. Това са държавни средства за издръжка на услугите, а не за изграждане и дефиниране на нови такива. В условията на финансова и икономическа криза общините заделят ограничени средства за определяне на иновативни услуги – инвестиции в строителство и във въвеждането на нови услуги.</p> <p>Обектите на социална инфраструктура в страната са 991. През изминалия програмен период ОПРР 2007-2013 финансира 105 от тях (11%), като 89 от подкрепените социални обекти са в градовете (85%), а 16 са в селата (15%).</p> <p>Осигуряването на подходяща социална инфраструктура е ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи. Основните цели на социалната политика в рамките на интегрираното и устойчиво градско развитие обхващат интеграция на групите в неравностойно положение и осигуряване и подобряване на битови условия за уязвимите и необлагодетелстваните групи от населението.</p> <p>Развитието на социалната инфраструктура ще повиши качеството на предоставяните социални услуги.</p>
ID на специфичната цел	3
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Спортната инфраструктура в страната се характеризира с морално остарели съоръжения, лоша поддръжка и единични опити за ново строителство на спортни площадки и зали. Недостатъчен е броят на специализираните площадки по местоживееене, на велоалеи и други спортни съоръжения, които предоставят възможности за самостоятелно или организирано практикуване на спорт.</p> <p>Общият брой на регистрираните в публичния регистър спортни обекти и съоръжения за социален туризъм към 2010 г. на територията на Република България е 2 012, като приблизително 90 на сто от тях са под управлението на общините,</p>

7 на сто са държавна собственост и едва 3 на сто са частна собственост.

Съгласно Национална стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Република България 2012 – 2022) в по-голямата си част тази материално-техническа база е амортизирана и не отговаря на международните стандарти за провеждане на спортни, културни, здравни и други дейности, както и на изискванията за безопасност. Няма достъпна среда за хора с увреждания.

Осигуряването на подходящи условия за спорт и отдых ще има своя принос в борбата с демографския спад в градовете, както и в привличането на частни инвестиции и съответно нови възможности за заетост.

Интервенциите в спортна инфраструктура ще осигурят възможност за провеждане на масови спортни и други обществени събития в градовете, което ще окаже влияние върху икономическата активност и по този начин ще допринесе за устойчив и приобщаващ растеж.

В тази връзка от ключово значение е осигуряването на възможности и подходящи условия за спорт, т.е. инфраструктура и съоръжения, които да привличат и насърчават интереса на населението и особено младите хора към спортни дейности. Това в значителна степен ще допринесе за подобряване здравния статус на населението и качествените характеристики на работната сила.

Градовете са центрове на социално-икономическия живот в страната, в това число и на културата. Духовният и културният живот на населението е от важно значение за градското развитие. Културно-историческото развитие на България обуславя богатото културно наследство и разнообразните културни особености на градските територии. Развитието на културния живот и инфраструктура в градовете повишава и качеството на живот на хората, живеещи в тях.

Обектите, свързани с културата играят ключова роля за градския живот. Лошото състояние на материалната база неминуемо води до цялостно влошаване на качеството на услугите в областта на културата. Единични и изолирани са случаите, в които е помислено за подобряване на достъпа за хора с увреждания – не само чрез достъпна архитектурна среда, но и чрез съвременни аудио-визуални техники, насочени към тази група от населението.

Ето защо чрез инвестициите в културна инфраструктура се цели повишаване на атрактивността на културните обекти, с оглед насърчаване участието в културния живот на населението като фактор за социално сближаване и интеграция

	<p>на онези членове на обществото, които по една или по друга причина, са в уязвимо и неравностойно положение.</p> <p>Отчетен е и потенциалът на културните институции за генериране на приходи и възможността за възвръщаемост на инвестициите. Интервенциите в културна инфраструктура ще окажат стимулиращо въздействие върху заетостта в сферата на услугите и ще насърчат развитието на нови форми на заетост в областта на занаятите и творческите индустрии. В резултат ще се постигне устойчиво градско развитие и ще се създадат предпоставки за интелигентен и приобщаващ растеж.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
141	Представители на маргинализирани групи, включително роми с подобрени жилищни условия	брой	По-слабо развити региони	740,00	2013	2 830,00	МТСП	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		2 - Подобряване на условията за модерни социални услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
142	Дял на модернизирани обекти за социални услуги	%	По-слабо развити региони	4,42	2013	11,22	НСИ, раздел „Социални услуги“: http://www.nsi.bg/bg/content/3328/%D1%81%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%BD%D0%B8-%D1%83%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8 , Общини	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		3 - Подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
143	Дял на модернизирани културни/спортни обекти	%	По-слабо развити региони	1,63	2012	10,35	НСИ, раздел „Култура“: http://www.nsi.bg/bg/content/3	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<u>Социална инфраструктура</u>	
<ul style="list-style-type: none">• Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социални жилища и благоустрояване на прилежащото околno пространство, в които да бъдат настанени представители на целевата група, както и подобряване достъпа за хора с увреждания до социалните жилища, като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта;• Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др., включително прилежащото околno пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;• Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото околno пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;• Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване.	
<u>Спортна инфраструктура</u>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>• Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура, като например спортни зали, плавни басейни, футболни игрища, стадиони, комбинирани игрища за волейбол и баскетбол, тенис кортове и др, включително прилежащото околно пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд.</p> <p><u>Културна инфраструктура</u></p> <p>• Развитие на инфраструктурата в сферата на културата чрез строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане например на културни центрове, театри, читалища, библиотеки, опери, галерии, изложбени зали и други обекти, свързани с културния живот, включително прилежащото околно пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд.</p> <p>Конкретни бенефициенти по група дейности „Социална инфраструктура“:</p> <p>• Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013;</p> <p>Конкретни бенефициенти по група дейности „Спортна инфраструктура” и „Културна инфраструктура“</p> <p>• Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013;</p> <p>• Организации, изпълняващи финансови инструменти - за големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1.</p> <p>• Министерство на културата – за обекти на културната инфраструктура – държавна собственост в големите и средните градове от от 1-во до 3-</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1.</p> <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уязвими групи от населението на целевите градове за подкрепа: деца, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, хора с увреждания; • Населението на градовете, определени за подкрепа по ОПРР 2014-2020, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на социалната инфраструктура и общото повишаване на качеството на живот. • Посетители и гости на градовете, които ще се възползват от подобрените възможности за културни мероприятия, социална среда, социални контакти и приобщаване. <p><u>Специфични целеви територии:</u></p> <p>Идентифицираните градове за подкрепа от първо, второ и трето йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Дейностите са пряко насочени към изпълнение на специфичните цели за подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите, подобряване на условията за модерни социални услуги и подобряване на условията за масов спорт и културен живот в градовете.</p> <p>Бедността е една от основните причини за социална изолация в градовете. Едно от измеренията на бедността е липсата на подслон или</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>нормални условия на живот, съответстващи на съвременните стандарти.</p> <p>Много от представителите на целевите групи живеят при мизерни условия без достъп до комунални услуги, без вода и електричество. Ето защо предвидените в рамките на приоритета дейности са насочени към разрешаване на този проблем, а именно: осигуряване на адекватни условия на живот за уязвимите групи от населението. Строителството на нови, както и ремонтът или разширението на съществуващи социални жилища ще отговори на нарастващите потребности от осигуряване на достъпен подслон за най-бедните представители на обществото. Правото на жилище е основно човешко право и предвидените дейности имат за цел да осигурят равен достъп до това право на всички членове на обществото. Осигуряването на нормални условия за живот и грижа за уязвимите групи ще помогне за повишаване на тяхната мотивация да излязат от изолацията и да положат усилия за социализация, водене на пълноценен живот и интегриране на пазара на труда.</p> <p>В много от градовете има райони с компактно ромско население, които живеят при условия, немислими за съвременния човек. Планираните интервенции ще допринесат за осигуряване на адекватни условия на живот за това население, както и за социалната интеграция на ромите в рамките на по-широката социална зона в ИПГВР.</p> <p>Важно изискване за изпълнението на проекти за осигуряване на социални жилища по ОПРР 2007-2013 г. е представяне на убедителни доказателства за подкрепата на общността към проекта, на база проведени публични обсъждания, кръгли маси и др. Основните мотиви за това са, че получаването на подкрепа от местната общност за проекти за осигуряване на жилища за социално уязвими групи, включително и роми, се оказва ключова за възможността да се реализират мерки за изграждане/реновиране на жилища за социално уязвими групи.</p> <p>В тази връзка, при изпълнението на проекти през периода 2007-2013 г. по схема BG161PO001/1.2-02/2011 „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение” се наблюдаваха случаи на обществено недоволство от страна на жителите в районите, предвидени за изграждането на жилищата, както и напрежение и протести срещу намерението на общините да реализират проекти за изграждане на социални жилища (напр. в Бургас и Варна). От друга страна, бяха налице и случаи на негативно отношение от страна на самите крайни ползватели на социалните жилища (роми), които изразяваха недоволство от възприетия подход за промяна на съществуващите им традиционни жилищни условия.</p> <p>Възприетият подход за подкрепа по ОПРР 2014-2020 предполага интегрираност на мерките, насочени специално към социално уязвимите групи, с общата политика за интегрирано устойчиво градско развитие на територията на града и по-конкретно на територията на зоните за въздействие със социален характер в ИПГВР. Чрез целенасочената подкрепа за развитие и подобряване на компактна градска територия ще се</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>запазят до голяма степен особеностите на жилищните условия на малцинствените групи в нея, но същевременно ще се интегрират в рамките на другите проекти за градско развитие с крайни ползватели местната общност – за подобряване на образователната, културната, социалната и спортната инфраструктура, градската среда, градския транспорт.</p> <p>От друга страна изборът на социални зони в ИПГВР, включващи компактно ромско население и други маргинализирани групи от населението е осъществено с най-широко гражданско участие, което включва както населението на съответния град, така и бизнес средите и специфичните групи, носители на групови интереси по различен признак (териториален, етнически, възрастов или друг). Провеждането на обществени обсъждания (кръгли маси, фокус групи, анкетни проучвания), в които участват широк кръг заинтересовани страни, включително представители на гражданите при разработването на ИПГВР, е задължителна дейност, която е заложена в изискванията и Методическите насоки за разработване и прилагане на Интегрираните планове. Тя е критерий за оценка и е необходима за одобрението на ИПГВР.</p> <p>В допълнение, опитът и научените уроци от изпълнението на проектите за социални жилища през миналия програмен период показва необходимост от продължителна и целенасочена работа с местната общност, включително и публични кампании, чрез които да се получи необходимата обществена подкрепа и социален толеранс за проекти, насочени към подобряване на жилищните условия на социално уязвими групи, включително и роми. В тази връзка, при изпълнение на интегрирани инвестиции за подкрепа на социално уязвими групи, е необходимо „меките” мерки по ОПРЧР 2014-2020 да предхождат реализирането на инфраструктурните мерки за изграждане на социални жилища по линия на ОПРР 2014-2020.</p> <p>България е на едно от последните места в Европа по здравен статус и спортна активност на населението. Липсата на подходяща и достъпна спортна база се отразява демотивиращо върху практикуването и развитието на спорта за всички. По данни на Eurobarometer по ниво на физическата активност на гражданите България се нарежда на последно място сред страните от ЕС с едва 3 % редовно практикуващи спорт и 58 % никога неучастващи в спортни дейности. 46% заявяват, че по местоживее не им се предоставят достатъчно възможности за спорт и физическа активност. По този показател България се нарежда също на последно място сред страните – членки на ЕС.</p> <p>Спортната активност е стимул за социално сближаване и интеграция в обществото. Осигуряването на възможности за спорт, особено за децата, подрастващите и младежите, както и представителите на тези възрастови групи от ромското население, ще допринесе за тяхното пълноценно участие в обществения живот и за намаляване на хулиганските прояви и детската престъпност.</p> <p>В тази връзка, качеството, достъпността и привлекателността на базите и инфраструктурата за масов спорт е съществен фактор за повишаване</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>на спортната активност на населението и социалната интеграция на хора в неравностойно положение.</p> <p>Обновяването на културната инфраструктура в градовете, като част от интегрираните мерки за градско развитие, ще допринесе за социално включване, чрез насърчаване на културния живот в градовете.</p> <p>Дейностите по подобряване на културната и спортната инфраструктура не могат да бъдат отделени от мерките за градско развитие. По данни от регистрите на Министерството на културата в България има: 168 музея, 45 галерии, 17 института за музикално и танцово изкуство, 44 регионални и общински библиотеки и 3521 читалища.</p> <p>През програмен период 2007-2013 се финансират разнообразни по вид културни обекти. Най-голям брой обекти, получили подкрепа по ОП „Регионално развитие”, са читалищата. Финансирани са 42 читалища, това обаче е едва 1,2% от всички. В градовете са финансирани едва 5 обекта, а в селата 37.</p> <p>Териториалното разпределение на обектите от културната инфраструктура в България е разгледано в социално-икономическия анализ на ОПРР 2014-2020 от гл. т. на градските общини, определени за подкрепа на националния полицентричен модел.</p> <p>Териториалното разпределение на обектите от културната инфраструктура показва, че основната част от тях са локализирани в целевите градове, определени за подкрепа на устойчивото интегрирано градско развитие по ОПРР 2014-2020. При някои групи като напр. театрите и институтите за музикално и танцово изкуство, практически 100% от обектите са разположени в тези градове. Единствено при читалищата много малък дял от обектите са разположени в целевите градове поради спецификата на тези културни институции, големия им брой и локализацията им даже в много малки населени места.</p> <p>Насърчаването на културния живот и спортната активност в градовете е стимул за социално сближаване и интеграция на уязвими групи от обществото. Конкретен принос в тази насока ще имат мерките за подобряване на достъпността в обектите на интервенция.</p> <p>Ще се финансира осигуряването на достъпна среда за хора с увреждания, както в жилищния сектор, чрез осигуряване на жилища, пригодени за специалните потребности на тази целева група, така и в публичните сгради, в които се предоставят социални услуги. По този начин мерките ще допринесат за насърчаване на социалното включване на хората с увреждания.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Дейностите в рамките на този приоритет в максимална степен насърчават устойчивото градско развитие, тъй като допринасят за осигуряване на равни възможности за всички членове на обществото чрез насърчаване на социалното включване на уязвимите групи, както и за опазване на околната среда чрез мерките за енергийна ефективност.</p> <p>Интервенциите ще допринесат и за цялостно повишаване на качеството на градската среда и на стандарта на живот на градското население.</p>	

2.4.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013:</p> <p>В процеса на избор на операции УО ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР от гледна точка на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, изложени в раздел 4.2 на програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират проекти, попадащи в градските стратегии (ИПГВР). Проектите ще се финансират на база на списъци с предефинирани обекти в общинските ИПГВР.</p> <p>Интервенциите по всички групи дейности ще се изпълняват в съответствие с ИПГВР и в рамките на определените зони за въздействие.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Специален фокус ще представляват социалните зони за въздействие с оглед максимално адресиране на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално ромите, които в по-голямата си част са концентрирани в тези зони.</p> <p>За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по инвестиционния приоритет (за всички групи дейности) извън зоните за въздействие на ИПГВР, но в рамките на общинската територия с оглед насърчаване на градско-селските връзки и укрепване на функционалните връзки на градовете и зоните за въздействие с периферните общински територии. Тези проекти следва да бъдат част от интегрираните градски стратегии (ИПГВР), да съответстват на Общинските планове за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия.</p> <p>Многосекторно управление:</p> <p>Интервенциите са насочени към насърчаване на устойчивото градско развитие съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.</p> <p>Чрез рамкови споразумения между Управляващия орган и градските органи на средните и големите градове, на градските органи ще бъде делегирано правото за избор на приоритетни проекти от градските стратегии (ИПГВР). УО ще извършва оценка на допустимостта на проектите.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>Най-малко 5% от общия бюджет на Приоритетна ос 1 ще бъде насочен към развитието на група дейности за социална инфраструктура. В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за социално включване. Проектните предложения за осигуряване на общински социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, следва да са в съответствие с Националната стратегия на Р. България за интегриране на ромите 2012-2020 г.</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-големи нужди или с най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.</p> <p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и подобряване на функционалните връзки със съседните територии за градовете от 1-во до 3-то ниво.</p> <ul style="list-style-type: none"> Основният принцип при финансиране на проекти за социална жилища е намаляване на концентрацията на бедност и пространствена сегрегация. Въпреки, че пространствената сегрегация не е изрично спомената в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020), е очевидно, че концентрацията на хора от ромски произход в отделени квартали (зони) обикновено води до социална изолация на живеещите в тях, влошаване на условията им за живот, лоша поддръжка на инфраструктурата и липса на почистване, транспортни проблеми и затруднения с предоставянето на публични услуги. Мерките за социални жилища следва да допринасят за териториалната интеграция на маргинализираните групи в обществото и за предотвратяване на сегрегацията, изолацията и изключването, като се избягва създаването на отделени квартали (територии). Подкрепяните мерки трябва да бъдат комбинирани с необходимите мерки за осигуряване на техническа (комунални услуги, вода, електроенергия, газ и т.н.), социална и образователна инфраструктура (училища, детски градини, публични услуги и т.н.), както и мерки за подобряване на градската среда и обществения транспорт. В допълнение, интервенциите за социални жилища трябва да бъдат комбинирани и с дейности за осигуряване на достъп до образование, трудова заетост, здравеопазване и социални услуги за групите в неравностойно положение. Спазването на тези изисквания ще се наблюдава на етапа на избор на операции. 	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Без да се нарушава водещата роля на предварителната оценка за финансови инструменти при идентифициране на пазарна неефективност или неоптимални инвестиционни ситуации, както и финансовите продукти, механизмите за избор на организации за прилагане на финансови инструменти и т.н. по отношение на спортната инфраструктура и културната инфраструктура, е планирано да се прилага подкрепа чрез финансови инструменти за крайни получатели, които получават приходи от инвестицията от предоставяне на услуги или от предоставяне на спортна инфраструктура за възмездно ползване.</p> <p>Предвижда се гореописаните мерки да са част от финансов инструмент за градско развитие, обхващащ мерки за градско развитие от няколко инвестиционни приоритета, като се надгради опитът по инициатива JESSICA от период 2007-2013.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент 1303/2013.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO39	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			94 042,32	Публичен ИСУН	Годишно
CO40	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			649,00	Публичен ИСУН	Годишно
1421	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			136 012,00	Публичен ИСУН	Годишно
1422	Представители от маргинализиран и групи, включително	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			3 292,00	Публичен ИСУН	Годишно

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	роми, които се ползват от модернизирана социална инфраструктура								

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	10а
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за модерни образователни услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Анализът на стратегическите документи в сферата на образованието показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020 са свързани с подобряване на материалната база и техническото оборудване в детските градини, училищата и висшите учебни заведения.</p> <p>От решаващо значение за България е да се инвестира в качеството, конкурентоспособността и ефективността на образованието, което зависи до голяма степен от условията, при които се извършва образователният процес, т.е. от съответната инфраструктура. Необходимо е образователната инфраструктура (училища и детски градини) да бъде</p>

развивана, поради директната ѝ връзка с икономическото развитие. Тази инфраструктура е важна за по-доброто съчетаване на избора на образование с нуждите на пазара на труда и за по-лесното интегриране на младите хора на пазара на труда, за предотвратяване на социалните проблеми, които са скъпи за обществото, както и за намаляването на отпадащите от общото образование ученици и за научаването на основни работни навици.

Интервенциите по този инвестиционен приоритет са важни за зоните за въздействие с преобладаващо социален характер, където има концентрация на ромско население.

От друга страна, близостта на учебни заведения до жилищата е условие за избор на родителите да записват децата си в детските градини и общообразователните училища. Като се има предвид концентрацията на ромско население в социалните зони, мерките по инвестиционния приоритет ще доведат до подобряване на условията им на живот. Това ще допринесе за изпълнение на Специфична препоръка 4 по отношение на подобряване на достъпа до качествено приобщаващо предучилищно и училищно образование за децата в неравностойно положение, в частност ромите.

Идентифицирани са следните основни ну

В областта на предучилищното образование:

- Основно трябва да се решава въпросът с недостатъчния брой на местата в детските градини в някои от големите градове, чрез извършване на ново строителство. В по-малките населени места, където има наличен сграден фонд, усилията следва да се насочат към неговото обновяване и модернизация.
- В отделни общини се наблюдава недостатъчно ефективна политика на управление и стопанисване на сградния фонд на детските градини, включително разпоредителни действия с тях не по предназначение, която следва да се промени.
- Усилията на местните власти следва да се насочат към разработване на по-дългосрочни политики за развитие на образователната инфраструктура, нейното стопанисване, поддръжка и модернизация.
- Въвеждането на задължителна предучилищна подготовка от 4 годишна възраст през 2016 г., трябва да бъде съобразено също така с демографския процес по райони и области, както и с прилагане на гъвкаво планиране при изграждане на образователна инфраструктура.

В областта на училищното образование:

	<ul style="list-style-type: none"> • Усилията следва да се насочат към повишаване на ефективността чрез реализация на проекти за енергийна ефективност, подобряване на материалната база, осигуряване на съвременно оборудване и обзавеждане, свързани със създаването на привлекателна образователна среда. • Осигуряване на възможност за целодневна организация на учебния процес чрез подобряване на инфраструктурата, места за спорт и отдих, за занимания по интереси и др. <p>Предоставянето на съвременни условия в образователната инфраструктура ще подобри качеството на образованието и ще намали процента на преждевременно напусналите системата на образованието.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
131	Дял на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	8,68	2013	14,18	НСИ, раздел „Образование и учене през целия живот“, индикатор „Детски градини, деца, педагогически персонал, места и групи в детските градини по статистически зони, статистически райони, области	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Примерни допустими дейности: <ul style="list-style-type: none">Строителство, реконструкция и ремонт на общински образователни институции, като например детски ясли и детски градини, основни и средни училища (напр. учебни зали, библиотеки, лаборатории, спортни съоръжения, учебни корпуси, общежития, интернет връзки), включително прилежащото околno пространство и общежития, подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостната им модернизация.	
Конкретни бенефициенти: <ul style="list-style-type: none">Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за устойчиво градско развитие в съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013;	
Целеви групи: <ul style="list-style-type: none">Деца, подрастващите и младежите, незавършили средно образование на територията на градовете от 1-во до 3-то ниво, които ще бъдат директни ползватели на инфраструктурата. Специален фокус върху представители на тези възрастови групи от ромското население, което е с най-нисък образователен статус и с ограничен достъп до образователни услуги, ще бъде поставен чрез осигуряване на равен достъп до качествено образование, вкл. чрез интегриране на ромските деца и ученици в смесените детски градини и училища, в съответствие с Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<ul style="list-style-type: none"> Семейства с деца на територията на градовете от 1-во до 3-то ниво – подобряване достъпа до качествено образование за децата е стимул за задържане на работоспособното население в регионите и допринася за справяне с отрицателните демографски тенденции. Представители на уязвими групи от обществото – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични цели територии:</p> <p>Идентифицираните градове за подкрепа от първо, второ и трето йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Дейностите са пряко насочени към постигане на специфичната цел на инвестиционния приоритет, а именно „Подобряване на условията за модерни образователни услуги“. Една от причините за ранно отпадане от училище е именно лошата образователна инфраструктура, ограничените възможности за получаване на профилирано образование, липсата на капацитет за целодневни дейности в училищата.</p> <p>Инвестициите в образователна инфраструктура ще имат за непосредствен резултат подобряване качеството на образователната среда и съответно повишаване на нейната атрактивност. Обновяването на материалната база ще доведе до цялостно подобряване на учебния процес и ще улесни въвеждането на нови методи на обучение, които да повишат и задържат интереса на младите хора. Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците за по-добра активност при усвояване на знанията и реализацията им на пазара на труда.</p> <p>Осигуряването на възможност за целодневната организация на учебния процес чрез строителство и ремонт на занимални, места за спорт и отпих, за занимания по интереси и др. ще накара младежите да прекарват повече време в училищата, ще провокира интерес и желание за развитие и продължаване на образованието, ще превърне училищата в привлекателно място за развитие на личността и база за бъдеща конкурентоспособна професионална реализация. По този начин интервенциите пряко ще допринесат за намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и ще създадат предпоставки за повишаване дела на завършилите образование.</p> <p>Мерките, свързани с ново строителство, ще отговорят адекватно на нуждите от по-голям брой места в детските градини, а по-късно и в</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>училищата, и ще осигурят равен достъп до образование за младото поколение. Дейностите за подобряване достъпа на хора с увреждания до сградите, обекти на интервенции, са предпоставка за социално включване и борба с изолацията на тази група от обществото.</p> <p>Внедряването на мерки за енергийна ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници ще допринесат за подобряване качеството на околната среда.</p> <p>Подпомаганите дейности ще задържат децата и младежите в училищата и ще доведат до по-добри образователни резултати на учениците, което в дългосрочен план ще стимулира увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост, намаляване на безработицата и свързаните с нея нива на обща и детска престъпност.</p> <p>Основната част от финансираните през периода 2007-2013 г. училища са общински, но въпреки това те обхващат едва 20% от всички общински общообразователни училища (2089). В градовете са подкрепени 282 училища (25,2 % от училищата в градовете), а в селата са финансирани 139 или 14,3 % от училищата в селата.</p> <p>Положението при финансираните общински детски градини е подобно. Подкрепя са получили 15,8% (327 бр.) от всичките 2072 детски градини. Финансирани са 22% от обектите в градовете и 9% от тези в селата.</p> <p>Инвестициите в образователната инфраструктура са важни за цялостните социални зони за въздействие, където често се наблюдава концентрация на ромско население. Основен принцип при избора на образователни институции (най-вече детски градини и начални училища), в които родители да записват децата си, е близостта до техните жилища. В този смисъл инвестициите в образователната инфраструктура в социалните зони ще улеснят избора на родителите да запишат децата си в детски градини и училища и ще допринесат за цялостното подобряване на жилищните и социалните условия в социалните зони. По този начин ще бъдат подкрепени смесени образователни институции от местно значение, които предоставят образование на децата, живеещи в близост до съответните обекти в рамките на социалните зони, в т.ч. и децата в неравностойно положение, вкл. и ромски деца. В рамките на приоритетната ос ще бъде наблюдаван специфичен индикатор, насочен към представители на маргинализираните групи, които се възползват от подобрените образователни условия.</p> <p>Този подход е в съответствие с Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020) и ще допринесе за подобряване на условията за интеграция на ромските деца и ученици в смесени училища и детски градини.</p> <p>Подкрепата за образователна инфраструктура допринася за изпълнението на мерките, определени в Плана за изпълнение на Националната</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>програма за реформи по отношение на Специфична препоръка 4, свързана с приобщаващото образование и обучение. Подобрените сгради/помещения и оборудване, заедно с планираните меки мерки по други оперативни програми ще допринесат за цялостното реализиране на местни програми за работа в мултикултурна среда и програми за деца и ученици със специални образователни потребности и превенция на ранното отпадане от училище, сред които с най-голям дял са маргинализираните групи, вкл. ромите.</p> <p>Предоставените инфраструктурни мерки ще подпомагат образователната система с цел прилагане на приобщаващото образование и увеличаване на дела на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности в общообразователните училища.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013:</p> <p>В процеса на избор на операции УО ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР от гледна точка на изискванията на чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, изложени в раздел 4.2 на програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират обекти и проекти, попадащи в градските стратегии (ИПГВР). Проектите ще се финансират на база на списъци с предефинирани обекти в общинските ИПГВР.</p> <p>За градовете от 1-во до 3-то ниво се допуска финансиране на проекти по инвестиционния приоритет извън зоните за въздействие на ИПГВР, но</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>в рамките на общинската територия с оглед насърчаване на градско-селските връзки и укрепване на функционалните връзки на градовете и зоните за въздействие с периферната общинска територия.. Тези проекти следва да бъдат част от интегрираните градски стратегии (ИПГВР), да съответстват на Общинските планове за развитие и да включват обосновка за техния принос за подобряване на функционалните връзки между града и неговата периферия. В допълнение, тези проекти могат да се отнасят за обекти на образователната инфраструктура в общинските селски територии със смесено население и/или с висока концентрация на ромско население. По този начин ще се подобри като цяло равният достъп до качествено образование, превенцията на ранното напускане на училище, подобряването на образователните условия, съоръженията и оборудването на детски градини и други образователни институции в общинската територия.</p> <p>Многосекторно управление:</p> <p>Интервенциите са насочени към насърчаване на устойчивото градско развитие съгласно чл. 7 от Регламента за ЕФРР 1301/2013.</p> <p>Чрез рамкови споразумения между Управлявения орган и градските органи на средните и големите градове, на градските органи ще бъде делегирано правото за избор на приоритетни проекти от градските стратегии (ИПГВР). УО ще извършва оценка на допустимостта на проектите.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за постигане на социално включване и постигане на целта за подобряване на условията за предоставяне на модерни образователни услуги.</p> <p>Доставките на оборудване и обзавеждане следва да водят до подобряване качеството на учебния процес.</p> <p>Основната разлика с подхода на Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура” е, че инвестиционният приоритет по Приоритетна ос 1 „Интегрирано и устойчиво градско развитие” ще финансира образователна инфраструктура от значение за местните общности, която е ограничена до детски ясли, детски градини, общообразователни и профилирани училища, като нуждите на този тип инфраструктура са по-добре идентифицирани на местно ниво. Тези училища предоставят минималната изискуема степен на образование за учениците.</p> <p>Финансирането на образователната инфраструктура с местно значение - детски ясли, детски градини и общообразователни училища ще се реализира на базата на местните нужди, определени в Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, като се отчита и</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>националната стратегическа рамка за развитие на сектор „Образование”.</p> <p>Финансирането на образователната инфраструктура ще се основава на интегриран подход за подкрепа, включително чрез изпълнение на инфраструктурни мерки по ОПРР 2014-2020, комбинирани с меки мерки по ОПНОИР, за която ОПНОИР е заделила средства за изпълнение на допълнителни и взаимосвързани мерки в учебните заведения.</p> <p>От друга страна, Приоритетна ос 3 на ОПНОИР ще финансира проекти на общини, училища и неправителствени организации за образователна интеграция и реинтеграция, като ще бъдат насърчавани общини, които инвестират с помощта на ОПРР 2014-2020 в образователна инфраструктура, включена в ОПНОИР.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, подобряване на околната среда и насърчаване на социалното приобщаване.</p> <p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект върху зоните за въздействие на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво и подобряване на функционалните връзки със съседните територии за градовете от 1-во до 3-то ниво.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			78 924,00	Публичен ИСУН, МРР, Общински администрации	Годишно

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	децата или образование								
1311	Представители от маргинализиран и групи, вкл. роми, облагодетелствани от модернизирана образователна инфраструктура	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 460,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие							
ID	Вид показате	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.	Крайна цел (2023 г.)	Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие											
ID	Вид показате	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е
	л					М	Ж	О	М	Ж	О		целесъобразно
CO22	Изпълнен не	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			27.01			114,90	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO32	Изпълнен не	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			116 775 707			155 773 813,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO35	Изпълнен не	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			59 351			78 924,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO38	Изпълнен не	Градско развитие: Незастроени площи, създани или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 131 203			3 151 458,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO39	Изпълнен не	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			4 477			94 042,32	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO40	Изпълнен не	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			488			649,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			319 162 228.33			840 449 030,04	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1421	Изпълнен не	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			102 234			136 012,00	Публичен ИСУН	Годишно

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Рамката за изпълнение се основава на финансови индикатори и индикатори за продукт, определени с междинни и крайни цели, дефинирани , както следва:

- Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на :
 - о Прогноза за времето за договаряне на всяка операция;
 - о Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и сумата която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г.
 - о За приоритети, за които са предвидени финансови инструменти или голям проект, индикаторите в рамката на изпълнението са сравнително по-малки, като се има предвид, че има някои времеемки действия, които трябва да бъдат предприети преди ефективното изпълнение на проекта и последващото сертифициране на средствата.
 - о Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране.
 - о Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за мецдинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.
 - о На основата на тази методология е определена междинната цел на финансови индикатор - 319 162 228,33 евро и крайната цел - 840 449 030,04 евро.
- Трябва да се отбележи, че за някои операции по Приоритетна ос 1 е имало техническа помощ, предоставена по ОПРР 2007-2013 г. на бенефициентите, особено за подготовка на проекти. По този начин показателите, свързани с тези операции са сравнително високи поради това, че изпълнението на проектите се очаква да се ускори поради високата готовност на вече подготвени проекти.
- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраният индикатор за продукт и неговата междинна цел за 2018 г. може да се оцени адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.
- Междинната цел се основава на научените уроци от прогномен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от сключените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства. Те са изчислени като се взима предвид националното финансиране и приноса от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на средната единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции които ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Избраните индикатори за продукт са представителни за Приоритетна ос 1 и са свързани с 514 031 870,97 евро или 61,16% от ресурсите за оста и са разпределени, както следва:

- Намаление на годишно потребление на първична енергия в обществените сгради, свързано с 77 643 422,47 евро;
- Открити пространства, създадени или рехабилитирани в градските райони, свързани с 155 697 651,16 евро;
- Обща площ на рехабилитирана земя, свързана с 56 195 576,34 евро или 6,69% евро;
- Капацитет на подкрепените грижи за децата или образователната инфраструктура, свързан с 84 694 386,42 евро;
- Рехабилитирани жилища в градските райони, свързани с 14 274 828,75 евро;
- Населението, обхванато от подобрените социални услуги с 14 274 828,75 евро;
- Публични или търговски сгради, построени или реновирани в градските райони, свързани с 125 526 006 евро;

Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:

1. Тъй като ПО 1 се основава на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на градовете, подпомагани по ПО1, изпълнението на оста ще се извършва от обща схема "Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020", където бенефициенти ще бъдат общини, определени като конкретни бенефициенти по ПО 1 "Устойчиво и интегрирано градско развитие". Схемата ще стартира през второто тримесечие на 2015 г.

През март 2012 г. Управляващият орган на ОПРР стартира схема BG161PO001 / 5-02 / 2012 "В подкрепа за следващия програмен период". Основната цел на схемата е да се предостави техническа помощ за генериране на зрели инвестиционни проекти, които да бъдат подкрепени по ОПРР 2014-2020. Разработените проекти са включени в интегрираните планове за градско възстановяване и развитие на градовете, подпомагани по ПО1. В резултат ще бъдат получени повече от 700 подготвени проекти до 30.06.2015. Тези готови инвестиционни проекти трябва да бъдат представени от бенефициерите и оценени в рамките на общата схема "Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020".

1. Като се има предвид времето за оценка на проектните предложения, процесът на договаряне ще бъде завършен в периода между края на 2015 г. и първото тримесечие на 2016 г. Това се отнася за голямата част от проектите, които се очаква да бъдат финансирани от безвъзмездна помощ. Продължителността на проектите е планирано да бъде 2 години с възможност за удължаване на договорите за безвъзмездна финансова помощ, ако е необходимо.
2. Въз основа на това УО на ОПРР предвижда проекти, договорени до 30.09.2016 да бъдат финализирани, като съответните суми да бъдат изцяло изплатени и сертифицирани до 31.12.2018.
3. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на съответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт.

5. Съгласно горепосочения очакван график за ддоговаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Output indicator / Measurement unit / Unit cost (euro)

Decrease of annual primary energy consumption of public buildings kWh/year 0,45

Open space created or rehabilitated in urban areas square metres 44,5

Total surface area of rehabilitated land hectares 440 000,00

Capacity of supported childcare or education infrastructure persons 965,8

Rehabilitated housing in urban areas housing units 19 781,50

Population covered by improved social services persons 94,5

Public or commercial buildings built or renovated in urban areas square metres 1 201,3

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие
----------------	--

Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	013. Обновяване на обществената инфраструктура с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	65 996 909,00
ERDF	По-слабо развити региони	014. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	131 993 818,00
ERDF	По-слабо развити региони	043. Инфраструктура за екологосъобразен градски транспорт и насърчаване (включително оборудване и подвижен състав)	85 104 353,00
ERDF	По-слабо развити региони	044. Интелигентни транспортни системи (включително въвеждане на управление на търсенето, системи за събиране на такси, ИТ системи за наблюдение, контрол и информирание)	36 473 294,00
ERDF	По-слабо развити региони	051. Образователна инфраструктура в областта на училищното образование (основно и общо средно образование)	35 995 114,00
ERDF	По-слабо развити региони	052. Инфраструктура в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст	35 995 114,00
ERDF	По-слабо развити региони	054. Жилищна инфраструктура	12 133 604,00
ERDF	По-слабо развити региони	055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие	106 697 105,00
ERDF	По-слабо развити региони	072. Стопанска инфраструктура за МСП (включително промишлени паркове и обекти)	23 883 120,00
ERDF	По-слабо развити региони	085. Опазване и укрепване на биологичното разнообразие, опазване на природата и екологосъобразна инфраструктура	66 171 502,00
ERDF	По-слабо развити региони	089. Рехабилитация на индустриални площи и замърсени земи	47 766 240,00
ERDF	По-слабо развити региони	090. Велосипедни и пешеходни алеи	66 171 502,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	558 483 796,00

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	03. Подкрепа чрез финансови инструменти: рисково инвестиране и дялов капитал или еквивалентен инструмент	3 711 742,00
ERDF	По-слабо развити региони	04. Подкрепа чрез финансови инструменти: заем или еквивалентен инструмент	152 186 137,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Големи градски райони (гъстонаселени, с население >50 000 души)	519 141 163,00
ERDF	По-слабо развити региони	02. Малки градски райони (среднонаселени, с население >5000 души)	195 240 512,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	02. Други интегрирани подходи за устойчиво градско развитие	714 381 675,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	2
Наименование на приоритетната ос	Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Приоритетната ос е интегрирана, в съответствие с чл. 96, ал.1 от Общия Регламент 1303/2013. Чрез формулираната подкрепа за периферните райони на страната се цели адекватно адресиране на проблемите свързани с бедността, социално включване, по-добро качество на живот и на предлаганите услуги и модернизация на публична инфраструктура в периферните райони на страната, както и стимулиране на градско-селските връзки.

Периферните райони се характеризират с ускорено намаляване и застаряване на населението, което има сериозно отражение не само върху икономиката и качеството на живот, но и върху потребността от специфични социални услуги, услуги в сферата на здравеопазването, отдиха и туризма, културата, административните услуги и обитаването.

В тази връзка основна цел на приоритетната ос е подобряването на качеството на живот в периферните райони по отношение на намаляване на неравенствата между периферните и централните територии на страната. Осигуряването на публични услуги в малките градове в селските райони биха спомогнали за развитие на вътрешния потенциал на селските райони, съдържащ възможности за заетост в туризъм, селско и горско стопанство, преработвателна индустрия.

С оглед насърчаване на градско-селските връзки, проектите подкрепени по настоящия приоритет следва да отчитат местните стратегии за развитие, в това число и тези по подхода LEADER, общинските планове за развитие, както и местните Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие.

С цел укрепване на капацитета на тези градове и за да се насърчи проактивен подход и по-добро качество на проектите, ще бъдат финансирани интегрирани проекти чрез открита, конкурентна схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Като се има предвид, че потенциалните бенефициенти по тази приоритетна ос представляват малки общини в периферните райони, по този начин ще се подкрепят качествени проекти и ще се осигури по-ефективно и отговорно изпълнение на съответните проекти..

Основните критерии за избор на проекти от страна на УО ще включват следното:

- Степен на вътрешна интеграция - един проект може да включва компоненти (интервенции) от различни инвестиционни приоритети от Приоритетна ос 2. Необходимо ще е да се докаже, че избраната комбинация от интервенции ще има синергичен ефект за целева територия;
- Степен на съответствие с ИПГВР на града. За да бъде допустим, всеки интегриран проект трябва да съответства с одобрения ИПГВР. Освен това, проекти, които допринасят в по-висока степен за постигането на целите на ИПГВР, ще получават по-високо класиране. В тази връзка, бенефициентите в своите проекти ще трябва да представят специална оценка и обосновка на съответствието с целите на ИПГВР;
- Принос към връзки между градските и селските райони. Проекти, които включват интервенции, чрез които се предоставят по-добри услуги за населението в околните селски райони, ще получават по-високо класиране. Приносът към други местни стратегии като Общински план за развитие и стратегия за местно развитие по ВОМР в селските райони също ще бъде оценяван;
- Нивото на готовност на инвестиционните проекти, включени в интегрираните проектни предложения също ще бъде оценявано.

Показател Среден коефициент на миграция в периферните райони

Мерна единица ‰

Категория региони (когато е уместно) По-слаборазвити

Базова стойност - 4,3

Базисна година 2007-2013

Целева стойност (2023 г.) *намаление*

Източник на данните *НСИ*

Честота на отчитане Два пъти през периода: 2017 и 2021

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	4с
Наименование на инвестиционния приоритет	Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	211
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от	Енергийното обновяване на сградите е част от набора от мерки, определени за подкрепа по Приоритетна ос 2,

Съюза	<p>насочени към подобряване на условията и качеството на живот в периферните райони на България.</p> <p>Основната част от жилищата в градовете за подкрепа са частна собственост на физически лица.</p> <p>Поради продължаващата негативна демографска тенденция за намаляване на населението в малките градове, не се наблюдава необходимост от изграждане на нови жилища. В тази връзка мерките за подобряване на жилищните условия в градовете от 4-то ниво трябва да бъдат съсредоточени върху обновяването на съществуващите жилищни сгради, в т.ч. и внедряване на мерки за енергийна ефективност, което ще удължи живота на сградите и ще подобри качеството на обитаване, и качеството на атмосферния въздух</p>
ID на специфичната цел	212
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради и периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Социално-икономическият анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020 показва, че основният проблем в публичната инфраструктура е свързана с ниската степен на енергийната ефективност.</p> <p>Градовете за подкрепа по приоритетната ос са центрове в рамките на селски територии в страната, в които се концентрират местни и децентрализирани администрации. В тези градове са концентрирани административни институции с над-общинско значение и заедно с общинската администрация предоставят пълен набор от публични административни услуги за населението на градовете и на околните селски райони. В тях има Районни полицейски управления, Районни съдилища и Бюра по труда, обслужващи освен дадената община, но и няколко съседни общини.</p> <p>Мерките в подкрепа на публичните администрации в градовете за подкрепа ще допринесат за изпълнението на националната цел за повишаване на енергийната ефективност. В тази връзка, ресурсите на ОПРР 2014-2020 се концентрират върху подкрепата за повишаване на енергийната ефективност на публичните сгради, докато мерките за използване на енергия от ВИ ще са съпътстващи и ще са единствено за собствено потребление. Мерките за енергийна ефективност допринасят и за намаляване на разходи на публичните институции и спестените средства могат да бъдат насочени към предоставяне на допълнителни услуги от надобщинско значение.</p> <p>Мярката ще има и допълнителен ефект, тъй като ще се осигури рентабилна експлоатация и поддържане на</p>

	<p>административните сгради, което ще позволи да се предоставят по-добри и допълнителни услуги за населението и по този начин да се намали темпът на отрицателна миграция от периферните райони.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		211 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
211	Крайно енергийно потребление от домакинства в периферни райони	Хиляди тонове нефтен еквивалент (1000 т. н.е.)	По-слабо развити региони	2 397	2012	2 396,59	НСИ, раздел "Отраслова статистика", подраздел "Енергетика", индикатор "Общ енергиен баланс": http://www.nsi.bg/bg/content/496/%D0%BE%D0%B1%D1%89-%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B5%D0 2 - II	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		212 - Повишаване на енергийната ефективност в публични сгради и периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
2121	Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите в периферни райони	Хиляди тонове нефтен еквивалент (1000 т. н.е.)	По-слабо развити региони	1 001,00	2012	997,04	НСИ, раздел "Отраслова статистика", подраздел "Енергетика", индикатор "Общ енергиен баланс": http://www.nsi.bg/bg/content/4196/%D0%BE%D0%B1%D1	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

Специфична цел		211 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в периферните райони						
2122	Население в периферните райони, облагодетелствани от подобрени административни услуги	лица	По-слабо развити региони	589 808,00	2013	696 801,00	НСИ	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<ul style="list-style-type: none">Обновяване на многофамилни жилищни сгради и внедряване на мерки за енергийна ефективност в тези сгради, като например: ремонт на основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, външни стени на сградата, прозорци и врати, граничещи с външен въздух, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), технически инсталации (отоплителна, вентилационна, водоснабдителна, канализационна, електрическа, телекомуникационна, противопожарна) на сградата, топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване, инсталиране на индивидуални измервателни уреди в съответствие с изискванията на Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо);Обновяване на административни сгради на държавната и общинската администрация и внедряване на мерки за енергийна ефективност в тези сгради, като например: ремонт на основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, външни стени на сградата, прозорци и врати, граничещи с външен въздух, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), технически инсталации (отоплителна, вентилационна, водоснабдителна, канализационна, електрическа, телекомуникационна, противопожарна) на сградите, ремонт и реконструкция на вътрешните помещения в сградите, санитарни възли, топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване, инсталиране на индивидуални измервателни уреди в съответствие с изискванията на Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо);Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващите сгради, конструктивно укрепване на многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинска администрация;Оценка на разходната ефективност за инвестицията.Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници на горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно;Предоставяне на заеми и/или гаранции за възстановими инвестиции за обновяване на многофамилни жилищни сгради;Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради;	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дирекция „Обновяване на жилищните сгради”, МРРБ; • Организации, изпълняващи финансови инструменти; <p>Потенциални бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Градски органи (общини) на малки градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Домакинства в засегнатите многофамилни жилищни сгради; • Държавни институции. Предвижда се държавните институции, чиято собственост са засегнатите административни сгради на държавната администрация да участват в партньорство с определените градски органи – конкретни бенефициенти. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични целеви територии:</p> <p>Градове от 4-то йерархично ниво от националната полицентрична система</p> <p>Обосновка</p> <p>Жилищните сгради в целевите територии на Приоритетна ос 2 страдат от същите недостатъци по отношение на характеристиките на енергийната ефективност на жилищния сектор, както и жилищата в страната като цяло. До известна степен тези градове са дори по-засегнати, поради липса на централни отоплителни мрежи. По този начин голяма част от жилищните сгради се отопляват с дърва и въглища, което увеличава замърсяването на въздуха. Въпреки това, демонстративният проект за енергийна ефективност на ПРООН показва голям потенциал за проекти за енергийна ефективност в малки по размер многофамилни сгради, особено в селските райони, където хората в една многофамилна</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>къща са по-сговорчиви помежду си.</p> <p>Лошата поддръжка през годините се дължи на липсата на средства и води до по-ниски нива на енергийна ефективност в обществените административни сгради. Съществена характеристика на жилищния фонд в малките градове от ниво 4 е предимно нискоетажното еднофамилно застрояване в отделни имоти. И тъй като делът на многофамилните сгради от общия брой на сградите в градовете от 4-то ниво е по-малък, инвестиционният приоритет 1 на Приоритетна ос 2 ще постави по-голям фокус върху обществените административни сгради.</p> <p>Предвидените дейности ще имат за пряк резултат повишаване на енергийната ефективност на административните и жилищните сгради в целевите територии, което ще допринесе пряко за намаляване на крайното енергийно потребление в домакинствата и косвено върху намаляване на емисиите на парникови газове. Изпълнението на дейностите ще доведе до по-висока енергийна ефективност на публичните и жилищните сгради.</p>	

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Допустими за финансиране са многофамилни жилищни сгради и административни сгради на държавната и общинска администрация в рамките на малките градове от ниво 4 на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1.</p> <p>Конкурентен подбор</p> <p>Проекти за административни сгради ще се финансират чрез процедура на конкурентен подбор, описан в раздел 2.A.2.</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Принос за развитие на селските райони</p> <p>По-голяма тежест ще се дава на проекти, които обосновават принос за по-широк териториален контекст в рамките на селските райони или такива които допълват или надграждат мерки осъществявани от ПРСР в селските райони.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>По отношение на обектите на държавната и общинската администрация не се предвижда използване на финансови инструменти.</p> <p>Финансовите инструменти, които ще бъдат използвани за мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради ще бъдат избрани като се взема под внимание потенциала за възвръщаемост на инвестициите и пазара, идентифицирани в съответната област.</p> <p>Специфичният механизъм и структурата на финансовите инструменти, видовете финансови продукти, както и очакваната комбинация с безвъзмездна помощ ще бъдат определени въз основа на предварителната оценка на финансовите инструменти в съответствие с член 37 (2) от Регламент 1303/2013.</p> <p>България вече е предприела стъпки, насочени към изготвяне на предварителна оценка на финансови инструменти. Проведена е процедура и е сключен договор за обществена поръчка за услуга за изготвяне на предварителна оценка на финансовите инструменти, които ще бъдат подкрепени от ОПРР 2014- 2020.</p> <p>Констатациите и препоръките на предварителна оценка на финансовите инструменти ще бъдат сред ключовите фактори, отчитани при подготовка на схемите за енергийна ефективност за многофамилни жилища и студентски общежития. Ще бъдат идентифицирани параметрите на финансови продукти за възстановима подкрепа за енергийна ефективност, за да бъдат стимулирани инвестиции и постигане на оптимален лостов ефект с адекватното ниво на подкрепа, за да осъществят максимум инвестиции с минимум публични ресурси.</p>	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
Мерките за финансиране на многофамилни жилищни сгради с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти ще използват механизма и структурата за финансиране, създадена по приоритетна ос 1, Инвестиционен приоритет 1.1	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
Инвестициите за енергийна ефективност в жилищни сгради и студентски общежития по този инвестиционен приоритет ще бъдат извършени в рамките на голям проект, който съчетава финансиране от Приоритетна ос 1 и Приоритетна ос 2.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO31	Енергийна ефективност: Брой домакинства.	домакинства	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			556,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински	Годишно

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	преминали в по-горен клас на енергопотребление							администрации	
CO32	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			39 183 867,19	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			16 945,87	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	6с
Наименование на инвестиционния приоритет	Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	221
Наименование на специфичната цел	Подобряване на качеството на градската среда в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	Отчитайки идентифицираните нужди и потенциала за социално-икономическо развитие, инвестициите в периферните селски райони ще бъдат насочени към повишаване на основната базова техническа инфраструктура на градската среда. Обновените основни елементи на градската среда допринасят за подобряване на свързаността и достъпността, вкл. до икономически зони, както и за създаване на условия за повишаване на сигурността и мобилността на гражданите. Подобрената техническа инфраструктура е ключов фактор за привличане на чуждестранни инвестиции и за създаване на нови работни места. В съчетание с подкрепата и за други типове публична инфраструктура, инвестициите в градската среда в малките градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система ще доведат до намаляване темпа на обезлюдяване на районите.
ID на специфичната цел	222
Наименование на специфичната цел	Подобряване на инвестиционната активност в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>За да се разнообрази икономическият профил на градовете от 4-то ниво, които са с преобладаващо селскостопански профил, се предоставя подкрепа за ускоряване на социално-икономическото развитие чрез определени мерки по ОПРР 2014-2020 за развитие на икономическите и бизнес райони в тези градове.</p> <p>Тези райони с прилежащата им инфраструктура са важна предпоставка за насърчаване на иновативни предприемачески дейности в по-малки градове като този подход може да се превърне в солидна основа за развитието на концепцията за "интелигентни градове". Подходът е в съответствие с целта, формулирана да засили потенциала на иновациите и преструктурирането на икономиката към износ сектори в Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България в периода 2014-2020 г., което води до конкурентни предимства и увеличаване на добавената стойност на местните продукти и услуги.</p> <p>Чрез подкрепа по инвестиционния приоритет за техническа инфраструктура, свързана с бизнеса и</p>

	<p>предприемачеството в малките градове от периферните райони, както и за бизнес и индустриални зони, местните и чуждестранните инвеститори ще получат възможности за развитие на своя бизнес. Подобрените бизнес условия ще създадат предпоставки за установяване и развитие на дейност на по-големи предприятия. Подкрепата е насочена към преодоляване на трайното намаляване на общото равнище на работната сила, свързано с понижаване на икономическата активност, както и създаване на алетренативни работни места. С предвидените инвестиции се цели преодоляване на моноструктурния икономически профил на градовете от 4-то ниво, основно насочен към развитие на селското стопанство. Това ще осигури заетост на населението ще намали миграцията към по-големите градове за работа и ще спомогне за борбата с бедността.</p> <p>Възможностите за финансиране на дейности, свързани с подобряване на бизнес средата в малките градове, ще допринесе за формулиране и установяване на целенасочена политика в сферата на икономиката на местно ниво, целяща стимулирането на бизнес начинания основно в индустрията, аграрния сектор и сектора на услугите.</p> <p>От ключово значение за постигането на траен икономически ръст и осигуряването на заетост в малките градове, е активното сътрудничество и постоянен диалог между местните власти и бизнеса, с оглед възможности за изпълнение на проекти от обща полза и осигуряване на подходящи условия за инвестиции. Поради спецификата на малките градове (ясно изразени нужди, специфика на местната икономика, в повечето случаи доминирана от един сектор, по-малкия мащаб на фирмите и предприятията и др.) се улеснява координацията и диалогът между бизнеса и местната администрация, което е важно условие за реализирането на успешни икономически дейности на територията на градовете.</p> <p>За целта ще бъде предоставена подкрепа за възстановяване на западнали бизнес и индустриални зони, идентифицирани на база анализа на нуждите в местния интегриран план за градско възстановяване и развитие, с оглед привличане на инвеститори и съживяване на икономическите функции на малките градове в периферните селски райони.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		221 - Подобряване на качеството на градската среда в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
221	Дял на населението в периферните райони, ползващо се от подобрена градска среда	%	По-слабо развити региони	2,49	2013	7,33	НСИ, Публичен ИСУН, Общински администрации	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		222 - Подобряване на инвестиционната активност в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
222	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи в периферните райони.	евро	По-слабо развити региони	5 927 514 661,29	2012	5 952 252 002,71	НСИ, раздел „Бизнес статистика“, индикатор „Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи“: http://www.nsi.bg/bg/content/1843/%D1%80%D0%B0%D0%B7%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<u>Градска среда</u> <ul style="list-style-type: none">• Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда, като например пешеходни алеи и тротоари, велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези и надлези за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, информационни табели и др.;• Изграждане, рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги;• Инсталиране на енергоспестяващо улично осветление и осъществяване на мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността, като например поставяне на осветление на паркови площи, охранителни системи за наблюдение на обществени места и др., като част от строителството и рехабилитацията на други физически елементи на градската среда (улична мрежа, паркови площи) в рамките на ИПГВР; <u>Икономическо развитие:</u> <ul style="list-style-type: none">• Подобряване/надграждане и реконструкция на съществуваща или строителство/ развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса и предприемачеството, като например комуникационна свързаност, строителство/ реконструкция/ рехабилитация на улици, осигуряващи достъп до и в индустриалните и бизнес зони, публично осветление, връзки към главната газоснабдителна, електроснабдителна, водоснабдителна и канализационна мрежа, поставяне на указателни знаци и информационни табели, охранителни системи около или в рамките	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>на бизнес зоните и терените и др. в рамките на ИПГВР;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на бизнес и индустриални зони в рамките на ИПГВР, връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване и др.; • Озеленяване, места за отдих, велоалеи, паркинги за велосипеди и автомобили на работещите в икономическите територии. <p>Потенциални бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Общини на малки градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за насърчаване на градско-селските връзки; • Организации, изпълняващи финансови инструменти. <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на целевите градове 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на градската среда и общото повишаване на жизнения стандарт. • Насърчени инвеститори съгласно Закона за насърчаване на инвестициите. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични целеви територии:</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>Градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Идентифицираните в националната полицентрична система малки градове се нуждаят от целенасочена подкрепа, която да даде възможност за решаване на специфичните им проблеми на опорни центрове в периферните селски райони, чрез прилагане на интегрирани мерки насочени към подобряване качеството на градската среда, подобряване на възможностите за предоставяне на публични услуги – административни, социални, образователни, повишаване на икономическата активност, както и подобряване на средата за живеене и екологичните характеристики, чрез мерки за енергийна ефективност. Основен фактор за раширяване на градско-селските връзки са икономическите услуги , които предлагат градовете опорни центрове за периферните селски територии. Те предоставят възможност за складиране и пласмент на селскостопанска продукция, както и за организация на икономическите дейности в дадени структуроопределящи сектори за съответния периферен слески район, като преработвателна, дървообработваща, лека промишленост. Често тези дейности са обособени в специфични зони в рамките на градовете опорни центрове.</p> <p>По инвестиционния приоритет ще се финансират мерки за подобряване на градската среда в градовете от четвърто ниво, когато те са ясно обосновани по отношение на интегрирането със секторните приоритети в рамките на интегриран проект.</p> <p>Един от основните проблеми на градовете от четвърто ниво е качеството на градската среда и по-специално състоянието на основна базова техническа инфраструктура - улични настилки, тротоари, улично осветление. Често е налице липса на обща визия за тротоарите и улиците – напр. по една и съща улица може да се види голямо разнообразие от материали, наклони и видове настилки, хоризонтални маркировки, пътни знаци.</p> <p>В допълнение, по уличната мрежа в някои от малките градове от ниво 4 преминава интензивен транзитен автомобилен трафик, в т.ч. и тежкотоварни автомобили, поради липса на изградени обходни маршрути. Това води до повреждане на уличните настилки и до замърсяване на прилежащите територии със серен диоксид и фини прахови частици.</p> <p>Лошата улична инфраструктура има пряко отрицателно въздействие върху социално - икономическото състояние на градовете и привлекателността им за инвестиции.</p> <p>Подобрената инфраструктура в икономическите територии допринася за ускорено социално-икономическо развитие на местната икономика и</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>подкрепя приоритетно развитие на определени икономически сектори, свързани със съществуващия териториален потенциал на градовете от 4-то йерархично ниво. Важно е да се отбележи, че малките промишлени зони, разположени в градовете от четвърто ниво подкрепят околните селски райони, тъй като обикновено са свързани с местните селскостопански дейности и горското стопанство.</p> <p>Според социално-икономическия анализ на ОПРР 2014-2020, повечето от градовете от четвърто ниво имат преобладаващо промишлено профил. В тези градове делът на БВП, генериран от индустрията, надхвърля 50%, а относителните дялове на услугите и селското стопанство са сравнително ниски. Градове с моноструктурна икономика, доминирана от един промишлен сектор са например Козлодуй (енергетика), Панагюрище (добивна и преработваща промишленост), Златоград (добивна и преработваща промишленост), Пещера (фармацевтичната промишленост), Севлиево (производство на ВиК оборудване), Нови Пазар (производство на теракот и фаянс), Девин (бутилиране на минерална вода), Ботевград (електроника) и др.</p> <p>В малките градове от четвърто ниво икономическата активност се дължи главно на микро и малки предприятия, които са специализирани в конкретни отрасли - селско стопанство, преработваща промишленост, търговия на дребно, различни видове услуги. В допълнение, малките градове-опорни центрове от 4-то ниво имат териториално обособени индустриални зони, в които са съсредоточени икономическата активност и малките и средните предприятия. Често е налице небалансирано развитие на градските икономики с доминиране на един или няколко водещи икономически сектори. Спецификата на водещите сектори се определя от конкретните територии и местоположение, вкл. заобикалящия хинтерланд - селски, планински, периферни, и т.н. В тази връзка могат да се отбележат и малки градове-опорни центрове със специфичен потенциал за развитие на туризма (Троян, Ботевград, Поморие, Малко Търново, Белоградчик, Девин), който ще бъде подкрепен чрез инвестициите, насочени към подобряване на инвестиционната активност и градската среда.</p> <p>Значителна част от градовете от 4-то ниво имат предимно индустриален профил, което спомага за преодоляване на структурните проблеми в икономическото развитие и диверсификация на икономическия профил с развитие на неземеделски сектори. Тези градове имат значителен социално-икономически потенциал да се превърнат в основни центрове на вторичната ос за развитие в периферните райони на полицентричната система, съгласно НКПР. В тези градове, делът на индустрията в брутната добавена стойност е над 50%, като делът на услугите и селското стопанство е сравнително нисък. Това са малки градове с моноструктурна икономика, представена от сектори на индустрията, като са регионални, дори и национални атрактивни икономически центрове и двигатели на икономическото развитие в периферните райони.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират обекти и проекти на цялата територия на градовете от 4-то ниво.</p> <p>Конкурентен подбор</p> <p>Ще се финансират проекти чрез процедура на конкурентен подбор, описан в раздел 2.А.2.</p> <p>В процеса на избор на проекти за финансиране ще бъде оценено съответствието им с ИПГВР на града, както и степента на интеграция и взаимно допълване на отделните инвестиционни компоненти, включени в проектното предложение. Приносът на всеки проект за цялостното развитие на града също ще бъде оценяван. В допълнение, ще се определи и максимален праг за стойността на едно проектно предложение, което ще даде възможност за финансиране на достатъчен брой подадени предложения.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-големи нужди или най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за подобряване на градската околна среда.</p> <p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти в градовете от 4-то ниво на националната полицентрична система, с оглед</p>	

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>постигане на цялостен синергичен ефект и засилване на функционалните връзки с околните територии.</p> <p>Принос за развитие на селските райони</p> <p>По-голяма тежест ще се дава на проекти, които обосновават принос за по-широк териториален контекст в рамките на селските райони или такива които допълват или надграждат мерки осъществявани от ПРСР в селските райони.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
<p>Предвижда се използването на финансови инструменти за всички групи дейности.</p> <p>Предвижда се до 2/3 от средствата за група дейности за подкрепа на икономическото развитие да се реализират чрез безвъзмездна финансова помощ, предоставена на общините – конкретни бенефициенти, които да постигат заложените в Закона за насърчаване на инвестициите възможности за насърчаване на сертифицирани инвестиционни проекти.</p> <p>До 1/3 от ресурса за същата група дейности за подкрепа на икономическото развитие ще се реализират чрез финансови инструменти, от които могат да се възползват общини, частни инвеститори и публично-частни партньорства, които да инвестират в икономически територии, в т. ч. и инвеститори, които съгласно ЗНИ имат сертифицирани инвестиционни проекти.</p> <p>Ще бъде използвана механизма и структурата за уоравление и изпълнение на финансови инструменти, създадена по приоритетна ос 1.</p>	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO22	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитирана та земя	хектари	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			14,46	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO38	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			396 364,18	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO39	Градско развитие:	квадратни метри	Европейски фонд за регионално	По-слабо развити региони			3 349,75	Публичен ИСУН, МРРБ,	Годишно

Инвестиционен приоритет		бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони		развитие (ЕФРР)					Общински администрации	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	231
Наименование на специфичната цел	Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	ОПРР 2014-2020 играе важна роля по отношение на подкрепата за интеграция на маргинализирани групи от населението, включително ромите в градовете- полицентричните опорни центрове. Приоритетна ос 2 има директен ефект за изпълнението на Приоритет 3 "Жилищни условия" на Национална стратегия за интегриране на ромите в Република България 2012-2020 г. Както вече беше споменато, ромското население остава третата по големина етническа група в България.

	<p>Според данни на НСИ (преброяване на населението и жилищния фонд, 2011 г.) населението на национално ниво, което се самоопределя като ромско представлява 4,4% от общото население на страната. Ромското население в малките центрове от ниво 4 е 6%, т.е. по-високо от средното за страната.</p> <p>Осигуряване на подходящи жилищни условия в малките градове за маргинализираните групи, включително ромите, ще намали миграцията на тези групи към големите градове, където се наблюдават и формират процеси на гетоизация. Това</p> <p>Предвидените инвестиции в интегрирани проекти ще подпомогне процеса по десегрегация, както мерките за подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи, в т.ч. ромите ще бъдат изпълнявани в комбинация с мерки за подобряване на градската среда, образователната и социалната инфраструктура.</p>
ID на специфичната цел	232
Наименование на специфичната цел	Подобряване на достъпа до съвременни социални услуги в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Предложените градове за подкрепа са центрове с концентрация на социални институции с над-общинско значение. В тях са ситуирани заведения за институционална грижа (домове за възрастни хора; домове за деца и възрастни с различни видове увреждания; домове за деца лишени от родителски грижи на различна възраст), които обслужват потребители на услугата от съседни общини и необходимост от деинституционализиране на услугите. В тези градове има и значителен брой социални заведения, предоставящи отделни услуги свързани с грижи в общността.</p> <p>Отчитайки наблюдаващата се устойчива тенденция на застаряване на населението в тези градове и необходимостта от предоставянето на допълнителни социални услуги, например от дирекциите за социално подпомагане, социалните кухни е необходима специална подкрепа по ОПРР 2014-2020 за разрешаване на тези основни проблеми, свързани с бедността и социалната изолация.</p> <p>Предвидените интервенции ще спомогнат за подобряване на достъпа до социални услуги в тези градове, тъй като развитият капацитет към момента е крайно недостатъчен. По-трудният достъп до основни услуги, в това число социални, влошава качеството на живот в периферните райони.</p>

	Осигуряването на подходяща социална инфраструктура в полицентричните опорни центрове е ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи.
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		231 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
231	Представители на маргинализирани групи, включително роми, живеещи в периферните райони с подобрени жилищни условия	лица	По-слабо развити региони	165,00	2013	1 615,00	МТСП	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
Специфична цел		232 - Подобряване на достъпа до съвременни социални услуги в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
232	Капацитет на подкрепяните социални услуги в периферните райони	лица	По-слабо развити региони	602	2013	1 003	НСИ, раздел „Социални услуги“, Общини	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<u>Социална инфраструктура</u> <ul style="list-style-type: none">• Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социални жилища и благоустрояване на прилежащото околno пространство, в които да бъдат настанени представители на целевата група, както и подобряване достъпа за хора с увреждания до социалните жилища, като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта;• Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др., включително прилежащото околno пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;• Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото околno пространство и подобряване достъпа за хора с увреждания до горепосочените сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;• Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване.	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Потенциални бенефициенти</p> <ul style="list-style-type: none"> Общини на малки градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за насърчаване на градско-селските връзки <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> Уязвими групи от населението на целевите градове за подкрепа: деца, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, хора с увреждания; Населението на градовете, определени за подкрепа по Приоритетна ос 2 на ОПРР 2014-2020, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на социалната инфраструктура и общото повишаване на качеството на живот. <p><u>Специфични целеви територии:</u></p> <p>Градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>По отношение на маргинализираните групи и ромското население следва да се има предвид, че в малките градове от ниво 4 концентрацията на ромско население е 6%, т.е. по-високо от средния за страната - 4,4%. Налице са значителни различия в пространственото разпределение на ромското население - най-висока концентрация се наблюдава в Белоградчик (19%), Берковица (17%), Провадия (15%) и други с дял, по-висок от 10% - Генерал Тошево, Самоков, Малко Търново.</p> <p>В много от тези малки градове ромите живеят в сегрегирани квартали с лоша публична инфраструктура и ограничен достъп до качествени услуги. Изключително лошите условия на живот водят до устойчиво пространствена сегрегация на ромските квартали от общото население.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Концентрацията на представителите на тази уязвима етническа общност води до изолация, влошаване на жилищните и битовите условия, до проблеми с изграждането и поддържането на инфраструктурата, до транспортни проблеми и трудности в предоставянето на образователни, здравни и социални услуги.</p> <p>Влошаващото се демографско състояние и социално-икономически характеристики на периферните райони се отразява пряко и на състоянието на социалната инфраструктура и на качеството на услугите. По отношение на мерките за социални жилища ще бъдат взети предвид опитът и научените уроци от изпълнението на проектите за социални жилища през миналия програмен период, които показват необходимост от продължителна и целенасочена работа с местната общност, включително и публични кампании, чрез които да се получи необходимата обществена подкрепа и социален толеранс за проекти, насочени към подобряване на жилищните условия на социално уязвими групи, включително и роми. В тази връзка, при изпълнение на интегрирани инвестиции за подкрепа на социално уязвими групи, е необходимо „меките” мерки по ОПРЧР 2014-2020 да предхождат реализирането на инфраструктурните мерки за изграждане на социални жилища по линия на ОПРР 2014-2020.</p> <p>Малките градове от ниво 4 предоставят социални услуги от общинско и надобщинско значение, които са от съществено значение за населението. Броят на социалните институции е 76, но само 12% от тях са получили подкрепа в програмния период 2007-2013. Необходимостта от подкрепа на социалната инфраструктура в тези градове е от по-високо значение, заради демографските тенденции - високо ниво на безработица, високо ниво на необразовани и ниско квалифицирани хора, застаряващо население с по-високи социални изисквания и т.н.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Териториална концентрация:</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Ще се финансират обекти и проекти на цялата територия на градовете от 4-то ниво.</p> <p>Конкурентен подбор</p> <p>Ще се финансират проекти чрез процедура на конкурентен подбор, описан в раздел 2.А.2.</p> <p>В процеса на избор на проекти за финансиране ще бъде оценено съответствието им с ИПГВР на града, както и степента на интеграция и взаимно допълване на отделните инвестиционни компоненти, включени в проектното предложение. Приносът на всеки проект за цялостното развитие на града също ще бъде оценяван. В допълнение, ще се определи и максимален праг за стойността на едно проектно предложение, което ще даде възможност за финансиране на достатъчен брой подадени предложения.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за социално включване. Проектните предложения за предоставяне на общински социални жилища за уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението, както и за други групи в неравностойно положение, трябва да съответстват на Националната стратегия за интеграция на ромите на Република България 2012-2020.</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-големи нужди или с най-висок потенциал за привличане на инвестиции, за възвръщаемост на инвестициите и постигане на икономически растеж в регионите.</p> <p>В допълнение, общините имат свои собствени местни стратегически и / или оперативни документи (планове, програми, и т.н.), които са насочени към основните проблеми и приоритети на местната политика в социалната сфера - например в областта на хората с увреждания, децата в риск, възрастните хора.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект.</p> <p>Принос за развитие на селските райони</p> <p>По-голяма тежест ще се дава на проекти, които обосновават принос за по-широк териториален контекст в рамките на селските райони или такива които допълват или надграждат мерки осъществявани от ПРСР в селските райони.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO40	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			300,00	Публичен ИСУН	Годишно
2321	Брой на подкрепените социални услуги в периферните райони	обекти	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			23,00	Публичен ИСУН	Годишно
2300	Представители на маргинализираните групи, включително ромите, облагодетелствани от модернизирана социална инфраструктура в периферните	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 038,00	Публичен ИСУН	Годишно

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	райони								

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	10а
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	241
Наименование на специфичната цел	Подобряване на достъпа до съвременни образователни услуги в периферните райони
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Основно предизвикателство пред системата на образованието в периферните райони е предоставянето на качествени образователни услуги, предимно на начален и основен образователен етап. От съществено значение е осигуряването на необходимата грамотност на учениците и младите хора, която е фактор за повишаване на производителността на населението. Негативни са последиците от ниските равнища на грамотност, особено в малките градове в периферните и селските райони.</p> <p>Дейностите за подкрепа по инвестиционния приоритет и по-конкретно мерките за подобряване на учебни зали и библиотеки в училищата, ще допринесат за постигане на целите на Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020).</p>

	<p>Разработените анализи показват, че от решаващо значение за България е да се инвестира в качеството, конкурентоспособността и ефективността на образованието, което зависи до голяма степен от условията за преподаване, в т.ч. и от съответната инфраструктура. Подобрена образователна инфраструктура улеснява достъпа и качеството на предоставяното образование и намалява броя на преждевременно напусналите сферата на образованието. Инвестициите в образователна инфраструктура ще доведат до понижаване на дела на хората с основно и по-ниско образование и броя на нередовно посещаващите училище, което би способствало за повишаване на социално-икономическия потенциал в тези градове. С инвестициите се цели и решаване на проблеми свързани с образователната интеграция на деца от етническите малцинства.</p> <p>Качествените образователни услуги могат да повишат нивото на образованост на населението в малките градове-опорни центрове, за да бъдат конкурентоспособни на пазара на труда и да стимулират младите хора да останат в тези градове.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		241 - Подобряване на достъпа до съвременни образователни услуги в периферните райони						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
241	Дял на учениците в периферните райони, облагодетелствани от обновени учебни заведения	%	По-слабо развити региони	28,00	2013	33,79	НСИ, раздел „Образование и учене през целия живот“, индикатор	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">Строителство, реконструкция и ремонт на общински образователни институции, като например детски ясли и детски градини, основни и средни училища (напр. учебни зали, библиотеки, лаборатории, спортни съоръжения, учебни корпуси, общежития, интернет връзки), включително прилежащото околno пространство и общежития, подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на съществуващия сграден фонд;Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостната им модернизация. <p>Потенциални бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none">Общини на малки градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции за насърчаване на градско-селските връзки <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none">Деца, подрастващите и младежите, незавършили средно образование на територията на градовете от 4-то ниво, които ще бъдат директни ползватели на инфраструктурата. Специален фокус ще представляват представители на тези възрастови групи от ромското население, което е с най-нисък образователен статус и с ограничен достъп до образователни услуги.Семейства с деца на територията на градовете от 4-то ниво – подобряване достъпа до качествено образование за децата е стимул за задържане на работоспособното население в регионите и допринася за справяне с отрицателните демографски тенденции.	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<ul style="list-style-type: none"> • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични цели територии:</p> <p>Градове от 4-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Въпреки добре развитата училищна мрежа, качеството ѝ е на ниско ниво, а образователните услуги са с много голяма важност за периферните райони и за задържането на населението в тях.</p> <p>Общият брой на училищата в градовете от ниво 4 е 178, като 72% от тях са общинска инфраструктура. През периода 2007-2013 около 22% от обектите са получили подкрепа по ОП „Регионално развитие”, но някои от прилаганите мерки са частични и са само за енергийна ефективност. Детските градини в тези градове са 101, като 28 от тях са получили подкрепа за обновяването си по ОПРР 2007-2013.</p> <p>При отчитане на тенденциите и нуждите на национално равнище, данните показват, че все още има голяма нужда от интервенции в образователната инфраструктура в малките градове-опорни центрове.</p> <p>Проблемите и нуждите в сектора на образованието за малките градове са подобни на установените на национално ниво. Различен проблем по отношение на образованието е липсата на големи възможности за предоставяне на образователни услуги, тъй като в тези градове има ограничен брой на обекти на образователната инфраструктура. Средният брой на училищата в един град от 4-то ниво е 5 или 6, което означава, че средният брой на подкрепените към момента училища е средно по едно училище на град. Неравният достъп до качествено средно образование принуждава някои семейства да записват децата си в средните училища в по-големите градски центрове, а други директно да мигрират към големите градски райони. Ако училищата в малките градове не могат да осигурят качествено образование и възможности за нормален процес на образование, младите хора и учениците се опитват да търсят възможности в големите областни градове.</p> <p>В резултат, образователната инфраструктура в градовете от ниво 4 се нуждаят от целенасочена подкрепа, за да се осигурят модерни и</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>качествени услуги с цел задържане и намаляване на тенденцията за преждевременно напусналите образователната система ученици и млади хора. В допълнение, тези градове са с надобщинско и общинско значение при предоставянето на образователни услуги.</p> <p>Високият дял на хората с основно и по-ниско образование, високият брой на нередовно посещаващите училище, както и увеличаването на относителния дял на децата в неравностойно социално положение, в това число децата от ромския етнос в тази опорни центрове, поставя проблем, свързан с тяхната образователна интеграция, обхващане и задържане в училище, което може да бъде адресирано с предприемането на адекватни марки за подобряване на образователната инфраструктура. Подпомаганите дейности ще допринесат за повишаване на образователните резултати на учениците, ще подобрят условията на образователния процес и ще окажат положително влияние върху нивата на безработица в малките градове. Това ще добави положителен ефект за малките градове, които имат по-високо ниво на безработица и по-ниско ниво на образование, в сравнение с тези в големите и средните градове в страната.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Конкурентен подбор</p> <p>Ще се финансират проекти чрез процедура на конкурентен подбор, описан в раздел 2.А.2.</p> <p>В процеса на избор на проекти за финансиране ще бъде оценено съответствието им с ИПГВР на града, както и степента на интеграция и взаимно допълване на отделните инвестиционни компоненти, включени в проектното предложение. Приносът на всеки проект за цялостното развитие на града също ще бъде оценяван. В допълнение, ще се определи и максимален праг за стойността на едно проектно предложение, което ще даде възможност за финансиране на достатъчен брой подадени предложения.</p> <p>Тъй като приоритетната ос ще се реализира чрез процедури на конкурентен подбор на проекти, на етапа на подбор на операциите, ще бъде</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>определен специален критерий, който отчита интеграцията на деца в неравностойно положение, вкл. ромски деца. По-високо класиране ще получат предложения за проекти, доказваща необходимостта от мерки за десегрегация и интеграция на деца в неравностойно положение и включване на подходящи мерки в рамките на обхвата на проекта - напр. осигуряване на достъпна архитектурна среда, закупуване на специализирано оборудване за подпомагане на процеса на обучение на деца със специални потребности и т.н.</p> <p>Този подход ще подкрепи основната цел на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020), свързана с равния достъп до качествено образование, вкл. чрез интеграция на ромските деца и ученици в смесени училища и детски градини.</p> <p>В допълнение, в рамките на приоритетната ос ще бъде наблюдаван специален показател за представителите на маргинализирани групи, облагодетелствани от подобрени образователни условия.</p> <p>Финансирането на образователната инфраструктура с местно значение - детски ясли, детски градини и общообразователни училища в периферните райони ще се изпълняват на базата на местните нужди, определени в интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, като се отчита и националната стратегическа рамка за развитие на сектора на образованието.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции, ще се финансират проекти с най-голям потенциал за постигане на социално включване и за изпълняване на целта за подобряване на условията за съвременни образователни услуги. Доставката на оборудване и обзавеждане ще помогне за подобряване на процеса на обучение.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, подобряване на околната среда и насърчаване на социалното включване.</p> <p>Интегрираност на инвестициите</p> <p>Ще бъдат финансирани интегрирани в рамките на ИПГВР проекти, с оглед постигане на цялостен синергичен ефект.</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Принос за развитие на селските райони По-голяма тежест ще се дава на проекти, които обосновават принос за по-широк териториален контекст в рамките на селските райони или такива които допълват или надграждат мерки осъществявани от ПРСР в селските райони.	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			17 286,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
2411	Представители на маргинализираните групи, включително роми, облагодетелствани от модернизирана образователна инфраструктура в периферните райони	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			539,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
CO22	Изпълнен	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1.36			14,46	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO32	Изпълнен	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			9 179 422.79			39 183 867,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO35	Изпълнен	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			4 062			17 286,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO38	Изпълнен	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			83 764			396 364,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
CO40	Изпълнен	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			20			300,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			24 039 954.33			105 704 683,28	Публичен ИСУН	Публичен достъп
2412	Изпълнен	Брой подкрепени социални услуги в периферни области	лица	Европейски фонд за регионално развитие	По-слабо развити региони			5			23,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност											
ID	Вид показате	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на
				(ЕФРР)									

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

- Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на :
 - Прогноза за времето за договаряне на всяка операция
 - Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и сумата която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г.
 - За операции, които се предвиждат финансови инструменти или голям проект, междинните цели, са сравнително малки, като се има предвид, че има някои отнемачи време действия трябва да бъдат предприети преди ефективното изпълнение на проекта и последващите плащания и сертифициране.
 - Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране.
 - Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за междинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.
 - На основата на тази методология са определени междинните цели и целевите стойности: междинна цел 24 039 954,33 и целева стойност 105 704 683,28 евро
- Избраните индикатори за продукт могат да бъдат измерени веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторите за продукт са ясни с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраните индикатори за продукт и междинните цели за 2018 г. могат да се оценят адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.
- Междинната цел се основава на научените уроци от прогномен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от сключените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства.
- Целевата стойност на индикаторите за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. при изчисляването им се взема предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на средната единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции които ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена

за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикаторите за продукт заложи в рамката за изпълнение са представителни за приоритетната ос 2 и отговарят на повече от 87,4% от ресурсите алокирани по тази ос. Представена е разбивка:

Индикатори за продукт на ПО 2 заложи в рамката Бюджет алокиран по специфични цели / Дял от бюджета на ПО 105 704 683 €

Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради / 19 530 686,78 / 18,48%

Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони / 19 582 354,56 / 18,53%

Обща площ на рехабилитираната земя / 7 067 811,83 / 6,69%

Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование / 22 645 115,30 / 21,42%

Рехабилитирани жилища в градските райони / 11 789 732,74 / 11,15%

Брой подкрепени социални услуги в периферните райони / 11 789 732,74 / 11,15%

Общо: 92 405 434 / 87,4%

Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:

1. Схемите за подкрепа на енергийната ефективност в обществени административни сгради, градска среда, образователна и социална инфраструктура ще бъде пусната през първото тримесечие на 2016 г. Поради това се очаква споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства да бъдат договорени до 09.30.2016
2. Схемата за подобряване на инвестиционната активност в градовете чрез възстановяване на райони с потенциал за икономическо развитие ще бъде пуснат през второто тримесечие на 2016.

3. Продължителността на проекта е планирано да бъде 2 години, с възможност за удължаване на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства, ако е необходимо

4. На тази основа на УО на ОПРР предвижда около 25% от проектите за подкрепа на енергийната ефективност в обществени административни сгради, градска среда, образователна и социална инфраструктура, както и около 10% от проектите за подобряване на инвестиционната активност в градовете чрез възстановяване на райони с потенциал за икономическо развитие, да бъдат финализирана и съответните суми да бъдат изцяло изплатени и сертифицирани до 12.31.2018.

5. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на суответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт.

6. Съгласно горепосочения очакван график за ддоговаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Ииндикатор за продукт / Мерна единица / Средна цена (евро)

Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради / kWh/year / 0,45

Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони /square metres / 44,5

Обща площ на рехабилитираната земя / hectares / 440 000,00

Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование / persons / 1179

Рехабилитирани жилища в градските райони / housing units / 39 244,10

Брой подкрепени социални услуги в периферните райони / objects / 467833,91

Забележка: При изчисляване на междинните цели като се използва метода на средната цена, се прилага коефициент на редукция от 10% в резултат на инфлацията или други непредвидени обстоятелства.

Целевите стойности на показателите за продукт, включени в рамката на изпълнението, са определени въз основа на статистическите данни на Националния статистически институт, както и резултатите, постигнати в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства в програмния период 2007-2013.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентиrowъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	013. Обновяване на обществената инфраструктура с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	16 601 084,00
ERDF	По-слабо развити региони	014. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	8 300 542,00
ERDF	По-слабо развити региони	051. Образователна инфраструктура в областта на училищното образование (основно и общо средно образование)	9 624 174,00
ERDF	По-слабо развити региони	052. Инфраструктура в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст	9 624 174,00
ERDF	По-слабо развити региони	054. Жилищна инфраструктура	10 021 273,00
ERDF	По-слабо развити региони	055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие	10 021 273,00
ERDF	По-слабо развити региони	072. Стопанска инфраструктура за МСП (включително промишлени паркове и обекти)	3 003 820,00

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	089. Рехабилитация на индустриални площи и замърсени земи	6 007 640,00
ERDF	По-слабо развити региони	090. Велосипедни и пешеходни алеи	16 645 001,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	83 105 525,00
ERDF	По-слабо развити региони	03. Подкрепа чрез финансови инструменти: рисково инвестиране и дялов капитал или еквивалентен инструмент	466 832,00
ERDF	По-слабо развити региони	04. Подкрепа чрез финансови инструменти: заем или еквивалентен инструмент	6 276 624,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Големи градски райони (гъстонаселени, с население >50 000 души)	0,00
ERDF	По-слабо развити региони	02. Малки градски райони (среднонаселени, с население >5000 души)	89 848 981,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	
----------------	--	---	--

Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	05. Други интегрирани подходи за устойчиво развитие на градските/ селските райони	89 848 981,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност		
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	3
Наименование на приоритетната ос	Регионална образователна инфраструктура

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	10a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Създаване на условия за модерни образователни услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Приоритетната ос е насочена към подобряване на образователната инфраструктура от национално и регионално значение.</p> <p>Тя ще подкрепи идентифицираните в Споразумението за партньорство и НПРБ 2020 регионални измерения на сектор образование, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.</p> <p>Приоритизирането на ключовите обекти на държавната образователна инфраструктура и общинската образователна инфраструктура с национално и регионално значение се извършва в съответствие с Методологията за приоритизация на образователната инфраструктура в България, одобрена от Министерството на образованието и науката.</p> <p>В допълнение, мерките и дейностите по Оперативната програма ще спомогнат за постигане на целите, заложи в секторните документи за образование, като Национална стратегия за детето 2008 - 2018 г., Национална стратегия заучене през целия живот за периода 2008 – 2013 г., Програма за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009 – 2013 г.), Стратегия за развитие на висшето образование.</p> <p>Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците и студентите за по-добро и по-активно обучение и реализацията им на пазара на труда.</p> <p>Подкрепата по ОПРР 2014-2020 допринася за постигане на най-важната дейност, свързана с оптимизиране на мрежата</p>

от висши училища чрез добре обмислени финансови механизми, заложена в цел 5: „Модернизация на системата за управление на висшите училища и ясно определяне на видовете ВУ и образователно – квалификационните степени” от плана за изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование.

В областта на висшето образование е необходимо:

- Подобряване и модернизиране на учебната среда на висшите училища, позволяваща качествен учебен процес;
- Изграждане на съвременни библиотечни услуги и бърз достъп до различни международни бази данни;

През 2012 г. Списание „Таймс“ публикува класация на най-добрите 400 университета в света и нито един български университет не попадна в тази група. Причините за това са комплексни, но сред най-важните е остарялата материално- техническа база на българските университети, която не позволява адекватни учебни процеси, изследвания и научни дейности.

В областта на училищното образование усилията трябва да се насочат към:

- Повишаване на ефективността чрез реализация на проекти за енергийна ефективност, подобряване на материалната база, осигуряване на съвременно оборудване и обзавеждане на учебните заведения, свързани със създаването на привлекателна образователна среда.
- Осигуряване на възможност за целодневна организация на учебния процес чрез подобряване на инфраструктурата, места за спорт и отдих, както и осигуряване на помещения за извънучилищни занимания.
- Предоставянето на съвременни условия в образователната инфраструктура ще подобри качеството на образованието и ще намали процента на преждевременно напусналите сферата на образованието.

В последно време се наблюдава процес на прехвърляне на държавни професионални училища за стопанисване от общинските власти. Предвид, че училищата са от национално и регионално значение, надхвърлящо нуждите на града и оказващо въздействие за социално-икономическото развитие на голяма част от територията в съответствие със специфичните идентифицирани нужди на целевата област, е целесъобразно подкрепата за тези общински

	образователни обекти да бъде осъществена в рамките на секторния приоритет.
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Създаване на условия за модерни образователни услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
310	Дял на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	8,68	2013	16,14	НСИ, МОН, Общини, Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Строителство, реконструкция и ремонт на държавни и общински училища от национално и регионално значение, както и на висши училища, включително прилежащото околно пространство и общежитията към тях, подобряване достъпа за хора с увреждания до образователните сгради, като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд;• Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none">• МОН за училища, държавна собственост към МОН.• МЗХ за училища, държавна собственост към МЗХ;• МК за училища, държавна собственост към МК;• ММС за спортните училища, собственост на ММС;• Висши училища;• Общини за общинска образователна инфраструктура от национално и регионално значение.	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Децата, подрастващите и младежите. • Граждани в трудоспособна възраст, които могат да се възползват от услугите на висшите и професионалните училища. В допълнение, подобреният достъп до качествено образование за децата е стимул за задържане на работоспособното население в регионите и допринася за справяне с отрицателните демографски тенденции. • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. <p>Специфични целеви територии:</p> <p>Инвестиции в образователна инфраструктура по тази приоритетна ос на ОПРР 2014-2020 ще се подкрепят на територията на цялата страна, в съответствие с Методологията за приоритизация на образователната инфраструктура в Република България, одобрена от Министерството на образованието и науката и Стратегията за развитие на висшето образование.</p> <p>Обосновка:</p> <p>За разлика от Приоритетни оси 1 и 2, Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура” е насочена към подкрепа за обекти на образователната инфраструктура от национално и регионално значение, предоставящи квалификация и умения на учащите, свързани с нуждите на пазара на труда, но същевременно и към подкрепа за обекти на образователната инфраструктура за учащи в неравностойно положение, приоритизирани на национално ниво.</p> <p>На национално ниво е отчетен приноса на професионалните училища за постигане на водещите цели на Европейския съюз. Формулирана е необходимостта от насърчаване на връзката между професионалното образование, висшето образование и реалния сектор с оглед създаване на условия за развитие на личностни и професионални знания и умения през целия живот. От друга страна е отбелязана необходимостта от подобряване на материално-техническата база, която е амортизирана и материално остаряла. Инвестициите в професионални образователни</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>институции ще допринесат за обновяване и модернизация на учебните кабинети, лабораториите и учебните работилници за осъществяване на качествено професионално образование с помощта на бизнеса.</p> <p>Това е взето предвид при финансовото разпределение за интервенции по видове училища. В тази връзка, най-големия финансов ресурс по приоритетната ос над 50%, е определен за инфраструктурни инвестиции в професионалните училища - което ще отговори по категоричен положителен начин на специфична препоръка 4 на Европейския съвет и цели постигане на включващо и приобщаващо образование и обучение и намаляване на преждавременно напусналите училища. От друга страна, придобитите професионални умения ще спомогнат за доразвиване и надграждане на знанията във висшето образование и по-лесната реализация на трудовия пазар.</p> <p>Специалните училища са образователни институции в които се обучават ученици със сензорни увреждания (с увреден слух, с нарушено зрение), с умствена изостаналост, с комуникативни нарушения, с хронични заболявания, с физически увреждания и с девиантно поведение. В тях се обучават ученици, които нямат подходящи условия за живот в семейството си, лишени са от родителски грижи и надзор, извършили са или съществуват предпоставки да извършат противообществени прояви. Основната част от изброените видове ученици са представители на маргинализираните групи, вкл. ромите. В специалните училища се осигурява и обучение за придобиване на професионална квалификация и профилирана подготовка.</p> <p>В тази връзка, предвидената подкрепа по ОПРР 2014-2020 за подобряване на материално-техническата база ще спомогне за по-лесната интеграция и социализиране в обществото в процеса по обучение, както и за последващо успешно реализиране на пазара на труда на тези групи.</p> <p>Инвестициите по ОПРР 2014-2020 във висшето образование ще се съсредоточат върху подобряване на материално-техническата база и създаване на условията за ефективен учебен процес в университетите. Подкрепата ще бъде свързана, съчетана и надградена с дейности за изграждане, поддържане и развитие на научноизследователската инфраструктура в университетите по приоритетна ос 1 на ОПНОИР, с цел утвърждаване на тяхната роля за развитие на общество на знанията и уменията. Цялостната модернизация на инфраструктура на висшите училища ще допринесе за повишаване на привлекателността на висшето образование и постигане на по-висок дял на млади учени, занимаващи се с научна дейност, като надграждащ етап допринасящ за реализиране на икономика на знанието и уменията.</p> <p>Инфраструктурните мерки по ОПРР 2014-2020 ще бъдат съчетани с меки мерки по ОПНОИР във висшите училища за въвеждане на нови и иновативни форми на преподаване, електронно обучение, гъвкави модели на обучение. С възприетия интегриран подход за подкрепа ще се създадат условия за превръщането на университетите в съвременни центрове на знанието, обединяващи основните компоненти на триъгълника</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>на знанието: образование – наука – иновации. Предвидените мерки за подкрепа на инфраструктурата на висшето образование ще залегнат и ще бъде отчитано тяхното изпълнение в плана за действие към Стратегията за развитие на висшето образование в Република България. Това е в съответствие с дейности, които следва да бъдат предприети в изпълнение на предварително условие 10.2 „Висше образование“ от Споразумението за партньорство.</p> <p>Анализът на образователната инфраструктура за периода 2006-2012 показва, че като цяло, дейностите, свързани с подобряване на образователната инфраструктура, изграждане на по-комфортна среда и насърчаване на ученето през целия живот, се осъществяват в рамките на необходимия минимален праг и не отговарят на нуждите.</p> <p>Анализът на стратегическите документи в сферата на образованието показва, че целите и приоритетите на сектора, които биха могли да бъдат подкрепени по линия на ОПРР 2014-2020, са свързани с подобряване на материалната база в професионалните, специалните и помощните училища, както и във висшите училища.</p> <p>Държавната образователна инфраструктура е слабо обхваната от ОПРР 2007-2013. Държавните общообразователни (9) и специални училища (63) не са финансирани през този програмен период. В допълнение, от 262 професионални училища са финансирани 9 (равняващи се на 3,4%). В същото време училища, собственост на Министерство на земеделието и храните (95) и професионални училища по туризъм също не са финансирани, а само 3 от общо 21 училища (14%), собственост на Министерство на културата, са финансирани. През този програмен период са финансирани 15 от всички 51 висши училища, 72,5% (37) от висшите учебни заведения са държавна собственост, останалите са частна.</p> <p>Оперативната програма ще съсредоточи своята подкрепа върху общообразователни, специални и професионални училища държавна собственост с национално и регионално значение в управление на МОН, професионални училища по туризъм в управление на МОН, професионални училища в управление на МЗХ, професионални училища в управление на Министерството на културата, професионални училища в управление на ММС, както и висши училища.</p> <p>Териториалното разпределение на специалните училища в България показва по-високата им концентрация в градовете от полицентричната система – 59,4% от държавните училища. Това предполага допълване на реализираните дейности от общините в рамките на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.</p> <p>Професионалните училища подчинени на МОН и МК са концентрирани главно в предложените целеви градове по Приоритетни оси 1 и 2–</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>съответно 80,5% и 86,4%. От друга страна по-голямата част от професионалните училища на подчинение на МЗХ и общините са разположени в по-малки градове – съответно 54,7% и 64,3%. Професионалните училища по туризъм са разположени почти по равно между предложените целеви градове по Приоритетни оси 1 и 2 и останалите населени места.</p> <p>Всички университети са разположени в предложените целеви градове за подкрепа по приоритетна ос 1, което ще осигури допълняемост и добавена стойност за интервенираната територия. Същевременно анализът на интегрираните планове за градско възстановяване и развитие ясно показва, че голяма част от държавните училища не попадат в обхвата на зоните за въздействие в рамките на ИПГВР. Извън обхвата остават:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 90% от държавните общообразователни училища към МОН; • 88% от държавни специални училища към МОН; • 79% от държавните професионални училища към МОН; • 89% от държавните професионални училища към МЗХ; • 86% от държавните професионални училища към МК; <p>Преобладаващата част от висшите училища също остават извън обхвата на зоните за въздействие.</p> <p>Това показва ясната логика на разграничение между политиката за градско развитие и насърчаване на градско селските връзки (По приоритетни оси 1 и 2) и секторните политики от регионално значение.</p> <p>Инвестициите в образователна инфраструктура ще имат като непосредствен резултат подобряване на качеството на образователната среда и съответно повишаване на нейната атрактивност. Обновяването на материалната база ще доведе до цялостно подобряване на учебния процес и ще улесни въвеждането на нови методи на обучение, които да повишат и задържат интереса на младите хора. Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците за по-добро и по-активно обучение и реализацията им на пазара на труда.</p> <p>Осигуряването на възможност за целодневната организация на учебния процес чрез строителство и ремонт на занимални, места за спорт и</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>отдых, за занимания по интереси и др. ще накара младежите да прекарват повече време в училищата, ще провокира интерес и желание за развитие и продължаване на образованието, ще превърне училищата в привлекателно място за развитие на личността и база за бъдеща конкурентна професионална реализация. По този начин интервенциите пряко ще допринесат за намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и ще създадат предпоставки за повишаване дела на завършилите образование.</p> <p>Политиката за развитие на висшето образование е от национално значение, като постигането на заложените цели би могло да се постигне с ефективно мобилизиране и комбиниране на възможните източници на подкрепа. Провеждането на адекватна политика спомага за развитието на всички сектори на икономиката и за повишаване на интелектуалния потенциал на обществото. Ефектът от реализираните инфраструктурни инвестиции във висшите училища се измерва в национален мащаб и оказва въздействие върху цялостното социално-икономическо развитие на страната.</p> <p>Интервенциите по ОПРР 2014-2020 са част от подкрепата за сектор образование с фокус върху подобряване на материално-техническата база и създаване на условията за ефективен учебен процес в университетите. Модернизираната инфраструктура допринася за цялостно повишаване на привлекателността на образованието и впоследствие постигане на по-висок дял на млади учени, занимаващи се с научна дейност, като надграждащ етап, допринасящ за реализиране на икономика на знанието и уменията. Инвестициите по програмата спомагат и за преодоляване на забавената реформата в системата на висшето образование, където е необходимо осъществяване на стъпки, чрез пренасочване и увеличаване на инвестициите в него (при спазване на изискването за ефективност и възвръщаемост), което да постави висшето образование, науката и иновациите в центъра на националната стратегия за излизане от кризата и догонване на средното европейско равнище в материалната и духовната сфера.</p> <p>Обновяване на материалната база на висшите училища ще създаде нови възможности за модернизиране на висшето образование, ще повиши качеството му и като крайна цел ще има класиране на българските университети на по-горно място в световните класации и по-висок дял на студентите, записващи обучение в българските университети.</p> <p>Дейностите за подобряване достъпа на хора с увреждания до сградите, предмет на интервенции, са предпоставка за социално включване и борба с изолацията на тази група от обществото.</p> <p>Подпомаганите дейности ще задържат децата и младежите в училищата и ще доведат до по-добри образователни резултати на учениците, което в дългосрочен план ще стимулира увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост, намаляване на безработицата и свързаните с нея</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
нива на обща и детска престъпност.	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>Предефинирани проекти:</p> <p>Подкрепата по ОПРР 2014-2020 ще бъде осъществявана в съответствие с Методологията за приоритизация на образователната инфраструктура в Република България, одобрена от МОН. Разработената методология отчита в най-значителна степен стратегическата рамка за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г., за нуждите на която е изготвен детайлен анализ на образователната инфраструктура, като са използвани проучвания и показатели за над 2900 образователни обекта. Проучванията за анализа са направени от регионалните инспекторати и е изготвен списък от училища, който се допълва с обектите на подчинение на останалите ведомства – МК, МЗХ и ММС. Този списък е използван за подбор на обектите от държавната образователна инфраструктура.</p> <p>Основните цели на Методологията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ефективност – да не бъдат затваряни обекти на образователната инфраструктура в дългосрочен период и да бъдат използвани от значителен брой ученици; образователната инфраструктура трябва да постигне висока степен на социална възвръщаемост; • Равен достъп до качествено образование – основна цел на образователната система е да осигури равен достъп на децата и учениците до качествено образование; • Балансирано териториално и регионално развитие на образователната инфраструктура – приоритизацията на образователната инфраструктура ще се извърши на регионално и областно ниво в съответствие с разпределението на деца и ученици. <p>Въз основа на Методологията, приоритетната ос ще се фокусира върху средните училища, професионалните, специалните, помощните,</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>спортните училища и училищата по изкуство и култура.</p> <p>Приоритизирането на висшите училища от страна на МОН се осъществява на базата на ПМС № 121 от 25 юни 2012 г., на базата на което се извършва комплексна оценка за качеството на обучението и съответствието му с потребностите на пазара на труда, както и чрез рейтинговата система на висшите училища в България. В Рейтинговата система са събрани и обобщени данни за над 70 индикатори, които измерват различни аспекти от дейността на висшите училища, включително учебния процес, учебната среда, социално-битовите и административни услуги, научната работа, престижа, както и реализацията на завършилите на пазара на труда.</p> <p>Университетите ще бъдат подкрепени в съответствие със Стратегията за развитие на висшето образование в Република България. Стратегията предвижда оптимизация на броя на университетите чрез прилагане на различни финансови и данъчни механизми, които могат да определят потенциалните университети за подкрепа. Също така, ОПРР 2014-2020 ще подкрепи факултетите на висшите училища, които участват в провеждането на приложни научни изследвания, подкрепени по ОПНОИР.</p> <p>В съответствие с Методологията за приоритизация, университетите са класирани по съответна професионална област на базата на комплексна оценка на качеството и в съответствие с нуждите на пазара на труда, определена въз основа на обективни индикатори със съответна тежест. От рейтинговата система на университетите са взети само онези индикатори, които са ключови за подобряване на качеството на образование и за насърчаване на научната дейност и реализация на пазара на труда.</p> <p>За разработване на системата за приоритизация и класиране на университетите са използвани 49 индикатора, групирани в 6 групи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Учебен процес; 2. Научни изследвания; 3. Учебна среда; 4. Социално и административно обслужване; 5. Престиж; 6. Реализация и връзка с пазара на труда. <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>Финансирането на инвестиции в регионална образователна инфраструктура (професионални, спортни, специализирани и училища по изкуство и</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>култура) ще се реализира в съответствие с идентифицирани нужди в национални стратегическите документи за развитието на сектор образование и методологията за приоритизация на образователната инфраструктура в Република България, одобрена от МОН, отчитаща стратегическата рамка за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г.</p> <p>Финасирането на образователна инфраструктура от национално и регионално значение - професионални, спортни, специализирани и училища по изкуство и култура, ще се основава на интегриран подход за подкрепа включващ осъществяването на инфраструктурни мерки по ОПРР2014-2020 в съчетание с меки мерки от ОПНОИР, за което по ОПНОИР е заделен целеви финансов ресурс за реализиране на допълващи се и взаимосвързани мерки в подкрепяните образователните институции.</p> <p>При финасирането на висши училища ще бъде отчитана и подкрепа за формулираните цели в стратегията за развитие на висшето образование, определяща реформата в сектора и по-конкретно професионална реализация на студентите на пазара на труда и засилване на връзката образование-бизнес-наука. Възприетият подход е в съответствие със специфична препоръка 4 на Европейския съвет и цели постигане на съответствие на висшето образование с нуждите на пазара на труда и за-силване на сътрудничеството образование-наука-бизнес.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			107 069,00	Публичен ИСУН	Годишно
311	Представители на маргинализиран и групи, включително роми, облагодетелствани от модернизирани	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			3 338,00	Публичен ИСУН	Годишно

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	образователна инфраструктура.								

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	3 - Регионална образователна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
CO35	Изпълнение	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			35 226			107 069,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			45 119 848.88			114 896 482,99	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

- Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на :
 - о Прогноза за времето за договаряне на всяка операция
 - о Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и сумата която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г.
 - о Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране.
 - о Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за мецдинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.
 - о На основата на тази методология са определени междинните цели и целевите стойности.

Избраният индикатор за продукт е представителен за Приоритетна ос 3 и отговаря на 100% от алокирани за оста.

Избраният индикатор за продукт в рамката на изпълнение е общ индикатор от Регламент 1301/2013 за ЕФРР, който е задължителен за отчитане и наблюдение.

- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраният индикатор за продукт и неговата междинна цел за 2018 г. може да се оцени адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.
- Междинната цел се основава на научените уроци от прогнамен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от сключените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства.
- Целевата стойност на индикатора за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. при зичисляването им се взима предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на среданта единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции кото ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикатор за продукт: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование

Съответстващ инвестиционен приоритет: Investment Priority 1 of Priority Axis 3: Investing in education, training and vocational training for skills and lifelong learning by developing education and training infrastructure

Специфична цел: СЦ1 "Създаване на условия за модерни образователни услуги"

Бюджет алокиран за специфичната цел: 114 896 482,99

Дял на бюджета на ПО от 114 896 483 €: 100 %

Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:

1. Първата схема за предоставяне на безвъзмездна подкрепа на образователна инфраструктура ще започне през последното тримесечие на 2015.
2. Продължителността на проекта е планирано да бъде 2 години, с възможност за удължаване на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства, ако е необходимо
3. На тази основа УО на ОПРР предвижда около 35% от проектите на образователната инфраструктура да бъдат завършени и съответните суми да бъдат напълно изплатени и сертифицирани до 12.31.2018.
4. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на суответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт.
5. Съгласно горепосочения очакван график за договаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Индикатор за продукт: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование

Мерна единица: лица

Средна цена (евро): 965,80

Забележка: При изчисляване на междинните цели като се използва метода на средната цена, се прилага коефициент на редукция от 10% в резултат на инфлацията или други непредвидени обстоятелства.

Съгласно статистиката на Националния статистически институт и на постигнатите резултати в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства в програмния период 2007-2013 г., учениците, които се възползват от подобрената образователна инфраструктура общо 124 533 лица при инвестиране на средства в размер 120 273 888 евро. Така средната цена за ПО 3 е 965,80 евро за ученик. Бюджета на ПО 3 на ОПРР 2014-2020 е 114,9 млн. евро (включено национално съфинансиране) а очакваната сума, сертифицирана по изпълнени проекти до 12.31.2018 е 37,8 млн евро. Междинната цел за индикатора „Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование“ е изчислена на 35 226 лица, като целевата стойност за 2023 е 107 069 лица.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	049. Образователна инфраструктура в областта на висшето образование	18 850 606,00
ERDF	По-слабо развити региони	051. Образователна инфраструктура в областта на училищното образование (основно и общо средно образование)	78 811 405,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	97 662 011,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	97 662 011,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	97 662 011,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	3 - Регионална образователна инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	4
Наименование на приоритетната ос	Регионална здравна инфраструктура

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за адекватна спешна медицинска помощ и продължително лечение
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Здравната система изисква реформиране и реструктуриране на услугите за по-качествена и навременна спешна медицинска помощ, интензифицирана болнична помощ в болниците за активно лечение и развитие на продължителното лечение, рехабилитацията и палиативните грижи.</p> <p>В съответствие със СП 2 на Съвета „да осигури ефективно спрямо разходите предоставяне на здравно обслужване и ускоряване на оптимизирането на болничната мрежа и развиване на възможности за извънболнично лечение”, стратегически приоритет на тази политика е да се постигне и гарантира равен достъп до навременна, ефективна и подходяща медицинска грижа.</p> <p>За изпълнение на специфичната цел на инвестиционния приоритет ще бъдат подкрепени идентифицираните в Националната здравна стратегия мерки за подкрепа на спешната медицинска помощ и развитие на капацитет за продължително лечение, като част от реформата в здравния сектор, насочена към устойчиво подобряване на здравето на населението.</p> <p>Спешна медицинска помощ</p> <p>Предвижда се на местата на филиалите за спешна медицинска помощ да бъдат създадени условия за осъществяване на дейността както на спешните екипи, така и на общопрактикуващи лекари, други лечебни и здравни заведения за</p>

	<p>извънболнична помощ и структури за предоставяне на социални услуги.</p> <p>Тези центрове може да бъдат поставени в центъра на координацията на грижите за пациентите, като освен спешна и първична медицинска помощ биха могли да поемат и дейности по осигуряване на рехабилитация и дългосрочни грижи, в т.ч. да приютят и услуги, предлагани в домовете, като асистенти или патронажни медицински сестри в помощ на зависими хора по домовете. Важен акцент е създаването на условия за краткотрайно наблюдение и лечение на пациенти до 24 часа.</p> <p>Дейностите за подкрепа на спешната медицинска помощ ще осигуряват изграждане на мрежа от равностойни точки за достъп до спешна помощ на следните нива:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на мястото на произшествието и по време на транспорта в добре оборудвани с медицинска апаратура транспортни средства, разполагащи с възможности за оказване на спешна медицинска помощ и отдалечена консултация на пациента; • във филиалите на центровете за спешна помощ, с възможности за оказване на спешна медицинска помощ и краткосрочно наблюдение на пациенти със спешни състояния; • болнична спешна помощ, реализирана в спешните отделения, като част от спешните болнични комплекси на лечебните заведения за болнична помощ. <p>Продължително лечение</p> <p>Предвижда се реструктуриране на неефективно използвани легла за активно лечение в болниците за активно лечение чрез разкриване на структури за продължително лечение в областта на вътрешни болести, кардиология, ревматология, пневмология, ортопедия и травматология, нервни болести, хирургия и др. специалности. Предвид осигуряването на функционална свързаност и приемственост на медицинската грижа при максимално ефективно използване на наличната леглова база, материални и човешки ресурси, най-целесъобразно е разкриването на структури за продължително лечение в рамките на болниците за активно лечение.</p> <p>Очакваните преки резултати от изпълнението на тази цел са:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • осигуряване на равнопоставен достъп на населението до спешна медицинска помощ, съответстваща на най-добрите европейски практики и изисквания за своевременност, достатъчност, качество и безопасност. • повишаване на ефективността на болничната помощ чрез реструктуриране на болнични легла и гарантиране на специфичните потребности на пациентите, нуждаещи се от продължително лечение.
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на условията за адекватна спешна медицинска помощ и продължително лечение						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
31	Дял на модернизирани здравни заведения	%	По-слабо развити региони	13,90	2013	21,00	Публичен ИСУН, Министерство на здравеопазването	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
41	Брой население с достъп до 30 минута до структура с възможност за спешна диагностика, лечение и наблюдение до 48 часа	брой	По-слабо развити региони	3 637 539,00	2013	7 045 677,00	МЗ, Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
42	„Остри“ легла на 100 000 жители, Цел: намаление	легла	По-слабо развити региони	498,00	2013	468,00	МЗ, Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Примерни допустими дейности:	
1. Интервенции в спешна медицинска помощ:	
Интервенции от първи тип:	
Интервенциите обхващат съществуващите до момента 28 центъра за спешна медицинска помощ и техните филиали в общините.	
Интервенции от втори тип:	
Интервенциите обхващат лечебни заведения за болнична помощ, със съществуваща структура за спешна медицинска помощ. Интервенциите ще бъдат насочени към изграждане на съвременни спешни отделения като част от спешни болнични комплекси с възможности за бърз достъп до диагностични и лечебни структури.	
Индикативни дейности:	
<ul style="list-style-type: none">Изграждане на съвременна здравна инфраструктура (строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане), включително и на прилежащото околno пространство, изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд, подобряване достъпа за хора с увреждания до сградите, обект на интервенция, като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, на Центровете за спешна медицинска помощ и техните филиалите, и лечебни заведения за болнична помощ със съществуваща структура за спешна	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>медицинска помощ с възможности за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оказване на спешна медицинска помощ и краткотрайно наблюдение и лечение на пациенти до 24 часа; - функционално обединение „под един покрив“ на дейностите на различни субекти за предоставяне на здравни и социални услуги – филиали за спешна медицинска помощ, общопрактикуващи лекари, други лечебни и здравни заведения и структури за предоставяне на социални услуги. • Осигуряване на съвременни санитарни превозни средства и оборудване за спешна медицинска помощ. <p>2. Подкрепа на продължително лечение</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реконструкция и обновяване на съществуващи помещения в болници за активно лечение за изграждане на структури за продължително лечение, включително прилежащото околno пространство към тях, и подобряване достъпа за хора с увреждания до сградите, обект на интервенция, като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд; • Доставка и монтаж на медицинско и друго оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения за нуждите на продължителното лечение. <p>На базата на съществуващата здравна инфраструктура се формират 2 типа интервенции за продължително лечение:</p> <p>Интервенции от първи тип:</p> <p>Интервенциите включват подкрепа за изграждане на 2 отделения/клиники с минимум 10 легла за продължително лечение на възрастни и деца с будна кома в източната и западната част на страната, с оглед обслужване на по три региона от ниво NUTSII.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Изборът на лечебни заведения, които да бъдат подкрепени за развитие на капацитет за продължително лечение на пациенти с будна кома ще бъде осъществен на базата на обективни критерии, съобразени с действащата нормативна уредба и възможности за надграждане на съществуващи структури и ресурси.</p> <p>Интервенции от втори тип:</p> <p>Интервенциите са насочени към подкрепа за изграждане на структури с не по-малко от 30 легла за продължително лечение на възрастни и деца в държавни лечебни заведения за болнична помощ чрез преструктуриране на наличните легла за активно лечение.</p> <p>Инвестициите са насочени към държавни болници за активно лечение, които ще бъдат модернизирани да предлагат както активно лечение, така и продължително лечение. Инвестициите ще бъдат за ремонт и оборудване за извършване на продължително лечение. Инвестициите ще се извършват в тези болници с оглед на техния наличен ресурсен капацитет да извършват диагностика и лечение на заболявания в областта на широк спектър медицински специалности, от една страна, и от друга – поради водещата им роля в активното лечение в рамките на съответната медицинска област. Апаратурата и човешките ресурси за целите на активното лечение в останалите структури на болницата ще играят допълваща роля в случаите на необходимост от диагностика и консултации на болните от структурата за продължително лечение.</p> <p>3. Дейности за специфициране на инфраструктурните нужди и план за действие и мониторинг с оглед гарантиране на дългосрочна устойчивост на инвестициите.</p> <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • МЗ за държавна здравна инфраструктура; <p>Целеви групи:</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<ul style="list-style-type: none"> • Всички граждани, които могат да се нуждаят от спешна медицинска помощ; • Възрастни и деца с хронични заболявания или състояния, които налагат продължително лечение в стационарни условия; • представители на уязвими групи от обществото със затруднения в достъпа до медицинска помощ. <p>Специфични целеви територии</p> <p>Инвестициите в здравна инфраструктура ще се осъществяват на територията на цялата страна.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Необходимите действия и мерки за реструктуриране на сектора на здравеопазването, са формулирани в Националната здравна стратегия 2014-2020 и Планът за действие за изпълнението ѝ.</p> <p>Развитието на спешната медицинска помощ е включено в Приоритетна област 4 "Укрепване и модернизирание на системата за спешна медицинска помощ" на Националната здравна стратегия. В съответствие с този приоритет е изготвена Концепция за развитие на спешната медицинска помощ, която очертава необходимите мерки за подобряване на функционирането на системата и за осигуряване на нейната устойчивост от гледна точка на комуникации, финансиране и персонал.</p> <p>Системата за спешна медицинска помощ се състои от лечебни заведения със специфичен предмет на дейност за спешна медицинска помощ (Центрове за спешна медицинска помощ (ЦСМП) и техните филиали (ФСМП) и спешни отделения в рамките на спешни болнични комплекси в структурата на лечебните заведения за болнична помощ.</p> <p>На територията на България функционират 28 ЦСМП, съответстващи на административните области, с разкрити към тях ФСМП.</p> <p>Анализът на данните показва, че при съществуващата структура на ЦСМП, особеностите на географското положение, пътна инфраструктура и др., е налице неравнопоставеност на населението на страната по отношение на времето за достъп до спешна медицинска помощ. Налице са съществени различия, както в рамките на районите на обслужване на 1 ЦСМП, така и между отделните области в рамките на страната. Приблизително 58% от населените места в страната са с време за достъп от ФСМП до 20 минути и още около 27% на населените места са с вероятно време на достъп между 20 и 30 минути. Около 15% от населените места са с време за достъп в диапазона над 30 минути, в рамките на</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>които оказването на адекватна медицинска помощ при спешни състояния е затруднено. Обслужваното население в тези населени места, разположени в труднодостъпни и отдалечени райони е около 211 000 души, т.е. 0,03% от населението.</p> <p>Мобилните екипи на ЦСМП в страната общо са 357, от които 75 – реанимационни, 127 – лекарски, 125 – долекарски и 30 транспортни. Непривлекателните условия на труд, сравнително ниското заплащане, значително ограничените възможности за специализация и професионално развитие са причините за все по-осезаемия дефицит на лекарски кадри в системата.</p> <p>Мобилните екипи са базирани във филиали, с несъответстваща на нуждите им площ, в стари, неремонтирани скоро помещения. Липсва възможност за осъществяване на краткосрочно наблюдение и лечение на пациенти.</p> <p>Санитарните автомобили, с които разполага системата са 663, като последните 159 са закупени през 2009г. През последните години се наблюдава постепенно увеличаване пробега на санитарните автомобили, при увеличаване средния пробег за едно повикване.</p> <p>Медицинската апаратура, ползвана от мобилните екипи е значително амортизирана и не може да осигури възможности за отдалечени консултации с квалифициран медицински специалист (телемедицина).</p> <p>Спешна помощ, оказвана в болнични условия се осъществява от едно лечебно заведение (УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов” ЕАД) с делегирана от държавата приоритетна дейност по спешна медицина и 36 спешни отделения към болнични лечебни заведения. Спешните отделения на лечебните заведения за болнична помощ са разкрити в частично ремонтирани помещения, които в голямата си част не съответстват като площ, разположение и оборудване на по-късно въведения и хармонизиран с европейските изисквания медицински стандарт „Спешна медицина“, регламентиращ изискванията за спешен болничен комплекс.</p> <p>Системата на ЦСМП се финансира чрез пряка държавна субсидия от републиканския бюджет. Най-голям дял имат разходите за заплати и осигуровки – до 80% от общият бюджет. Издръжката на центровете за спешна медицинска помощ през 2013 г. съставлява 20% от общите разходи, като около 70% от нея са разходи за горива и поддръжка на автотранспорта и около 12 % са разходи за лекарствени продукти. Липсват достатъчно средства за капиталови разходи, които да осигурят възможност за своевременно поддържане и модернизиране на инфраструктурата на филиалите и мобилните екипи на ЦСМП.</p> <p>Финансирането на дейностите по спешна медицинска помощ в болнични условия е от приходите на лечебното заведение, като малка част от</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>разходите се покриват от държавата чрез субсидии за извършена дейност, предоставяни при условия и по ред, определени с методика на министъра на здравеопазването. Размерът на субсидията е недостатъчен за капиталови разходи, както за спешните отделения, така и за модернизиране и поддържане на апаратурата в спешния болничен комплекс.</p> <p>По този начин различната материално-техническа, кадрова и финансова обезпеченост на посочените лечебни заведения, осъществяващи спешна медицинска помощ (ЦСМП, болници) обуславя невъзможността за прилагането на единен стандартизиран модел на поведение при осъществяването на медицинските грижи за пациенти със спешни състояния в съответствие с действащите утвърдени медицински стандарти, като води до неравнопоставеност при обслужването на спешния пациент.</p> <p>Предвидените дейности, свързани с модернизиране на здравната инфраструктура за спешна медицинска помощ ще доведат до скъсяване на времето за достъп до медицинска помощ населението.</p> <p>Дейностите, свързани с осигуряването на съвременна апаратура за оказване на спешна медицинска помощ, включително такава с възможности за осъществяване на отдалечени консултации ще има като пряк резултат подобряване на качеството и безопасността на медицинската помощ, в т.ч. чрез ефективно използване на квалифицирани медицински специалисти.</p> <p>Развитието на здравната инфраструктура чрез създаване на условия за функционално обединение „под един покрив“ на дейностите на различни субекти на здравната и социалната сфера – филиали за спешна медицинска помощ, общопрактикуващи лекари и структури за предоставяне на социални услуги на базата на филиалите за спешна медицинска помощ ще доведе до интеграция на извънболничната грижа с възможности за комплексно предоставяне на услуги, попадащи в обхвата на спешната, извънболничната и болничната медицинска помощ и социални услуги.</p> <p>Според Световна банка, укрепването на алтернативи на болничните грижи би изисквало да се подобри капацитетът на лекарите в първичната помощ да управляват преобладаващата тежест от заболяванията и да играят активна роля в координацията на грижите за техните пациенти. Това би изисквало да се изработи ефективен и привлекателен учебен план за продължаващо медицинско обучение и да се коригират регулативните стандарти, за да се разшири списъкът от заболявания, които могат да бъдат напълно управлявани на нивото на първичните медицински грижи.</p> <p>Това предполага усилията да бъдат насочени към интервенции, свързани с продължаващото обучение на персонала в лечебните заведения за</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>първична медицинска помощ, промяна във финансирането и нормативната регулация, които не са обект на целево финансиране по ОПРР.</p> <p>Реформите в спешната помощ, според доклада на Световна банка, също могат да помогнат да се подобри приемствеността и достъпът до медицински грижи.</p> <p>Това е основание да се определи развитието на спешната медицинска помощ като основен приоритет, укрепващ извънболничната помощ и подкрепящ реформата в болничния сектор.</p> <p>В тази връзка и основен акцент на предложените инвестиции в здравна инфраструктура е изграждането на територията на страната на структури за функционална консолидация на извънболничната медицинска помощ, включващи извънболнична спешна медицинска помощ, общопрактикуващи лекари и други социални и здравни услуги в общността.</p> <p>През периода след 2000г. когато стартира реформата в системата на здравеопазване и се създаде съвременната първична медицинска помощ, броят на обслужените от центровете за спешна медицинска помощ непрекъснато намалява. Причина за това е отпадането на функциите на ЦСМП на оказване на медицинска помощ при неспешни състояния, които бяха поети от общопрактикуващите лекари.</p> <p>През 2013г. броят на изпълнените повиквания е 714885, от които повикванията за спешна помощ (т.е. внезапно възникнали животозастрашаващи състояния, травми, отравяния и др.) са 85%, следвани от повикванията за специализиран медицински транспорт – 4%. Едва 11 % от изпълнените повиквания са по повод на състояния, които не са били определени като спешни и са могли да бъдат обслужени в първичната медицинска помощ, но пациентите (голяма част от тях здравноосигурени) са се самопределили като спешни и са потърсили тел.112.</p> <p>Броят на хоспитализациите през ЦСМП също намалява през последните години от 32,8% през 2005г. до 24,2% (НСИ, изд. „Здравеопазване“ 2012г.).</p> <p>Данните показват ясно, че България не използва спешната помощ като първична медицинска помощ (или основна първа точка на контакт за гражданите).</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>В България има 5 специализирани болници за долекуване и продължително лечение и 12 специализирани болници за долекуване, продължително лечение и рехабилитация. Леглата за продължително лечение са 1 154 (2.5%) при ниска осигуреност на населението – 1.6 на 10 000 души. Този капацитет не е достатъчен за задоволяване на потребностите от продължително лечение и равнопоставен достъп на населението от всички региони на страната.</p> <p>Анализите показват, че поради липсата на достатъчно развита болнична услуга по продължително лечение, болничните заведения за активно лечение изпълняват тази функция чрез свръхизползване на „остри“ легла поради липса на алтернативни адекватни структури и заведения за пациентите, нуждаещи се от продължителни медицински грижи.</p> <p>В тази връзка развиването на капацитета на здравната мрежа за осъществяване на продължително лечение е залегнало като мярка в основните политики на Националната здравна стратегия: Политика 2: “Реформиране на финансовата система на здравеопазването за увеличаване на финансовите ресурси и тяхното ефективно управление” и Политика 4.4: “Оптимизация на болничната помощ – създаване на баланс между потребностите от хоспитализации, организацията на системата, количеството и качеството на ресурсите за тяхното задоволяване”.</p> <p>За преодоляване на посочените проблеми в рамките на специфичната цел се предвиждат интервенции за подобряване на материалната база, осигуряване на съвременно оборудване и обзавеждане, свързани със създаването на условия за качествена спешна помощ и продължително лечение.</p> <p>Подобрената здравна инфраструктура ще допринесе до общо подобряване на качеството и ефективността на здравното обслужване и осигуряване достъп до здравна помощ и услуги във всички региони, като основа за подобряване на качеството на живот на българските граждани.</p> <p>Изпълнението на тази цел ще подкрепи идентифицираните в НПРБ 2020 и Споразумението за партньорство приоритети за развитие на сектор здравеопазване, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.</p> <p>Мерките и дейностите по ПО 4 ще спомогнат за постигане на целите, заложили в секторните документи за здравеопазване (Националната здравна стратегия, Концепция за развитие на спешната медицинска помощ и др.)</p> <p>С възприетия подход ще се подкрепи най-важната част от реформата в здравния сектор с цел постигане на добавена стойност и осезаемо</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>социално-икономическо въздействие. Предвидената подкрепа за модернизиране на здравната инфраструктура ще осигури равен достъп и подобряване на качеството на здравните услуги за хората, надграждайки постигнатите резултати от програмен период 2007-2013 г. Инвестициите в здравна инфраструктура ще бъдат изпълнявани интегрирано с останалите приоритети в здравеопазването, при съобразяване с потребностите на населението.</p> <p>Предвидените дейности за развитие на структурите за продължително лечение ще доведат до реално преструктуриране на болничните легла, чрез повишаване на относителния дял на леглата за продължително лечение, за сметка на леглата за активно лечение, които генерират по-големи болнични разходи. Това ще допринесе за подобряване на ефективността на хоспитализациите за активно лечение, като същевременно ще гарантира специфичните потребности и качеството на живот на пациентите, нуждаещи се от продължителни медицински грижи, в т.ч. за специфични категории лица.</p> <p>Тази дейност е част от общия процес на преструктуриране и оптимизиране на болничната помощ, който ще бъде основен акцент в дейността на МЗ през следващите няколко години.</p> <p>Дейностите ще осигурят, както ефективно разходване на обществен ресурс за здравеопазване, така и равнопоставен достъп на населението до всички видове медицинска помощ с акцент върху грижите, полагани преди хоспитализацията на пациентите.</p> <p>Кумулативният резултат от тези ефекти в дългосрочен план ще допринесе до подобряване на здравните показатели, в т.ч. смъртност, настъпване на трайни увреждания, загуба на работоспособност и др.</p> <p>Развитието на адекватна здравна инфраструктура, предоставяща качествена медицинска помощ ще осигури стимули за задържане на работоспособното население в регионите и е фактор за преодоляване на отрицателните демографски тенденции.</p> <p>Осигуряването на достъп до здравни услуги и най-вече – достъпа до спешна медицинска помощ е ключов инструмент за преодоляването на последиците от бедността и социалното изключване.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>При избора на операции се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>Националната здравна карта представлява териториален план на лечебните заведения, необходими за задоволяване на минималните и максималните потребности на населението от болнична помощ, а не само на наличните такива. В този смисъл в рамките на 3 години (2011-2014г.) не е установена динамиката в заболяемостта и болестността на населението, която да доведе до съществена промяна в потребностите от болнична помощ.</p> <p>Лечебните заведения за болнична помощ, които не подлежат на приватизация и тези с които НЗОК задължително сключва договор, са именно тези определени лечебни заведения, чрез които българската държава гарантира минимума, необходим за задоволяване на основните потребности от болнична помощ.</p> <p>На базата на Националната здравна стратегия и Концепцията за развитие на спешната медицинска помощ ще се финансират предефинирани приоритетни обекти.</p> <p>Списъкът на обектите за подкрепа на Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ е посочен в Концепцията за реструктуриране на системата за болнична помощ в България, с цел осигуряване на увереност за ясна визия на МЗ за устойчивост на предлаганите инвестиции</p> <p>Предвидено е инвестициите за спешна медицинска помощ да бъдат в размер на 85% от ресурса за Приоритетната ос.</p> <p>Списъкът на Центровете за спешна медицинска помощ включва 28 центъра и техните филиали в общините.</p> <p>Изборът на лечебни заведения, които да бъдат подкрепени за развитие на капацитет за оказване на болнична спешна медицинска помощ е осъществен на базата на обективни критерии, съобразени с действащата нормативна уредба и възможности за надграждане на съществуващи структури и ресурси. Те трябва да отговарят едновременно на следните условия:</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<ul style="list-style-type: none"> - Да са държавни лечебни заведения; - Да са многопрофилни болници за активно лечение; - Да имат разкрита структура по спешна медицина – I, II или III ниво на компетентност; - Да имат на разкрити структури по съответните медицински специалности в рамките на спешен болничен комплекс, съгласно утвърдения медицински стандарт „Спешна медицина“; - Да са заявили желание за участие. 	
<p>На базата на съществуващата здравна инфраструктура се формират 2 типа интервенции за продължително лечение:</p>	
<p>Интервенции от първи тип: Интервенциите включват подкрепа за изграждане на 2 отделения/клиники с минимум 10 легла за продължително лечение на възрастни и деца с будна кома в източната и западната част на страната, с оглед обслужване на цялата територия на страната. МЗ е идентифицирали 2 болнични заведения, които отговарят на изискванията за такива инвестиции – една болница в София и резервен списък с болници, както и една болница в гр. Варна.</p>	
<p>Критериите за избор на лечебните заведения включват следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> • държавни лечебни заведения; • многопрофилни болници за активно лечение; • наличие на медицински капацитет за едновременно обслужване на минимум 10 болни с будна кома; • наличие на подходящ сграден фонд; • доказана необходимост от предложената за финансиране апаратура и предложените СМР; • наличие на структура за анестезиология и интензивно лечение с III-то ниво на компетентност съгласно медицинския стандарт „Анестезия и интензивно лечение“ ; 	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<ul style="list-style-type: none"> • наличие на структура за неврология с III-то ниво на компетентност съгласно медицинския стандарт „Нервни болести“; • наличие на структура за физиотерапия и рехабилитационна медицина неврология с II-ро или III-то ниво на компетентност съгласно медицинския стандарт „Физикална и рехабилитационна медицина“; • наличие на ЯМР и PET-СТ на територията на населеното място; • заявено желание за участие; <p>Интервенции за продължително лечение от втори тип: Интервенциите са насочени към подкрепа за изграждане на структури с не по-малко от 30 легла за продължително лечение на възрастни и деца в държавни лечебни заведения за болнична помощ чрез реструктуриране на наличните легла за активно лечение. Инвестициите в тези структури за продължително лечение са концентрирани в лечебни заведения в обласните градски центрове, което отговаря на изисванията на МЗ. Инвестициите ще се фокусират върху строително-монтажни работи и оборудване, необходими за продължително лечение. Концепцията предвижда да се създадат такива структури за продължително лечение във всички областни центрове (по една във всеки от 27-те обласни града), като МЗ е изготвило списък с подходящи за целта лечебни заведения, вкл. и резервен списък за обектите в големите градове.</p> <p>Критериите за избор на лечебните заведения включват следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> • държавни лечебни заведения; • многопрофилни болници за активно лечение; • разположени в градове от 1-во, 2-ро или 3-то йерархично ниво на полицетричната система; • разкрити структури по вътрешни болести, неврология, хирургия, ортопедия и травматология, детски болести, анестезиология и интензивно лечение, спешна медицина, физикална и рехабилитационна медицина; • заявена готовност за реструктуриране на легла за активно лечение в легла за продължително лечение; • заявено желание за участие. 	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>С оглед на заложения ресурс по приоритета, който надвишава 50 000 000 евро, както и обстоятелството, че конкретен бенефициент е Министертство на здравеопазването, се предвижда използване на голям проект за модернизиране на здравната инфраструктура, включващ закупуване на мобилни коли с оборудване, строителство, ремонт, оборудване и обзавеждане, както и дейности за специфициране на инфраструктурните нужди.</p> <p>Конкретен бенефициент по предвидения голям проект е Министерство на здравеопазването.</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO36	Здравеопазване: Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			7 245 677,00	Публичен ИСУН, МЗ/медицинск и институции	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	4 - Регионална здравна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос	4 - Регионална здравна инфраструктура
----------------	---------------------------------------

ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
CO36	Изпълнение	Здравеопазване: Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони						7 245 677,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			15 716 294,86			83 597 313,08	Публичен ИСУН	Публичен достъп
41	Етап на изпълнение	Голям проект, одобрен със започнати строителни работи и доставки за някои инвестиции	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1			1,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на :

- прогноза за времето, необходимо за изготвяне и одобряване на предвидения голям проект
- Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране.
- Индикативна сума, която се очаква да бъде платена, проверена и сертифицирана до 31.12.2018г., основно като авансови плащания по голям проект.
- На основата на тази методология са определени междинните цели за 2018 г. и целевите стойности за финансовия индикатор, съответно 15 716 294,86 евро и 83 597 313,08 евро.
- Избраният индикатор за продукт в рамката на изпълнение е общ индикатор от Регламент 1301/2013 за ЕФРР, който е задължителен за наблюдение.
- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка на избрания индикатор за продукт може да се оцени адекватно след завършването на ОПРР 2014-2020.
- Целевата стойност на индикатора за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. при зичисляването им се взима предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип, който се прилага в методологията е измерване на средната цена за единица продукт в подобни операции прилагани ефективно през предходния период и

на такава база се изчислява целта на индикатора за продукт. Методът на разходите за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръки за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикатор за продукт на ПО 4 в рамката: Население, обхванато от подобрени здравни услуги

Съответстващ инвестиционен приоритет: Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services

Бюджет алокиран за специфичната цел: 83 597 313

Дял на бюджета ПО 4 от 83 597 313 €: 100 %

- Въпреки това, тъй като ПО 4 ще се реализира чрез голям проект се очаква понякога да бъдат изразходвани ресурси за подготовка на необходимата документация за голям проект и за диалог със службите на Комисията преди одобрението на всички съответни документи, съгласно чл.100 от Регламент 1303 / 2013.
- УО на ОПРР 2014-2020 очаква, че договарянето по Приоритетна ос 4 ще бъде финализирано през четвъртото тримесечие на 2016 г. По тази причина УО не предвижда завършени инвестиции по ПО 4 до края на 2018, които могат да допринесат за постигането на междинна цел за индикатор за продукт.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	053. Здравна инфраструктура	71 057 716,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	71 057 716,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	71 057 716,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	71 057 716,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	4 - Регионална здравна инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	5
Наименование на приоритетната ос	Регионална социална инфраструктура

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Деинституционализация на социалните услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>По линия на тази цел ще бъдат подкрепени идентифицираните в Националната програма за развитие България 2020 регионални измерения на сектор социална политика, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.</p> <p>По отношение на регионалната социална инфраструктура, ОПРР 2014-2020 ще спомогне за постигане на целите, заложи в секторните документи за социална политика, по-конкретно деинституционализация на деца с увреждания и възрастни хора, като Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.), Националната стратегия за дългосрочни грижи, Националната стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012-2030 г.), Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Р. България“ (2010) и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020.</p> <p>Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване с хоризонт 2020 посочва, че политиката за регионално планиране на услугите, чиято цел е да осигури предлагането на социални услуги, отговарящи на специфичните нужди на хората от целевите групи, все още е в процес на развитие. Преобладава институционалният модел на грижа, особено за хората с увреждания и възрастните хора. Развитите услуги в общността не са достатъчни за пълното премахване на институционалния модел на грижа в България.</p> <p>През 2010 г. е приета Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България” с</p>

	<p>хоризонт 2025. Документът, придружен от План за действие, е основен политически акт, който подчертава политическия ангажимент и е в основата на процеса на подмяна на институционалната грижа за децата с грижа в семейна или близка до семейната среда в рамките на общността без ограничаване само до извеждането на децата от институциите. Целта на реформата е гарантиране правото на децата на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности.</p> <p>Основното предизвикателство, което е идентифицирано в мониторинговия доклад (за периода юли 2012-юни 2013) за изпълнението на Плана за действие е, че продължаването на процеса на деинституционализация трябва да се гарантира, като по този начин новата програма за периода 2014-2020 г. ще надгради извършените дейности по ОП "Регионално развитие" 2007 - 2013 г.</p> <p>С оглед предизвикателствата, произтичащи от застаряването на българското население, системата за дългосрочна грижа (комплексни, интегрирани здравни и социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания) изисква радикална реформа. Недостатъчно разгърнатата мрежа от услуги в общността и недостатъчният брой доставчици затрудняват достъпа до качествени грижи за голяма част от българските граждани. Развитието на социалната инфраструктура ще повиши качеството на предоставяните социални услуги. Предвид осъществяването на реформата в социалната сфера по отношение на възрастните хора и хората с увреждания, през 2014 г. бе приета Национална стратегия за дългосрочна грижа. Документът задава посоката на процеса по деинституционализация.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Деинституционализация на социалните услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
51	Дял на модернизирания социална инфраструктура в процеса на деинституционализация	%	По-слабо развити региони	7,50	2013	22,10	Публичен ИСУН, МТСП	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Примерни допустими дейности: <ul style="list-style-type: none">• Строителство, ремонт, реконструкция на центрове, предоставящи услуги за деца в риск – дневни центрове за деца с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, центрове по превенция за деца и семейства от различни уязвими групи (наркозависими, деца с увреждания, деца с девиантно поведение и др.) и др., включително прилежащото им околно пространство (при условие че сградата разполага с такова), подобряване достъпа за хора с увреждания като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд;• Строителство на Центрове за настаняване от семеен тип и др. за деца в риск и прилежащото им околно пространство. Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за Защитени жилища (разширение, реконструиране и реструктуриране на пространства) и др., включително прилежащото им околно пространство (при условие че сградата разполага с такова), подобряване достъпа за хора с увреждания като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд;• Изграждане на инфраструктурата за съпътстващи услуги за деца и възрастни - Дневен център и Център за социална рехабилитация и интеграция и др., включително прилежащото им околно пространство (при условие че сградата разполага с такова);• Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за социални услуги в общността (в т.ч. социални услуги от резидентен тип), във връзка с процеса на деинституционализация на възрастни /пълнолетни лица (разширение, реконструиране и реструктуриране на пространства) и др., включително прилежащото им околно пространство (при условие че сградата разполага с такова), подобряване достъпа за хора с увреждания като част от останалите строително-монтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>сградния фонд;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Строителство, реконструкция и ремонт на инфраструктура за предоставяне на услуги за ранно детско развитие за деца и техните семейства и др., подобряване достъпа за хора с увреждания като част от останалите строителномонтажни дейности по обекта, както и изготвяне на конструктивни обследвания на сградния фонд; • Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Общини; • Министерство на здравеопазването за медико-социални домове за грижи. <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на територията на цялата страна, вкл. деца и възрастни, които ще се възползват от мерките по деинституционализация; <p>Обосновка:</p> <p>Социалните услуги са основен стълб на политиката – ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи. Оптимизацията и модернизацията на социалната инфраструктура ще доведе до повишаване качеството на живот и ще съдейства за подобряване на човешкия капитал и пазара на труда в районите, като така ще допринесе и за изпълнението на целите на стратегията Европа 2020. В България е развита мрежа от институционални и предоставяни в общността услуги за деца и възрастни хора (по данни от Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 от м. ноември 2012 г. услугите са общо 972 – 253 специализирани институции и 719 предоставяни в общността услуги, които се финансират от държавния бюджет).</p> <p>Системата за дългосрочни грижи и социални услуги за възрастните хора в България се разшири значително през последните няколко години благодарение на неотдашните реформи, насочени към деинституционализация и предоставяне на повече базирани в общността и в семейна</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>среда услуги като дневни центрове за възрастни хора, дневни центрове за възрастни хора с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, защитени жилища и др. Към м.октомври 2013 г., броят на социалните услуги, предоставяни в общността за възрастни хора е 412 с капацитет 8 450 души. Броят на специализираните институции, предоставящи социални услуги в общността е 160. Независимо от това, все още преобладава институционалният модел на грижа.</p> <p>Осигуряването на достъп до услуги и най-вече – достъп до основни здравни, образователни и социални услуги е ключов инструмент за преодоляването на последиците от бедността и социалното изключване.</p> <p>С оглед на това мерките, които ще се финансират в рамките на тази приоритетна ос са насочени към осигуряване на достъпни и качествени социални услуги чрез инвестиции в необходимата за това инфраструктура.</p> <p>Анализът на стратегическите документи в областта на социалната политика показва, че целите и приоритетите на сектора, които могат да бъдат подкрепени по ОПРР 2014-2020 са свързани с: деинституционализацията на грижите за деца, развитието на мрежата от услуги за ранно развитие на децата и техните семейства, развитието на мрежа от услуги, свързани с дългосрочни грижи за възрастните хора и хората с увреждания, осигуряване на физическата среда, достъпна за хора с увреждания и развитието на инфраструктурата за предоставяне на услуги за хора с увреждания.</p> <p>ОПРР 2014-2020 ще съсредоточи своята подкрепа за развитието на социалната инфраструктура, обслужваща социалните услуги за възрастни хора, хора с увреждания и деца. Центровете за настаняване от семеен тип имат най-голям дял в общия брой на социалните услуги - 13%. Поради своите изключително разнообразни функции, социалните услуги са разпределени сравнително равномерно между градовете, предложени за подпомагане по ОПРР 2014-2020 и останалите населени места.</p> <p>През последните три години политиката за осигуряване на подкрепа на децата и семействата е ориентирана към въвеждането на изцяло нов подход в грижите за децата, насочен към превенция, ранна интервенция, подкрепа на семействата и осигуряването на семейна или близка до семейната среда за всяко българско дете. Основният инструмент за постигане на тези цели е и деинституционализацията на грижите за деца. В тази връзка, ще бъдат подкрепяни дейности по обновяване и изграждане на инфраструктура за деинституционализация, включително центрове за настаняване от семеен тип. С оглед постигане на интегриран подход при грижата за деца ще се подпомагат мерките, свързани с подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги като дневни центрове, центрове за рехабилитация и т.н.</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Същите видове дейности ще бъдат подкрепени и във връзка с подобряването на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания, включително хората с психично-здравни проблеми.	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани проекти:</p> <p>Социалната инфраструктура за деца и възрастни ще се подкрепя в съответствие с Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ с хоризонт 2025 и Плана за действие за изпълнението ѝ и съответно „Националната стратегия за дългосрочна грижа“ и Плана за действие за изпълнението ѝ – за действия, насочени към възрастните хора.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.</p> <p>Устойчиво развитие.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за постигане на интегриран подход при грижата за деца и възрастни хора с ясен социален ефект и въздействие.</p>	

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		

Инвестиционен приоритет		9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			425,00	Публичен ИСУН, МТСП/общини	Годишно
511	Брой подкрепени заведения на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			138,00	Публичен ИСУН, МТСП/общини	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	5 - Регионална социална инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			15 704 851.88			50 857 680,96	Публичен ИСУН	Публичен достъп
511	Изпълнение	Брой подкрепени заведения на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			26			138,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

- Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на:
- Прогноза за времето за договаряне на всяка операция;
- Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и индикативната сума, която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г.
- Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране
- Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за междинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.
- На основата на тази методология са определени междинните цели за 2018 г. и целевите стойности на финансовия индикатор, съответно 15 704 851,88 евро и 50 857 680,96 евро.
- Избраният индикатор за продукт е представителен за Приоритетна ос 5 и отговаря на 100% от алокирани за оста.
- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за

продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраният индикатор за продукт и неговата междинна цел за 2018 г. може да се оцени адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.

- Междинната цел се основава на научените уроци от прогномен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от договорените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства.
- Целевата стойност на индикатора за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. при зичисляването им се взима предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на средната единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции които ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикатор за продукт на ПО 5 в рамката: Брой на подкрепените обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация

Съответстващ инвестиционен приоритет: Investing in health and social infrastructure which contributes to national, regional and local development, reducing inequalities in terms of health status, promoting social inclusion through improved access to social, cultural and recreational services and the transition from institutional to community-based services

Бюджет алокиран за специфичната цел: 50 857 681

Дял на бюджета на ПО 5 от 50 857 681 €: 100 %

Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:

1. Първата схема за предоставяне на безвъзмездна подкрепа на социална инфраструктура ще започна през второто тримесечие на 2016 г.
2. Продължителността на проекта е планирано да бъде 2 години, с възможност за удължаване на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства, ако е необходимо.

3. На тази основа УО на ОПРР предвижда около 20% от проектите на социална инфраструктура да бъдат завършени и съответните суми да бъдат напълно изплатени и сертифицирани до 31.12.2018.
4. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на съответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. Този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт
5. Съгласно горепосочения очакван график за ддоговаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Индикатор за продукт: Брой на подкрепените обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация

Мерна единица: обекти

Средна цена за единица продукт (евро): 332 779

Забележка: При изчисляване на междинните цели като се използва метода на средната цена, се прилага коефициент на редукция от 10% в резултат на инфлацията или други непредвидени обстоятелства.

- Съгласно статистиката на Националния статистически институт и на постигнатите резултати в рамките на схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи услуги за деца в риск“ в рамките на ОПРР 2007-2013 показва, че броят на вече подкрепените обекти е 71, където инвестираните фондове възлизат на 23 627 281 евро. П този начин, единичната цена се изчислява на 332 779 евро за всеки подкрепен обект. Бюджета на ПО 5 на ОПРР 2014-2020 е 50,9 млн. евро (включено национално съфинансиране), очакваната сума, сертифицирана по изпълнени проекти до 31.12.2018 е 9.6 млн евро, а общия брой от 26 обекта ще бъдат подкрепени в края на 2018 г. (междинна цел) където целевата стойност е 138 обекта.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие	43 229 029,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	43 229 029,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	43 229 029,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	43 229 029,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	5 - Регионална социална инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	6
Наименование на приоритетната ос	Регионален туризъм

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	6с
Наименование на инвестиционния приоритет	Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Приоритетната ос е насочена към опазване, популяризиране и развитие на културното наследство, чрез развитие на регионалния туризъм.</p> <p>В България има близо 30 хиляди обекта на недвижими културни ценности от световно, национално, регионално и местно значение. Анализите показват, че от една страна има много обекти, които или не съществуват или са загубили културната и историческата си стойност, а от друга страна е невъзможно да бъдат подкрепени всички тези културни ценности. В допълнение към това, опитът от изпълнението на ОПРР 2007-2013 г. доказва, че е по-подходящо да бъдат финансирани ограничен брой, предварително определени културни атракции от национално и световно значение и религиозни обекти, разположени на цялата територия на страната. Това ще допринесе за по-целенасочено усвояване на средствата и формиране на завършен конкурентоспособен туристически продукт, базиран на определени туристически атракции, който ще има положителен ефект върху интегрираното устойчиво и балансирано развитие на районите, като ще се избегне частичното финансиране и конкуренцията между много и еднотипни обекти.</p> <p>В тази връзка, политиката за регионално развитие ще се съсредоточи върху изведени приоритетни обекти измежду 1400-те културни ценности от световно и национално значение с потенциал за привличане на туристи.</p> <p>Основните изводи от анализа на развитието на туризма са, че страната се характеризира с развит морски и зимен планински туризъм и разполага със сравнително голяма и добра като качество леглова база. Въпреки това, в регионален план съществуват големи различия в развитието на туризма. В бъдеще трябва да се обърне по-голямо</p>

	<p>внимание на развитието на културния туризъм, за което страната има добър потенциал.</p> <p>Диверсифицирането на туристическите продукти и дестинации ще намали сезонния натиск върху Черноморското крайбрежие и планинските курорти.</p> <p>В проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г. като стратегически цели са посочени опазването и ефективното използване на туристическите ресурси (вкл. културните); увеличаване на дела на специализираните видове туризъм, вкл. културен (във всичките му форми - исторически, археологически, етнографски и поклоннически) и стимулиране на интегрираното регионално развитие на туризма.</p> <p>В списъка на ЮНЕСКО на световното културно наследство са включени 11 български обекта. По този начин България се нарежда на 21-во място по конкурентоспособност на културните ценности. Според статистическите данни България се нарежда на трето място в Европа по брой на ценните археологически паметници, след Италия и Гърция.</p> <p>Туристическото райониране, съгласно Закона за туризма, което се подкрепя от проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030, ще доведе до утвърждаване на някои видове туризъм чрез насочване на пазарите в определени райони със сходни характеристики на туристическите продукти.</p> <p>Дейностите, подкрепяни по Приоритетна ос "Регионален туризъм" на Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020, са насочени към реализиране на основните стратегически цели, заложи в проекта на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г., което ще доведе до адекватна реализация на неизползваните възможности на културния туризъм и до неговото устойчиво развитие, като се отчитат предимствата на многообразието, уникалността и автентичността на ресурсите, за да се постигне баланс между развитието на културния туризъм и опазването на ресурсите.</p>
--	--

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
61	Вътрешно потребление на туризъм	млн. евро	По-слабо развити региони	3 748,79	2011	3 861,75	НСИ, раздел “Туризъм”, индикатор за “Вътрешно потребление на туризъм”: http://www.nsi.bg/en/content/7090/tourism-satellite-accounts ; Публичен ИСУН, МК, общини	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Примерни допустими дейности: <ul style="list-style-type: none">Развитие на културни и исторически атракции от национално и световно значение, като например, консервация и реставрация, възстановяване, опазване, експониране, социализиране, оборудване, въвеждане на техники и програми за интерпретация и анимация и др., в т. ч. възстановяване, опазване, експониране, реставрация и реконструкция на религиозни обекти с национално и световно значение, включително и дейности по вертикална планировка, подобряване на прилежащите пространства, както и подпомагане развитието на регионални продукти и пазарната информация, като маркетинг и изследвания на влиянието, регионални проучвания на посетителите, разработване на маркетингови и рекламни стратегии и програми за туристическия продукт, разработване на туристически пакети, рекламни дейности - подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за туристическия продукт, дигитализация на съответния обект и др., имащи пряко отношение към подкрепяните атракции и тяхната връзка със заобикалящата природна среда;Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, маршрути за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, посетителски информационни центрове);Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещението им (ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги, съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите и необходими за развитието на цялостен туристически продукт);Дребномащабни инвестиции, генериращи приходи в зони за търговия и хранене, настаняване, спортни съпръжения и съоръжения за отдих в рамките културната атракция или пряко свързани с нея в рамките на интегриран туристически продукт, който може да бъде финансиран само с финансови инструменти;Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи пряко отношение към подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности);	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<ul style="list-style-type: none"> • Съпътстващо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции; • Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиентски пътувания, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти за популяризиране на подкрепяните атракции; • Информирание на обществеността, включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно културното наследство и неговото опазване и съхранение; • Подобряване достъпа за хора с увреждания до обектите на културното наследство и съпътстващата инфраструктура. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Министерство на културата – за обектите държавна собственост в управление на МК, включително в партньорство с неправителствени организации за дейности за развитие на регионални туристически продукти; • Религиозни институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица – за обектите, собственост на съответните религиозни институции и техните местни поделения - юридически лица, включително в партньорство с неправителствени организации за дейности за развитие на регионални туристически продукти; • Общини – за обектите общинска собственост (или за държавна собственост с предоставено право на управление на общините), включително в партньорство с неправителствени организации за дейности за развитие на регионални туристически продукти; • Организации, изпълняващи финансови инструменти. <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на районите, в които ще се осъществяват инвестициите; • Посетителите и гостите на туристическите обекти и райони; • Хора с увреждания – подобряването на достъпността на средата за хора с увреждания ще допринесе за тяхното социално приобщаване. <p>Специфични територии:</p> <p>Инвестициите ще се осъществяват на територията на цялата страна. Въз основа на класификация по критериите на Методология за приоритизиране на обекти на културното наследство от национално и световно значение, културните обекти се подреждат по райони от NUTS</p>	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>2. В социално-икономическия анализ, разработен за нуждите на ОПРР 2014-2020 са определени 20 туристически общини съгласно праговите критерии на Brikenhauer (Брикенхауер), където долният праг за класификацията на една община като туристическа е 100 000 нощувки. Отчетено е, че тези общини и легловата база, която поддържат, могат да бъдат използвани като изходни места за развитие на регионалния туризъм.</p> <p>Обосновка:</p> <p>Методологията за приоритизиране на обекти на културното наследство от национално и световно значение отчита направените анализи на нуждите за развитие на туризма и необходимостта от опазване, популяризиране и стимулиране на развитието на културните ценности. В нея са отчетени действащите документи, засягащи културните обекти: Закон за културното наследство, списък на Юнеско за световното културно наследство, Национален регистър на паметниците на културата, Закон за защитените територии, Национална стратегия за регионално развитие, Насочваща бележка на ЕК за подкрепата на ЕФРР на инвестициите в култура, туризъм и спорт и проект на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г. Приоритизирането на обектите по райони от ниво 2 ще осигури пропорционално насочване на финансовия ресурс и равномерно териториално разположение на културните ценности, обекти на инвестициите. Това ще допринесе за развитието на икономиките на всички райони, а от друга страна ще се стимулира и устойчивото и балансирано регионално развитие.</p> <p>Наблюдава се тенденция за растеж на културния туризъм в световен мащаб. Докато в средата на първото десетилетие на 21 век около 40% от туристите в света са практикували този вид туризъм, сега (според проучване сред 10 000 души от цял свят, провеждано от visitbritain.com) 57% от туристите споделят, че избират културата или културното наследство като причина да пътуват. С оглед на тази тенденция, предлагането на туристически културно-исторически продукти в България е на сравнително ниско ниво, като се равнява на 11.1% от всички туристически продукти в страната.</p> <p>Реализирането на дейности по приоритетната ос ще допринесе основно за постигане на целите на Европа 2020, свързани с постигането на растеж и осигуряването на заетост. Дейностите, подкрепяни в рамките на тази приоритетна ос, ще осигурят възможност за възстановяване и съхранение на културни обекти от национално и световно значение и за повишаване атрактивността им за посетители, с оглед превръщането им в генератори на растеж и нови работни места. Така ще се реализира в максимална степен местният икономически потенциал на райони, които, поради липсата на производствени дейности или други стабилни източници на доходи и заетост, са с по-ниски темпове на развитие, като в същото време опазването на културното наследство ще има благоприятно устойчиво въздействие по отношение опазване на околната среда.</p> <p>От друга страна, инвестициите в регионален туризъм ще подпомогнат развитието и на съпътстващи икономически сектори, включително леката</p>	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>и хранително-вкусовата промишленост, и транспортните услуги в регионите. По този начин насърчаването на развитието на туризма в регионите ще допринесе за по-пълно реализиране на местния икономически потенциал и ще доведе до устойчив растеж и създаване на заетост. Анализите показват, че непреките ефекти от туристическия сектор са около три пъти по-високи от преките.</p> <p>Данните показват концентрация на туристическите дейности върху 5% от територията на страната, а с оглед неоползотворения потенциал за използване на богатото културно наследство са очевидни данните за възможностите на този сектор да генерира растеж и заетост в България – през 2011 г. туризмът в България е допринесъл пряко за 3,6% от БВП и 3,3% от заетостта (101 хил. работни места), а непреките ефекти от него се оценяват съответно като – 12,9% от БВП и 11,8% от заетостта (364 хил. работни места).</p> <p>Засиленото използване на финансови инструменти ще допринесе за развитие на публично-частното партньорство в регионите, привличане на частен капитал и по този начин растеж на регионалните икономики и осигуряване на заетост. Дейностите, свързани с внедряване на мерки за енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници ще подобрят енергийните характеристики на обектите и ще допринесат за опазване на околната среда и повишаване качеството на въздуха.</p> <p>Мерките за подобряване достъпността на обектите за хора с увреждания – не само от гледна точка на архитектурната среда, но и по отношение на тяхната визуализация, ще допринесат за социалното включване на хората в неравностойно положение.</p> <p>Съгласно Закона за туризма на територията на страната се създават туристически райони, с цел формиране на регионални туристически продукти и осъществяване на регионални маркетинг и реклама.</p> <p>Програмата дава възможност НПО, в т.ч. и туристически асоциации, да участват като партньори за дейности за създаване на регионални туристически продукти</p> <p>В тази връзка насърчаването и развитието на туризма чрез планираните в рамките на приоритетната ос интервенции ще бъде двигател за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на българските региони.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Предефинирани обекти:</p> <p>Концепцията на оперативната програма е да бъдат финансирани ограничен брой, предварително определени културни и исторически атракции от национално и световно значение и религиозни обекти с потенциал за развитие като комплексен туристически продукт и за привличане на туристически интерес.</p> <p>За определяне на културните обекти на интервенция е сформирана междуведомствена работна група с основна задача да изработи методология и да приоритизира обекти на културното наследство с национално и световно значение, които са допустими за финансиране по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.</p> <p>Съгласно разработената методология, около 165 от общо 1400 обекта с национално и световно значение са подбрани въз основа на социално-икономически анализ за нуждите на ОПРР 2014-2020, Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 и представянето на туристическите обекти на официалния туристически сайт на България, разработен от Министерството на икономиката и енергетиката - bulgariatravel.org.</p> <p>Преди да бъдат оценени обектите се разпределят по категория – разработени и нови/неразработени в съотношение 2/3 за разработени и 1/3 за нови/неразработени. Разработените обекти следва да бъдат части от одобрен инвестиционен проект, или да представляват част от регионален туристически продукт, създаден по ОПРР 2007-2013, или да са предмет на самостоятелна инвестиционен проект към съществуващ туристически продукт. По този начин, акцента попада върху обекти, които могат да бъдат надградени в периода 2014-2020.</p> <p>Методологията включва следните критерии:</p> <ul style="list-style-type: none">• Уникалност и значимост на обекта/ групата от обекти;• Собственост – уточнени, удостоверени и неоспорвани права на собственост и/или управление;	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<ul style="list-style-type: none"> • Потенциал за развитие на на обекта/ групата от обекти – оценява потенциала за развитие на по-значим туристически продукт, като в същото време оценява подготовката за и направените до момента инвестиции; • Концентрация на обекти – разглежда възможността за реализиране на интегриран продукт, включващ различни обекти; • Транспортна достъпност на обекта/ групата от обекти – мерки за осигуряване на инфраструктура за алтернативни видове транспорт; • Степен на застрашеност – отчита физическото състояние на обекта и необходимост от действия за неговото опазване; • Степен на проученост – определя степента на проученост; • Посещаемост в територията на общината, в която се намира обекта. <p>Обектите, които ще се финансират по приоритетната ос, са класирани по приоритетност съгласно Методологията за приоритизиране на обектите на културното наследство от национално и световно значение по система от критерии и съответна тежест.</p> <p>Списъкът с приоритетните обекти е одобрен от работна подгрупа за приоритизиране на подходящи за финансиране от ОПРР 2014-2020 обекти на културното наследство от национално и световно значение и се актуализира от Комитета за наблюдение на програмата.</p> <p>Работната подгрупа прие актуализирана Методология за приоритизиране на обекти на културното наследство от национално и световно значение. Министърът на регионалното развитие утвърди разработената от работната подгрупа Методология на 28.07.2014 г.</p> <p>Съгласно критериите, заложи в Методологията се извършва приоритизация на обектите от списъка с културни обекти от национално и световно значение.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите:</p> <p>Интервенциите за консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство ще се основават на мерките, финансирани в програмния период 2007-2013 г. В допълнение, туристическите продукти, изготвени през периода 2007-2013 г. ще бъдат свързани с</p>	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>инвестиционните дейности, предвидени в периода 2014-2020 г. и създадените регионални туристически продукти.</p> <p>Няма да се финансират проекти за отдалечени или труднодостъпни обекти, които нямат потенциал да привличат туристи.</p> <p>Ще бъде подкрепяна само дребно-машабна инфраструктура за културен и устойчив туризъм в съответствие с чл. 3(1)(д) на ЕФРР.</p> <p>Съгласно Методологията за приоритизиране на обекти на културното наследство от национално и световно значение, ще се дава приоритет на обектите, които са част от туристически продукт, разработен по ОПРР 2007-2013, и който може да бъде надграден като туристически продукт.</p> <p>Устойчиво развитие:</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за подобряване на околната среда, създаване на заетост и растеж, с ясен социално-икономически и екологичен ефект и въздействие. ПО „Регионален туризъм“ на програмата не съдържа дейности, които по някакъв начин могат да доведат до превръщане на масовия туризъм в заплаха за културното наследство.</p> <p>Интегриран регионален и международен маркетинг</p> <p>Разработените туристически продукти по тази приоритетна ос ще бъдат включени в мерките за международен маркетинг за устойчив туризъм на България, подкрепян по ОПИК, чрез координация между ОПРР 2014-2020 и ОПИК, съгласно посоченото в Раздел 8.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>Съгласно разработена от УО на ОПРР „Концепция за предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020“ е предвидена възможност за прилагане на финансови инструменти за предоставяне на възвръщаема подкрепа за проекти,</p>	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>насочени към повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение.</p> <p>Без да се нарушава водещата роля на предварителната оценка за финансови инструменти при идентифициране на пазарна неефективност или неоптимални инвестиционни ситуации, както и финансовите продукти, механизмите за избор на органи за прилагане на финансови инструменти и т.н. е планирано да се прилага подкрепа, чрез финансови инструменти за крайни получатели, които получават приходи от инвестицията от предоставяне на услуги или от предоставяне на инфраструктура за възмездно ползване. Мерките подкрепени, чрез финансови инструменти могат да обхващат отделни компоненти или цялостни решения от проектите, както и да се комбинират с безвъзмездна финансова помощ при доказана необходимост.</p> <p>По отношение на проектите, насочени към повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение е планирано до 50% от приоритета да бъде финансиран посредством финансови инструменти, като този подход подлежи на верификация от резултатите от предварителната оценка по смисъла на чл.37, ал.2 от Регламент 1303/2013.</p> <p>Предвижда се организиране на един финансов инструмент, пряко насочен към финансиране на туристически продукти за идентифицираните приоритетни обекти на културното наследство.</p> <p>Конкретният механизъм, структура на финансовите инструменти, типовете финансови продукти и предвидената безвъзмездна помощ ще бъдат конкретизирани въз основа на предварителната оценка за финансови инструменти, съгласно чл. 37, ал. 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.</p>	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Не се предвижда изпълнение на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO09	Устойчив туризъм: Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1 262 639,00	Публичен ИСУН, МК, Общини	Годишно
611	Разработени туристически продукти за обектите на културното наследство от национално и световно значение	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			30,00	Публичен ИСУН, Общини	Годишно

2.А.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	6 - Регионален туризъм
----------------	------------------------

Приоритетна ос	6 - Регионален туризъм
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос			6 - Регионален туризъм										
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
CO09	Изпълнение	Устойчив туризъм: Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			118 718			1 262 639,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			15 717 917,5			100 755 881,41	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на:

- Прогноза за времето за договаряне на всяка операция;
- Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и сумата която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018;
- Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране
- Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за междинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.

- На основата на тази методология са определени междинните цели за 2018 г. и целевите стойности на финансовия индикатор, съответно 15 717 917,50 евро и 100 755 881,41 евро.
- Избраният индикатор за продукт е представителен за Приоритетна ос 6 и отговаря на 100 % от алокирани за оста ресурси
- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраният индикатор за продукт и неговата междинна цел за 2018 г. може да се оцени адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.
- Междинната цел се основава на научените уроци от прогномен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от сключените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства.
- Целевата стойност на индикатора за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. При изчисляването им се взима предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира, че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на средната единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции които ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикатор за продукт на ПО 6 в рамката: Увеличаване на очаквания брой посещения в подкрепените обекти на културното и природно наследство от национално и световно значение и атракции

Съответстващ инвестиционен приоритет: Investment Priority 1 of Priority Axis 6: Conserving, protecting, promoting and developing natural and cultural heritage

Бюджет алокиран за специфичната цел: 100 755 881

Дял на бюджета на ПО 6 от 100 755 881 €: 100 %

Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:

1. Подготвителните действия за създаването на финансов инструмент за подкрепа по ПО 6 се предвижда да приключат до края на 2015 г.
2. Първата схема за предоставяне на безвъзмездна подкрепа ще започне през третото тримесечие на 2016 г.
3. Продължителността на проекта е планирано да бъде 2 години, с възможност за удължаване на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства и заемни средства, ако е необходимо.
4. На тази основа УО на ОПРР предвижда около 10 % от проектите за подкрепа на туристическа инфраструктура да бъдат завършени и съответните суми да бъдат напълно изплатени и сертифицирани до 31.12.2018 г.
5. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на съответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт.
6. Съгласно горепосочения очакван график за договаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Индикатор за продукт: Увеличаване на очаквания брой посещения на подкрепените обекти на културното и природно наследство и атракции

Мерна единица: посещения/година

Средна цена (евро): 71,8

Забележка: При изчисляване на междинните цели като се използва метода на средната цена, се прилага коефициент на редукция от 10% в резултат на инфлацията или други непредвидени обстоятелства.

- Съгласно статистиката на Националния статистически институт и на постигнатите резултати в подобни схеми за предоставяне на безвъзмездни средства в програмния период 2007-2013 г. (Подкрепа за паметници на културата с национално и световно значение допринасящи за устойчивото развитие на туризма), увеличението на посещенията в подкрепените обекти е 322 516 посещения, където са инвестирани общо 23 162 477 евро. Така средната цена е 71,8 евро за посещение. Бюджета на ПО 6 на ОПРР 2014-2020 е 100 755 881 евро (включено национално съфинансиране), а очакваната сума, сертифицирана по изпълнени проекти до 31.12.2018 е 9.4 млн евро, като за междинна цел е изчислено увеличение от 118 718 посещения на година в края на 2018 г. като целевата стойност е 1 262 639.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	094. Опазване, развитие и популяризиране на публични активи в областта на културата и културното наследство	85 642 499,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	42 821 250,00
ERDF	По-слабо развити региони	03. Подкрепа чрез финансови инструменти: рисково инвестиране и дялов капитал или еквивалентен инструмент	4 282 124,00

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	04. Подкрепа чрез финансови инструменти: заем или еквивалентен инструмент	38 539 125,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	85 642 499,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	85 642 499,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	6 - Регионален туризъм
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	7
Наименование на приоритетната ос	Регионална пътна инфраструктура

- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- ☐ Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- ☐ За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	7b
Наименование на инвестиционния приоритет	Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

ID на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Развитието на пътната инфраструктура на България е базисна предпоставка за интегрирането в общоевропейската пътна мрежа, за ускоряване на регионалното сближаване, за устойчиво развитие на икономиката и за подобряване на екологичната обстановка в страната. Транспортът играе ключова роля за развитието на всяко модерно общество, като средство за икономическо развитие и предварително условие за постигане на социална и регионална кохезия. Транспортният сектор на България е от изключителна значимост за повишаване конкурентоспособността на националната икономика и за обслужване на населението. Развитието на транспортния сектор е от съществено значение за утвърждаването на външнотърговските и вътрешнотърговските връзки на страната и на туризма. Интегрирането на територията на страната чрез по-добра достъпност и мобилност се явява фактор от решаващо значение за повишаване на регионалната конкурентоспособност, развитието и растежа и създаването на работни места.</p> <p>Подобряването на транспортните връзки между градовете и прилежащите им територии, чрез реконструкция и модернизация на съществуващите връзки, ще позволи значително намаляване на продължителността на пътуванията, което от своя страна ще разшири обхвата на въздействие на главните регионални центрове и ще им даде възможност да предлагат услуги с по-високо качество. В допълнение, това ще подобри и достъпа на периферните и икономически по-слабо развити територии до големите индустриални центрове.</p> <p>Предвижданите инвестиции в пътната инфраструктура ще надградят реализираните проекти по ОПРР 2007-2013 г.: до септември 2012 г. общата дължина на рехабилитираните пътища е 502 километра, от които 268 километра са</p>

	<p>общински и 234 километра са републикански пътища.</p> <p>Мерките и дейностите по Оперативната програма ще спомогнат за постигане на целите, заложи в секторните документи в областта на транспортната инфраструктура, един от които е Стратегия за развитие на транспортната система в Република България до 2020 г.-дългосрочен стратегически документ, който цели да очертае най-важните насоки за развитие на транспортната система в следващия десетгодишен период. Въз основа на определените в нея приоритети и мерки е изготвена Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България. Тази стратегия дефинира рамката за постигане на желанието на България да има устойчива пътна система, базирайки се на основните стратегически цели на Стратегия за развитие на транспортната система в Република България до 2020 г., а именно</p> <p>1. Развитие на устойчив транспортен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Намаляване на отрицателното влияние на транспорта върху околната среда и климата - Интегриране на българската транспортна система в европейската - Осигуряване на висока степен на безопасност и сигурност на транспортната система. <p>2. Подобряване на регионално и социално развитие и свързаност.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобряване на регионално ниво на достъпа до транспортните коридори и стимулиране развитието на граничните райони <p>В Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020 са определени целите за развитие на пътната инфраструктура до 2020 г., както и финансовите и технически средства за тяхното постигане. Тази програма включва списък с приоритетни пътни отсечки, от които с помоща на Методика за приоритизиране са определени пътните отсечки, които ще бъдат предложени за финансиране по настоящата ос.</p>
--	---

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
711	Пътникопоток, Цел: увеличение	хиляди души	По-слабо развити региони	102 383,00	2013	126 507,00	Агенция „Пътна инфраструктура“	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.
712	Товаропоток, Цел: увеличение	хиляди тона	По-слабо развити региони	160 267,20	2012	172 770,26	Агенция „Пътна инфраструктура“	Два пъти за периода: 2017 и 2021 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, които обслужват вътрешнорегионални връзки и осигуряват възможности за развитие на специфичния икономически потенциал, чрез връзка и достъп до TEN-T мрежата;• Инженерни решения за зелена инфраструктура при изпълнение на гореописаните дейности - препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (знаци, светлини, рефлекторни устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еконадлези за диви животни, ландшафтен тунел, канали и водостоци, тунелчета за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо. <p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none">• Агенция Пътна инфраструктура <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none">• Подкрепата е насочена към цялото население на страната и в частност населението на периферни отдалечени региони, което чрез по-добрата свързаност и възможности за мобилност, ще може да се възползва от предлаганите в градските центрове услуги, в контекста на градско-селското сътрудничество;• Дейностите пряко адресират представителите на местния и регионален бизнес, за който ще бъде осигурен по-добър достъп до единния европейски пазар.	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Обосновка:</p> <p>Социално-икономическият анализ извежда като основна закономерност ниското качество на пътната мрежа и инфраструктура. Лошо е състоянието на транспортните връзки между градските центрове. Съгласно анализите, 62% от републиканската пътна мрежа (РПМ) е от третокласни пътища, второкласните пътища са 20,7%, а 1-ви клас са 15%. Магистралите имат най-малък относителен дял – 2,3%. Следва да се направи уточнението, че тук не се включват общинските пътища, които не са част от РПМ. Основният извод е, че в България преобладава ниският клас пътища и в по-голямата си част те са в лошо състояние.</p> <p>Особено тревожно е състоянието на третокласните пътища, които представляват 2/3 от РПМ и служат за разпределение на трафика в страната като осигуряват достъп до пътища от по-висок клас и TEN-T мрежата. Вследствие на това, по-малките и отдалечени населени места ще продължат да бъдат изолирани и това ще доведе до сериозно забавяне в използването на техния потенциал за икономически растеж.</p> <p>Съгласно НКПР 2013-2025 г. съответствието между ранга на урбанизационните центрове и функциите им в структурата на селищната мрежа и степента на транспортното им обслужване, е предпоставка за устойчивото функциониране на избрания модел на умерен полицентризм. От особена важност за функционирането на този модел се явява пътната инфраструктура с регионално и местно значение, която допълва функциите на пътната мрежа с национално значение (TEN-T мрежата). Рехабилитирането на републиканската пътна мрежа от регионално значение ще подобри свързаността и достъпността на мрежата от градове с TEN-T мрежата.</p> <p>В по-слабо развитите периферни райони затрудненият транспортен достъп води до липса на ефективна икономическа дейност, високи равнища на безработица, процес на обезлюдяване на населените места и недостатъчно предлагане на обществени услуги.</p> <p>Концепцията е да бъдат финансирани определен брой пътни отсечки от национално и регионално значение, осъществяващи връзка с TEN-T мрежата, предварително определени на базата на разработена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, с които Агенция „Пътна инфраструктура” ще кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020. Избраните критерии в методиката са насочени към подобряване и изравняване на експлоатационното състояние на пътищата чрез намаляване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури и се основават на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020г., на Стратегията за развитие на транспортна система в Република България до 2020 г. и на целите на Стратегия Европа 2020.</p> <p>Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020г., дефинира рамка за постигане на желанието на България</p>	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>да има устойчива пътна система. Устойчива пътна система е тази, която създава възможности за намаляване на емисиите на въглероден диоксид, намаляване на времетраенето и увеличение на комфорта на пътуванията, чрез оптимизация на поддръжката и развитие на пътната мрежа, способстващи за икономическо развитие. Стратегията оценява факта, че цялата пътна мрежа е взаимосвързана независимо от класа на пътищата. Всяко влошаване на състоянието на по-ниските класове пътища би имало отрицателен ефект върху експлоатационната ефективност на цялата пътна мрежа. По-ниските класове пътища, свързващи по-малки населени места, имат социално значение и спомагат за икономическо развитие, като намаляват миграцията към големите градове и по този начин намаляват нуждите от изграждане на скъпа градска инфраструктура, а също така намаляват и задръстванията, емисиите на парникови газове и отрицателния ефект от климатичните промени. Основните принципи на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020г. са :</p> <p><i>Свързаност:</i> Свързаността има пряка връзка с националната интеграция и се отнася главно за републиканската, и по-малко за общинската пътна мрежа, свързваща областните центрове, както и основните международни коридори. Свързаността допринася също така за икономическото развитие на страната, свързвайки националните и международните пазари със зоните на производство и потребление. Принципът на свързаност се отнася главно за приоритетен подход за рехабилитация и модернизация на републиканските пътища. В рамките на стратегията това включва: (1) постигане на регионален баланс в развитието на националните коридори, за да се свържат основните социални, културни и търговски центрове; (2) приоритет на международните коридори, за интегриране на републиканската пътна мрежа към европейската.</p> <p><i>Достъпност:</i> Концепцията за достъпност е свързана с ролята на третокласните и общинските пътища с цел подобряване на достъпа до по-слабо урбанизирани и периферни територии. Основната роля на по-ниските класове пътища е да служат на приоритетни икономически области, които допринасят за икономическия растеж – земеделски зони, туристически обекти, развитие на промишлени зони и зони с природни ресурси, достъп до пристанища, жп линии и гранични пунктове.</p> <p>В рамките на Средносрочната оперативна програма за изпълнение на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура на Република България 2014-2020 са заложили цели за развитието на пътната инфраструктура до 2020, както и финансовите и технически ресурси за постигането на това. Тази програма включва списък с приоритетни пътни отсечки, от които, с помощта на Методика за приоритизиране са определени пътните отсечки, които ще бъдат предложени за финансиране по настоящата ос.</p>	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Един от основните приоритети на Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г. е <i>Ограничаване негативното въздействие на транспорта върху околната среда и здравето на хората</i>. Чрез привеждане на транспортната инфраструктура в състояние, осигуряващо на превозните средства оптимален, по-екологичен и енергоспестяващ режим на работа ще бъде ограничено вредното влияние на транспорта върху околната среда, климата и качеството на живот на хората.</p> <p>Друг основен приоритет на Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г. е <i>Постигане на висока степен на безопасност и сигурност на транспорта</i>. Този приоритет е в съответствие с основните насоки на транспортната политика на ЕС за осигуряване на безопасност на видовете транспорт и опазването живота и здравето на потребителите на транспортни услуги.</p> <p>Чрез подобряване на технико-експлоатационното състояние на пътни отсечки по ОПРР 2014-2020 ще се подобри развитието на мултимодалния транспорт и екологичната обстановка. Също така, ще се намали времето за транспорт и осигуряване на постоянна скорост на движение, което от своя страна ще намали отделянето на вредни емисии и парникови газове от автомобилите, ще подобри екологичната обстановка, което е една от целите на Европейския съюз за програмен период 2014-2020 г.</p> <p>При проектирането на приоритизирани пътни отсечки за финансиране по ОПРР 2014-2020 ще залегне изпълнението на <i>Зелена инфраструктура</i>, във връзка с което ще се осъществяват зелени предложения срещу шума в градска среда, както и мерки свързани с възстановяване на свързаността между хабитатите. Мерките във връзка с изпълнението на <i>Зелена инфраструктура</i> ще залегнат в различна степен при проектирането на пътните участъци, в зависимост от това какъв вид строителство на пътни отсечки ще се осъществява.</p> <p>При предвиждане на ново строителство на пътища е задължително условие да се изготви анализ разходи-ползи (при приоритизиране на такава), като и извършване на ОВОС, съгласно действащото българско законодателство.</p> <p>Инвестициите в първокласна, второкласна и третокласна пътна мрежа ще помогнат за осъществяване на част от целите на Стратегия Европа 2020, както следва:</p> <p>Растеж и заетост – Увеличената мобилност в рамките на ЕС създава потенциал за икономически растеж в регионите. Планираните инвестиции в пътна инфраструктура ще създадат възможности за развитие на специфичния икономически потенциал на регионите чрез повишена мобилност и достъп до пазари. Те ще доведат до подобряване на бизнес климата като основна предпоставка за привличане на инвестиции и създаване на нови работни места. Особена добавена стойност ще имат инвестициите в райони с потенциал за развитие на туризъм, тъй като ще</p>	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>осигурят достъпа до туристическите обекти и ще увеличат посещаемостта.</p> <p>С оглед на направените вече инвестиции и предстоящото увеличение на предвидените средства по програмите за развитие на селското стопанство и имайки предвид, че по-голямата част от селскостопанската продукция е нетрайна, е необходимо да бъде осигурен бърз превоз на готовата продукция до съответните пазари и комбинати за преработването им. Това може да се осъществи с по-добри третокласни пътища, което от своя страна би довело до увеличаване на работните места, свързани с тези производства.</p> <p>Климат и енергия – рехабилитацията на пътната инфраструктура ще допринесе за развитието на мултимодални транспортни системи и по този начин до подобряване състоянието на околната среда. Подобряването на качествените характеристики на пътищата ще съкрати времето за придвижване и ще осигури поддържането на постоянна скорост на превозните средства, като по този начин ще допринесе за намаляване емисиите на парникови газове. Сектор „Транспорт” е определян като един от най-замърсяващите околната среда сектори в документи на европейско ниво (напр. Бялата книга – Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство – към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите (COM(2011) 144 окончателен), както и на национално ниво (напр. „Анализ на риска и оценка на уязвимостта на секторите в българската икономика от измененията на климата“ и Третия Национален план по изменение на климата за периода 2013 – 2020 г.). В тази връзка може да се отчете, че инвестиции, насочени към подобряване на пътната инфраструктура, ще окажат положително въздействие върху състоянието на околната среда.</p> <p>Образование, бедност и социално изключване – Модернизираната третокласна пътна инфраструктура ще осигури възможност за избор на местното население на вид и място на образование и здравни услуги и ще спомогне за предотвратяване на социалната изолация на отдалечените райони със затруднен транспортен достъп. Развитието на пътната инфраструктура в България е основна предпоставка за интеграцията в пан-европейската транспортна мрежа, за улесняване на регионалното сближаване, за постигане на устойчиво икономическо развитие и за подобряване на състоянието на околната среда. Транспортът има ключова роля за развитието на съвременното общество като средство за икономическо развитие и предпоставка за социално и териториално сближаване. Транспортният сектор в страната е от важно значение за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и за предоставяне на услуги на населението. В тази връзка инвестициите по приоритетната ос са предназначени за подобряване на достъпността на българските градове и тяхната свързаност с TEN-T мрежа.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Проектите ще бъдат избрани в съответствие с Методика и критерии за приоритизиране на пътни участъци, разработени от АПИ.</p> <p>Методиката включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Критерий за допустимост</u>: Оценка на пътните отсечки съгласно връзката им с TEN-T мрежата - пътните участъци, които не осигуряват директна връзка с TEN-T мрежата не се оценяват по дадените по-долу критерии и не се финансират по ОПРР 2014-2020. • Оценка на пътните отсечки съгласно стойността на спестеното време в евро/годишно на км., получено в резултат от рехабилитацията /реконструкцията на участък; <p>Критерият е избран поради факта, че от съществено значение за правилното планиране и осъществяване на устойчиво развитие на пътната мрежа на България е съобразяването с фактори като перманентното нарастване на общия брой автомобили и подобряването на динамичните им показатели, както и повишаване на екологичните им характеристики. Необходимо е да се съхрани състоянието на пътната мрежа и да се максимизира нейното използване, чрез намаляне разходите на бизнеса и увеличаване на търговските потоци в национален и международен мащаб.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осигурява достъп до друг вид транспорт (воден, сухоземен, въздушен), по-близкия край на участъка не трябва да бъде на повече от 50 км от връзката с другия вид транспорт. <p>Този критерий съответства на един от основните принципи залегнали при разработването на Стратегия за развитие на транспортната система на РБългария до 2020 г., а именно интегрален подход, разглеждащ транспортния сектор като цяло и във взаимосвързаността на отделните видове транспорт, които се конкурират и взаимодействат помежду си, както и на основния принцип на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в България „свързаност“. Важно значение за регионалния растеж с оглед трансграничните връзки, има достъпа до други видове транспорт.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осъществяват връзка на Гранични контролно пропускателни пунктове на България с TEN-T мрежа; 	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултиmodalни възли
<p>Критерият е избран в съответствие с принципа на „свързаност“ и интегрирането на пътната транспортна мрежа на България в общеевропейската в съответствие с общата политика на ЕС за развитие на TEN-T мрежата. Тази политика е насочена към интегриране в европейското пространство и намаляване изолацията на периферните райони чрез развитие на пътна инфраструктура.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на пътните отсечки по технико-експлоатационно им състояние; Критерият е избран в съответствие с принципа на Стратегия за развитие на транспортната система на РБългария <i>“Ограничаване негативното въздействие на транспорта върху околната среда и здравето на хората”</i>. • Оценка на пътните отсечки съгласно индикатор за комфорт при движение; <p>В основата на този критерий е заложено измерване на надлъжната равност на оценявания пътен участък, като същинското измерване се осъществява чрез автоматизирани системи за измерване на показателя IRI (съгласно ТС 2014). Въвеждат се две различни нива на равност, в зависимост от условията на терена (равнинен, хълмист или планински). В резултат на извършената рехабилитация/реконструкция на определена пътна отсечка се увеличава равността на пътната настилка;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на пътните отсечки съгласно приноса им в развитието на регионите; <p>Критерият съответства на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014 - 2020 г., че цялата пътна мрежа е взаимосвързана независимо от класа на пътищата. Всяко влошаване на състоянието на пътища с по-нисък клас би имало отрицателен ефект върху експлоатационната ефективност на цялата пътна мрежа.</p> <p>Строителството, реконструкцията и рехабилитацията на избраните по този критерий пътни участъци ще окаже положителен ефект върху балансираното териториално развитие и намаляването на неравенствата на централните градски и периферните селски райони, както и повишаването на функционалните връзки между населените места. От своя страна с подобряването на икономическото състояние в регионите биха се постигнали трайни резултати в борбата с демографския срив и обезлюдяването в част от тях, респективно ще се допринесе за постигането на една от водещите цели на ЕС до 2020 г, а именно намаляване на бедността и социалното изключване.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осъществяват връзка на обекти от културното и природно наследство с TEN-T мрежа; <p>Критерият е избран, поради факта, че туризмът е водещ, бързо разрастващ се икономически сектор в България по отношение на валутните</p>	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
приходи, дела в БВП и разкриването на нови работни места. Неговото развитие допринася за развитието и на другите отрасли на националната икономика, за диверсификация на икономическите дейности в слаборазвитите региони, за повишаване на социално-икономическото благосъстояние и качеството на живот на населението. Добре изградената инфраструктура се явява благоприятно условие за стопанската инициативност, респективно и за бизнеса. Същевременно се осигурява достъп до обектите на културно и природно наследство, което оказва въздействие върху развитието на туризма.	

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO14	Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			681,34	АПИ, Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	7 - Регионална пътна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос			7 - Регионална пътна инфраструктура										
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
CO14	Изпълнение	Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			256			681,34	Публичен ИСУН	Публичен достъп
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			88 393 032.45			194 526 920,00	Публичен ИСУН	Публичен достъп

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

- Междинната цел за финансовия индикатор се изчислява на основата на :
 - Прогноза за времето за договаряне на всяка операция
 - Очаквана продължителност на проектите в рамките на всяка операция и сумата която се очаква да бъде изплатена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г.
 - Целевата стойност и стойността на междинна цел реферират към общия бюджет, включително националното съфинансиране.
 - Стойността на междинната цел за финансовия индикатор включва суми, сертифицирани за завършени проекти, които продукти ще допринесат за междинните цели на индикаторите за продукт, както и сертифицирани суми за незавършени проекти.
 - На основата на тази методология са определени междинните цели за 2018 г. и целевите стойности на финансовия индикатор, съответно 88 393 032,45 евро и 194 526 920 евро
- Избраният индикатор за продукт е представителен за Приоритетна ос 7 и отговаря на 100% от алокираните ресурси за оста.
- Избраният индикатор за продукт може да бъде измерен веднага след приключването на проектите, тъй като те са свързани с директен продукт на инвестициите и може да се отчете директно от бенефициентите при приключване на проекта. По този начин индикаторът за продукт е ясен с обективно проверими постижения. Не са необходими допълнителни изследвания и проучвания за отчитане на индикаторите за продукт. В тази връзка избраният индикатор за продукт и неговата междинна цел за 2018 г. може да се оцени адекватно, за да се представи точно напредъка на изпълнението на приоритетната ос.

- Междинната цел се основава на научените уроци от прогномен период 2007-2013 и на точното изчисляване на резултатите от сключените проекти и последващото верифициране и сертифициране на изплатените средства.
- Целевата стойност на индикатора за продукт е изчислена чрез измерване на ефективността на подобни операции изпълнени през програмен период 2007-2013 г. при зичисляването им се взима предвид национално финансиране и принос от ЕФРР. Това гарантира че междинните и финални цели са реалистични и са на основата на резултати от предишен опит. Водещият принцип приложен в методологията е изчисляване на средната единична цена за подобни ефективно осъществени операции в предишния програмен период. На тази база се изчислява индикатора за продукт за операции които ще бъдат осъществени до края на 2018 г. Методът на средната цена за единица продукт е в съответствие с Концепцията и Препоръките за мониторинг и оценка. Тази методология е също изцяло синхронизирана с разпоредбите на Ръководство за рамка за изпълнение и резерв за периода 2014-2020 г.

Индикатор за продукт на ПО 7 в рамката: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища

Съответстващ инвестиционен приоритет: Investment Priority 1 of Priority Axis 7: Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли

Бюджет алокиран за специфичната цел: 194 526 920

Дял на бюджета на ПО 7 от 194 526 920 920 €: 100 %

- Междинната цел на индикатора за продукт в Рамката за изпълнение е изчислена като се взима предвид следното:
1. Първата схема за предоставяне на безвъзмездна подкрепа на образователна инфраструктура ще започне през последното тримесечие на 2015.
 2. Продължителността на проекта е планирано да бъде 2 години, с възможност за удължаване на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства, ако е необходимо
 3. На тази основа УО на ОПРР предвижда около 40% от проектите за пътна инфраструктура да бъдат завършени и съответните суми да бъдат напълно изплатени и сертифицирани до 12.31.2018.
 4. Продуктите получени в резултат на завършените проекти и съответстващи на индикатора за продукт са изчислени на базата на сумата сертифицираните средства до 31.12.2018 разделена на суответната средна цена, получена от сходни операции, реализирани през предходния период. този метод се използва за изчисление на междинни цели за 2018 г. за съответните индикатори за продукт.

5. Съгласно горепосочения очакван график за ддоговаряне и изпълнение е изчислена междинната цел на индикатора за продукт като се използва метода на средната цена:

Индикатор за продукт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища

Мерна единица: километри

Средна цена (евро): 256 955,3

- Забележка: При изчисляване на междинните цели като се използва метода на средната цена, се прилага коефициент на редукция от 10% в резултат на инфлацията или други непредвидени обстоятелства.
- Съгласно наличните статистически данни, общата дължина на реконструирани и модернизирани пътища в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездни средства в програмния период 2007-2013 г. е 971 км. при инвестиране на средства в размер 249 577 335 евро. Така цената за километър се изчислява на 256 955 евро. Бюджета на ПО 7 на ОПРР 2014-2020 е 194 526 920 евро (включено национално съфинансиране) а очакваната сума, сертифицирана по изпълнени проекти до 31.12.2018 е 73,2 млн евро: общо 256 км. пътища се очаква да бъдат реконструирани и модернизирани до края на 2018 г. (междинна цел), като целевата стойност за 2023 е 681,34 км.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	034. Друг реконструиран или ремонтиран път (магистрала, национален, регионален или местен път)	165 347 882,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	165 347 882,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	165 347 882,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	165 347 882,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	7 - Регионална пътна инфраструктура

2.Б ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, ЗАСЯГАЩИ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.Б.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	8
Наименование на приоритетната ос	Техническа помощ

2.Б.2 Обосновка за определяне на приоритетна ос, включваща повече от една категория региони (когато е приложимо)

Н/П

2.Б.3 Фонд и категория региони

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)
Европейск и фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
----	----------------	---

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
1	Повишаване ефективността на Управляващия орган	<p>Приоритетната ос е насочена към укрепване и повишаване на институционалния капацитет на Управляващия орган и на бенефициентите по оперативната програма. Целта на приоритетна ос е да се осигури безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на програмата, осигурявайки по този начин високо ниво на усвояване на фондовете от ЕС.</p> <p>Ще бъдат продължени добрите практики от период 2007-2020, като система за обучение и квалификация на служителите на Управляващия орган, осигуряване на външна експертиза при осъществяване на проверките на място, осигуряване на достатъчно работни и архивни помещения, както и необходимото техническо оборудване.</p> <p>Опитът показва, че добрите резултати са в пряка зависимост с финансовата мотивация на служителите, особено когато допълнителното материално стимулиране се основава на обективна оценка на постигнатите резултати. За целта ще продължи да се прилага единния подход за всички управляващи органи, съгласно ПМС, одобрено с указ № 129/26.06.2012.</p> <p>Ще бъде подкрепена експертизата в специфични направления като обществени поръчки, държавни помощи и финансови инструменти.</p>

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		1 - Повишаване ефективността на Управляващия орган									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
810	Средно време изисквано за плащане на бенефициента от момента на подаване на искането за възстановяване	дни			50,00	2013			40,00	Оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020	При изготвянето на оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020
811	Усреднено време за одобрение на проекта (подаване на проекта и подписване на договор)	дни			118,00	2013			83,00	Оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020	При изготвяне на оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
2	Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020	<p>Целта е да се подобри административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020, с цел по-ефективно изпълнение на програмата..</p> <p>В тази връзка в рамките на ОПРР 2007-2013 беше направен анализ на капацитета на конкретните бенефициенти на ОПРР 2014-2020 (министерства и агенции) и на 36 бенефициенти общини в обхвата на агломерационните ареали и бяха изготвени планове за действие за укрепване на капацитета им. Дейностите по проекта бяха насочени както към определяне на нуждите на съответните бенефициенти във връзка с подготовката и изпълнението на проекти през периода 2007-2013, така и към оценка на капацитета и готовност на бенефициентите за следващия програмен период.</p>

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
		<p>Анализът на капацитета на бенефициентите е структуриран в няколко основни направления, както следва: стратегическо планиране; структурни звена, ангажирани с проекти; човешки ресурси; процедури и процеси; досегашен опит; финансови ресурси; технически ресурси. В изброените направления са формулирани съответни области за подобрене и са набелязани мерки за изпълнение с цел подобряване на капацитета. В допълнение са отправени общи препоръки на ниво централна администрация: УО на ОПРР 2014-2020, Министерски съвет и други органи на централната администрация.</p> <p>Основните нужди на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 могат да се обобщят в следните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> о непрекъсната необходимост от повишаване компетенциите на персонала, зает с подготовката и управлението на проекти; о нужда от повишаване на мотивацията и възнагражденията на експертите, заети с подготовка и управление на проекти; о необходимост от осигуряване на техника и оборудване за звената, заети с подготовката и управлението на проекти, в това число компютърна техника, специализиран софтуер, превозни средства и др. <p>В допълнение, предвид силната градска насоченост на ОПРР 2014-2020, приоритетна ос „Техническа помощ ще предостави възможност за активизиране на мрежите от градове и сътрудничество с европейски мрежи от градове и участие в европейски гардски форуми.</p> <p>Приоритетната ос ще бъде насочена към задоволяване тези потребности на бенефициентите с оглед осигуряване ефективно усвояване на средствата и качествено изпълнение на проектите.</p>

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		2 - Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
820	Ниво на удовлетвореност на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 от техническа подкрепа и обучения	%			73,70	2014			75,00	Оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020	При изготвяне на оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
3	Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020	<p>Поради обхвата и броя на потенциалните бенефициенти мерките за публичност и информираност са от особено значение.</p> <p>Целта е насочена към изпълнение на националната комуникационна стратегия на България и изискванията на чл. 115 от Регламент 1303/2013.</p> <p>Целта до обществеността да достигне информация относно финансовата подкрепа от ЕС, което да стимулира по-широко гражданско участие в процесите на формулиране на проекти и наблюдение на тяхното качествено изпълнение, а също така да информира бенефициентите на програмата за възможностите за финансиране, добри практики, постигнати резултати и т.н.</p>

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		3 - Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
830	Ниво на обществена осведоменост за ОПРР 2014-2020	%			15,00	2013			40,00	Проучвания в рамките на оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020	При изготвяне на оценка на въздействието на ОПРР 2014-2020

2.Б.6 Действия, които ще получат подкрепа, и очакваният им принос за постигането на специфичните цели (по приоритетни оси)

2.Б.6.1 Описание на действията, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
<p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Предоставяне на техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ОПРР 2014-2020; Подкрепа за изготвяне на наръчници, правила, процедури, насоки и зисквания за кандидатстване, методики и др. Доставка и поддръжка на компютъризирана информационна система (хардуер и софтуер) и на офис оборудване, необходимо за управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР 2014-2020; Оценка на изпълнението на ОПРР 2014-2020 (включително текуща оценка); Подкрепа за извършване на мониторинг върху изпълнението на проектите от бенефициентите - проверки на място и свързаните с тях отчети, вътрешни системи за контрол, съблюдаване спазването на процедурите за обществени поръчки,и др.; 	

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
	<ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за финансовия контрол и одит (включително проверки на място и свързаните с тях отчети, вътрешни системи за контрол, съблюдаване спазването на процедурите за обществени поръчки и др.); • Подкрепа за извършване на вътрешен контрол върху дейността на регионалните отдели на УО - проверки на място, организиране на текущи срещи и др.; • Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти; • Организиране на работата, текущи разходи и обучение на Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020; • Наем и поддръжка на дълготрайни материални активи за нуждите на УО на ОПРР 2014-2020; • Осигуряване на подкрепа за дейности свързани с приключване на програмен период 2007-2013 г. • Подкрепа за разработване и разпространение на анализи, анкети, социологически проучвания и допитвания до общественото мнение; • Консултантска помощ за идентифициране на проектни идеи и т.н.; • Възнаграждения включително осигуровки, и допълнително материално стимулиране за Управляващия орган на ОПРР 2014-2020 и бенефициентите, обезпечаване на пътувания на служителите, участващи пряко в програмирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР 2014-2020; • Обучение на персонала на бенефициентите и УО на ОПРР 2014-2020 (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.), с основен фокус върху закона за обществени поръчки, предварителния контрол и законодателството и изискванията в областта на държавните помощи и финансови инструменти, по отношение интервенциите по ОПРР; • Подкрепа за дейности свързани с изпълнение на приложими предварителни условия по програмата и за насърчаване и участие в междурегионално и трансгранично сътрудничество на заинтересованите страни. • Подкрепа за подготовката на документи за следващия програмен период (консултации, проучвания, наръчници и др.) • Изготвяне и поддръжка на интернет страница, участия в медиите, информационни филми и клипове по телевизията, реклами и други контакти с пресата; • Публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и др.; • Организиране на конференции, "пътуващи" изложби и семинари, информационни кампании, анализи на общностите, кръгли маси и фокус групи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране на гражданската подкрепа и отговорност за предлаганите инвестиции. • Подкрепа за привличане на обществен интерес и повишаване на обществената информираност за обхвата, целите и резултатите на ОПРР 2014-2020 и за приноса на Общността; • Подкрепа за привличане на интереса на потенциалните бенефициенти на ОПРР 2014-2020, информиране за финансовите възможности, предоставени от ЕФРР чрез ОПРР 2014-2020 и разясняване на критериите за допустимост до финансовите ресурси на програмата;

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
	<ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за разпространение на документи, свързани с ОПРР 2014-2020 (правила, процедури, насоки, методики и др.); • Изготвяне и изпълнение на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 на базата на направените оценки; • Оценка на потребностите от обучение и консултация; • Предоставяне на техническа помощ за градовете бенефициенти по Приоритетна ос 1 за създаване на градски мрежи и участие в мероприятия на европейско ниво свързани с устойчивото и интегрирано градско развитие. • Доставка на хардуер и софтуер за бенефициентите, свързани с изпълнението на ОПРР 2014-2020, в изпълнение на планове за укрепване на капацитета на бенефициентите. • Разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, обучителни материали и др.) за улесняване на изпълнението на ОПРР 2014-2020; • Осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране в рамките на ОПРР 2014-2020;
	<p>Конкретни бенефициенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Управляващ орган на ОПРР 2014-2020; • Бенефициенти на ОПРР 2014-2020.
	<p>Обосновка:</p> <p>За служителите на УО и бенефициентите на ОПРР 2014-2020 дейностите, свързани с изграждането на капацитет, са ключов елемент за осигуряването на успешно управление и изпълнение. На базата на резултатите и придобитите знания по проектите, финансирани и изпълнени през предишния програмен период, приоритетна ос “Техническа помощ” ще продължи да обръща особено внимание на укрепването и развитието на административния капацитет за изпълнение на централно, регионално и местно ниво, в допълнение към акцента, който УО поставя върху развитието на човешките ресурси.</p> <p>Специално внимание ще бъде обърнато на дейности като например за избягване на административната тежест, свързана с контрол за верификация или за издаване на методически указания и тяхното съответствие с Националната стратегия за развитие на сектора обществени поръчки в България за периода 2014-2020 г. и плана за нейното изпълнение. Ще се подкрепя обучението на служителите на всички заинтересовани организации, на всички териториални нива и във всички етапи – програмиране, управление, наблюдение, контрол и изпълнение на ОПРР 2014-2020, генериране на проекти и набор от проектни предложения, повишаване на информираността, укрепване на капацитета на потенциалните</p>

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
<p>бенефициенти, разпространение на информация, знания и умения в цялата страна.</p> <p>Подкрепата по приоритетната ос ще бъде насочена към дейности, свързани с непрекъснато отчитане на напредъка по управлението и изпълнението на ОПРР 2014-2020, извършването на различни видове проучвания, анализи, доклади, улесняващи изпълнението и оценяващи въздействието на предвидените мерки по ОПРР 2014-2020 в светлината на ефикасното и ефективното усвояване на подкрепата по ЕФРР.</p>	

2.Б.6.2 Показатели за изпълнението, които се очаква да допринесат за постигане на резултатите (по приоритетни оси)

Таблица 13: Показатели за изпълнението (по приоритетни оси) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ				
ID	Показател (име на показателя)	Мерна единица	Целева стойност (2023 г.) (незадължително)			Източник на данните
			М	Ж	О	
8111	Осигурени заплати за служители на пълен работен ден	брой			157,00	Публичен ИСУН
8211	Обучени служители на бенефициентите	брой			4 000,00	Публичен ИСУН
8311	Проведени информационни кампании и публични дейности	брой			60,00	Публичен ИСУН

2.Б.7 Категории интервенции (по приоритетни оси)

Съответните категории интервенции въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза

Таблицы 14 — 16: Категории интервенции

Таблица 14: Измерение 1 — Область на интервенция

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейск и фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	121. Изготвяне, изпълнение, наблюдение и контрол	35 628 000,00
Европейск и фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	122. Оценка и проучвания	4 453 500,00
Европейск и фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	123. Информация и комуникация	4 453 500,00

Таблица 15: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейск	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	44 535 000,00

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
и фонд за регионално развитие (ЕФРР)			

Таблица 16: Измерение 3 — Вид територия

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	44 535 000,00

3. ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ

3.1 Финансови бюджетни кредити от всеки фонд и суми за резерва за изпълнение

Таблица 17

Фонд	Категория регион	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Общо	
		Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределени е на финансовите средства	Резерв за изпълнение
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	153 385 196,00	9 790 544,00	161 241 784,00	10 292 029,00	169 841 617,00	10 840 954,00	176 904 356,00	11 291 768,00	183 839 663,00	11 734 447,00	190 610 539,00	12 166 630,00	197 179 350,00	12 585 916,00	1 233 002 505,00	78 702 288,00
Общо		153 385 196,00	9 790 544,00	161 241 784,00	10 292 029,00	169 841 617,00	10 840 954,00	176 904 356,00	11 291 768,00	183 839 663,00	11 734 447,00	190 610 539,00	12 166 630,00	197 179 350,00	12 585 916,00	1 233 002 505,00	78 702 288,00

3.2 Общи финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране (в евро)

Таблица 18а: План за финансиране

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публични допустими разходи)	Подкрепа от Съюза (а)	Национално участие (b) = (c) + (d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Обща стойност на финансирането (e) = (a) + (b)	Процент на съфинансиране (f) = (a) / (e) (2)	Участие на ЕИБ (g)	Основно разпределение на финансовите средства		Резерв за изпълнение		Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза
						Национално публично финансиране (c)	Национално частно финансиране (d) (1)				Подкрепа от Съюза (h) = (a) - (j)	Национално участие (i) = (b) - (k)	Подкрепа от Съюза (j)	Национално участие (k) = (b) * ((j) / (a))	(l) = (j) / (a) * 100
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	714 381 675,00	126 067 355,00	126 067 355,00	0,00	840 449 030,00	84,9999999405%	0,00	670 012 347,00	118 237 474,00	44 369 328,00	7 829 881,00	6,21%
2	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	89 848 981,00	15 855 703,00	15 855 703,00	0,00	105 704 684,00	84,9999996216%	0,00	84 268 576,00	14 870 926,00	5 580 405,00	984 777,00	6,21%
3	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	97 662 011,00	17 234 473,00	17 234 473,00	0,00	114 896 484,00	84,9999996519%	0,00	91 596 349,00	16 164 062,00	6 065 662,00	1 070 411,00	6,21%
4	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	71 057 716,00	12 539 597,00	12 539 597,00	0,00	83 597 313,00	84,9999999402%	0,00	66 644 413,00	11 760 779,00	4 413 303,00	778 818,00	6,21%
5	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	43 229 029,00	7 628 653,00	7 628 653,00	0,00	50 857 682,00	84,9999998236%	0,00	40 544 130,00	7 154 847,00	2 684 899,00	473 806,00	6,21%
6	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	85 642 499,00	15 113 383,00	15 113 383,00	0,00	100 755 882,00	84,9999993053%	0,00	80 323 353,00	14 174 710,00	5 319 146,00	938 673,00	6,21%
7	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	165 347 882,00	29 179 038,00	29 179 038,00	0,00	194 526 920,00	85,0000000000%	0,00	155 078 337,00	27 366 765,00	10 269 545,00	1 812 273,00	6,21%
8	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	44 535 000,00	7 859 118,00	7 859 118,00	0,00	52 394 118,00	84,9999994274%	0,00	44 535 000,00	7 859 118,00			

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публични допустими разходи)	Подкрепа от Съюза (a)	Национално участие (b) = (c) + (d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Обща стойност на финансирането (e) = (a) + (b)	Процент на съфинансиране (f) = (a) / (e) (2)	Участие на ЕИБ (g)	Основно разпределение на финансовите средства		Резерв за изпълнение		Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза
						Национално публично финансиране (c)	Национално частно финансиране (d) (1)				Подкрепа от Съюза (h) = (a) - (j)	Национално участие (i) = (b) - (k)	Подкрепа от Съюза (j)	Национално участие (k) = (b) * ((j) / (a))	(l) = (j) / (a) * 100
	развитие (ЕФРР)														
Общо	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони		1 311 704 793,00	231 477 320,00	231 477 320,00	0,00	1 543 182 113,00	84,99999998024%		1 233 002 505,00	217 588 681,00	78 702 288,00	13 888 639,00	6,00%
Общо				1 311 704 793,00	231 477 320,00	231 477 320,00	0,00	1 543 182 113,00	84,99999998024%		1 233 002 505,00	217 588 681,00	78 702 288,00	13 888 639,00	

(1) Попълва се само когато приоритетните оси са изразени в общи разходи.

(2) В таблицата ставката на съфинансиране може да бъде закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (f).

Таблица 18в: Разпределение на финансовия план по приоритетни оси, фондове, категории региони и тематични цели

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	319 568 375,00	56 394 420,00	375 962 795,00
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	203 992 363,00	35 998 652,00	239 991 015,00
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	118 830 709,00	20 970 125,00	139 800 834,00
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот	71 990 228,00	12 704 158,00	84 694 386,00
2	Европейски	По-слабо развити региони	Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във	24 901 626,00	4 394 405,00	29 296 031,00

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
	фонд за регионално развитие (ЕФРР)		всички сектори			
2	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	25 656 461,00	4 527 611,00	30 184 072,00
2	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	20 042 546,00	3 536 920,00	23 579 466,00
2	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот	19 248 348,00	3 396 767,00	22 645 115,00
3	Европейски фонд за регионално развитие	По-слабо развити региони	Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот	97 662 011,00	17 234 473,00	114 896 484,00

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
	(ЕФРР)					
4	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	71 057 716,00	12 539 597,00	83 597 313,00
5	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	43 229 029,00	7 628 653,00	50 857 682,00
6	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	85 642 499,00	15 113 383,00	100 755 882,00
7	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	165 347 882,00	29 179 038,00	194 526 920,00
Общо				1 267 169 793,00	223 618 202,00	1 490 787 995,00

Таблица 19: Ориентировъчен размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата

Приоритетна ос	Ориентировъчен размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата (в евро)	Дял от общо разпределените средства за оперативната програма (%)
1	339 261 888,60	25,86%
2	41 546 627,00	3,17%
Общо	380 808 515,60	29,03%

4. ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Описание на интегрирания подход за териториално развитие, като се вземат предвид съдържанието и целите на оперативната програма с оглед на споразумението за партньорство и като се представят начините, по които той допринася за постигането на целите на оперативната програма и очакваните резултати

Концепцията на ОПРР 2014-2020 осигурява подкрепа за развитие на полицентрична териториална система, от една страна, а от друга - подкрепа на териториалното измерение на секторните политики от регионално значение.

В рамките на програмата е включен интегриран приоритет 1 "Устойчиво градско развитие", който има за цел да финансира проекти за устойчиво градско развитие в 10 града- центрове на растеж и мрежа от средноголемите градове. Тази приоритетна ос ще се изпълнява в съответствие с чл. 7 от Регламента на ЕФРР 1301/2013. Подходът, който се следва, е да се даде възможност на градските власти да координират секторни политики като енергийна ефективност, градска среда, дейности за привличане на частни инвестиции, местна социална и образователна политика, както и устойчив градски транспорт на градско равнище, като по този начин се вземат предвид нуждите и потенциала на територията на най-ниско териториално ниво. В този контекст основният приоритет на оперативната програма ще обърне внимание на нуждите и потенциала на местно значение, които са идентифицирани в рамките на градските стратегии - Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

В допълнение, Приоритетна ос 2 е специално насочена към развитието на периферни райони най-засегнати от бедност, като идентифицира малки градове като полицентрични центрове в рамките на цялостната полицентрична система. Тази ос също съчетава различни видове интервенции в различни тематични цели, за да се създадат и развият устойчиви връзки между градските и селските райони в подкрепа на модела за умерен полицентризм.

Другото основно измерение на оперативната програма отчита териториалните измерения на секторните политики от Споразумението за партньорство, които допринасят за устойчиво регионално развитие. Секторните приоритети като регионална образователна, здравна и социална инфраструктура, регионален туризъм, регионална пътна инфраструктура и предотвратяване на риска от свлачища, не са ограничени до специфични групи територии и покриват цялата територия на страната поради тяхната по-висока значимост - национална или регионална.

В този смисъл се следва подход за приоритизиране на подкрепата на база релевантната стратегическа рамка, като се прилага секторна интеграция. В повечето случаи териториалният фокус на секторните политики е концентриран в мрежата на градовете за подкрепа по ОПРР 2014-2020 поради факта, че в тях са концентрирани по-голямата част от обществените услуги. Това ясно се вижда от социално-икономическия анализ на ОПРР 2014-2020 и от Националната концепция за пространствено развитие за 2013-2025, която определя градовете за подкрепа по програмата.

В тази връзка, инвестициите по секторните приоритетни оси ще бъдат допълващи към устойчивото градско развитие, въпреки че тези секторни политики (особено здравни, социални услуги и образование) са от национално и регионално значение и инвестициите ще бъдат осъществявани в съответствие със съответните секторни стратегически документи.

Демаркация между секторните приоритетни оси и приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие се извършва на база типове подкрепена инфраструктура – по приоритетна ос 1 се подкрепя инфраструктура от местно значения, която е общинска собственост, а по секторните приоритети – инфраструктура държаван собственост или общинска собственост от по-високо ниво, която е ясно описана в съответните списъци с приоритетни обекти.

4.1 Ръководено от общностите местно развитие (когато е целесъобразно)

Описание на подхода за използване на инструментите на ръководеното от общностите местно развитие и принципите за определяне на областите, в които те ще бъдат приложени

В Споразумението за партньорство е заложено изпълнението на инструмента за реализиране на интегрирания подход за териториално развитие - „Водено от общността местно развитие“ (BOMP), като включително е предвидена възможност за прилагане на подход за

В Споразумението за партньорство е определен териториалния обхват за изпълнение на BOMP, който включва селските и рибарските райони и териториите със специфични характеристики– черноморски, дунавски, планински, гранични и селските територии, териториите в риск за опазване на ландшафта, природните и културни ценности, формулирани в НКПР като периферни слабо урбанизирани. В обхвата на подкрепа не попадат териториите на общините с центрове големи и средни градове от 1-во до 3-то йерархично ниво, дефинирани като централни силно урбанизирани територии, съгласно НКПР, които са основен обект на интервенции по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 г., както и териториите на градовете от 4-то ниво, бенефициенти по Приоритетна ос 2 по програмата.

Въпреки това, тъй като Приоритетна ос 2 на ОПРР 2014-2020 е насочена към периферните райони на страната, които попадат в селските райони на страната, и имайки предвид, че инвестициите по тази ос ще се осъществяват на базата на местни интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, които са разработени със широко гражданско участие, ще се търси координация с многофондовото използване на Воденото от общността местно развитие.

Представител на УО на ОПРР 2014-2020 участва в междуведомствена работна група за създаване на механизъм за изпълнение на BOMP, който от своя страна допринася за определянето на максимално ясен и ефективен механизъм за координация на процеса по изпълнение на подхода за BOMP.

Наличието на интегрирани планове на градовете от 4то ниво ще бъде взето под внимание и ще бъде оценено в процеса на изготвяне и избор на местни стратегии за развитие по BOMP за съответните общини. От друга страна, основен критерий при избор на проекти по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 ще бъде приносът към

постигане на целите заложи в стратегията за местно развитие в рамките на ВОМР подхода. По този начин, стратегията и координацията между мултифондовия ВОМР за селските райони и Приоритетна ос 2 на ОПРР ще бъдат осигурени.

В допълнение, представител на УО на ОПРР ще присъства в Комитета за наблюдение на ВОМР и при избора на местни стратегии за развитие.

4.2 Интегрирани действия за устойчиво градско развитие (когато е целесъобразно)

Когато е целесъобразно — ориентировъчния размер на подкрепата от ЕФРР за интегрирани действия за устойчиво градско развитие, които трябва да бъдат прилагани в съответствие с разпоредбите на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1301/2013, и ориентировъчния размер на сумата, отпусната като подкрепа от ЕСФ за интегрирани действия.

Фокусът на ОПРР 2014-2020 върху градското развитие се базира на следните няколко основни принципи:

- Подкрепата за интегрирани действия за устойчиво градско развитие е определена в рамките на **една приоритетна ос (ПО 1), интегрираща 4 тематични цели (ТЦ 4, 6, 9 и 10 в съответствие с параграф 2, член 7 от Регламент 1301/2013..**
- Териториалният фокус се основава на национален стратегически документ, а именно на **НКПР 2013-2025.**
- **Подкрепа за полицентрична мрежа от градове**, включваща 10 градове центрове на растеж, подкрепени на регионално ниво от мрежи от малки и средни градове .
- Финансирането се основава на стратегии, които определят интегрирани действия за справяне с икономическите, екологичните, климатичните, демографските и социалните предизвикателства в градските райони, а именно **ИПГВР.**
- Интеграция с други секторни политики в градските политики – чрез **координиране със секторните приоритети на ОПРР 2014-2020, регионалните планове за развитие, другите оперативни програми, както и Дунавската стратегия.**

Съгласно чл. 7, ал. 5 от Регламента за ЕФРР 1301/2013, се предвижда УО да сключи официални писмени рамкови споразумения по Приоритетна ос 1 с общините на големите и средни градове от националната полицентрична система за определяне на приоритетни проекти и операции, като Управляващият орган си запазва правото да извършва проверка на допустимостта на дейностите, преди да бъдат одобрени.

Рамковите споразумения ще включват разпоредби за управление и мониторинг на изпълнението на интегрирания план въз основа на установения в ИПГВР механизъм на изпълнение.

На етапа на сключване на рамковите споразумения за финансиране на изпълнението на градските стратегии, УО на ОПРР ще проверява съответствието на всяко рамково споразумение с одобрения ИПГВР за спазване на изискванията по чл. 7 от Регламент 1301/2013, въз основа на следните критерии:

- Всяка стратегия следва да бъде базирана на реални нужди за развитие на засегнатата зона, като резултат от извършена задълбочен териториален и географски анализ, който идентифицира:
 - о предизвикателствата;
 - о силните страни;
 - о слабите страни;
 - о възможностите в специфичната зона и във връзка с по-голяма зона);
 - о стратегия за развитие (индикативни дейности, мерки, инвестиции, проекти).
- Следва да определя дългосрочна визия (най-малко до 2020).
- Следва да съдържа система от интегрирани дейности, които имат за цел устойчиво подобряване на икономическите, природни, климатични, социални и демографски условия на градската среда.
- Следва ясно да реферира към други големи инвестиции в рамките на засегнатата градска територия, в т.ч. към инвестиции по ЕСИФ.
- Следва да бъде кохерентна с общите цели за развитие на общината/региона и държавата-членка.
- Следва да бъде реалистична по отношение на капацитета за нейното изпълнение и наличните финансови ресурси.
- Продуктите в стратегията, финансирани от ЕСИФ, следва да бъдат свързани с целите.
- Трябва ясно да илюстрира по какъв начин местните жители, гражданското общество и други нива на управление ще участват в изпълнението на градските стратегии и рамковите споразумения.

Рамковото споразумение следва да демонстрира адекватен административен и технически капацитет за изпълнение на рамковите споразумения по Приоритетна ос 1. На бенефициентите ще бъде позволено да кандидатстват за техническа помощ, за подобряване на административния и технически капацитет.

Таблица 20: Интегрирани действия за устойчиво градско развитие – ориентирувачен размер на подкрепата от ЕФРР и ЕСФ

Фонд	Подкрепа по ЕФРР и ЕСФ (ориентирувачно) (в евро)	Дял от общите средства, разпределени за програмата по линия на фонда
Общо Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	714 381 675,00	54,46%
ОБЩО ЕФРР+ЕСФ	714 381 675,00	54,46%

4.3 Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) (когато е целесъобразно)

Описание на подхода за използване на интегрираните териториални инвестиции (както е определено в член 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013), различни от случаите по точка 4.2, и ориентирувачния размер на сумата, отпусната за тях по всяка приоритетна ос.

Към момента България не предвижда прилагане на подхода на интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) по смисъла на Регламент 1303/2013.

Таблица 21: Ориентирувачно разпределение на финансовите средства за ИТИ, различни от посочените в точка 4.2 (обща сума)

Приоритетна ос	Фонд	Ориентирувачно разпределение на финансовите средства (подкрепа от Съюза) (в евро)
Общо		0,00

4.4 Уредба за междурегионалните и транснационалните действия в рамките на оперативната програма с бенефициери, намиращи се в поне още една държава членка (когато е целесъобразно)

4.5 Принос на планираните действия по програмата за осъществяване на макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни в зависимост от потребностите на програмния район, посочени от държавата членка (когато е целесъобразно)

(Когато държавата членка и регионите участват в макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни)

Дунавската стратегия обхваща и ще бъде прилагана на територията на цялата страна. Въпреки това, с оглед фокусиране на ресурса и постигане на ефект от реализираните инвестиции е удачно подкрепата да бъде съсредоточена за

развитието на Северозападен и Северен централен район от ниво 2, които граничат непосредствено с река Дунав.

Подкрепяйки развитието на градовете от Северозападен, Северен Централен и Североизточен райони от ниво NUTS 2, които играят важна роля за Дунавската стратегия, ОПРР 2014-2020 ще подпомогне изпълнението на целите на Шеста приоритетна област от стратегията, а именно: да се опази „биологичното разнообразие, ландшафта и качеството на въздуха и почвата“ и Приоритетна ос 7 „Да се разработи общество на знанието чрез научни изследвания, образование и информационни технологии“. ОПРР 2014-2020 ще допринесе чрез обновяване на градската среда, възстановяване на изостанали градски райони и мерките за образователна инфраструктура с местно значение.

Подходът на ОПРР 2014-2020 по отношение на градското развитие дава възможност за постигане на целево планиране на инвестициите в подкрепа на Дунавската стратегия.

В трите района на Северна България целенасочено се предоставя подкрепа за пет града – центрове на растеж и на мрежата от малки и средни градове, формиращи националната полицентрична система. В допълнение, това е възможност за малките градове от Ниво 4, които допълват цялостната полицентрична система, да кандидатстват и да получат финансиране по Приоритетна ос 2.

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020 дава възможност за насочване на помощта по секторни приоритети на програмата в съответствие с Дунавската стратегия, която ще допълва предвидените инвестиции в рамките на Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие. Директен принос към Стълб 3 на Дунавската стратегия „за насърчаване на културата и туризма и контактите между хората“, която се координира от България, ще бъде постигнат чрез Приоритетна ос 5 „Регионално туризъм“ на ОПРР 2014-2020.

Ще бъде разработен цялостен туристически продукт, базиран на паметниците на културата с национално и световно значение. По Приоритетна ос 5 на ОПРР 2014-2020 „Регионален туризъм“ се предвижда за периода 2014-2020 г. подкрепа за опазване и популяризиране на културното наследство от световно и национално значение. В този смисъл, ОПРР 2014-2020 ще подпомогне постигането на целите на приоритетната област, която координира България, и на Дунавската стратегия като цяло, чрез индивидуални проекти в подкрепа на културното наследство в региона на река Дунав.

5. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, КОИТО СА НАЙ-ТЕЖКО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ, ИЛИ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

5.1 Географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност/целеви групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване

Основните целеви групи с най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подкрепяни по ОПРР 2014-2020 са маргинализираните групи от населението, вкл. роми в рамките на ИПГВР на целевите градове, конкретни бенефициенти по Програмата. Обща картина на териториалното разпределение на ромското население в страната и в райони от ниво NUTS 2 и NUTS 3, се базира на данни от последното преброяване на населението от 2011 година.

Въз основа на данните са формирани 3 групи в зависимост от дела на ромското население в общото население. Групите се формират по следните критерии: първа група – под 80% от средния за страната дял на ромското население; втора група в границите от 80% до 120% от средния за страната дял на ромското население; трета група – над 120% от средния за страната дял на ромското население. Данните оказват, че 2 региона са в първа група – ЮЗР и СЦР, 2 региона са във втора група – ЮЦР и СИР и 2 региона са в трета група – СЗР и ЮИР.

При областите групирането е следното: 8 области са в първа група с дял на ромското население под 3.9% от общото им население; 7 области са във втора група. Делът на ромското население е в границите от 3.9% до 5.8%. Трета група е най-многобройна. Включва 13 области с дял на ромското население над 5.8%, като водещи са обл. Монтана и Сливен със съответно 12,7% и 11,8%.

Като цяло средният дял на ромското население в България от общия брой население е 4,9%. По отношение на териториалния обхват на ОПРР 2014-2020, данните показват, че населението на избрани градове за финансиране от ОПРР 2014-2020 е 4 373 хил. души. То представлява 82,1% от градското население и 59,7% от цялото население на страната. В избраните целевите градове на националната полицентрична система живеят 117 375 граждани, определили се като роми. Те са две трети от всички роми, живеещи в градовете и 36.1% от всички роми в страната.

Основните нужди, които са идентифицирани при изследване на маргинализираните групи, вкл. ромите, в районите най-силно засегнати от бедност и с най-висок риск от дискриминация, са свързани с максимално обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда, осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

Общините на малките градове на ниво 4 на националната полицентрична система се определят като територии със специфични характеристики, тъй като те представляват прехода и връзката между типичните селски райони и градски райони. Във връзка с това, тези центрове за подкрепа на полицентричната мрежа се нуждаят от адекватни инвестиции за насърчаване и развитие на връзките между градските и селските райони. Градовете от ниво 4 са идентифицирани като основни доставчици на институционални, образователни, здравни и социални услуги на над общинско и общинско значение. Във връзка с това тези градове са от съществено значение за местните общности и населението в градовете, общините и околните райони.

Основните задачи за преодоляване на посочените неравенства и ограничаване на процесите на обезлюдяване и разширяване на периферията, посочени в НКПР 2014-2020 са следните:

- стимулиране развитието на полицентрична мрежа от градове-центрове (;
- подобряване качеството на урбанизираната среда в населените места;
- създаване на условия за икономически растеж;
- развитие на системата от качествени социални, здравни, образователни и културни услуги;
- реконструкция на транспортната и инженерно-техническата инфраструктура;
- разкриване потенциала на малките населени места с характерни природни и културни ценности;

Основните съществени услуги, които тези малки градове предлагат са: •

Административни и обществени услуги - съдилища, полицейски управления, пожарни, различни общински услуги като данъчни служби и т.н. • **Социални услуги** - медицински центрове и общински болници, начални и средни училища и детски градини, различни социални услуги за хора в неравностойно социално положение и за хора в нужда и за маргинализирани общности.

Опорните центрове, които са идентифицирани като периферни на главната мрежа за устойчиво градско развитие, в съответствие с географски и социално-икономически характеристики имат различен икономически профил. Някои от градовете имат промишлен икономически профил, а други имат типичен селски икономически профил, но в същото време предоставят обществени и социални услуги, общи за всички градски центрове. Други опорни центрове са важни туристически центрове или дунавски пристанища или гранични пунктове със стратегическо транспортно местоположение.

Нужди и проблеми на периферната територията на градовете от ниво 4:

Идентифицираните градове за подкрепа от 4 ниво се характеризират със значително по-високи стойности на намаляване на населението и депопулация в размер на 8%, сравнено със средната национална стойност (5%).

Демографската ситуация е най-лоша в Малко Търново (14%), Тутракан (14,3%), Червен бряг (15,5%), Лом (15.8%) и Никопол (24,7%)

Нивото на безработицата в малките градове е по-високо от средното за страната (11,04%). Нивото на безработицата е най-високо в Генерал Тошево (29,03%), Белоградчик (29,77%), Велинград (32,24%), Девин (34,25%) и Никопол (40,16%).

Налице е значителен миграционен поток (30%) към градовете от централните зони, както и структурни проблеми в икономическото развитие, свързани с диверсификацията на икономическия профил и развитието на не земеделски сектори. Основните причини за недостатъчното развитие на неземеделските сектори са влошените инвестиционни възможности, ниските доходи и високата степен на бедност, ниското качество на работната ръка и публичната инфраструктура.

От друга страна, в тези градски територии се наблюдава значителен дял на населението, което живее в риск от бедност и социална изолация – приблизително 50%. По-високият риск от бедност се дължи на по-ниската заетост на населението в работоспособна възраст, по-висока безработица, по-ниска образованост на населението и по-нисък стандарт на живот. Рискът от социално изключване в тези градове е по-висок, тъй като в тях се наблюдава по-често концентрация на ромско население и дългосрочно безработни, възрастни хора и хора с трайни увреждания.

Необходимостта от целенасочена подкрепа е да се запълни празнината между политиката на устойчиво градско развитие и политиката за развитие на селските райони, насърчаване на инвестициите в малко мащабна инфраструктура, като по този начин целенасочената подкрепа се стреми към намаляване на регионалните различия и постигане на балансирано развитие.

5.2 Стратегия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване, и когато е приложимо — принос за прилагането на интегрирания подход, определен в споразумението за партньорство

България е изготвила разгърната стратегическа рамка, ориентирана към проблемите на маргинализираните групи от населението и в частност – ромите. Тя се съобразява с изискванията на международни стандарти в областта на правата на човека и правата на лица, принадлежащи към малцинствата. Стратегическите документи на европейско и национално ниво и в частност Националната стратегия за интегриране на ромите 2012-2020, се ръководят от принципите на политическата рамка на Европейския съюз за защита на правата на човека, за съблюдаване на принципа за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, включително етнически произход.

ОПРР 2014-2020 цели да адресира основно нуждата от подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, което ще окаже и косвено влияние върху останалите формулирани нужди. В този контекст, основните мерки и дейности, които ще продължат да бъдат подкрепяни от ОПРР 2014-2020 през следващия период са свързани с изграждане и рехабилитация на социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, вкл. роми ще

допринесат за постигане на целите на документите. През програмен период 2007-2013 г. стартира пилотен модел за интегрирани интервенции по линия на ОПРР 2014-2020 в ремонт и изграждане на социални жилища, допълнени с мерки по линия ОПРЧР за осигуряване на образование, заетост, здравеопазване и социално приобщаване на представители на маргинализирани групи, настанените в обновените/новопостроените социалните жилища. Тази инициатива ще бъде надградена през програмен период 2014-2020 г.

Стратегията на ОПРР 2014-2020 в тази посока е отделяне на специален фокус върху развитието на социалните зони за въздействие от ИПГВР за адресиране на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално ромите, които в по-голямата си част са концентрирани именно в тези зони. В рамките на идентифицираните социални зони за въздействие всяка една община задължително ще задели минимум 5 % за мерки в подкрепа на изграждане на подходяща социална инфраструктура и създаване на адекватни условия за живот за маргинализираните групи от населението, вкл. ромите.

Обхватът на одобрените зони за въздействие по ИПГВР показва, че общините считат за приоритетно включването в зоните за въздействие на квартали с компактно ромско население. Това е така, тъй като в много от градовете има райони с компактно ромско население, които живеят при условия, немислими за съвременния човек. Планираните интервенции ще допринесат за осигуряване на адекватни условия на живот за това население, както и за социалната интеграция на ромите включително чрез извеждането им от гетата и настаняването в общински жилища в други градски райони в рамките на зоните за въздействие за градовете от ниво 1-3 и за цялата територия на градовете от ниво 4.

Целева подкрепа за за периферните георгафски зони, които са най-засегнати от бедност:

ОПРР 2014-2020 предвижда специална интегрирана приоритетна ос за решаване на специфичните характеристики и нуждите на малките градове и периферните центрове.

Предложеният подход за подкрепа на градовете от 4то йерархично ниво отчита разпада на съществуващите в предходните години агломерационни зони на големите и средните градове, дължащо се на преструктурирането на икономиката, негативните демографски тенденции, икономическата криза, изоставането в сектора на услугите и обществения транспорт.

Целенасочената подкрепа на този подход стимулира развитието на опорни центрове в периферните районите. Подходът за инвестиции в публичната инфраструктура в градовете от 4то йерархично ниво се основава на два вида взаимосвързани политики - подкрепа за центрове, разположени в периферните райони с повишени демографски, икономически, социални и екологични рискове, но и които имат потенциал да поддържат развитието на селските райони и да предоставят услуги на населението, с които да се разнообрази гамата от услуги с по-високо качество и също така да се подобри качеството на живот. С предложения подход принципите за прилагане на балансирана регионална политика ще бъдат ефективно защитени.

Подкрепата за градовете от 4то йерархично ниво има за цел адекватно да адресира проблемите, свързани с бедността, социалното изключване, по-доброто качество на живот и модернизацията на публичната инфраструктура. Предвидените мерки подобряват основните елементи градската среда и ще допринесат за модернизацията на пътната мрежа и сигурността на гражданите, както и за увеличение на инвестиционните възможности в тези зони. Подкрепата за подобряване на образователната инфраструктура помага за намаляване на дела на ранно напусналите училище и за разрешаване на проблеми с образователната интеграция на деца от етническите малцинства и деца със специални обучителни нужди. Финансирането на социална инфраструктура чрез подкрепа на социални жилища спомага за деазгрегирането на маргинализираните групи, в т.ч. роми и чрез него се адресират всякакви други социални нужди и проблеми, свързани с остаряването на населението и борбата с бедността и социалното изключване.

Северозападен район

В допълнение, редица други неблагоприятни характеристики на българските райони като силно влошени демографски показатели, риск от бедност, високи равнища на миграция, проблеми със заетостта и получаването на качествени социални услуги, с по-висок интензитет се отбелязват в Северозападен район.

България предвижда прилагане на Стратегия за целенасочена подкрепа на Северозападния район (СЗР), NUTS II. За целенасочената подкрепа за СЗР ще бъде осигурено многофондово финансиране от ЕСИФ, като се предвижда различните оперативни програми да дадат своя принос, в съответствие със своята специфика и логика на интервенции.

В тази връзка, ОПРР 2014-2020 допринася за изпълнението на целенасочената подкрепа за СЗР чрез определените в НКПР 2013-2025 13 цели на града от националната полицентрична система в този район. Механизмът за интегрирано развитие на градските райони е описан в точка 4.2. В рамките на СЗР са идентифицирани два града – центрове на растеж Видин и Плевен, както и подкрепяща ги мрежа от малки и средни градове.

Освен инвестиции за устойчиво градско развитие на градовете, в т.ч. развитие на устойчив градски транспорт и енергийна ефективност в рамките на Приоритетна ос 1, съгласно Споразумението за партньорство, ОПРР 2014-2020 ще предоставя подкрепа за СЗР и за секторни политики - пътна инфраструктура, туризъм, социална и здравна инфраструктура, в съответствие с приоритетите и допустимите дейности по програмата.

Таблица 22: Действия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
Маргинализирани групи, вкл. Роми/ Градски райони	<p>Следните планирани инфраструктурни дейности са част от интегрирания подход: - Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група; - Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др., включително прилежащото дворно място ;</p> <p>• Основен ремонт/реконструкция/ изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото дворно място;</p>	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <p>• Мерки за устойчиво интегрирано градско развитие, в т. ч. за устойчив градски транспорт и енергийна ефективност</p>	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално	По-слабо развити региони	

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
			развитие (ЕФРР)		
Маргинализирани групи, вкл. Роми/ Градски райони	<p>Следните планирани инфраструктурни дейности са част от интегрирания подход: - Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група; - Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др., включително прилежащото дворно място ;</p> <p>• Основен ремонт/реконструкция/ изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация - центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото дворно място;</p>	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	
Периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Интегрирани мерки за устойчиво развитие на периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност и насърчаване на градско-селските връзки. В рамките на ПО 2 ще се финансират интегрирани проекти на конкурентен подбор, включващи комбинация от мерки за енергийна ефективност, за подобряване на базовата	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално	По-слабо развити региони	

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
	техническа инфраструктура, за подобряване на икономическата активност, за обновяване на обекти на социалната и образователната инфраструктура.		развитие (ЕФРР)		
Северозападен район (NUTS II)	<ul style="list-style-type: none"> Мерки за периферни райони, най-силно засегнати от бедност 	2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	
Северозападен район (NUTS II)	<ul style="list-style-type: none"> Мерки за подобряване на регионална здравна инфраструктура 	4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <ul style="list-style-type: none"> Мерки за подобряване на регионална социална 	5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски фонд	По-слабо развити региони	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
	инфраструктура		за регионално развитие (ЕФРР)		националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Северозападен район (NUTS II)	Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство: Мерки за развитие на културния туризъм	6 - Регионален туризъм	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Северозападен район (NUTS II)	Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство: Мерки за подобряване на регионалната пътна инфраструктура	7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	7б - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли

6. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ РАЙОНИ, КОИТО СТРАДАТ ОТ ТЕЖКИ И ПОСТОЯННИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

Н/П

7. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ОТГОВАРЯТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО, КОНТРОЛА И ОДИТА И РОЛЯ НА СЪОТВЕТНИТЕ ПАРТНЬОРИ

7.1 Съответни органи и организации

Таблица 23: Съответни органи и организации

Орган/организация	Наименование на органа/организацията и отдела или звеното	Ръководител на органа/организацията (длъжност или позиция)
Управляващ орган	Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие” в Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Радостина Михайлова – и. д. главен директор и Ръководител на Управляващия орган
Сертифициращ орган	Дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите	Диана Маринова – директор на дирекция и ръководител на сертифициращия орган
Одитен орган	ИА „Одит на средствата от ЕС”	Людмила Рангелова-Петрова – изпълнителен директор
Организация, към която Комисията прави плащания	Дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите	Диана Маринова – директор на дирекция и ръководител на сертифициращия орган

7.2 Привличане на съответните партньори

7.2.1 Предприети действия за привличане на съответните партньори в подготовката на оперативната програма и ролята на партньорите в изпълнението, мониторинга и оценката на програмата

Съгласно чл. 2 б) от РМС 328/25.04.12 г. за одобряване на списък с тематичните цели, които да бъдат включени в договора за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., списък с програми и водещо ведомство за разработването на всяка програма, Министерство на регионалното развитие и благоустройството е определено за водещо ведомство по разработване на Оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020, чието наименование е Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г. (ОПРР 2014-2020).

Отговорна дирекция в рамките на МРРБ по разработване на ОПРР 2014-2020 е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”, съгласно чл. 30, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МРРБ.

При разработване на Оперативната програма се използва опитът, който дирекцията има в програмиране, управление и изпълнение на Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013, в качеството си на Управляващ орган.

Централното координационно звено в администрацията на Министерски съвет и заместник-министър председателя по европейските фондове и икономическата политика са основният координиращ орган и имат компетенции по разработването и договарянето на Споразумението за партньорство с Европейската комисия, който ще определи финансовата рамка за изпълнение на политиката на сближаване в страната за следващия програмен период 2014-2020 г.

В съответствие с общ регламент 1303/2013 ОПРР 2014-2020 е разработена в сътрудничество и консултации с административните, социалните и икономическите партньори.

Включването на заинтересованите страни, както и изготвянето на Оперативната програма се основава на ПМС 5/18.01.2012 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014 – 2020 г. В тази връзка със заповед No РД-02-14-1884/25.07.2012 г. е сформирана тематична работна група за разработване на ОПРР 2014-2020.

Сформирането на ТРГ за изготвяне на ОПРР 2014-2020 се извърши при спазване на принципа на партньорство, а именно в тясно сътрудничество с публичните органи на национално и регионално равнище, както и с частния и неправителствения сектор. В работната група бяха поканени и включени представители на публични органи на национално равнище, които са задължително посочени в ПМС 5//18.01.2012 г. и биха имали съществен принос, както за определяне на разграничаването с други оперативни програми, така и по отношение на експертиза по отделните части на Оперативната програма.

Бяха поканени и представители от Националното сдружение на общините в Република България и Регионалните съвети за развитие, с оглед осигуряване на широка представителност и практически опит. Социалните партньори също участват с представители в РГ в лицето на организации на работниците като КТ „Подкрепа“ и КНСБ, както и организации на работодателите като Конфедерация на работодателите и индустриалците в България. Икономическите партньори, които са ключови фактори при стимулиране на развитието, иновациите и конкурентоспособността, участват в РГ с организации като Българска стопанска камара и Българска търговско промишлена палата. Българската православна църква, католическата църква в България, изявили желание за участие, също бяха включени в ТРГ. С оглед осигуряване на равнопоставеност, беше включен и представител на Дирекцията по вероизповедания в Министерски съвет, с цел да бъдат представени интересите и на останалите религиозни общности в България.

Съгласно Механизма за избор на неправителствените организации, чиито представители да участват в състава на работните групи за разработване на Споразумението за партньорство и програмите на Република България за програмен период 2014 – 2020 г., е проведен избор на неправителствени организации. На основата на този механизъм, в ТРГ на ОПРР 2014-2020 участват Членове на РГ, които са представители на неправителствения сектор в следните

групи НПО – социални, екологични, работещи в сферата на образованието, науката и културата, работещи в сферата на политиките за развитие. Общият брой на НПО представени в ТРГ е 23.

Не на последно място е проведен също така избор на представители на академичната общност, в съответствие с методиката и със съдействието на Министерство на образованието и науката

Ролята на партньорите при разработването на Оперативната програма е регламентирано в Заповедта за създаване на РГ и във Вътрешните правила за организацията на дейността на работната група за изготвяне на Оперативна програма „Региони в растеж“ за периода 2014 -2020 г. Партньорите са включени при изготвянето, разглеждането и съгласуването на проект/и и окончателен вариант на Оперативната програма като основно функциите им се изразяват в:

- изготвяне и представяне по компетентност и в срок становища и коментари относно проект(и) и окончателен вариант на ОПРР 2014-2020;
- участие с право на глас в заседанията на РГ;
- внасят за обсъждане в РГ предложения, свързани с разработването на ОПРР 2014-2020 и нейни отделни раздели, и изразяват мнения, коментари и становища по дневния ред и разглежданите материали на заседанието;
- при поискване предоставят допълнителна информация и/или анализи, свързани с разработването на Оперативната програма.

Заседанията се провеждат при ясна организация, регламентирана във вътрешните правила на удобно за целта място в сгради, с осигурен достъп за хора с увреждания.

С оглед осигуряване на широко включване и активно участие на партньорите в ТРГ, съгласно вътрешните правила на ТРГ, дневният ред и всички документи и материали за заседанията се изпращат на членовете на Работната група най-малко 5 работни дни преди датата на заседанието чрез официална кореспонденция и/или по електронен път. Когато е обективно невъзможно да бъде спазен този 5 дневен срок, коментари по материалите се приемат и след заседанието на ТРГ.

С цел информиране на партньорите и заинтересованите лица извън ТРГ, презентациите и взетите решения, направени по време на заседания се публикуват на страницата на управляващия орган www.bgregio.eu, и на единния информационен портал на управление на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС - www.eufunds.bg

Изготвянето на актуалните текстове на ОПРР 2014-2020 започна на 25/07/2012 със съставянето на ТРГ, членовете на която първоначално идентифицираха и впоследствие постигнаха съгласие по приоритетите, тематичните цели, финансови средства и текстовата част на Оперативната програма. Разработването на ОПРР 2014-2020 се осъществява чрез широки дискусии между партньорите, с оглед избирането на възможно най-подходящите решения за постигане целите на програмата. Основните коментари и препоръки касаят структурата на програмата и съответствието ѝ с регламентите за европейските структурни и инвестиционни

фондове; избора на приоритети, избора на операции и допустими дейности, определянето на бенефициенти, определянето на индикатори, заложения финансов ресурс и неговото разпределение.

Всички важни решения, по отношение на програмата са взети именно след сериозна дискусия или по предложение на членовете на ТРГ.

Така например бяха обсъдени два варианта за финансиране на енергийната ефективност в административни и жилищни сгради – като самостоятелен хоризонтален приоритет без териториално ограничение или като част от мерките за интегрирано градско развитие.

В рамките на проведената в ТРГ дискусия с активното участие на представителите на местната власт и неправителствените организации беше взето единодушно решение мерки свързани с енергийна ефективност в жилищни сгради да бъдат прилагани на цялата територия за целевите градове за подкрепа, без териториално ограничение в рамките на зоните за въздействие.

Едно от най-важните решения – за определяне на обхвата на конкретните бенефициенти по приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ е взето след обсъждане на списъкът с допустими за финансиране градове по Оперативната програма с Националното сдружение на общините в Република България – организация представляваща интересите на всички 264 общини в България. С оглед коректното отразяване на всички постъпили становища и коментари, преди всяко заседание секретариатът изготвя съгласувателна таблица, в която се регистрират отразените становища и се дават основанията за отхвърляне на неприетите такива.

Принципът на партньорство ще се прилага и по отношение на изпълнението, мониторинга и оценката на ОПРР 2014-2020. Участието на административните, социалните и икономическите партньори, идентифицирани в хода на разработването на програмата, ще бъде осигурено чрез преобразуване на работната група в Комитет за наблюдение на ОПРР 2014-2020. Последният ще следи напредъка в постигането на целите и стратегията на ОП, като по този начин се гарантира нейното ефективно и качествено изпълнение.

Процесът на програмиране включва няколко подготвителни дейности, предприети от Управляващия орган на възможно най ранния етап:

Проект BG161PO001/5-01/2008/041 Политиката на сближаване и процеса на програмиране на регионалното развитие в България: варианти за подготовка на програмен период 2014 – 2020 г., някои възможни варианти за програмиране на регионалното развитие 2014-2020, както и преглед на опита на други страни членки.

В периода между Септември 2010 и Януари 2011 се извърши междинна оценка на ОП „Регионално развитие“ 2007-2013. Основните параметри на тази оценка включваха също Препоръки за Следващия Програмен Период. Разработен е солиден социално-икономически анализ за нуждите на ОПРР 2014- 2020. Анализът идентифицира силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на българските райони, приоритетни области за въздействие за преодоляване на несъответствия в развитието, оползотворяване на съществуващите

възможности за ускорено и устойчиво социално-икономическо развитие и териториално сближаване. Успоредно с това анализът послужи за дефиниране на нуждите на българските региони и за определяне на потенциала и стратегия за устойчивото им развитие в периода 2012 г.- 2022 г.

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. е разработена през 2012 г. С концепцията се определят основните параметри на стратегията за пространственото развитие на България в средносрочен/дългосрочен период и се конкретизира териториалния контекст и насоченост, както на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие, така и на оперативните програми за периода 2014-2020г.

Подготовката на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, произтичащи от Закона за регионалното развитие беше подкрепено в периода 2010-2014.

За осигуряване на максимална ефективност на предварителната и екологична оценка на ОПРР 2014-2020 е подсилено тяхното стартиране във възможно най-ранния етап на процеса на програмиране. По този начин е отразена препоръката на Комисията, съдържащи се в насоките за извършване на предварителната оценка за паралелното разработване на двата вида оценки. Това позволи на Управляващия орган да интегрира всички препоръки на двете оценки по време на процеса на програмиране.

Информацията относно предприетите стъпки по отношение на предварителната и екологичната оценка се предоставя на заседанията на тематичната работна група. Предварителни изводи от предварителната оценка са представени на 5-тото и 6-тото заседание на групата.

На 23.01.2013 г. са проведени две фокус-групи – първата с представители на Управляващи органи на оперативни програми, Централното координационно звено, неправителствени организации и БАН, а втората с представители на бенефициенти (общини и ведомства) по ОПРР 2014-2020. Обменени са мнения по следните въпроси: финансово разпределение, индикатори, административен капацитет за изпълнение и прилагане на хоризонталните принципи по ОПРР 2014-2020. Резултатите от фокус-групите са отразени в окончателния доклад на изпълнителя на предварителната оценка на ОПРР 2014-2020.

С оглед на своевременното стартиране на изпълнението на проекти по Програмата, УО на ОПРР 2014-2020 подпомага разработването на готови технически проекти, за приоритетни проекти определени от общините в ИПГВР, както и на министерства, определени за конкретни бенефициенти по ОПРР 2014-2020.

7.2.2 Глобални субсидии (за ЕСФ, когато е приложимо)

7.2.3 Отпускане на средства за изграждане на капацитет (за ЕСФ, когато е приложимо)

8. КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ФОНДОВЕТЕ, ЕЗФРСР И ЕФМДР И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, НАЦИОНАЛНИ И НА СЪЮЗА, КАКТО И С ЕИБ

Механизмите за осигуряване на координация между фондовете, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) и други инструменти за финансиране, национални и на Съюза, както и с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), като се вземат под внимание съответните разпоредби, определени в общата стратегическа рамка.

ОПРР предвижда координирано и допълващо се изпълнение с други оперативни програми за постигане на интегриран подход и добавена стойност от реализираните инвестиции.

Реализирането на интегриран мултисекторен подход за инвестиции с подкрепата на ОПРР ще бъде в съответствие и ще отчита одобрените от МС „Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в ЕСИФ - фаза „Изпълнение на Споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.“. Прилагането на насоките ще допринася за реализиране на координиран подход във фазата на изпълнение на проектите и ще гарантира, че ще се осъществяват приоритетно проекти, които допринасят в по-висока степен за изпълнение на политиките по околна среда и политиките по изменение на климата.

Координация с други програми по ОСР:

ОПОС:

Дейностите по ОПРР за възстановяване на градската среда, включително улици и други пространства се допълват от и ще бъдат координирани с дейностите за изграждане, рехабилитация и реконструкция на ВиК мрежата, финансирана по ОПОС.

ОПРР подкрепя опазването, популяризирането и развитието на културното наследство. Когато е възможно планираните мерки по ПО 6 ще подкрепят и спомогнат за развитие на заобикалящото природно наследство, като по този начин ще се допълни предвидената подкрепа по ОПОС за природното наследство.

ОПОС подкрепя мерки за превенция на риска от свлачища.

ОПТТИ:

ОПРР финансира първи, втори и трети клас пътища, извън TEN-T мрежата, предварително определени на база методология, разработена от АПИ. ОПТТИ финансира пътни проекти от TEN-T мрежата.

Инвестициите в устойчива градска мобилност по ПО 1 ще бъдат координирани с проекта за изграждане на столичното метро, подкрепян по ОПТТИ.

ОПИК:

ОПРР подкрепя развитието на икономически територии в рамките на ИПГВР и регионален туристически маркетинг. ОПИК, от своя страна, подкрепя развитието на технологични паркове с национално значение и технологични центрове.

Координация между двете програми ще бъде търсена в рамките на ИПГВР.

Допълняемост ще бъде постигната в областта на енергийната ефективност, като ОПРР подкрепя мерки за енергийна ефективност в жилищни и административни сгради и студентски общежития, а ОПИК подкрепя мерки за енергийна ефективност в МСП.

Мерките по ОПИК за предоставяне на институционална подкрепа за оптимизиране на предоставяните услуги за бизнеса – вкл. за представянето му на националния и международните пазари ще допълват мерките по ОПРР за подкрепа на културното наследство и развитие на регионални туристически продукти.

ОПРЧР:

През периода 2007-2013 г. беше приложен пилотен модел за интегрирани интервенции за подкрепа за маргинализираните групи от обществото, включващи инвестиции за социални жилища по ОПРР (схема „Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение”) и по ОПРЧР (процедура за директно предоставяне на БФП „Интегра” чрез мерки за осигуряване на по-добър достъп до пазара на труда, социалните и здравните услуги). Този модел е отчетен като добър пример за координация и допълняемост между двете програми, който следва да бъде надграден и през периода 2014-2020, като натрупаният опит показва, че е по-удачно „меките” мерки по ОПРЧР да стартират на по-ранен етап, преди интервенциите в инфраструктурата по ОПРР.

По аналогичен модел ще се подходи и при мерките за деинституционализация, когато през периода 2007-2013 г. по ОПРР и ОПРЧР се подкрепяха общи целеви групи и бенефициенти, с оглед постигане на допълняемост на инвестициите и осигуряване на качествени социални услуги в общността. Допълняемост между програмите може да се осигури и гарантира чрез междуведомствена работна група, която наблюдава цялостната политика в сферата на деинституционализацията, в т.ч. и координираното обявяване и изпълнение на схемите по двете програмите.

За обектите на социалната инфраструктура, вкл. мерките за осигуряване на социални жилища за уязвими групи от населението, финансирани по ОПРР, ОПРЧР също ще осигурява допълващо финансиране със средства от ЕСФ на „меки” мерки. ОПРЧР подкрепя мерки за активно включване - социално включване чрез социални услуги, подобряване достъпа до здравеопазване и промоция на здравето, премахване на институционния модел на грижа за децата, възрастните хора и хора с увреждания, с оглед подобряване на качеството на живот на уязвимите групи. Инфраструктурните мерки по ОПРР ще бъдат подкрепяни от реализация на програми за подкрепа на общността и социално включване на хора, напускащи специализираните институции, в рамките на ОПРЧР.

В рамките на ОПРЧР е заделен финансов ресурс, определен специално за подпомагане на устойчивото градско развитие чрез допълващо финансиране на социални обекти в ИПГВР на градовете.

Координацията и допълняемостта между различните програми в рамките на ИПГВР се осъществява чрез план за неговата реализация, както и чрез координирано изпълнение на схеми за предоставяне на БФП.

В подкрепа на изпълнението на Националната здравна стратегия, ОПРЧР ще осигури финансиране за обучения за придобиване на специалност и за продължаващото обучение на специалистите в тази област. По този начин програмата ще подпомогне осигуряването на качествена и ефективна медицинска помощ и на подобро качество на услугите в здравеопазването чрез повече и по-квалифицирани специалисти.

Така ще се постигне допълняемост между ОПРЧР и ОПРР в сферата на здравеопазването, тъй като основната демаркационна линия между двете програми са типовете дейности, които ще се подкрепят, а именно: по ОПРЧР – меки мерки за развитие на кадрите, за подобряването на институционалния капацитет в сферата на здравеопазването и за подобряване достъпа до здравеопазване на уязвимите групи и общности, а по ОПРР – инфраструктурни проекти за изграждане и оборудване на съвременна здравна инфраструктура.

ОПНОИР:

Работна група с участието на представители на МОН, МРРБ, МК, ММС, МЗХ и НСОРБ изготви Методология за приоритизиране на обектите на образователната инфраструктура, която беше предоставена на МРРБ за нуждите на разработването и управлението на ОПРР.

ОПНОИР осигурява финансиране със средства от ЕСФ на „меки мерки“ за институции и обекти в системата на образованието, подкрепени по линия на ОПРР.

По ОПРР ще се финансира образователна инфраструктура в държавните висши училища с изключение на сгради и помещения, които са реновирани в рамките на реализацията на проекти за създаване и развитие на центрове за върхови постижения и центрове за компетентности по ОПНОИР. Подкрепата по ОПРР ще бъде насочена към мерки за енергийна ефективност и подобряване на материалната база във висшите училища, свързана с организацията и провеждането на учебния процес, а не с научната им дейност. В тази връзка по ОПРР ще бъде финансирано оборудване, свързано с образователната среда във висшите училища, а не специализирано оборудване за научна дейност.

В рамките на ПО 1 на ОПНОИР се предвижда финансирането на научно-изследователска инфраструктура със средства от ЕФРР. По ОПРР няма да се финансира научна инфраструктура.

Оборудването за бенефициенти по проекти, финансирани от ОПНОИР, ще бъде свързано с логиката на изпълнението на меките мерки в обхвата на отделните проекти, а именно пособия за обучение, като например спортно оборудване и ще бъде основен фокус на финансовата интервенция.

ОПНОИР може да надгражда проекти от ИПГВР с дейности за подобряване на качеството и достъпа до образование.

По ПО 3 на ОПНОИР е предвидена значителна подкрепа за интеграция в общообразователните училища на децата и учениците със специални образователни потребности. Тези мерки ще бъдат подкрепени по ОПРР посредством инвестиции за осигуряване на достъпна архитектурна среда в училищата и детските градини.

ОПДУ:

ОПРР подкрепя мерки за укрепване и повишаване на капацитета на УО и бенефициентите по програмата. ОПДУ подкрепя цялостното повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация.

ОПДУ поставя акцент върху въвеждане в администрацията на електронното управление, включително е-здравеопазване чрез изграждане на национална здравно-информационна система с различни възможности.

С предвидените дейности ОПДУ ще спомогне за подобряване на цялостното функциониране на здравната система, като ще допълни и надгради чрез внедряване на електронни системи инвестициите по ОПРР, насочени към реконструкция и оборудване на обекти на здравната инфраструктура.

ПРСР:

И двете програми ще бъдат координирани в териториален и в секторен аспект.

Средствата по ПРСР са отражение на мерките в градските райони по ОПРР - за общинска образователна, културна, социална и спортна инфраструктура, физическа среда и мерки за енергийна ефективност в селските райони, извън предвидените инвестиции по ОПРР.

По този начин ще се осигури координация в селските райони чрез насърчаване на връзките между градските и селските райони чрез инвестиции от ОПРР в малките градове от 4-то ниво и периферните райони.

Секторните приоритети, които не са териториално ограничени в ОПРР, подпомагат инфраструктура с по-висока значимост, която не попада в обхвата на ПРСР.

В тази връзка, ОПРР подкрепя републикански пътища от първи, втори и трети клас, извън TEN-T мрежата, а ПРСР, от своя страна, подкрепя общинските пътища.

ОПРР подкрепя инфраструктурни мерки за опазване, популяризиране и развитие на културното наследство от национално и световно значение, а ПРСР дребномащабна туристическа инфраструктура, свързана с местното културно наследство.

ОПРР финансира инфраструктурни мерки за деинституционализация на деца и възрастни хора, здравна инфраструктура и образователна инфраструктура от регионално значение, а ПРСР не предвижда финансиране на подобни мерки.

ПМДР:

ОПРР подкрепя дейности за подобряване на градската среда и на икономическите зони.

ПМДР фокусира подкрепа за рехабилитиране на пристанища, кейове, изграждане и реновация на закрити лодкостоянки и благоустрояване на прилежащ терен.

Мерките за енергийна ефективност по ОПРР касаят жилищни и обществени сгради и студентски общежития, а тези по ПМДР – територията на рибарските пристанища, предприятията от сектор аквакултура и рибопереработвателните предприятия.

В случай, че Местните инициативни рибарски групи обхващат общини, на чиито територии се изпълняват ИПГВР, при прилагане на стратегиите на рибарските групи се спазва гореописаната демаркация.

Програми за териториално сътрудничество (ПТС):

Интервенциите по ПТС допълват предвидените по ОПРР инвестиции в областите на подкрепа на програмата, чрез подкрепата на меки мерки и дребномащабни дейности. Основната демаркационна линия при тях е силно изразеният трансграничен характер на проектите, които се изготвят и се изпълняват от партньори от двете граничещи страни, и които имат ясно изразено трансгранично въздействие. Предвид логиката на ОПРР, за изготвянето на списъци с предварително дефинирани проекти по всички приоритетни оси, всички официално приети и одобрени списъци с проекти по приоритетните оси ще се предоставят за ГД „УТС“ в качеството ѝ на УО, което ще послужи при подготовката на документите и обявяване на съответните схеми.

В допълнение, на етапа на програмиране както на ОПРР, така и на ПТС координацията, демаркацията и допълняемостта между ОПРР и ПТС е осигурена чрез участието на представители на ГД „УТС“ в състава на ТРГ за разработване на ОПРР и участието на представители на ГД „ПРР“ в Съвместните работни групи за разработване на ПТС.

Координацията при изпълнението ще се осигури чрез участието на представители на управляващите органи в съответните Комитети за наблюдение на програмите.

Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион:

Координацията на дейностите по Стратегията на ЕС за Дунавския регион на национално ниво се осигуряват чрез национален механизъм за координация (НМК). НМК е създаден през 2012 г. НМК осигурява ефективна координация на национално ниво чрез активното участие на всички заинтересовани страни – УО на

оперативни програми и ПТС, местни власти, неправителствен сектор, гражданското общество и научните среди.

Заседанията на националната координационна група за изпълнение на Дунавската стратегия се провеждат два пъти годишно и се административират от дирекция „ЕКМС“ в МРРБ, изпълняваща функциите на секретариат. Основна функция на групата е да координира процеса на включване и последващо изпълнение на целите на Дунавската стратегия в отделни национални документи. В рамките на националната група се обсъждат приоритетни проекти и дейности, свързани с изпълнението на Дунавската стратегия и с ангажиментите на България в качеството ѝ на съкоординатор по ПО 3 „Култура и туризъм“ и ПО 11 „Сигурност“ на Дунавската стратегия.

Предвид логиката на ОПРР за изготвянето на списъци с предварително дефинирани проекти по всички приоритетни оси, всички официално приети и одобрени списъци с проекти по приоритетните оси ще се предоставят в секретариата на националната група за координация на дейностите по изпълнение на Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион.

Програмата за действия в областта на околната среда и климата LIFE

Една от специфичните цели на Програмата „LIFE“ е приноса за подкрепа на мрежата НАТУРА 2000, както и подкрепа за по-добро управление на околната среда, посредтавом участие на повече заинтересовани страни, ключително НПО.

При изпълнението на дейности свързани с опазване, популяризиране и развитие на културното наследство ще се търси синергия с Програмата „LIFE“. Това ще бъде постигнато като в информационните и рекламни материали за подкрепяния туристически обект се съдържа информация за съответната природната област в която той се реализира. В контекста на постигане на добавена стойност и ефективен регионален туристически продукт, подкрепата за културното наследство, при необходимост, ще бъде допълнена с мерки за възстановяване или изграждане на екопътеки, беседки, места за отдых до най-близко разположения природен обект.

9. ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

9.1 Предварителни условия

Информация за оценката на приложимостта и изпълнението на предварителни условия (незадължително)

Списъкът с действия, срокове и отговорни институции за изпълнението на предварителните условия се приема от Министерския съвет. Процесът на оценка на предварителните условия се координира от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, който регулярно предоставя на Министерски съвет доклади за напредъка. Със заповед е създадена междуведомствена работна група, която включва отговорните институции за всяка от предварителните условия. Работната група осигурява наблюдението и отчитането на процеса по изпълнение на предварителните условия за Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014-2020 г., включително следи за изпълнението на Плана за действие за изпълнение на неизпълнените приложими предварителни условия, част от Споразумението за партньорство, в това число касаещите ОПРР 2014-2020. Отоговорните за всяко едно от предварителните условия институции са представени в подгрупа на предварителните условия в рамките на работната група за разработване на Споразумението за партньорство. Задачите на подгрупата включват мониторинг на статуса на предварителните условия и предвидените задачи, свързани с изпълнението им, както и подготовка на информация за оценка и План за действие до 2016 г. за изпълнението на неизпълнените приложими предварителни условия. По-голяма част от приложимите предварителни условия по отношение на ОПРР 2014-2020 са вече изпълнени.

Таблица 24: Приложими предварителни условия и оценка на тяхното изпълнение

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Да
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществен транспорт на регионално и местно равнище),	7 - Регионална пътна инфраструктура	Частично

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.		
T.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност 5 - Регионална социална инфраструктура	Да
T.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност 5 - Регионална социална инфраструктура	Частично
T.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	4 - Регионална здравна инфраструктура	Частично
T.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност 3 - Регионална образователна инфраструктура	Да
T.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	3 - Регионална образователна инфраструктура	Не
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Частично

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
инвестиционни фондове.	3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	Частично

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	1 - Действията са: мерки, които да гарантират, че са въведени минималните изисквания във връзка с енергийните характеристики на сградите, в съответствие с членове 3, 4 и 5 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета;	Да	България е приела методология за изчисляване на енергийните характеристики на сградите, която е регламентирана в чл.15 от Закон за енергийната ефективност, обн. в ДВ 24, от 12.03.2013 г., както и в разпоредбите на Наредба № РД-16-1058 за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите на МИЕ и MPP и в разпоредбите на Наредба № 7 за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради на МИП, както и Приложение № 3 от Наредба № 7.	Съгласно методологията за изчисляване на енергийните характеристики на сградите, последните са определят на базата на изчислената или премерена стойност на необходимата енергия за посрещане на енергийните нужди, свързани с типична консумация за сградата, която включва затопляне, охлаждане, вентилация, топла вода и осветление. Енергийните характеристики на една сграда се изразяват по прозрачен начин и включват индикатор за енергийната експлоатация и цифров индикатор за използването на първичната енергия. Методологията отчита аспектите, влияещи върху енергийните характеристики, както следва: параметри на сградата и енергийните инсталации: отопление, подаване на топла вода, климатици, вентилация, осветление, слънчеви системи и защита, вътрешни климатични условия и др.; аспекти, които биха повлияли положително на енергийните характеристики: местно слънчево изложение, активни слънчеви системи, други отоплителни и електрически системи в базата на възобновяеми енергийни източници, електроенер

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	2 - Действията са: мерки, необходими за създаването на система за сертифициране на енергийните характеристики на сградите, които са в съответствие с член 11 от Директива 2010/31/ЕС;	Да	В Раздел II от Закон за енергийната ефективност, обн. ДВ 24, 12.03.2013 г. е регламентирана системата за сертифициране на енергийните характеристики на сгради, както и в Наредба №16-1594 от 13.11.2013 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, с приложенията към нея. http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9250&Itemid=227&lang=bg	Съгласно цитираните нормативни актове, които регламентират системата за сертифициране на сградите, са налице сертификати за енергийните характеристики, за да може собствениците или наемателите на сграда или сградна част да сравняват и оценяват енергийните и характеристики.
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на	3 - Действията са: мерки за осигуряване на стратегическото планиране в областта на енергийната ефективност в съответствие с член 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета;	Да	Стратегическото планиране на енергийната ефективност е осъществено с Енергийната стратегия на Република България.	България е определила национална цел за 25% повишаване на енергийната ефективност до 2020 г. в съответствие с изискванията на чл. 3 от Директива 2012/27/EU

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
сгради.			http://www.mi.government.bg/bg/themes/energiina-strategiya-na-republika-balgariya-do-2020-g-147-295.html http://www.minfin.bg/bg/page/573- - p.36 По отношение на жилищния сектор има действаща Национална жилищна стратегия и Национална програма за обновяване на жилищния фонд в Република България.	
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоэффективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоэффективни инвестиции в енергийната ефективност при	4 - Действията са: мерки, съвместими с член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги,	Да	<ul style="list-style-type: none"> о Чл. 39 (4) от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), о Чл. 120, член 150 и член 195 от Закона за 	Отоплителните инсталации в многофамилните сгради с централно отопление на територията на България до 1995г. са изпълнявани изключително като двутръбни, вертикални. При тези инсталации,

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
изграждането или реновирането на сгради.	с цел на крайните клиенти да се осигури предоставянето на отделни измервателни уреди, доколкото това е технически възможно, разумно от финансова гледна точка и съразмерно на потенциалните икономии на енергия.		енергетиката, <ul style="list-style-type: none"> о Гл. 7 от Наредбата за топлоснабдяване о Нормативни актове: Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) и Наредба № 16-334 за топлоснабдяване о За електрическа енергия - чл. 120 от Споразумението за ЗЕЕ о За централно отопление - чл. 139 (1), чл. 140 (1), чл. 140а до 145, чл. 156 от Споразумението за ЗЕЕ; чл. 43, чл. 52 (1.5), чл. 62 от Наредбата и Методиката за разпределение на топлинна енергия за сгради 	отоплителните тела от различни имоти, разположени във вертикала едни над други, се присъединяват към вертикални части от сградната инсталация. За този тип преобладаващи в страната сгради, единствената техническа възможност за отчитане на потребената в жилищата топлинна енергия и нейното разпределение е чрез монтиране на индивидуални разпределители на всяко отоплително тяло в многофамилната сграда. За новоизгражданите многофамилни сгради, значително преди въвеждането на изискванията на Директивата, в националната нормативна уредба е въведено изискването за проектиране и изграждане на хоризонтални отоплителни инсталации (Наредба № 15 от 28.07.2005 г.) За този тип отоплителни инсталации, захранването на отоплителните тела за отделните имоти е с хоризонтални тръбопроводи, за всеки отделен имот и е налична те
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с	1 - Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) за транспорта или рамка(и) за инвестиции в транспорта, който(които) спазва(т) правните	Не	Стратегия за развитието на транспортната система на Република България до 2020г.	За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
институционалното устройство на държавите членки (включително обществен транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	изисквания за стратегическа оценка на околната среда и определя(т):		<p>На 07.04.2010 г., с Протокол № 13, Министерският съвет на Република България одобри Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.</p> <p>Общ генерален план на транспорта.</p> <p>Генерален план за мониторинг на околната среда.</p>	Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществен транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T	2 - приноса към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) № .../2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции в:	Не	<p>Стратегия за развитието на транспортната система на Република България до 2020г.</p> <p>На 07.04.2010 г., с Протокол № 13, Министерският съвет на Република България одобри Стратегия за развитие на транспортната система на</p>	За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
всеобхватната и основната мрежи.			Република България до 2020 г. Общ генерален план на транспорта. Генерален план за мониторинг на околната среда.	
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	3 - основната мрежа TEN-T и всеобхватната мрежа, където се предвиждат инвестиции от ЕФРР и Кохезионния фонд; както и	Не	Стратегия за развитието на транспортната система на Република България до 2020г. На 07.04.2010 г., с Протокол № 13, Министерският съвет на Република България одобри Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г. Общ генерален план на транспорта. Генерален план за мониторинг на околната среда.	За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	4 - във второстепенната свързаност;	Не	<p>Стратегия за развитието на транспортната система на Република България до 2020г.</p> <p>На 07.04.2010 г., с Протокол № 13, Министерският съвет на Република България одобри Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.</p> <p>Общ генерален план на транспорта.</p> <p>Генерален план за мониторинг на околната среда.</p>	За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T	5 - портфейл от реалистични и концептуално изчистени проекти, за които се предвижда подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд;	Не	<p>Стратегия за развитието на транспортната система на Република България до 2020г.</p> <p>На 07.04.2010 г., с Протокол № 13, Министерският съвет на Република България одобри Стратегия за развитие на транспортната система на</p>	За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
всеобхватната и основната мрежи.			Република България до 2020 г. Общ генерален план на транспорта. Генерален план за мониторинг на околната среда.	
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	6 - мерки, гарантиращи капацитета на междинните звена и на бенефициерите за реализиране на портфейла от проекти.	Да	Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/059 "Оптимизиране на Агенция Пътна инфраструктура за управление на програми и проекти, финансирани с европейските фондове". Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/052 "Разработване на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2007-2013" Проекти по ОПРР 2007-2013 г. за подготовката на проектите за програмен период 2014-2020 г. и за повишаване на	Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/059 подкрепя укрепването на капацитета на Агенцията за пътна инфраструктура за управление и изпълнение на проекти по ОПРР 2007-2013 г. и ОПРР 2014-2020 г. и за подготовка на зрели проекти, които да бъдат финансирани през следващия програмен период. С проект BG161PO001/5-01/2008/052 са изготвени детайлни анализи на АПИ като специфичен бенефициент по ОПРР 2007-2013, както и план за действие за подобряване на капацитета на АПИ за подготовка и изпълнение на проекти по ОПРР 2007-2013 / ОПРР 2014-2020 Допълнителни мерки ще бъдат предвидени за изпълнение в ОПРР 2014-2020.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			административния капацитет на бенефициентите по програмата.	
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	1 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване, която:	Да	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г.</p> <p>Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г.</p> <p>Национален план за действие по заетостта през 2014г.</p>	<p>Анализът на стратегията обхваща и трите направления за активно приобщаване, набляга на областите, които се нуждаят от подобрене, както и на предложените или изпълнените мерки.</p> <p>НСНБНСВ съдържа мерки, подкрепящи постигането на националната цел във връзка с бедността и социалното изключване, която включва устойчиво и качествено предлагане на възможностите за заетост за хората в най-висок риск от социално изключване, включително и за хората от маргинализираните общности. Определена е национална цел във връзка с бедността и социалното изключване. В разработването и изпълнението на Стратегията участват всички заинтересовани страни.</p> <p>• Национална стратегия за дългосрочна грижа съдържа мерки за</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				преминаването от институционални грижи към грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги в тези общности за всекиго, независимо от естеството на увреждането.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	2 - осигурява достатъчна база от данни за разработване на политики за намаляване на бедността и наблюдаване на настъпващите промени;	Да	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г.</p> <p>Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г.</p> <p>Национален план за действие по заетостта през 2014г.</p>	<p>Анализът на стратегията обхваща и трите направления за активно приобщаване, набляга на областите, които се нуждаят от подобрене, както и на предложените или изпълнените мерки.</p> <p>НСНБНСВ съдържа мерки, подкрепящи постигането на националната цел във връзка с бедността и социалното изключване , която включва устойчиво и качествено предлагане на възможностите за заетост за хората в най-висок риск от социално изключване, включително и за хората от маргинализираните общности. Определена е национална цел във връзка с бедността и социалното изключване. В разработването и изпълнението на Стратегията участват всички заинтересовани страни.</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<ul style="list-style-type: none"> Национална стратегия за дългосрочна грижа съдържа мерки за преминаването от институционални грижи към грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги в тези общности за всекиго, независимо от естеството на увреждането.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	3 - съдържа мерки в подкрепа на постигането на националната цел за борба с бедността и социалното изключване (определена в националната програма за реформи), която включва насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост на хора, изложени на най-висок риск от социално изключване, включително хора от маргинализирани общности;	Да	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г.</p> <p>Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г.</p> <p>Национален план за действие по заетостта през 2014г.</p>	<p>Анализът на стратегията обхваща и трите направления за активно приобщаване, наблюдава на областите, които се нуждаят от подобрение, както и на предложените или изпълнените мерки.</p> <p>НСНБНСВ съдържа мерки, подкрепящи постигането на националната цел във връзка с бедността и социалното изключване, която включва устойчиво и качествено предлагане на възможностите за заетост за хората в най-висок риск от социално изключване, включително и за хората от маргинализираните общности. Определена е национална цел във връзка с бедността и социалното изключване. В разработването и изпълнението на Стратегията участват всички заинтересовани страни.</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<ul style="list-style-type: none"> Национална стратегия за дългосрочна грижасъдържа мерки за преминаването от институционални грижи към грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги в тези общности за всекиго, независимо от естеството на увреждането.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	4 - включва в борбата с бедността съответните заинтересовани лица;	Да	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г.</p> <p>Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014</p> <p>Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г.</p> <p>Национален план за действие</p>	<p>Анализът на стратегията обхваща и трите направления за активно приобщаване, набляга на областите, които се нуждаят от подобрене, както и на предложените или изпълнените мерки.</p> <p>НСНБНСВ съдържа мерки, подкрепящи постигането на националната цел във връзка с бедността и социалното изключване, която включва устойчиво и качествено предлагане на възможностите за заетост за хората в най-висок риск от социално изключване, включително и за хората от маргинализираните общности. Определена е национална цел във връзка с бедността и</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			по заетостта през 2014г.	<p>социалното изключване. В разработването и изпълнението на Стратегията участват всички заинтересовани страни.</p> <ul style="list-style-type: none"> Национална стратегия за дългосрочна грижа съдържа мерки за преминаването от институционални грижи към грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги в тези общности за всекиго, независимо от естеството на увреждането.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	5 - в зависимост от установените нужди включва мерки за преминаването от система на институционални грижи към грижи в общността;	Да	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г.</p> <p>Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014</p> <p>Актуализирана стратегия по</p>	<p>Анализът на стратегията обхваща и трите направления за активно приобщаване, набляга на областите, които се нуждаят от подобрене, както и на предложените или изпълнените мерки.</p> <p>НСНБНСВ съдържа мерки, подкрепящи постигането на националната цел във връзка с бедността и социалното изключване, която включва устойчиво и качествено предлагане на възможностите за заетост за хората</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.	<p>в най-висок риск от социално изключване, включително и за хората от маргинализираните общности. Определена е национална цел във връзка с бедността и социалното изключване. В разработването и изпълнението на Стратегията участват всички заинтересовани страни.</p> <p>• Национална стратегия за дългосрочна грижа съдържа мерки за преминаването от институционални грижи към грижи в общността, както и мерки за подпомагане на достъпа до основни услуги в тези общности за всекиго, независимо от естеството на увреждането.</p>
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	6 - При поискване и когато това е оправдано, съответните заинтересовани лица ще получават подкрепа за подаването на заявления за проекти и за изпълнението и управлението на избраните проекти.	Да	Подобни мерки са заложили в наръчника, описващ вътрешните правила и процедури за управление на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, които се прилагат от УО и МЗ в рамките на	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>настоящия програмен период.</p> <p>Мерки, свързани с информиране на потенциални бенефициенти и публичност са заложили и в комуникационния план на ОП РЧР 2007-2013 г.</p> <p>(http://ophrd.government.bg/view_file.php/14408)</p> <p>Предвижда се практиката да бъде продължена и през следващия период 2014-2020 г.</p>	
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Въведена е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която:	Не	<p>НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР.</p> <p>Функционират две работни групи: за ресурсно</p>	<p>По ОПРР 2014-2020</p> <p>Предвижда се специална концентрация на ресурси по отношение на социални услуги и социално включване, като поне 5 % от средствата за всеки град са насочени към социална инфраструктура, в това число и социални жилища за</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР..</p> <p>На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>маргинализирани общности от население, включително и роми. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.</p>
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	2 - определя постижими национални цели за интегриране на ромите за намаляване на разликите с останалата част от населението. Тези цели следва да обхванат четирите цели на ЕС за интегриране на ромите, свързани с достъпа до образование, трудовата заетост, здравеопазването	Не	<p>НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР.</p> <p>Функционират две работни</p>	<p>По ОПРР 2014-2020</p> <p>Предвижда се специална концентрация на ресурси по отношение на социални услуги и социално включване, като поне 5 % от средствата за всеки град са насочени към социална инфраструктура, в това число и</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	и жилищното настаняване;		<p>групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР..</p> <p>На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>социални жилища за маргинализирани общности от население, включително и роми. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.</p>
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	3 - идентифицира, когато е целесъобразно, микрорегионите в неравностойно положение или сегрегирани квартали, в които общностите са в най-неравностойно положение, като се използват вече наличните социално-икономически и	Не	НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР.	<p>По ОПРР 2014-2020</p> <p>Предвижда се специална концентрация на ресурси по отношение на социални услуги и социално включване, като поне 5 % от средствата за всеки град са</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	териториални показатели (т.е. много ниско образователно равнище, дългосрочна безработица и т.н.);		<p>Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР..</p> <p>На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>насочени към социална инфраструктура, в това число и социални жилища за маргинализирани общности от население, включително и роми. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.</p>
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	4 - включва солидни методи за наблюдение, с които да се оценява въздействието на действията за интегриране на ромите, както и механизъм за преразглеждане, чрез който да се адаптира стратегията;	Не	<p>НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР.</p> <p>Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на</p>	<p>По ОПРР 2014-2020</p> <p>Предвижда се специална концентрация на ресурси по отношение на социални услуги и социално включване, като поне 5 % от средствата за всеки град са насочени към социална инфраструктура, в това число и социални жилища за</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР..</p> <p>На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>маргинализирани общности от население, включително и роми. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.</p>
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	5 - е замислена, изпълнява се и се наблюдава в тясно сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните органи;	Не	<p>НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР.</p> <p>Функционират две работни групи: за ресурсно</p>	<p>По ОПРР 2014-2020</p> <p>Предвижда се специална концентрация на ресурси по отношение на социални услуги и социално включване, като поне 5 % от средствата за всеки град са насочени към социална инфраструктура, в това число и социални жилища за</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР..</p> <p>На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>маргинализирани общности от население, включително и роми. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.</p>
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	6 - При поискване и когато това е основателно, съответните заинтересовани лица ще получават подкрепа за подаването на заявления за проекти и за изпълнението и	Да	Приета е Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012г. – 2020г.	Съответните заинтересовани страни по мерките по ОПРР 2014-2020 са общините. Предвидени са мерки за подкрепа на бенефициентите за подготовка и изпълнение на проекти

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	управлението на избраните проекти.		Служителите от Секретариата на НССЕИВ подпомагат и подкрепят регионалните и общински експерти по етнически и интеграционни въпроси - както по подготовката на методически указания така и чрез посещения на място - например по време на разработването на местни планове за действие. Тази практика ще продължи и в разработването на общинските планове за действие до 2020 г..	по оперативната програма.
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	1 - Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване, която съдържа:	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	карта за пациента. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ. - въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	2 - координирани мерки за подобряване на достъпа до здравни услуги;	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектотозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента.. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ. - въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	3 - мерки за стимулиране на ефективността в здравния сектор чрез внедряване на модели за доставка на услуги и инфраструктура;	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектот законът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента.. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ. - въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	4 - система за мониторинг и преглед.	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента.. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			мониторинг“	- въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	5 - Държавата членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и разходоефективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от здравеопазване.	Не	Одобрената стратегия съдържа координирани мерки за подобряване на достъпа до здравни услуги; съдържа мерки за стимулиране на ефективността в здравния сектор чрез внедряване на модели за доставка на услуги и инфраструктура; съдържа система за мониторинг и преглед и рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни средства, и разходоефективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от здравно обслужване	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	1 - Въведена е система за събиране и анализ на данни и информация относно преждевременното напускане на училище на съответните равнища, която:	Да	Регистър на движение на деца и ученици	От учебната 2012/ 2013 година е въведен уеб-базиран регистър на движението на децата и учениците, който проследява броя на учениците в детските градини, общообразователните и професионалните училища, училищата по културата и специалните училища.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	2 - предоставя достатъчна база от данни за разработване на целенасочени политики и наблюдава настъпващите промени.	Да	Регистър на движение на деца и ученици	От учебната 2012/ 2013 година е въведен уеб-базиран регистър на движението на децата и учениците, който проследява броя на учениците в детските градини, общообразователните и професионалните училища, училищата по културата и специалните училища.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	3 - Въведена е стратегическа рамка на политиката относно преждевременното напускане на училище, която:	Да	Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г. Национална стратегия за учене през целия живот 2014-	<ul style="list-style-type: none"> • Мерките обхващат както общото, така и професионалното образование. • Стратегията предвижда ключови мерки, насочени за децата и учениците със специални образователни потребности чрез включващо образование. • Предвиждат се мерки, насочени към подкрепа и интегриране на

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>2020</p> <p>Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.,</p> <p>Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие</p> <p>Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства</p> <p>Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010</p>	<p>уязвими групи и общности, които са в риск от преждевременно напускане на училище.</p> <ul style="list-style-type: none"> Предвидени са мерки свързани с повишаването на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. Предвиждат се мерки, свързани с инфраструктурата във връзка с преодоляване на преждевременното напускане Предвиждат се мерки за създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система, както и изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или информално учене.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	4 - се основава на данни;	Да	<p>Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020</p> <p>Стратегията е приета от МС -</p>	<ul style="list-style-type: none"> Мерките обхващат както общото, така и професионалното образование. Стратегията предвижда ключови мерки, насочени за децата и учениците със специални

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			<p>30.10.2013 г.</p> <p>Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020</p> <p>Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.,</p> <p>Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие</p> <p>Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства</p> <p>Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010</p>	<p>образователни потребности чрез включващо образование.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предвиждат се мерки, насочени към подкрепа и интегриране на уязвими групи и общности, които са в риск от преждевременно напускане на училище. • Предвидени са мерки свързани с повишаването на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. • Предвиждат се мерки, свързани с инфраструктурата във връзка с преодоляване на преждевременното напускане • Предвиждат се мерки за създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система, както и изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или информално учене.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	5 - включва в обхвата си съответните образователни сектори, включително развитието в ранна детска възраст, насочена е по-специално към най-уязвимите групи, изложени на най-висок риск от преждеременно напускане на училище, включително хора от маргинализирани общности, и позволява да се предприемат подходящи мерки във връзка с превенцията, интервенцията и компенсирането;	Да	<p>Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г.</p> <p>Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020</p> <p>Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.,</p> <p>Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие</p> <p>Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства</p> <p>Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Мерките обхващат както общото, така и професионалното образование. • Стратегията предвижда ключови мерки, насочени за децата и учениците със специални образователни потребности чрез включващо образование. • Предвиждат се мерки, насочени към подкрепа и интегриране на уязвими групи и общности, които са в риск от преждеременно напускане на училище. • Предвидени са мерки свързани с повишаването на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. • Предвиждат се мерки, свързани с инфраструктурата във връзка с преодоляване на преждевременното напускане • Предвиждат се мерки за създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система, както и изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				неформално обучение и/или информално учене.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	6 - включва всички сектори на политиката и заинтересовани лица, които могат да подпомогнат борбата срещу преждевременното напускане на училище.	Да	<p>Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г.</p> <p>Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020</p> <p>Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.,</p> <p>Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие</p> <p>Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства</p> <p>Национална стратегия за</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Мерките обхващат както общото, така и професионалното образование. • Стратегията предвижда ключови мерки, насочени за децата и учениците със специални образователни потребности чрез включващо образование. • Предвиждат се мерки, насочени към подкрепа и интегриране на уязвими групи и общности, които са в риск от преждеременно напускане на училище. • Предвидени са мерки свързани с повишаването на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик и предотвратяване на преждевременното напускане на училище. • Предвиждат се мерки, свързани с инфраструктурата във връзка с преодоляване на преждевременното напускане • Предвиждат се мерки за създаване на подходящи условия за

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010	реинтегриране в образователната система, както и изграждане на национална система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и/или информално учене.
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	1 - Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката в областта на висшето образование със следните елементи:	Не	Национална стратегия за младежта (2010-2020) Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол № 35. В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014г.	Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа. На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на	2 - при необходимост мерки за увеличаване на броя на следващите и завършващите висше образование, които:	Не	Национална стратегия за младежта (2010-2020) Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол №	Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.			35. В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014г.	На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	3 - увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи със специално внимание към уязвимите хора, включително хора от маргинализирани общности;	Не	Национална стратегия за младежта (2010-2020) Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол № 35. В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014г.	Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа. На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	4 - намаляват процента на отпадналите/повишават процента на завършилите;	Не		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	5 - насърчават иновативното съдържание и структура на програмите;	Не		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	6 - мерки за повишаване на пригодността за заетост и на предприемачеството, които:	Не	<p>Национална стратегия за младежта (2010-2020)</p> <p>Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол № 35.</p> <p>В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г.,</p>	<p>Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа. На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
			2013 г. и 2014г.	
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	7 - насърчават развиването на „напречни“ умения, включително на предприемачество, в съответните програми за висше образование;	Не	Национална стратегия за младежта (2010-2020) Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол № 35. В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014г.	Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа. На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите,	8 - намаляват разликите между половете от гледна точка на академичния и професионалния избор.	Не	Национална стратегия за младежта (2010-2020) Одобрена с РМС от 06.10.2010 г. , извлечение от Протокол № 35.	Подготвен е проект на Актуализирана стратегия за младежта 2014-2020. С Решение от 18.12.2013 г. Министерският съвет прие предложение до Народното събрание за приемане на документа. На 30.01.2014 г. Актуализираната стратегия за младежта бе

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
предвидени в член 165 от ДФЕС.			В изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010-2020) са разработени и приети от Министерски съвет три Плана за действие за 2011 г., 2012 г., 2013 г. и 2014г.	подкрепена от Комисията по образованието и науката към Народното събрание.
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки посредством подходящи механизми.	Не		
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	2 - Уредба, гарантираща прозрачни процедури за възлагане на договори.	Да	ЗОП и Правилник за неговото прилагане. Портал за обществени поръчки към АОП. Регистър на обществените поръчки (РОП).	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	3 - Уредба за обучение на персонала, който участва в привеждането на европейските структурни и инвестиционни фондове в действие, и за разпространение на информация до този персонал.	Не		
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	4 - Уредба, гарантираща административния капацитет за въвеждане и прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки.	Не		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	1 - Въведена е уредба за своевременно събиране и агрегиране на статистически данни със следните елементи: идентифициране на източници и механизми за осигуряване на статистическо валидиране.	Да	<p>Кодекс на европейската статистическа практика</p> <p>Декларация за качеството на националната статистическа система на Република България</p> <p>Закон за статистиката</p> <p>Национална статистическа програма за 2013 година</p> <p>Правилник за разпространение на статистически продукти и услуги</p>	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	2 - Въведена е уредба за своевременно събиране и агрегиране на статистически данни със следните елементи: уредба относно публикуването и публичната достъпност на агрегираните данни.	Да	<p>Кодекс на европейската статистическа практика</p> <p>Декларация за качеството на националната статистическа система на Република България</p> <p>Закон за статистиката</p> <p>Национална статистическа програма за 2013 година</p> <p>Правилник за разпространение на статистически продукти и услуги</p>	
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия,	3 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: подбор на показатели за резултатите за всяка програма, които предоставят информация за обосновката на подбора на свързани с политиката	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	действия, финансирани от програмата.			
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	4 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: определяне на цели за тези показатели.	Не		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	5 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: съгласуваност на всеки показател със следните реквизити: солидност и статистическо валидиране, яснота на тълкуването на нормите, реагиране на предприетите мерки на ниво политика, своевременно събиране на данните.	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	6 - Въведени са процедури, които гарантират, че всички операции, финансирани от програмата, възприемат ефективна система от показатели.	Не		

9.2 Описание на действията за изпълнение на предварителните условия, отговорните органи и графика

Таблица 25: Действия, необходими за изпълнението на приложимите общи предварителни условия

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки посредством подходящи механизми.	<p>Действие 1-до 31.10.2014</p> <p>Преглед на системата за обжалване и предложения за нейното оптимизиране (напр. гаранции срещу злоупотреба с правото на обжалване и др.).</p> <p>Действие 2-до 31.01.2016</p> <p>Установяване на кодифицирано, устойчиво и опростено законодателство в областта на обществените поръчки чрез приемане на нов Закон за</p>	2016-1-31	<p>За действие 1: КЗК, ВАС</p> <p>За действие 2: МИЕ, АОП</p> <p>За действие 3: УО, ЦКЗ, ИА „ОСЕС“, АОП, СП, АДФИ</p>

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		<p>обществените поръчки и подзаконови актове по прилагането му.</p> <p>Действие 3-до 31.01.2016</p> <p>Въвеждане на мерки за засилване на системите за управление и контрол на европейските фондове, вкл. ефективно сътрудничество с цел гарантиране на съгласуваност между действията при предварителния и последващия контрол</p>		
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	3 - Уредба за обучение на персонала, който участва в привеждането на европейските структурни и инвестиционни фондове в действие, и за разпространение на информация до този персонал.	<p>Действие 1.</p> <p>Изработване и изпълнение на програма за обучение и развитие на персонала, който участва в управлението на европейските фондове (включително обучения по обществени поръчки в рамките на Обучителната академия по ЕСИФ);През юли 2014 г. ИПА, съвместно с АОП, организира провеждането 10 еднодневни обучения за представяне на промените в ЗОП.</p> <p>В проекта на Каталога на ИПА за 2015 г. е включен нов курс „Прилагане на ЗОП при изпълнение на проекти, съфинансирани от ЕС“.</p> <p>Съвместно с АОП, АДФИ и КЗК се изготвя график и се сформират екипи за обучение до края на годината на служители от централната и териториалната администрация на тема „Прилагане на ЗОП при изпълнение на проекти, съфинансирани от ЕС“.</p> <p>Действие 2.</p> <p>Преразглеждане и актуализиране на съществуващите системи за разпространение и обмен на информация между персонала от Управляващите органи и</p>	2016-12-31	<p>За Действие 1:</p> <p>ИПА УО АОП</p> <p>За Действие 2:</p> <p>УО ЦКЗ ИА „ОСЕС“ АОП СП АДФИ</p>

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		бенефициентите и останалите заинтересовани страни по отношение правилата за обществените поръчки с оглед установяване на единна практика.		
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	4 - Уредба, гарантираща административния капацитет за въвеждане и прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки.	<p>Действие 1-до 31.12.2015</p> <p>Укрепване и стабилитет на административния капацитет на АОП чрез увеличаване на персонала и провеждане на специализирани обучения.</p> <p>Действие 2-до 31.12.2016</p> <p>Осигуряване на техническа помощ за лицата, които прилагат правилата за възлагане на обществени поръчки чрез организиране и провеждане на текущи обучения и други необходими мерки/действия, определени след проучване и консултация със съответните целеви групи</p> <p>На 16 юли 2014 г. ИПА, съвместно с АОП, проведе обучение по промените в ЗОП в сила от 01.07.2014 г. за 24 служители от администрации с контролни функции по прилагането на ЗОП – АОП, АДФИ и УО.</p> <p>До края на м. септември 2014 г. ИПА и АОП ще определят и други конкретни мерки за подобряване на административния капацитет за прилагане на правилата на ЕС относно обществените поръчки.</p>	2016-12-31	<p>За Действие 1: МИЕ, АОП</p> <p>За Действие 2: ИПА, УО, АОП</p>
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на	3 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: подбор на показатели за резултатите за	<p>Действие 1 - срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП.</p> <p>Избор на показатели за резултатите за всяка</p>	2014-12-31	НСИ съвместно с УО по оперативните програми.

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	всяка програма, които предоставят информация за обосновката на подбора на свързани с политиката действия, финансирани от програмата.	<p>оперативна програма.</p> <p>Показателите за изпълнение и резултат да са относими и обвързани с тематичните оси, цели и мерки по ОП.</p> <p>За целите на статистическото валидиране ще се приложи унифицирана система за изискванията по събирането на микроданни, за приложимите методологии и дефиниции за техния обхват и за приложимата процедура за обработка за и обобщаване на данните. Рамката за статистическо валидиране ще се разработи в съответствие с European Code of Practice и методологическите изисквания на статистическите регламенти на ЕК и Парламента.</p> <p>Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.</p> <p>Действие 2</p> <p>Проверка относно спазване на изискванията за всеки индикатор по отношение на неговата устойчивост, яснота на тълкуването, своевременност на събиране на данните и отзивчивост към политиката.</p>		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-	4 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: определяне на цели за тези показатели.	<p>Действие 1 – Срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП.</p> <p>Избор на показатели за резултатите за всяка оперативна програма.</p> <p>Показателите за изпълнение и резултат да са относими и обвързани с тематичните оси, цели и мерки по ОП.</p>	2014-12-31	НСИ съвместно с УО по оперативните програми

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.		<p>За целите на статистическото валидиране ще се приложи унифицирана система за изискванията по събирането на микроданни, за приложимите методологии и дефиниции за техния обхват и за приложимата процедура за обработка за и обобщаване на данните. Рамката за статистическо валидиране ще се разработи в съответствие с European Code of Practice и методологическите изисквания на статистическите регламенти на ЕК и Парламента.</p> <p>Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.</p> <p>Действие 2</p> <p>Проверка относно спазване на изискванията за всеки индикатор по отношение на неговата устойчивост, яснота на тълкуването, своевременност на събиране на данните и отзивчивост към политиката.</p>		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на	5 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: съгласуваност на всеки показател със следните реквизити: солидност и статистическо валидиране, яснота на тълкуването на нормите, реагиране на предприетите мерки на ниво политика, своевременно събиране на данните.	<p>Действие 1 – Срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП.</p> <p>Избор на показатели за резултатите за всяка оперативна програма.</p> <p>Показателите за изпълнение и резултат да са относими и обвързани с тематичните оси, цели и мерки по ОП.</p> <p>За целите на статистическото валидиране ще се приложи унифицирана система за изискванията по събирането на микроданни, за приложимите методологии и дефиниции за техния обхват и за приложимата процедура за обработка за и обобщаване</p>	2014-12-31	НСИ съвместно с УО по оперативните програми

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
въздействието.		<p>на данните. Рамката за статистическо валидиране ще се разработи в съответствие с European Code of Practice и методологическите изисквания на статистическите регламенти на ЕК и Парламента.</p> <p>Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.</p> <p>Действие 2</p> <p>Проверка относно спазване на изискванията за всеки индикатор по отношение на неговата устойчивост, яснота на тълкуването, своевременност на събиране на данните и отзивчивост към политиката.</p>		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	6 - Въведени са процедури, които гарантират, че всички операции, финансирани от програмата, възприемат ефективна система от показатели.	<p>Разработване на процедури за събиране и обработка на микроданни, необходими за оценка на приноса на операциите за специфични цели на всяка оперативна програма.</p> <p>Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.</p> <p>Срок: До два месеца след одобрение на всяка програма.</p>		НСИ съвместно с УО по оперативните програми.

Таблица 26: Действия, необходими за изпълнението на приложимите тематични предварителни условия

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	5 - портфейл от реалистични и концептуално изчистени проекти, за които се предвижда подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд;	Действие 1-до 30.09.16 Подготовка на Национална мултиmodalна транспортна стратегия/ Интегрирана транспортна стратегия. За целта ще бъде извършен преглед на съществуващите стратегии и програми в т.ч. Стратегия за развитието на транспортната система на България до 2020 г и Общия генерален план за транспорта, които ще бъдат интегрирани в един общ стратегически документ, съдържащ необходимите актуализации, изменения и допълнения. Действие 2 - до 31.12.14 Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България; при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа.	2016-9-30	За Действие 1: МТИТС За Действие 2: МТИТС, МРРБ
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата	1 - Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) за транспорта или рамка(и) за инвестиции в транспорта, който(които) спазва(т) правните изисквания за стратегическа оценка на околната среда и определя(т):	Действие 1-до 30.09.16 Подготовка на Национална мултиmodalна транспортна стратегия/ Интегрирана транспортна стратегия. За целта ще бъде извършен преглед на съществуващите стратегии и програми в т.ч. Стратегия за развитието на транспортната система на България до 2020 г и Общия генерален план за транспорта, които ще бъдат интегрирани в един общ стратегически документ, съдържащ необходимите актуализации, изменения и	2016-9-30	За Действие 1: МТИТС За Действие 2: МТИТС, МРРБ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.		допълнения. Действие 2 - до 31.12.14 Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България; при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа.		
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	2 - приноса към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) № .../2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции в:	Действие 1-до 30.09.16 Подготовка на Национална мултимодална транспортна стратегия/ Интегрирана транспортна стратегия. За целта ще бъде извършен преглед на съществуващите стратегии и програми в т.ч. Стратегия за развитието на транспортната система на България до 2020 г и Общия генерален план за транспорта, които ще бъдат интегрирани в един общ стратегически документ, съдържащ необходимите актуализации, изменения и допълнения. Действие 2 - до 31.12.14 Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България; при	2016-9-30	За Действие 1: МТИТС За Действие 2: МТИТС, МРРБ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа.		
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	3 - основната мрежа TEN-T и всеобхватната мрежа, където се предвиждат инвестиции от ЕФРР и Кохезионния фонд; както и	Действие 1-до 30.09.16 Подготовка на Национална мултимодална транспортна стратегия/ Интегрирана транспортна стратегия. За целта ще бъде извършен преглед на съществуващите стратегии и програми в т.ч. Стратегия за развитието на транспортната система на България до 2020 г и Общия генерален план за транспорта, които ще бъдат интегрирани в един общ стратегически документ, съдържащ необходимите актуализации, изменения и допълнения. Действие 2 - до 31.12.14 Приемане на Стратегия за развитие на пътна инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България; при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа.	2016-9-30	За Действие 1: МТИТС За Действие 2: МТИТС, МРРБ
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения	4 - във второстепенната свързаност;	Действие 1-до 30.09.16 Подготовка на Национална мултимодална транспортна стратегия/ Интегрирана транспортна стратегия. За целта ще бъде извършен преглед на съществуващите стратегии и програми в т.ч. Стратегия за развитието на транспортната система на България до 2020 г и Общия генерален план за транспорта, които ще бъдат интегрирани в един общ	2016-9-30	За Действие 1: МТИТС За Действие 2: МТИТС, МРРБ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.		стратегически документ, съдържащ необходимите актуализации, изменения и допълнения. Действие 2 - до 31.12.14 Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България; при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа.		
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Въведена е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която:	<p>Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020</p> <p>Системата за мониторинг и контрол ще подобри процеса на проследяване и анализиране на постигнатите резултати и ще допринесе за по-ефективна оценка на изпълнението на интеграционната политиката на национално, областно и общинско ниво. Секретариатът на НССЕИВ е определен за конкретен бенефициент за ОПРЧР 2014-2020 за изграждане на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020.</p> <p>През м. август 2014 г. са изготвени Критерии за операция по ОП РЧР 2014-2020 «Разработване и внедряване на система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на</p>	2015-12-31	НССЕИВ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и други мерки, насочени към уязвими етнически малцинства с фокус върху ромите“.		
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	2 - определя постижими национални цели за интегриране на ромите за намаляване на разликите с останалата част от населението. Тези цели следва да обхванат четирите цели на ЕС за интегриране на ромите, свързани с достъпа до образование, трудовата заетост, здравеопазването и жилищното настаняване;	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 Системата за мониторинг и контрол ще подобри процеса на проследяване и анализиране на постигнатите резултати и ще допринесе за по-ефективна оценка на изпълнението на интеграционната политиката на национално, областно и общинско ниво.Секретариатът на НССЕИВ е определен за конкретен бенефициент за ОПРЧР 2014-2020 за изграждане на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020. През м. август 2014 г. са изготвени Критерии за операция по ОП РЧР 2014-2020 «Разработване и внедряване на система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и други мерки, насочени към уязвими етнически малцинства с фокус върху ромите“.	2015-12-31	НССЕИВ
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	3 - идентифицира, когато е целесъобразно, микрорегионите в неравностойно положение или сегрегирани квартали, в които общностите са в най-	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 Системата за мониторинг и контрол ще подобри процеса на проследяване и анализиране на постигнатите	2015-12-31	НССЕИВ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
	неравностойно положение, като се използват вече наличните социално-икономически и териториални показатели (т.е. много ниско образователно равнище, дългосрочна безработица и т.н.);	резултати и ще допринесе за по-ефективна оценка на изпълнението на интеграционната политиката на национално, областно и общинско ниво. Секретариатът на НССЕИВ е определен за конкретен бенефициент за ОПРЧР 2014-2020 за изграждане на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020. През м. август 2014 г. са изготвени Критерии за операция по ОП РЧР 2014-2020 «Разработване и внедряване на система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и други мерки, насочени към уязвими етнически малцинства с фокус върху ромите“.		
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	4 - включва солидни методи за наблюдение, с които да се оценява въздействието на действията за интегриране на ромите, както и механизъм за преразглеждане, чрез който да се адаптира стратегията;	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 Системата за мониторинг и контрол ще подобри процеса на проследяване и анализиране на постигнатите резултати и ще допринесе за по-ефективна оценка на изпълнението на интеграционната политиката на национално, областно и общинско ниво. Секретариатът на НССЕИВ е определен за конкретен бенефициент за ОПРЧР 2014-2020 за изграждане на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020. През м. август 2014 г. са изготвени Критерии за операция по ОП РЧР 2014-2020 «Разработване и внедряване на система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на Република България за	2015-12-31	НССЕИВ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		интегриране на ромите 2012-2020 и други мерки, насочени към уязвими етнически малцинства с фокус върху ромите“.		
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	5 - е замислена, изпълнява се и се наблюдава в тясно сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните органи;	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 Системата за мониторинг и контрол ще подобри процеса на проследяване и анализиране на постигнатите резултати и ще допринесе за по-ефективна оценка на изпълнението на интеграционната политиката на национално, областно и общинско ниво.Секретариатът на НССЕИВ е определен за конкретен бенефициент за ОПРЧР 2014-2020 за изграждане на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020. През м. август 2014 г. са изготвени Критерии за операция по ОП РЧР 2014-2020 «Разработване и внедряване на система за мониторинг, оценка и контрол за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и други мерки, насочени към уязвими етнически малцинства с фокус върху ромите“.	2015-12-31	НССЕИВ
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	5 - Държавата членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и разходоефективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от	Действие 1-до 31.12.15 Разработване на механизъм за изпълнение, мониторинг и отчитане на Националната здравна стратегия Със Заповед на МЗ е създадена Постоянна работна група за управление на Плана за действие към НЗС	2016-12-31	Министерство на здравеопазването

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
	здравеопазване.	<p>2014-2020 г.</p> <p>Действие 2-до 31.12.15</p> <p>Разработване на нов модел за спешна медицинска помощ</p> <p>Действие 3-до 31.12.15</p> <p>Оптимизация на болничната помощ. Ще бъде направен анализ на системата на болничната помощ; разработване на национална здравна карта и план за реструктуриране на болничната помощ в съотв. със здравната карта;</p> <p>Действие 4-до 31.12.15</p> <p>Мерки за развитие на високотехнологични болнични центрове - Проучване и анализ, изготвяне на карта и план за развитие.</p> <p>Действие 5-31.12.16</p> <p>Усъвършенстване на модела на здравно осигуряване</p> <p>Действие 6-31.12.16</p> <p>Изграждане на национална здравна информационна система и въвеждане на електронна здравна карта за пациента. ЗИД на Закона за здравето предстои да се изготви наново и внесе в Народното събрание.</p>		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше	7 - насърчават развиването на „напречни“ умения, включително на предприемачество, в съответните програми за	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на	2015-2-28	МОН

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	висше образование;	образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	8 - намаляват разликите между половете от гледна точка на академичния и професионалния избор.	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.	2015-2-28	МОН
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	1 - Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката в областта на висшето образование със следните елементи:	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-	2015-2-28	МОН

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	2 - при необходимост мерки за увеличаване на броя на следващите и завършващите висше образование, които:	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.	2015-2-28	МОН
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на	3 - увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи със специално внимание към уязвимите хора, включително	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с	2015-2-28	МОН

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	хора от маргинализирани общности;	цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	4 - намаляват процента на отпадналите/повишават процента на завършилите;	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.	2015-2-28	МОН
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член	5 - насърчават иновативното съдържание и структура на програмите;	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-	2015-2-28	МОН

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
165 от ДФЕС.		2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.		
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	6 - мерки за повишаване на пригодността за заетост и на предприемачеството, които:	Приемане на Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020. Проектът на Стратегия беше представен пред всички заинтересовани страни и публично обсъден. Със Заповед РД09-1222/13.08.2014 г. на министъра на образованието и науката е сформирана работна група с цел преглед и актуализация на проекта на Стратегията, приет с РМС № 403/19.06.2014 г., както и изготвяне на проект на план за действие към нея за периода 2014-2016 г. Стратегията посочва ключовите приоритети, с които ще бъдат съобразени конкретните политики и управленски мерки в областта на висшето образование през периода 2014-2020 г.	2015-2-28	МОН

10. НАМАЛЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ЗА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ

Резюме на оценката на административната тежест за бенефициерите и когато е необходимо — на планираните действия за намаляване на тази тежест, придружено от ориентируващ график за тяхното изпълнение.

Намаляването на административната тежест за бенефициентите е хоризонтален приоритет, който ще бъде във фокуса на вниманието на УО на етапа на подготовка и изпълнение на програмата и съответните процедури.

Основните фактори, за създаване на административна тежест са идентифицирани, като се полагат значителни усилия за тяхното преодоляване.

Административната тежест за бенефициентите бе сред основните фактори за забавените темпове на изпълнение на ОПРР 2007-2013. Оценката на административната тежест в периода показва, че са допуснати фактори влияещи негативно на цялостното функциониране на системата:

- Разходите за контрол не са съобразени с възможния финансов риск. Това заключение е потвърдено и в рамките на междинната оценка на изпълнението на ОПРР 2007-2013, където е отразено, че административните изисквания следва да са пропорционални на потенциалния риск на интервенцията.
- През периода 2007-2013 тежестта, дължаща се на административните процеси значително възпрепятства плащанията в планираните срокове. Съществува необходимост от по-обстойна оценка на риска и пропорционалност и баланс в системата на проверки на базата на съществуващия риск за конкретния проект/бенефициент. Въведената система на 100 % контрол и дублиране на финансовата проверка от регионалните и централните структури на УО е до известна степен проблематична. Тежестта може да се редуцира чрез рационализация на процеса на верификация на исканията за плащания и избягване на припокриването между проверките, извършвани от регионалните отдели (РО) и централните структури на УО. Възможност за опростяване на системата е делегирането на правомощия за част от финансовите проверки само на РО.
- Небалансираният брой на проверките на място във връзка с междинните плащания също е сред идентифицираните фактори. Възможно е намаляване броя на проверките на място за всеки проект, като се разчита в по-голяма степен на оценката на риска.
- В периода 2007-2013 се предоставя подкрепа чрез схеми за конкретни бенефициенти и чрез схеми на конкурентен подбор. Бенефициенти по схемите са публични институции и общини, при което подходът на схеми за конкурентен подбор се оказва част от факторите за увеличаване на административната тежест за бенефициентите, поради завишените изисквания при подготовката на пакета документи за кандидатстване. Този подход доведе и до допълнителен негативен ефект на небалансирано алокиране на помощта на териториално ниво, в зависимост по-скоро от капацитета на служителите на дадена община, а не на нуждите на общината и нейните жители от гледна точка на постигане на устойчив и балансиран растеж.

Предприети са мерки за редуциране на тежестта, които вече са въведени и ще се прилагат и по отношение на периода 2014-2020, както следва:

- Извършена оптимизация с цел ускоряване на верификацията:
 - о използване на външна експертиза за осъществяване на инвеститорски контрол при проверки на място;
 - о използване на външна експертиза за юридически услуги, водещо до ускоряване процеса на обработка на сигнали за нередност;
 - о Оптимизиране на структурата на УО чрез структуриране на сектор „Нередности” и сектор за предварителен/последващ контрол за по-фокусиран и ефективен контрол и по-бърза обработка на досиетата;
- Извършена оптимизация в етапа на кандидатстване:
 - о Обединяване на етапите на административна оценка и оценка на допустимостта, увеличен е минималният срок за набиране на проектни предложения за инфраструктурни проекти
 - о Въвеждане на задължение за предварително публично обсъждане на насоките за кандидатстване.

През периода 2014-2020 ще се предприемат и допълнителни мерки:

- По-широко застъпване на форми на подкрепа, алтернативни и/или допълващи БФП. Значителна част от средствата по програмата ще се предоставят чрез финансови инструменти, в чиито цикъл на управление изискуемите документи и процедурите са значително по-облекчени;
- По-широко ще бъдат използвани възможностите за прилагане на единни ставки по отношение на непреките разходи;
- В рамките на процедурите по предоставяне и отчитане на финансовата помощ няма да се изискват документи, които вече са предоставени и са валидни;
- БФП за техническа помощ ще може да се предоставя и чрез бюджетни линии основаващи се на одобрен от УО финансов план, който се актуализира на годишна база, вместо кандидатстване чрез проекти със съответната документация;
- Електронно отчитане и подаване на проекти.
- Създаване на project pipeline list /списък от готови инвестиционни проекти/ за следващия програмен период с подкрепа от Техническа помощ (схема „В подкрепа за следващия програмен период“ за 36 общини, както и проекти на конкретни бенефициенти – държавни институции). Целта е да се осигури техническа помощ за подготовка на готови проекти за кандидатстване по ОПРР 2014-2020 г. В рамките на договорите за БФП са включени над 700 обекта за подкрепа, за които следва да бъдат представени и одобрени готови инвестиционни проекти.

По ОПРР 2014-2020 се прилага подхода на предварително определяне на конкретни бенефициенти, както и финансиране на предварително дефинирани проекти в рамките на ИПГВР. Така значително ще се облекчи тежестта за бенефициентите по отношение на разработване на проектни предложения и ще се предотврати разпиляването на административен ресурс за подготовка на множество проекти, част от които остават нефинансирани поради липса на ресурс.

Редуциране на административната тежест ще се търси и в посока облекчаване на изискванията за осигуряване на финансовия ресурс от бенефициентите за префинансиране/съфинансиране и обезпечаването на авансовите плащания.

Планираните мерки ще бъдат регламентирани при подготовката на Системите за управление и контрол и Процедурния наръчник на ОПРР 2014-2020 в срок до 31.12.2014 г., но не-късно от обявяването на първата схема за набиране на проектни предложения.

Електронното кандидатстване чрез ИСУН е въведено през 2012 г. като по ОПРР 2007-2013 г. са обявени 4 схеми за БФП за електронно кандидатстване. В тази връзка УО на ОПРР е провел 3 практически обучения за бенефициентите.

УО възнамерява проектните предложения по всички схеми за БФП по ОПРР да бъдат подавани чрез електронно кандидатстване като само техническата документация да бъде получавана на хартия.

При изпълнението ще бъдат въведени допълнителни мерки, произтичащи от изпълнението на Националната стратегия за развитие на сектора обществени поръчки за периода 2014-2020 г., приета от МС на 09.07.2014 г. Стратегията предвижда в срок до м. януари 2016 г. да бъде установено кодифицирано, устойчиво и опростено законодателство в областта на обществените поръчки чрез приемане на нов ЗОП и подзаконови актове по прилагането му. В срок до м. декември 2016 г. ще бъдат преразгледани и актуализирани съществуващите системи за разпространение и обмен на информация между персонала от УО и бенефициентите и останалите заинтересовани страни по отношение правилата за обществените поръчки с оглед установяване на единна практика, в съответствие с ангажиментите, поети с Приложение 4 към Споразумението за партньорство.

11. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

11.1 Устойчиво развитие

Описание на конкретните действия, с които при избора на операциите се отчитат изискванията за опазване на околната среда, ефективно използване на ресурсите, смекчаване на изменението на климата и адаптация към него, устойчивост при бедствия, както и превенция и управление на риска.

Финансираните проекти по ОПРР ще бъдат одобрявани само след положително решение/становище по проведени процедури по реда на Закона за опазването на околната среда и Закона за биоразнообразието.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с насоките за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК)

В изпълнение на новите изисквания за интеграция на ПОС и ПИК във фондовете на ЕС за следващия програмен период, ОПРР прилага принципа на интегриране на ПОС и ПИК в процеса на програмиране чрез избора на тематични цели и инвестиционни приоритети попадащи в областта на околната среда и климата.

Конкретно, чрез своите мерки, ОПРР допринася за изпълнение на следните интервенции от насоките:

Интервенция 1. „Необходими интервенции за по-добро управление на водите за постигане на по-добър екологичен статус, по-висока ефективност на този ресурс и справяне с последствията върху водите от изменението на климата”:

По Направление 1.9. „По-ефективно използване на водите, вкл. екоинновации, нови технологии в областта на водите и методи в областта на оценките на състоянието, мониторинга и управлението, пречистването на водите”. ОПРР 2014-2020 ще има принос по това направление, когато става въпрос за мерки, които са част от ремонта и реконструкцията на сградите обект на финансиране по ОПРР.

Интервенция 3 „Необходими интервенции за действия по климата: енергийната ефективност и ВЕИ”:

По Направления 3.1. „Повишаване на енергийната ефективност, вкл. смяна на горивната база в: 3.1.1. публични сгради (държавни и общински), 3.1.2. в жилищни сгради и 3.1.3. в здравни и социални заведения (търговски дружества) ОПРР 2014-2020 допринася чрез ПО 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, ПО 2 „Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност”, ПО 3 „Регионална образователна инфраструктура”, ПО 4 „Регионална здравна инфраструктура” и Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура”

Интервенция 4 „Необходими интервенции за действия по климата: подобряване качеството на въздуха и намаляване емисиите на парникови газове”:

По Направление 4.1. Изпълнение на мерки за подобряване на качеството на атмосферния въздух: 4.1.1. Подновяване и разширяване на системите за устойчив

градски транспорт, и 4.1.2. „Други мерки, съгласно общинските програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на установените норми”, ОПРР 2014-2020 допринася чрез ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие” и изпълнение на дейности свързани с развитие и подобряване на интегриран градски транспорт.

По направление 4.5. „Реконструиране и модернизиране на пътната и улична мрежа, както и тротоарните настилки на територията на населените места; изграждане на велоалеи” ОПРР 2014-2020 допринася чрез ПО 1 и 2 с дейности за подобряване на градската среда в рамките на ИПГВР.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 с документ „Анализ на риска и оценка на уязвимостта на секторите в българската икономика от измененията на климата“

По отношение на връзката на ОПРР 2014-2020 г. с рамковия документ „Анализ на риска и оценка на уязвимостта на секторите в българската икономика от измененията на климата“, който е първи етап в разработването на Националната стратегия за адаптиране към изменение на климата, която е в процес на подготовка, в рамковия документ е анализиран риска и е направена оценка на уязвимостта на следните сектори, които ще бъдат подкрепяни от ОПРР 2014-2020 г.: градска среда, шосеен транспорт, здравеопазване, туризъм.

Интервенциите по ОПРР 2014-2020 г. ще спомогнат за намаляване на установените в рамковия документ негативни ефекти в секторите в резултат на изменението на климата и ще спомогнат за изпълнението на заложените в рамковия документ препоръки за адаптирането на съответните сектори към климатичните промени. Като инфраструктурна програма по ОПРР 2014-2020 г. ще бъде осигурена устойчивост при бедствия на обектите на интервенция. В тази връзка при подготовката на инфраструктурните проекти, строителството и при експлоатацията на инфраструктурата, изградена по ОПРР 2014-2020 г., ще се предвиждат и мерки, насочени към повишаване на устойчивостта към природни рискове. Например:

- интервенцията в енергийна ефективност на жилищни сгради ще спомогне за адаптирането на градската жилищна среда към очакваните климатични промени и ще отговори на установената в рамковия документ необходимост от енергийно саниране на сградния фонд;
- интервенцията в градска среда ще отговори на установената в рамковия документ необходимост от допълнителни разходи за технологично усъвършенстване на асфалтовото покритие на градската улична мрежа. Рисковете от сърдечно-съдови заболявания и инсулт, както и при респираторните заболявания, ще се намалят чрез подкрепяното по ОПРР 2014-2020 г. увеличаване на зелените площи, които спомагат за филтрация на замърсителите в околната среда. Съпътстващите ползи от зелените площи са неутрализиране на градските топлинни острови, понижаване на потреблението на енергия за охлаждане на сгради, както и произтичащото от това намаление на емисиите на парникови газове;
- интервенциите в градска среда и градски транспорт ще спомогнат за смекчаване на негативните ефекти от установеното в рамковия документ увеличаване на сърдечно-съдовите заболявания и инсулти в големите градове в резултат на изменението на климата, чрез следните дейности: подобряване на градското развитие и градската среда, повишаване

възможностите за климатизиран обществен транспорт и насърчаване на алтернативи на единичното ползване на автомобили

11.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация

Описание на конкретните действия за насърчаване на равните възможности и предотвратяване на дискриминация на основата на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация по време на подготовката, разработването и изпълнението на оперативната програма и по-специално във връзка с достъпа до финансиране, като се отчитат потребностите на различните целеви групи, изложени на риск от такава дискриминация, и по-специално изискванията за осигуряване на достъпност за хората с увреждания.

Прилагането на принципите на равенство между половете, недискриминация и достъпност са залегнали в българската законодателна и институционална система и касаят всички сфери на социалния живот, включително заетост, образование и обучение, здравеопазване, имуществено състояние, социална защита, достъп до социални услуги, икономически дейности и др. Тези принципи са спазени и при подготовката на ОПРР. Общата рамка, гарантираща спазването на тези хоризонтални принципи, включва: Конституцията на Република България (чл. 6); Законът за защита от дискриминация; Законът за интеграция на хората с увреждания; Националната стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.; Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г.; Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.

ОПРР предвижда специални мерки за насърчаване на равните възможности и недискриминиране. Всички приоритети на програмата, насочени към строителство, ремонт и реконструкция на сгради, както и за подобряване на градската среда включват задължителна хоризонтална дейност „Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради”.

Предприемането на такива мерки, чрез разработване и въвеждане на механизъм за реализация на политика на достъпна среда на различни нива, ще повишат значително възможностите на икономически неактивното население, както и заетостта на хората със затруднена мобилност или живеещи в селски, планински или отдалечени райони заложи в Дългосрочната национална стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020г., като осигурява съответствие и с Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Програмата има силна насоченост към социалното включване, като следните приоритети ще допринесат конкретно за постигане на целта за намаляване на бедността и социално включване:

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 2 „Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност”

Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“

Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура”

При изпълнение на тези направления на оперативната програма ще бъдат залагани специални критерии по отношение на групи в риск от социална изолация.

В програмата е отделено специално внимание на подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, както и на деинституционализация на услугите за деца в риск и възрастни хора с увреждания.

Основни целеви групи с най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подкрепяни по ОПРР са маргинализираните групи от населението, вкл. ромите в рамките на ИПГВР на целевите градове за подкрепа. Всички ИПГВР засягат проблемите на маргинализираните групи в анализиранияте градове, като в някои от тях е разгледан специален раздел от типа „Социална сфера с акцент върху предоставянето на социални услуги и проблеми на маргинални социални групи” като например Смолян, Видин, Враца, Дупница, Шумен и др.

Анализът на обхвата на зоните за въздействие на големите и средните градове показва, че общините считат за приоритетно включването в зоните за въздействие на квартали с компактно ромско население. Най-често те се включват в зоните с предимно социален характер, но има примери за включването им в зоните с потенциал за икономическо развитие (напр. Бургас), или в зоните с публични функции (напр. Варна), което показва стремеж за тяхното социално приобщаване и интегритет сред останалото население. Типичен пример в това отношение е гр. Варна, където компактното ромско население в кв. „Владислав Варненчик” е включено в зоната с преобладаващо социален характер, а ромският кв. „Максуда” е включен в зоната с публични функции.

Основните нужди, които са идентифицирани при изследване на маргинализираните групи, вкл. ромите, са свързани с максимално обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда, осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

Решаването на всеки един от гореизброените проблеми изисква специфични мерки и интегриран подход, доколкото те взаимно се обуславят и допълват. Постигането на интегриран подход ще бъде реализирано чрез осигуряване на по-добър достъп до пазара на труда, социалните, образователни и здравните услуги, вкл. подкрепа на семействата в риск с грижа за децата и изграждане на родителски капацитет, включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация, както и повишаване на професионалната квалификация на маргинализираните групи, вкл. на ромите, което ще бъде подкрепяно по ОПРЧР, а изграждането на елементите на техническата инфраструктура в ромските квартали и осигуряването на съвременни

социални жилища на социално слаби семейства, вкл. ромите ще бъде финансирано по ОПРР.

Принципите на равните възможности и недискриминация ще бъдат спазвани при сформирани на комитет за наблюдение и оценителни комисии и при изпълнение на всички проекти, финансирани от ОПРР.

11.3 Равенство между половете

Описание на приноса на оперативната програма за насърчаване на равенството между мъжете и жените и — когато е целесъобразно — описание на уредбата, с която се гарантира отчитането на социалния аспект на пола на ниво оперативна програма и ниво операции.

Прилагането на принципите на равенство между половете, недискриминация и достъпност са залегнали в българската законодателна и институционална система и касаят всички сфери на социалния живот, включително заетост, образование и обучение, здравеопазване, имуществено състояние, социална защита, достъп до социални услуги, икономически дейности и др. Тези принципи са спазени и при подготовката на ОПРР 2014-2020. Общата рамка, гарантираща спазването на тези хоризонтални принципи, включва: Конституцията на Република България (чл. 6); Законът за защита от дискриминация; Законът за интеграция на хората с увреждания; Националната стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.; Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на половете за периода 2009-2015 г.; Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.

ОПРР 2014-2020 предвижда специални мерки за насърчаване на равните възможности и недискриминиране. Всички подприоритети и приоритети на програмата, насочени към строителство, ремонт и реконструкция на сгради, както и мерките за подобряване на градската среда включват задължителна хоризонтална дейност „Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради”.

Предприемането на мерки за осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания, чрез разработване и въвеждане на механизъм за реализация на политика на достъпна среда на различни нива, ще повишат значително възможностите на икономически неактивното население, както и заетостта на хората със затруднена мобилност или живеещи в селски, планински или отдалечени райони заложи в Дългосрочната национална стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020г., като осигурява съответствие и с Конвенцията за правата на хората с увреждания.

Програмата има силна насоченост към социалното включване, като следните приоритети ще допринесат конкретно за постигане на целта за намаляване на бедността и социално включване:

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 2 „Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност”

Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“

Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура”

При изпълнение на тези направления на оперативната програма ще бъдат залагани специални критерии по отношение на групи в риск от социална изолация.

В съответствие със Становището на ЕК относно разработването на споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г., в програмата е отделено специално внимание на Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, както и на деинституционализация на услугите за деца в риск и възрастни хора с увреждания.

Принципите на равните възможности и не-дискриминация ще бъдат спазвани при формиране на комитет за наблюдение и оценителни комисии и при изпълнение на всички проекти, финансирани от ОПРР 2014-2020.

12. ОТДЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ

12.1 Големи проекти, които ще бъдат изпълнявани в рамките на програмния период

Таблица 27: Списък на големите проекти

Проект	Планирана дата на нотифициране/предаване (година, тримесечие)	Планирано начало на изпълнението (година, тримесечие)	Планирана дата на приключване (година, тримесечие)	Приоритетни оси/инвестиционни приоритети
Енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради и студентски общежития	2015 г., четвърто тримесечие	2016 г., първо тримесечие	2020 г., четвърто тримесечие	<p>1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие / 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p> <p>2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност / 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор</p>
Подобряване на условията за адекватна медицинска помощ, чрез модернизиране на здравна инфраструктура	2015 г., второ тримесечие	2015 г., четвърто тримесечие	2018 г., четвърто тримесечие	4 - Регионална здравна инфраструктура / 9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

12.2 Рамка на изпълнението на оперативната програма

Таблица 28: Рамка на изпълнението по фонд и категория регион (обобщена таблица)

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Показател или ключов етап на изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		
					М	Ж	О	М	Ж	О
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитираната земя	хектари			27.01			114,90
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година			116 775 707			155 773 813,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица			59 351			78 924,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри			2 131 203			3 151 458,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри			4 477			94 042,32
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие	По-слабо развити региони	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища			488			649,00

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Показател или ключов етап на изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		
					М	Ж	О	М	Ж	О
	(ЕФРР)									
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			319 162 228.33			840 449 030,04
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица			102 234			136 012,00
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитираната земя	хектари			1.36			14,46
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година			9 179 422.79			39 183 867,00
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица			4 062			17 286,00
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри			83 764			396 364,00
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища			20			300,00

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Показател или ключов етап на изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		
					М	Ж	О	М	Ж	О
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			24 039 954.33			105 704 683,28
2 - Подкрепа за периферни географски райони, най-силно засегнати от бедност	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Брой подкрепени социални услуги в периферни области	лица			5			23,00
3 - Регионална образователна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица			35 226			107 069,00
3 - Регионална образователна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			45 119 848.88			114 896 482,99
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Здравеопазване: Брой жители, ползващи подобрени здравни услуги	лица						7 245 677,00
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			15 716 294.86			83 597 313,08
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Голям проект, одобрен със започнати строителни работи и доставки за някои инвестиции	брой			1			1,00
5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			15 704 851.88			50 857 680,96

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Показател или ключов етап на изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		
					М	Ж	О	М	Ж	О
	развитие (ЕФРР)									
5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Брой подкрепени заведения на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти			26			138,00
6 - Регионален туризъм	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Устойчив туризъм: Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения/година			118 718			1 262 639,00
6 - Регионален туризъм	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			15 717 917,5			100 755 881,41
7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирані пътища	километри			256			681,34
7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Сертифицирани средства	евро			88 393 032,45			194 526 920,00

12.3 Съответни партньори, участващи в подготовката на програмата

Работната група за разработване на ОПРР 2014-2020 г. включва представители на следните ведомства и организации:

Сертифициращи органи

- Държавен фонд „Земеделие” – Сертифициращ орган на разходите по ОП за развитие на сектор „Рибарство” и Програмата за развитие на селските райони”
- Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите;

Одитиращи органи, Министерство на финансите

- Изпълнителна агенция «Одит на средствата от Европейския съюз» - Министерство на финансите

Министерски съвет

- Кабинет на заместник-министър председателя по европейските фондове и икономическата политика
- Дирекция „Стратегическо развитие и координация”
- Дирекция „Координация по въпросите на ЕС”
- Дирекция „Програмиране на средствата от ЕС”
- Дирекция „Оперативна програма „Техническа помощ”
- Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси
- Дирекция „Вероизповедания”

Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията

- Дирекция „Координация на програми и проекти”

Министерство на икономиката

- Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност”

- Дирекция “Туристическа политика“
- Дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма“
- Дирекция “Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“
- Дирекция „Инвестиции, иновации и предприемачество“
- Агенция по обществени поръчки

Министерство на енергетиката

Министерство на околната среда и водите

- Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“
- Изпълнителна агенция по околната среда

Министерство на труда и социалната политика

- Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“
- Агенция по заетостта
- Агенция за социално подпомагане
- Държавна агенция за закрила на детето
- Национален съвет за интеграция на хората с увреждания

Министерство на финансите

- Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет“

- Дирекция „Икономическа и финансова политика”
- Дирекция „Международни финансови институции и сътрудничество”

Министерство на земеделието и храните

- Дирекция „Развитие на селските райони”
- Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- Държавен фонд „Земеделие” – Разплащателна агенция

Министерство на образованието и науката

- Дирекция „Държавна собственост и обществени поръчки”

Министерство на здравеопазването

- Дирекция „Международни проекти”

Министерство на културата

- Дирекция „Координация на програми и проекти”

Министерство на младежта и спорта

- Дирекция „Инвестиционна политика и управление на собствеността”

Министерство на вътрешните работи

- Дирекция „Координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз (АФКОС)”
- Дирекция „Международни проекти“

Министерство на инвестиционното проектиране

- Дирекция „Правила и норми за проектиране в строителството“
- Дирекция „Благоустройство“
- Дирекция „**Финанси и управление на собствеността**““
- Агенция по геодезия, картография и кадастър“

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

- Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“
- Главна дирекция „Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториално устройство”
- Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество”
- Дирекция „Благоустройство и проекти”
- Дирекция "Обновяване на жилищни сгради"
- Дирекция „Водоснабдяване и канализация”
- Агенция „Пътна инфраструктура”

Национален статистически институт

- Дирекция „Статистика на околната среда, инфраструктурата и регионите”

Агенция за обществени поръчки

- Дирекция „Методология, анализ и контрол на обществените поръчки“

Регионални съвети за развитие

- Регионален съвет за развитие – Северозападен район
- Регионален съвет за развитие – Северен Централен район
- Регионален съвет за развитие – Североизточен район
- Регионален съвет за развитие – Югозападен район
- Регионален съвет за развитие – Южен Централен район
- Регионален съвет за развитие – Югоизточен район

Представители на академичната общност

- Българска академия на науките
- СУ „Св. Климент Охридски”
- Университет по национално и световно стопанство
- Университет за архитектура, строителство и геодезия
- Технически университет – София

Неправителствени организации

- Група 1 „Социални организации”
- Сдружение „Форум гражданско общество”
- Национална пациентска организация

- **Група 2 „Екологични организации”**
- Фондация „Информация и природо защита”
- Алианс за околна среда
- Асоциация на еколозите от общините в България
- Българско дружество за защита на птиците (БДЗП)
- Сдружение „За земята”
- Фондация „Енергийна агенция Пловдив”
- **Група 3 „Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата”**
- СНЦ „Институт за Европейски ценности”
- Агенция за развитие на човешките ресурси
- Агенция за устойчиво развитие и евроинтеграция – Екорегioni /АУРЕ/
- **Група 4 „Организации, работещи в сферата на политиките за развитие”**
- Сдружение за партньорство и подкрепа на гражданската активност „Болкан асист”
- Сдружение „Национална мрежа за бизнес развитие”
- Българска асоциация на консултантите по европейски програми
- Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе
- Българска асоциация на агенции за регионално развитие (БАРДА)

- Фондация „Европейски институт”
- Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора
- Фондация „Регионални инициативи”
- Български съвет за устойчиво развитие
- Българска асоциация за геопространствени информационни системи
- Агенция за икономическо развитие – Варна
- **Група 5 „Други организации, чиято дейност има отношение към тематичните цели и мерки”**
- Фондация „Подслон за човечеството”

Други

- Национално сдружение на общините в Република България
- Български съюз на частните предприемачи „Възраждане”
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
- Асоциация на индустриалния капитал в България
- Българска търговско-промишлена палата
- Българска стопанска камара
- Съюз за стопанска инициатива
- Конфедерация на независимите синдикати в България

- Конфедерация на труда „Подкрепа”
- Българска агенция за инвестиции
- Комисия за защита от дискриминация
- Българска православна църква
- Католическа църква в България
- Национален съвет за интеграция на хората с увреждания (секретариат – МТСП)

Документи

Заглавие на документа	Вид документ	Дата на документа	Локален референтен номер	Референтен номер на Комисията	Контролна сума	Файлове	Дата на изпращане	Изпратено от
Ex-ante evaluation	Проект на доклад за предварителната оценка	2014-11-17			3749270390	Ex-ante evaluation bg Ex-ante evaluation en	2014-11-17	nmradost

Контролна сума за всички структурирани данни: 731592956